

Zdigitalizowano w ramach projektu „OCHRONA I KONSERWACJA CIESZYŃSKIEGO DZIEDZICTWA PIŚMIENNICZEGO”

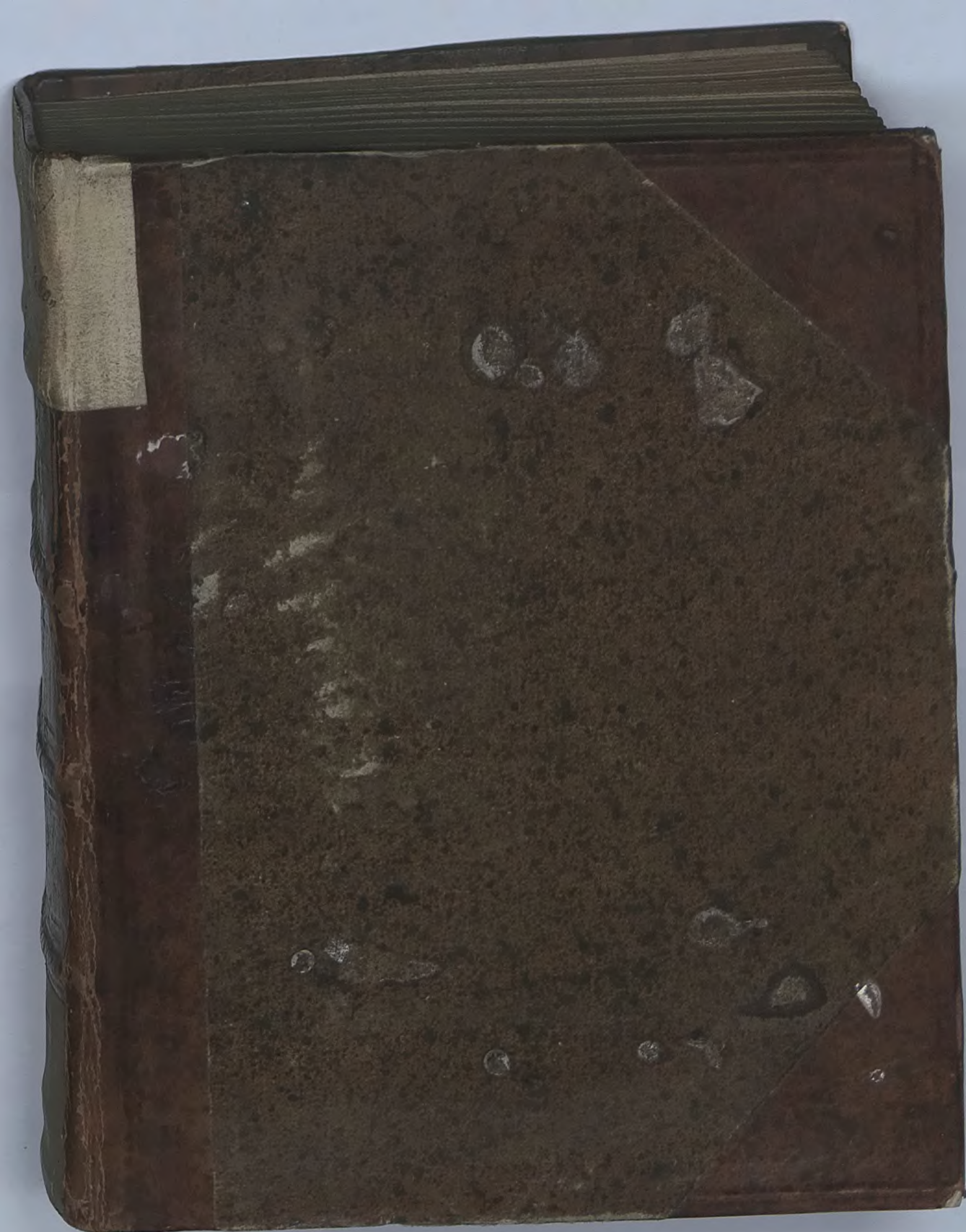

2007-2010

Wsparcie udzielone przez
Islandię, Liechtenstein oraz Norwegię
poprzez dofinansowanie
ze środków Mechanizmu Finansowego
Europejskiego Obszaru Gospodarczego

Zrealizowano
ze środków
Ministra Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

DD. VII AC

1/3 Præ. morborum ordinaria præcedenda causa,
 si vero ad omnia morbus subdistinguitur, et chronicus
 causa extraordinaria concludenda, tum oris
 scilicet variæ, aneurismata, varices, Hydrothorax,
 polypus, excrecentia ac. glia in pettinatibus
 Cerebri, pectoris, abdominalis, morbis, frustra
 omnibus adhibitis. Tandem Cephalicis post
 mortem inventa sunt, visum in vivis præ-
 mentia, capillum, et actionem eorum turbantia,
 et variis symptomatibus.

Cemiter, Lini nissi, Spiritus

L. gallor. ʒ	-	-	-	12	loz
℞. S. lux. for. asper	-	-	-	10	-
gum. arabici.	-	-	-	9	-
Saltz	-	-	-	1	℥.
am. ʒ	-	-	-	1	quart
bevi ʒ	-	-	-	2	part.
8 yd. ad. calore sequis agitando					
<u>melini.</u>					

L. gallor. ʒ	-	-	-	12	loz
℞. S.	-	-	-	8	-
am. arabici.	-	-	-	2.3.4	loz
10 com.	-	-	-	1	℥.
x omi.	-	-	-	16	ii
x uisq.	-	-	-	16	ii.

GERARDI L. B. VAN SWIETEN.
&c.

COMMENTARIA
IN
HERMANNI BOERHAVE

APHORISMOS
COMPENDIATA

TOMVS TERTIVS,

Leop. Schiefelin eff.
1802.

PLEURITIS.

Adepe dicitur, quando ager laborat acuta,
continua febre, cum pulsu duro, dolore
acuto, punctorio, in inspiratione, valde
aucto, in expiratione, & respirii retentione
leniori; mitiori prout, si respiratio,
immo thorace, maxime ore abdominis
fiat; tunc perpetua, magnum infert
dolorem &c.

Definitio haec deducitur ex collectione
phenomenorum hunc morbum comitan-
tium, prout praesentia, unanimi credi-
tium consensu, docet hunc morbum
adepe.

ut de Signis pathognomonicis conveni-
at inter omnes, in de parte affecta
controversia est. Gallen. Ita habet:

Quae in pueringente, costas membranas, ac
musculis illi contiguis, sunt inflammationes,
morbum faciunt, dictum, pleuritidem,
cum febre acuta, dolore punctorio, respira-
tione frequente, exigua, difficili, pulsu

parvo, duro, tussi ut plurimum cum sputis
coloratis, raro exsine his de.

Dolor adesse in omni pleuritide, sed non omnis
latus dolor, pleuritici est, ut monet Hyg.
Trallian. pleuritidem enim calidam usque semper
comitatur febris acuta, continua.

plures sunt cause, quae dolorem latus faciunt
in pleuritidem. ut a cursu, luctu, onere, ele-
vatione, sive quodam tantae musculorum distor-
siones, ut quodam didorum fibre. ruptur,
omnibus saepe dolores latus difficiles. sicut
in Hygieris, Chylothoracis. tales latus dolor
res observantur saepe acutissimi, sed sine febre,
quare venesectio valida, replebitur non convenit.
similes dolores a podagra repulsa observan-
tur quandoque.

Dolor quoque in distrahitis febris oritur. Hyg.
dolorem puncturum in febribus observavit
sed non pleuriticum. Ita habet: dolores
aria latus, in febribus, tenuiter consistentes,
absque signis venesectio laedit. ex pl. vide
in Bagliv.

in vera quoque pleuritide, febris acuta conti-
nua, et dolor adesse debent. pulsus durus
in omnibus fere morbis acutis inflammatoriis
observatur, praecipue inflammationibus pos.

3.
hum membranarum, ob tensionem
nervosarum partium currem, densum,
et compactum, difficilius per fines capilla-
res arteriarum transeuntem.

Gallen. monet: minus cautis, ob duritiem
pulsus pleuritico, vehementem videri
qui durum ictum a vehementi distinguere
nequeunt. Si in pro dolore inspirare
aeri nequeunt, tum pulsus molles, clementer
apparet, quia pleuropneumoniae jam fieri inci-
pit.

Cum vero dilatato per inspirationem thorace
distrahantur partes inflammatae, dolorem
augeri, necesse est, qui in expiratione v.
anima retentione lenior est, prore valida
pleuritide correpti, ut acerbissimum dolorem
evitent, vix inspirant, diti se ipsos suffo-
cant. prore aeri tales levamen propinant
dum lata fascia thoracis constringitur, ut
pectoris inter inspirandum dilatatio v. nulla
sibi exiguam admodum, hinc inspiratio imo-
to thorace perficitur ope abdominis. in
inspiratione enim non solum dilatatur
thoracis costarum motu solo, sed etiam dia-
phragma deorsum trahitur pectoris capaci-
tatem augeat, et abdominis cavum angustat,

4.

quare prepa viscera abdominalia mus-
culorum abdominalium resistentiam su-
perant, ventrem attollunt; ubi go per
fasciam imo hinc retinetur thorax, potest
adhuc facilius fieri pulmone per aliam
inspiratum dilatando, dum deorsum duabus
diaphragma, forte et majori vi qm cum si-
mul dilatatur rectus, atq; illa respiratio
ad vitam necessaria potest prae-
vario autem ptn partis inflamae, ma-
jus, minusve impedimentum est respirationi.

Inspis fieri perpetua adest, si jam inspiratio
dolorem augeat, patet, quantum hic augeri
debeat, si Inspis quassatus rectus, quare
hanc egri suppressere conantur, sique
nequeant, convalescant saepe pro dolore
symptomata hac pleuritica oportet ab una
causa pendere. Il bene Aretaeus monet, si
eiusdem lateris dolor viget a distractione pos-
simum, oneris elevatione &c. datus, foret, et
Inspis catarrhofa adest, simul, acuta, et
continua febris, ex alia causa orta ut
variolofo humore, epidemico quovis &c.
habere possit. Symptomata pleuritica
in his esse pleuritica vera, quia symptomata

hæc n̄ ab una, eademq; causa ortum
ducunt.

Jam pleuritidem humidam, siccam, ve-
ram, furiam, idiopathicam, symptomaticam
dicere Authores.

Si jam per hunc fructa qualiacumq; sint, edun-
tatur, humida audit, si vero sicca, inanisq;
inspis. divexed, sicca dicitur.

Gallen. agit: in peripneom. et pleuritidis excre-
tionem per fructa similem eē □ cum sedimen-
tis, q̄e cruditatem v̄ coctionem in acutis
designant; quare siccam absq; ullo fructu hunc
idem significare, ac □ nam v̄sam, q̄e crudis-
sima, et pessimi ominis est; nam ab omnibus
damnetur pleuritis sicca, ut periculosa, et
curatu, concoctusq; difficilis, q̄e v̄ celerime
hominem rapit, et non nisi longo tempore
linetur. Celsus licet siccam damnaverit in
sanguinea fructa pro p̄iori omine habu-
it, videtur dicens: excreatur, si morbus
tollerabilis, pituita, si gravis, Sanguis &c.
experientia in certum est, fructa sanguine
hincta frequentissime in pleuritide adesse,
minus novere, qm̄ si absq; ullo omnino fructu
morbus sit.

validam inflammationem in hoc morbo ad esse,
omnia symptomata docent; acutissimus dolor,
sub inspiratione, dolet moveri illo tempore,
partes inflamatas, distrahit; in quoniam loco
horetur hec inflammatio? distrahant Authores.
Arctavi, aginetta, Trallian. pleuram affatam
dicunt. Gallen. pleuram cum musculis inter,
= costalibus. Aurelian. in uno et Hippocrat.
Sidenham. & pulmones affatos dicunt.

Hoffmann. si inflammatio externas partes occu-
= pit, hanc dicit, si vero membranosam
pulmonum substantiam instar erysipelatis
prehendat, veram pronunciat, si vero ipsum
parenchyma pulmonum inflametur, peripneumonia
moniam nunciat. Trillerus. in eundem si-
= mo suo Tract. de pleurit. eundem est sententia.

Certum quidem est, solam pleuram, non esse
semper pleuritidis. sedem, hinc Gallen. muscu-
= los contiguos adjunxit; inter membrane
ad ipsa in tumorem elevata pleuram cum
sumo dolore distrahere potest. quare in
pleura, quodine ipsi superposita, musculis
intercostalibus. ut obtingat inflammatio, hinc
pleuritidis.
dolor acutissimus videtur docere non in solo

19.
pulmone herere malum, cum in peripneumonia^{7.}
= vera sepe ~~mythos~~, aliquando obtusus, tan-
= tum dolor percipitur. an fors in valida
peripneumonia malum non pertingit ad
membranofam ejus superficiem? ut tam
acrem dolorem faceret, dum inde pleuritidis
fieri creditur? verum quidem est in defunctis
pleuritide, sepe non inveniri adeo magnum
in pleura malum. sed tunc membrane
utut inflamentur, non multum tumore in-
flant, qui a panniculo adiposo surgente
pendet. sic periostium, meninges cerebri,
ligamenta, alij multo tumore inflam-
= untur cum acerbissimo dolore. Petrus Servius
in deprehendit semper unum pulmonis lo-
cum corruptum, et mœa putrida turgida
intacta et leviter vitata pleura. sed patet
agrum sepe ideo mori, quia pleura inflam-
= mata est, sed quia ob colorem suppressi
= ratione, ob impeditum motum sanguinis per
pulmones lethalis peripneumonia excitatur,
quare deini vitium in pulmone invenitur,
leviter tantum affectus pleura, quæ non raro
nigra invenitur.

neq; obstat supis, quæ creditur tantum à pulmo-
= ne affecto nari, cum intercostalibus locis tu-
= mentibus pulmo premi, intusq; possit; sic

8.

gravis, ob utrum humidum, motum diaphragmatis
maius impediens, tunc molesta sibi patitur.

dolor jam est in dextro, Trillero benignior, &
sinistro, gravior, diuturnior curatur. quando ad
dorsum & Scapulas pertingit; adeo quandoque
sub sterno.

quando dolor punctorius deest, & loco hujus
adens. Dolor & preporius, licet pleuritici sit vera.
vid. Bagl. de pleurit.

L. ipsa pleura & partes huic proxime, ut panni,
& alius ad ipsos musculi intercostales inflammantur,
vera pleuritici adest. L. partes musculi externi,
supra costas sit. versus integumenta communia
laborent, furia est. quod jam magis interiora
versus. hec malum, eo magis impeditur vitalis
inspiratio. & hystericus si fiat, extrorsum tendit
ratus, si in exteriori parte morbus sit, & extra
versus pectoris cavum ruit, si profundius malum
sit. quare Gallen. signa dat, quibus bene huiusmodi
ad eo affines distinguere possent. dicens: Sunt vero
alii tantum dolores cum febribus c. respiratione
difficili, nil autem expuitur, ut idem Hippocrates
rithi similes sint. sed distinguuntur, quod plane
necesse habent, sicuti vero expleti pleuri-
tici scia tunc iungitur, item pulsus est durus.
neque ad eo acuta febris, neque tam difficilis respiratio.

nonnulli etiam, si prematur extrinsecus.^{9.}
locus inflammatus, dolent; idis se purgatio
non fit per sunta; concocta vero inflammatione
nisi prius diffluitur, per ad cutim attollitur,
et secatur.

Obnoxia sunt huic morbo, corpora densa, strita,
ad ultiora. unde Hypoc. pleuritidis et peripneumonias
ante pubertatem non sunt. quia
solidorum, et fluidorum laxa adeo compages.
Trillerus agit. foeminis. hunc morbum rariorem
esse, sed periculosiorum, quam viris. valde enim
causa esse debuit, quae in foeminis minus ad
hunc morbum dispoñit, tamen eum excitare.
propter Hypoc. in morbis minus periclitantur
quorum, nae, etati, habitui, et anni tem-
perati, morbis magis familiari fuerit, quam
alia, quae validam causam esse oportuit.
Laxa quoque corpora non sunt obnoxia, hi mor-
bis: si tamen corrigiantur, gravis causa esse debuit
quod periclitantur; quod tamen ex causa levis si
corrigiantur hoc morbo, et sonantur facilius
ob laxitatem vasorum. excitata corpora
vero ob stritam solidorum compagem, et
sanguineam inflammationem huiusmodi, difficilius
evadunt.

Verno tempore, post hyemem rigidam, et
etiam sub frigore hyemali oritur hic
morbi. Hypoc. hyeme pleuritidis peripneumoniam fit.

Ex his causis natus morbus idiopathicus dicitur.

Sic jam aliis morbis succedat Symptomathica audit.
 sic quartana verno tempore calidissimis mediis
 tractata. transit in diuam pleuritidem. hic
 aliis febribus calidis tractatis sepe succedit.
 Sic jam et idiopathica, sanguinis missionem etiam
 repetitam posuit. Et Symptomathica, vide, cui
 morbo succedent, an epidemics etc. tumq. h
 ratio morbi praecedentis.

pleuritidem pati, sepe tota ita, alyquem dolo-
 rem in loco sentiunt a mutatione aëris.

Quandocumque epidemics pleuritidis grassatur, hic ob-
 seruavit Lidenham. epidemiam, quae caput afficit
 dolore, alio tempore, intestina c. diarrh. dysent.
 itum alio tempore pulmonem cum huius
 pleuritidem producit.

natus. frigidus aestuanti corpori ingesto,
 diuissimam efficit pleuritidem, coagulationem
 subito rarefactum sanguinem.

in continuis sepe inflam. atonia, spissitudo san-
 guinis induitur, indeq. succedit respiratio diffi-
 cilis, dolens.

variole confluentes, ovis, unquam die 4to, sed
 citius conualescentes, quodcumque nunc in lumbis, nunc
 latere acutissimum dolorem insunt, tumq.
 seorsim conuulsant, mox artus, portibus, impa-
 re superficie corporis. retine debet.

idem in morbilis; sed major hic peripneumoniae melius teste Tidem.

2. Lachryae retentae, si etiam jam albae fuerint, cum pleuritidis epe possunt. Hyg. quibus ex parte albae, ungamenta retinentur cum febre, sudoris; et lateris dolor, perniciosè insaniunt.

2. Ferè semper febris acuta praedit pleuritidem, saltem aliquot horis. nisi à potu frigido oriatur morbus, tum dolor subito invadit.

Chorbus inchoat quidam cum appetitu adhaucto paulo post rigor, debilitas sequitur; postea primo dolor lateris alterutrum occupat & dorsum, pectoris anteriora. dolor in aliis citius, ferius in aliis apparet. quidam prima incipientis morbi hora jam dolor sat acutus adest; ita verno tempore observabam pleuritides 1729. ubi secundo die morbi dolor primo ortus, neq. valde acutus, et tñ omnes periclitabantur. ☐ crassa, pumentorum dicta initio statim ad eam, pulsus incipiebat vacillare, paulo post sequebatur delirium, pectoris in pectore morbus, videndum. videtur dolor hic levis. sed tñ n. sciendum. videtur pleuriticum, cui mitis dolor erat, tñ 4ta die gangrenam perit. deo Hyg. si initio morbi sint dolores, post etiam & tumorem acuti, die 12mo finiebantur, et raro effugiunt.

periculum verò est, usq. ad 7mum, imò ad 12um
post hos sanantur. si verò initio molles sint,
post 7mum et 8um acuti, ad 14 diem desinunt,
sananturq. &c.

dolor jam respirat^{io}em lēdit, quia sub inspira-
tione costae, partes inflam^{atae} ab^{te} discurrunt;
distrahuntur, unde aegri vix inspirant, pulmo-
nemq. dilatant, unde cor dextrum se libere
expandere nequit; sanguis à capite redire
ne, p^{er} venas jugulares, n^{on} habet locum in pulmo-
ne, stagnat q^{ui}o t^{um} in cerebro, q^{ui} in pulmone,
unde aegri torpidi, et hebetes fiunt, dolo-
rem minus sentiunt, pulmo plus impletur
citā suffocantur aegri. p^{ul}sus ante plenus
velox, deorsum, jam incipit modis, et parvis
fieri, imò et tardior q^uandoq. hūc rorūis, nam
plerumq. celeriter micat, debilis talis p^{ul}sus.
pleuritici q^{ui}o non preuent ob pleoram in-
flam^{atam}, sed respirat^{io}em impeditam re-
plet^{us} pulmone suffocantur.

si jam exteriores partes supra costas pleuritici
occupat, minus est periculum, quia si etiam
suppuratur, tumor extra vergit, apertendus;
magis si occupet pleoram, pinguedinem
musculorū intercostales internos, tum intro
suppuratus tumor rumpitur, empyema fiet.

13.
in statu naturali sub inspiratione costae plus
moventur, à seq. per musculos. diducuntur in
mediis costarum arcibus, qm circa sternum,
v. propè vertebros. qd pleuritide occupans
latera plus doloris facit, qm si sternum,
v. pleuram vespè. dorsum occupet.

maximum qm pleuritide est periculum, si
ob oblorem respiratio libera impeditur.
febris acuta, continua perseverans maximum
infest periculum, quia v. suppuratio v. gangre-
na sequetur, nulla resolutio. febris hæc
comitatur quodam pleuritidem, sepe præcedit.
grad. pulsus valde durus, et simul parvus, et
ob omnia hæc, calorem creberrimus, lethalis.
intermittens pulsus, celer, parvus, cum præ
impedimento respirationis, lethalis. gradus
hæ non. ind. Bagl.

exit pleuritide in sanationem, mortem v. alium
morbum.

in sanationem que nã. v. actis. initio statim.
h. nempe motus febrilis adeo sedatus, ut non
injurget ultimus obstruentem mam in va-
= formam angustiam, sed eam blando attritu ab-
= tenuet ita ut primum fluxorem agitat
in vase sine noxa, sed benigna resolutio.
quod cum sedatus motus à nã. requiratur,
ut hoc fiat; atq. per venesectionem motum

febrilem minuit, et mollias cataplasmata lateri
applicata, ut vasa emollita facilius impurum
transmittant in venas. sed ut hoc fuerit ad
opus est, ut & initio ardeat & morbus sit
levis. si vero jam 3. dies & quatuor dies dura
sit, imò in robustissimis 3. 24 horas sine artis
auxilio, frustra sperabis benignam resolutio-
nem.

2° idem, 3° astriolarum sinibus impurum
erat, solvitur in molleculas, ex quibus aduna-
tis congenerat, aphum coadit, ut sine noxa
cum sanguine circuletur. & attenuatur pri-
dem ut elabi ex vasis obstructis, propterea
jam doles agnovisti, ut nequeat sanis humo-
ribus assimilari; ex omni 3° debet e corpore,
ut redeat sanitas.

auxilio nae, 3° coctionem et excretionem causa
sanatur sepe.
quandoq. subito caa loco movetur, alias partes
occupat. hic sepe in pleuritide metastasi pericu-
losa in capite fit, cepante lateris dolore, qui domo
retrahitur, cepante capitis metastasi. non raro in
caa morbi loco mota per vasa aperta naeque
exeritur. hic sepe pleuritide hemorrh. nervini
solvitur. quare Triller. plenum servantur pleu-
ritici nae ope, etiam neglecta sanguinis missione.
si intra primam, et quintum diem sanguis fluitat.

15
e naribus profluat. vidi, et ferius hemorrh.
narium ortam cum leuamine quidem sed
non cum perfecta solutione, quia morbus
in longum excurtebat, multisq; alijs evacu.
ationibus indigebat, anteqm cessaret.
non raro hemorrhoidibus sanantur, si morbus
ex suppressione eorum ortus.

Quae subnubras cum levi sedimento securam
judicationem inducat. Hys. sed est potius signum
bonae coctionis, qm evacuationo omnis, nam morbi.
si in copiose alio fluat cum leuamine, et si
sumus nam morbi evacuari prouincet, si initio
id contingat, anteqm per morbi longitudinem plu-
ras a sanitate receperint. si enim seruis fuerit
rarissime per solas Quas sanatur pleuritidis!
si pleuritidis cito die incredibilis copia Quae
profluxit cum sedimento cum leuamine, quia
dem insigni, non in integra sanatione.
quidam alii evacuatione soluitur pleuritidis, vidi
prospicere id etiam post ipsum diem, quidam
in pdest initio alii fluxus non leuans pleuri-
tidis symptomata. quare Aræten. de critico
alii fluxu apertis: respiratio corquiescit
mens recte se habet, febres minuantur, cibos
appetunt.
abscessibus quidam finitur. vidi de pleuræconia.

In morbis acutis inflammatoriis, morbi maiorem
 aliquando locum mutare, experientia docet, even-
 tus autem bonus creditur huius metastasis;
 si ad partem ignobilioris fiat. hi in phrenitide
 dictum, dolorem ad pedes, pedes & vehementem
 insuper supervenientem sepe solvere malum. in
 angina, maiorem morbi sepe locum mutat, sed non
 semper felici cum eventu si illa metastasis;
 prodigium, si maiorem morbi ad partes nobiles deponatur.
 hi dolor in pleuritico ex latere versus abdomen
 defendebat, absque bono eventu non post duodecim
 horas, deinde latus occupabat multo acerbior. in
 aliis 13 die morbi, dum in melius vergere videban-
 tur omnia, subito dolor intensus in pede sinistro
 ortus, cum et nae tenui, absque rubore & tumore,
 post aliquot horas delirabat, mortuusque esset. in
 aliis rursus post venasectiões, et fomenta, 4to
 die, dum jam mitigaretur morbus, ortus dolor
 in pedibus utriusque pedis, statim dolor lateris
 cepit, febris, et sanabatur. licet ager nun-
 quam podagra laboraverit, videtur quod maiorem mor-
 bi attenuata fuisse, ut minima vasa obstru-
 obstruata primas partes in venas, cumque in aliis
 partibus jam reaperit, non potest sanis humo-
 ribus misceri, ut cum eis circulares pri-
 noxas fore si metastasin deponeretur in pedes,
 pedibus, ibi, utroque Erasmo, minima vascula
 obstruens, dolorum efficiens.

si vero humerum, scapulas, dorsum, dolor --
 occupat, cum levamine doloris pleuritici --
 manifesto, evadunt fieri omnes, saltem non --
 memini me observasse, & legisse, ulum morbu --
 um ex illa metastasi ad has partes; commu --
 niter haec metastasi salubris; sed Otto die morbi
 vide Trillerum: metastasis in illa morbum hunc
 non tollat, crisis in salubris est praenuncia. --
 Hypocr. in tali metastasi venesat. suadet &
 dicens: si dolor ad claviculam ascendat, & ad bra --
 chium graviter, aut circa manum & supra septum
 transversum, scilicet, quoad cubiti venam internam,
 id est, medianam. intus, postquam hi dolores --
 in humeris, scapulis, & dorso aderant, felicem
 curam vidi, etiam sine venesectione. foris.
 Hyg. intelligit, praecipit, multum sanguinem
 detrahendum, donec rubicundus, si initio mali
 coloris fuit, & lividus, si initio rubicundus erat,
 fluat; si initio pleuritidis haec partes, dolor
 occupet; non vero primo per metastasin Otto
 die.

Bagliv. metastasin salutarem ad interiora auri. e.
 dolore, unde abscessus fieri, quos exemplis ob --
 servavit, in epidemica constitutione, post rigi --
 difsimam hyemem.

Per fructus. ut peripneumonia toties feliciter
 per fructus curatur, ita pleuritidis. h. Aretaeus:

laudas fuit. si tertio die incipiant, facile pro-
deant, levia, equalia, humida sint. Si ventrem.
huius fuit non fidat, si dicit: febris, dolor &c.
fuit libero sensum minuantur. Sicam triples,
et ritidem perprimam deunt antiqui.

Quomodo jam mea mortificia subacta vi vita,
lex pleura, musculis intercostalibus, ad pulmonem
perueniant, ut huius rejiciat, multi sudant. an
pulmo hanc imbibit? intrinsece in cavo thoracis
injectiones in thoracem de a pulmone absorbentur,
et huius rejiciuntur. an vis mea mobilis ad veram
ad gygos ex pleura ducitur, hinc ad cavam, et pul-
monem. et vis. lancisum. an vero ex a gyge
venae statim in afram ordinem, ingram datur.
nos. non omnia fuit levant hunc morbum.

Jam non omnia fuit debet esse liberale, sed magna
quae fuit debet esse liberale, sed magna
copias excetum, et facile, semper enim fuit de
mucos trahet quid abraditur, sed mucos excetum
non minuit morbum. si fuit de debet cum
levamine, doloris, respirationis, febris &c.

si fuit fuit sine coryza, si enim haec ad sit
ingens copia fuitum seiprodit, quibus mucos
catarrhofus non mea pleuritidis evocatur. quare
Hys. coryzas autem, et perturbationes in omnibus
circa pulmonem morbis, et praecipue, et conspici
malum.
sit album coctum et flavum cum paucis sanguine

missum. quodq; vidi fuita tenacia rubrosanguinea
colore tincta. Scum levamine. ego ipse qui
has commentaria comprehendio vidi in binis pleuritici-
cis 4to morbi die fuita sanguinea cum mucos
tenacissimo, ac si sanguis concretus, qui in patria
coagulatus videbatur post sectionem venae, fuisse
et reversas sanguis erat, qui ab agro infus deyle-
thris sedit evacuabatur nigerimus. ut pite, et
hunc cum levamine. cave a venasectione, fuita
cum levamine procedentibus, item a purgante,
ne supprimantur.

Si symptomata levia, aeri laxa tempestas, benigna
resolutio expectori pite. sin. cortis et excretio materia
in duris, et excitatis, et ubi morbus intensus, prole-
videretur. tum utij moderandus febris impletus venae-
sectione, clysmat. etc. deini videndum sedulo quod
naa maam morbosam costam deponere tentet,
ad qualia loca etc. et quibus vis eadem evacuare
intendat.

In omni morbo vite, et viribus consulendum est,
quod non duris, quod a naa debili non subigerentur,
sed omnibus respiciantur ut: crem. hordei, avena.
somnus lenissimis provocetur, non narcoticis quod
excretionibus sistunt, sed sem. et frigidis. anilg.
flos. papav. rhad. cotaticis, qui insignes sunt
flores in pleuritide.

Absepsus si in pleuritide naa ad loca ignobiliora
deposita, fiant, statim aperiantur, quia jam

pus factum in hoc loco depofitum erat, & fi
 subito abfpeffus nafatur, licet cutis nullo modo
 mutata appareat. non enim hic requiritur
 crudi inflammatorii humoris in pus maturatio.

fi dolor magnus, refpiratio multum impedita,
 febris valida, tum refolutio blanda, perari
 nequit. plane fi nulla, pauca fputa in cocta
 fine levamine prodeant, fitq; morbus in robore.
 quare Hyg. densa, & excitata corpora citius
 a pleuritide, & ptothneum. intseunt.

Quare vide ne in abfpeffum, qui intro ruptus
 empyema facere solet lethale, mutetur, licet
 ex inflammatis locis externis abfpeffus n. fit
 metuendus, cum extra vegat, apriendus. v. ne
 in gangranam, aut fetidam tranfeat.

crunatur qo impetus in loca inflammata, &
 venofectionem cito, fce enim dolor acutiffimus
 ita vitiat refpiracem, ut fuffocetur aeger, anteqm
 fuppuretur, & gangrenetur pot. affecta. ita
 minato impetu febili, ma. citius coquatur.
 felicius cocta & in alia loca deponitur & tuffi,
 alvo, & hemorrh. narium de. evacuat.

Venefectio etiam in fenecta etate, gravidis
 etiam fenectute grad, doli in quate, glem. etor.
 postulat, pro ratione repetatur.
 Et licet menftrua, lochia, fluant, in celebre.
 dur in brachio.

21
putant jam quid am iaculum esse postquam
in pleuritide secare venam; sed, licet providente
evacuatione perfunderetur cum leuamine & pyaloi,
nares do. cum leuamine & si raa jam mox eorum
in alia loca deponat cum remissione morbi; non
fit secunda vena amplius; In Hyp. in pleuri-
tide sicca, fuiti expulsi, ubi aeg. blabie delirabat,
4ma, febris c. dolore augebatur, 8vo die venam
brachii semit, cum leuamine doloris, 4a die 34ta
die, variis criticis evacuationibus, finem facienti-
bus, convaluit. Trilles. 8vo morbi die tui sanguini-
nis e brachio eduxit cum leuamine insigni immo-
2 gno, ob suffocationis metum, denno e pede. hic
autem nulla adhuc coctio fuisse videtur, nudas
per fuiti evacuationis coctae mae, si fuit, fuerit
sine leuamine, & mucos potius affusa arteria &
plane fuiti pleuritidis fuiti expulsi.

Fiat 3o sectio vena in cubito foramine amplo,
ut elinthe depleti vasis, molletula obstruente,
ablato impetu, repropelluntur; pinnis locis dolens
lenissimis cataplasmat. molliatur. si subita eva-
2 cuatione opus sit, aeg. signis in lecto jaceat,
quia erecto situ facile lypothym. corripitur.
Contingit quidam adeo ferum dolorem esse, ut
pectus vix dilatari possint, hunc pulmo prorsus
sanguinis transmittit, & tunc vena quid emplenda
fuit, sed aorta paucum sanguinem recipiens

non urget magnā vi sanguinem venosum, unde
ex vena aperta prout sanguinis fluidi, si res
inspirando pulmonem dilatante inspirant, sanguis
cum impetu exit. Tulpius id observavit. quare
si non possit eger respirare, ut inspirare fortius
inspiret, tum titulo cordiaci vini & xli cochlear
detur & melius nobis acetum trahatur, si enim
invisis excitatur hupis, sanguis fluet.

Copia sanguinis emittendi variat p. r. etatis &c.
ad 3x et ultra, plenus duatur, donec libens
suiore incipiat eger, dolorq minuat. si in
pepina pleuritide non remittat dolor, ut si
lenis videretur medius, si morbus in densa corpore,
respiratur evacuando sanguinem usq ad prima
signa animi deliquii, qe sunt calor in oculis,
labiis, vultu, sudori guttulae in fronte &c. tum
illico claudenda vena. Ardens tñ vituperat
sectionem vena ad animi deliquium, ne periret,
monia servatur. dem enim in erythemia cor
quiescit sanguis in corde dextro stagnat q aliquid
sepe minuat, et ob inflammationem huiusmodi
in concretionem prout est, quare excitato eger
moveri debet ut per guttorem, hery in finibus
arteriarum.

Veni ablutum contingit dolorem prima
venesectione imminui, recidere de novo, tum
repleti debet secho, lotes, quosq dolor, et respiratio
impedita, proficiat. Tulpius quiescit tñ p. r. qd
et opus, brachii venas aperuit, qe dñi ingens alvi
profluvium passus, tñ evasit.

Si enim confirmatam pleuritidem in adultis, raro minori, qm 40 3rum sanguinis, sanari possit.

intusim minuto dolore multum, et respirazione sat libera facta, licet alijis dolor, et febris maneat, cessandum a venesectiōe, ut non febricitare valeat, qd adhuc de morbo superest. Si enim minimum sanguinis educas, sepe impetum jam non tollis, sed hoc manens persupel; ita exata sic minimum sanguinis, conyuge, hydropsi, diarrhoea de morbo, ex vivo, et pia sanguinis orientur.

In morbis inflammatoris, praecipue pleuritide observabis in sanguine, educto insulam albam, subaerulescentem, tenacissimam, vix novacula quodam diffundendam, crustam cardaceam, duant. quam diu talis conspicitur. tam diu quidam sanguinem mittendum volunt. Si enim hunc sadere hoc diu si lente sanguis profluat, hunc crustam non observari; sed Tideris semper hanc observavit. certiora signa sunt de venesectiōis auxilio ultius adhibendo, ex symptomatum remissione et non aegroti viribus. imo licet magna sit debilitas, si in symptomata recedant, denique mittatur. Si in Juvene post binis venesectiōis. dum melius jam habet, statim omnia recrudescere,

frustra elyptere injecto de moriturus videbatur;
 dum in utroque pede jam frigido & calida foto
 amplo vulnere percutabatur vena, sed nil proflexit,
 fovebatur denno & calida, ne diuam ferida, tum
 sanguine fluente convaleuit.

Quandocumque videm non proficit venesectio imple.
 ritide, novitque potius. vide in albi. Coimburgen.
 sibus, ubi sanguis fuscus, flavus & viridis vix
 coagulatus, educebatur, cum damno. sed hic non
 erat vera pleuritis. biliosus enim initio ad se
 vomitus, post biduum succedebat dolor punctus
 rursus circa ultimas costas, cum difficili respiratio,
 & inspicula, pulsus nec frequens, nec plenus erat.
 Quare Hyp. vide Bagl. dolores circa latr. in febri.
 bus. tenuiter consistentes, alij signis, labit venesectio,
 & si cibum aversetur, & hypocondrium elevatum
 sit. hinc in tali pleuritide a vitio stomachi quoad
 bene vomitorium. vide Bagl. in apend. ad pleuritid.

Venesectio, siue in latr. partu affata, siue opposi.
 to celebratur, prout referre videtur, intum. Pomen
 Triller. in affato latr. celebratum majori evanisce,
 qm ex pede, licet quodam etiam in pede celebrantur;
 sed in prima venesectio larga esse debet.
 Præter calida fomenta, vesicary, ungu. ex alth.
 & o. o. c. lini c. saps. venotico, compth. & cataplasma.

internè pulchrè jural decort. avenæ hordei;
 cum oxymelle & O. tro. & decort. papp. rhæad.
 qui flos insignis est, præcipuè in istis, dum tussis
 sicca vexat. p. r. ppp. papp. alb. c. v. factus;
 callidè hæc semper dentur; nam frigidus
 potus in pleuritide & pulm. acutis morbis
 nocet. vide Bagl. prox. med. l. 1. c. ix. p. 35, pri-
 vitiescentes; strangulatione calido potu sanant.
 Talis quo int. Dentur, qd putredini resistant;
 quia febre continua in acuta; putredinem
 inclinant humores. quare omnes laudant &
 auida lenia & audentia ut horde. decortum.
 an in actu auida conveniant? ego saltem,
 qui hæc scribo, primum effectum ab actu
 auidi vidi, præcipue miss. ex o. o. lini, melle
 & aceto vini. actum enim tussim movendo
 nimium, augebat dolorem, inflammationem,
 nil observavi.
 cremor hordei & avenæ decortag. Romæ opti-
 ma sunt. carnibus plane abstinendo. mel
 ab Hygi. laudatur. flos miss. ex melle
 o. o. lini. ppp. papp. rhæad. & albi. optima erit
 addito O. ego hæc scribens insigni cum fructu
 usus sum miss. ex flos. celi in frivido decort.
 rod. angel. & flos. papp. rhæad. soluti; addito o. o.
 amig. Sule. & lini decort. ppp. p. violas. & modico
 O. cochlearum sepe c. the. ex veron. flos. papp.
 rhæad. & mixt. ex dragh. fixis, O. ppp. vid. integris.

in hoc morbo, sunt alii omnibus inflammatoriis, et
acutis, cave, ne troculis, & aliis calidis internis,
o externis, febrem augeas, ad exprimendum sudorem.
hi sident, vidit febrem continuam calidis provocatam
in pleuritidem transire.

si jam omne impetum faciens, in pleuritide malum,
est sciendum de vesicatoris tibiis applicatio. inde
Bagl. quod simul finem promouent suppressum, et
diarrhoeam, si adest, & minuit & sistunt.
Triller. ipse in foemina alii fluxusque exhausta,
tumorque jam in pectore edente, facie livida, et
tumida, quasi strangularetur, cum pulsu jam
intermittente, ☐ & focibus clam elabentibus, vesicato-
ria, utriusque fure applicata, magna, felicias expressit,
et propterea periculosa alii fluxus. sistebatur.
melius. hi applicantur, prius & tibiis, promissa vene-
sectione, &c. Triller. fatebatur n. semper ex voto
cathartidum usum succedere.

Acta Coenoburgens. Testatur vesicatoria profuisse
si sudor copiosus, et diu, profluens, si n. moribantur
agni cum dolore, anxietate.

videntur hi n. convenire, ubi febris summa, cum
☐ summi ruboris. vid. Bagl. de usu, et abusu vesiciorum.
Ubi vero post sanguinis missionem multum minuitur
impetus, nec in ☐ & focibus alii putredo adest,

84
Sicut in omnes aures; inflat alicuius morbi,
ita in Pleuritide et Peripneumonia, Diarrhea
initio orta. Partem est, Deo est sine levami-
ne. Nam enim est egestas, et nam
sanguine contentam, ut in aures, et viginti, et
Pleuritide. Peripneumonia. alia inflammationibus,
concoquenda, et concitata primo variis viri i
corpore evanescit, et sic hi evanescunt Critici vocant
fili. Lei evanescunt cum remissione peripneumoniae per
fili. Pleuritide Peripneumonia. 3. 4. peripneumoniae evanescit
fili. Pleuritide Peripneumonia. 3. 4. peripneumoniae evanescit
fili. Pleuritide Peripneumonia. 3. 4. peripneumoniae evanescit

Don't forget, 12 Feb. 1874, Gubones, Dorchester
as wanted and known. Please, please, please
please, please, please, please, please.

et h^o dolor m^ore v^o pulmo opplet^o incipit, v^o 29
à vesicatorio dolenti lateri applicato bonum
effectum. an non tum curat. scarificatas
lateri dolenti appositae ex Lusitano ad. Riv. pro.
des. d.

Cavendum q^o maxime ne v^o in suppurationem
periculosam v^o gangrenam mutetur morbus.
venesectione q^o n^o sit nimia, ne vires n^o sufficiant
ad subigendam, et evacuandam m^oam. Lul^o
q^o post venesectionem aliquis dolor supersit,
modo respiratio sat sit libera, nec pulsus durus,
nec febris nimia, fomentis, et diluentibus largis
superabitur malum; febris enim in omnibus
morbis ita temperari debet, ut nec sit nimia,
nec torpeat nimis.

Cremata etiam non sint nimia, ne diarrhoea
in principio semper symptomatica excitetur;
putum suppressum. ubi jam remittit
morbi impetus tum sensim solvi incipit,
illud concretum et impactum tum medicis
attendat quam viam n^oa affecti, pro eva-
cuatione modo coacta, namque quod
superato morbo, cave ne eger obstruatur diata
cruda, ne crudit^o chylus pulmonem implendo
recidivam provokeret. quare Hyg. post judicationem
vires levibus cibis reficienda. id in omnibus acutis
observetur.

repausatis viribus, sident. An Catarrhis in
omnibus acutis curam finivit, ut fordes nocturne
tempore morbi, et convalescentia ex cibis con-
gesta aduenerint.

2. Laudata antiplevritica ut Longo. hirci, mordib.
lucii pisc. &c. n. nocent quidem, sed etiam n. profunt.

Hic videmus, quomodo pleuritici auxilio nra p. reso-
lutionem benignam & coctionem, et excretionem
modo sanabatur, et per artem absq. alio morbo
sequente sanari possit.

Abit jam quidam in Suppurationem.

Dolor inspiratione auctus, tussis, febris, sunt sympto-
mata, omnem pleuritidem comitantia, ex quorum
intensitate de vehementia morbi iudicamus; si haec
pertinaciter manent, absq. ulla remissione, maxime ita
impetam visorum exheretabilibus indicant, qd. sola
Suppuratione tolli possit. Sed symptomata loci
semper manere debent absq. remissione, potius inten-
3. dunt; si suppuras imminuat. Si in pleuritici aliquoti-
es quidam apud & minuat ad venesationem. Denus
vehementi recrudescat, itum apud. Denus recrudescat
huc in sub signa suppurationis, nisi per dicit sympto-
mata eodem & aucta permaneant.

Hys. quicunq. dolores ex his locis, neq. per spintas, neq.
alium &c. sedantur, suppuratio fiet.

Quandoq; in difficilis pleuritide in longum protra-
hitur, licet signa evacuationis critica v. reso-
lutionis morbo paria desint, non tamen in suppura-
tionem mutatur. Sic Anaxion apud Hyg.
primis diebus nil exsinit, cito deliravit, mo-
do febris aucta, dolor, tussis c. respirio difficili; 8vo
die venesectione minuebantur omnia; sed
tussis sicca mansit, nulla fiebat evacuatio
materia morbose, usq; sero cutisq; variis viis
evacuaretur, sanitusq; rediret.

Quo non statim suppuratio prognosticari potest, licet
in morbi decursu non appareant resolutio-
nis, coctionis, excretionisq; signa; quae prius
quidam apparent, et liberant.

Repleta venesectione, etiam repetita facile
in suppuratum transiit morbus. Sic Helmontii
Species praeterea suis fidentes, latabantur, dum
sine pure jam facto, i. e. in faecibus; cessaret febris et
symptomata, sed dein abscessus ruptus, fecit
empiema, hecticam, mortem.

Horroris vagi sine ordine recurrentes, sunt signa
suppurationis futurae; item successiva cessant
febris, dolor, pure facto. Hyg. qui septimo, nono
v. undecimo saepe non fuerat, suppuratio incipit.
morbi tempus in longum excurrere cum minori
vehementia symptomatum, quoniam in principio, suppu-
rationem dicitur, plane si nulla signa excretionis.

critica adfunt. purefacto alba febris; dolor de.

Morton. Bagl. observant: dum pleura inflama-
ta, & pulmonum tubercula in apostemas abeunt,
dum febrem peris continuam excipi ab intermis-
sente quotidiana & tertiana. Hys. in purpura &
interna ad sudores principie nocturnos, pronos esse
dicit.

Absepsus melioris pure surgens: cutim, pleuram que
sumo cum dolore distrahit, quodq; se per totum pectus,
& dorsum propagante, pulmonem premittit cum
suffocationis metu, huius molestissimam facit.
quodq; felicitate si huius pus evacuetur, pure,
si venam thyroideam ad pulmonem delato. & medi-
atim a pulmone absorbito si eo loco ubi abscessus
in pleura, pulmo pleura accretus sit.

Hys. in pleuritide fructum initio apprensus,
breve morbum nunciat; huius sero, longum.
idem nisi intra dies 14 cum suppone re-
gentur, in empiema sed mali translatio.
si a nullo apostemate intra 40 dies secrete
non repurgentur, in phlegmonem migrant.

abscessus citius seris rumpitur; nisi si alias
vias evacuetur pus, quod huius raro fit, nisi per
pulmonem. Acl. huius si est, alvum evacuat
pus ex abscessu videt. metu putrida drach.
codiquatim deapicis, quod a pure resorbto

37

2
Sanguinem colligente oritur lethalis ubi in
salutaris tempestive contingere debet, et in
initio.

nisi jam pus ex abscesu facto evacuetur per
alias vias, ut pulmonem, et alvum. Depona-
tur in loca ignobilia, qd tunc rorū fit, cum
pistur in cavum thoracis, fitz empyema.

2
Et pro varia copia puris, majorem, minorem
molestiam creat, locus ulteriores pergit quoti-
die novum pus stilare, sic copia puris au-
getur, ut saepe ob pondus diaphragma deorsum
detrahatur, et locos viscera abdominalia move-
antur.

2
Talis abscesus seu vomica pure turgens cavum
pectoris angustat, pulmonemq. comprimit. dum
pus factum est, dolores mitescunt, verum
abscesus pure plenus turgens sensum distendit
membranas coërcentes pus, hinc fit densus dolor,
eò major, quo ruptura propior vomica, hinc
dolor vicantior. deperit, putantes novam
fieri inflammationem, qui cum damno ex-
hausti egri viribus, sanguinem detrahebant.
Similac abscesus ruptus pus effudit in cavum
thoracis cepit dolor subito, et anxietas à
compressu pulmone per turgentem vomicam
nata multum minuitur unde missi egri à
examine hoc subito sanum se credidit, sed

multa copia puris accumulati, redit eadem an-
xietas, tussis etc.

Signa diagnostica, quae suppuram factam, et abscessus
rupturam praecedere, et comitari solent collegit Hyg.
suppuratos ex pleuritide et peripneumonia maxime
calores comitantur, de die tenues, noctu vehementi-
ores, nil memoratu dignum fiunt, circa
costum, et claviculam sudant, maxilla rubent,
oculi cavi sunt. pectus autem, digiti extremi
calescunt, ungues curvantur et refrigerantur,
pedes tumunt, per corpus pustulas etc. dictum
humores suppurati haec signa habent, necesse
est praedecere dolorem, purandi difficultatem,
turbationem, anteruptionem, rumpuntur
autem plurimas suppurationes quaedam 20mo,
quodam 40mo, tunc quodam.

Cum puris rupto abscessu in cavum thoracis delabi
soleat, quare si signa docent suppuram jam fieri,
tentandum ut puri, versus exteriora poratur
exitus, huius fomenta, cataplasma, emplastra
quae etiam initio morbi applicantur, solent
quae emolliendo faciunt puri versus exteriora de-
rivare, cum autem pectus toto sufficiant,
Veteres irrita miscent. si Arab. si. si mor-
bus productus, dolor pectoris, humida ex-
purgatio, purulentum hominem fore facit,
quodam sem. finigi cataplasma misendum.

33
 deni post hoc applicata, post 4um diem,
 jubet magnam curvaturam cum multa
 flamma, dolenti loco applicare, & scissificare
 vulneri. & 20 infregi jubet. notum est
 partem a curvatura, ablatam atmosphæra
 preione, intumescente, hoc potentem fieri
 ad extrai derivationem. Simil 0200 curvaturam
 huc parat ad eundem scopum.

hinc passim ad eundem scopum.
 imò, dum certi sumus absqueum fieri conditum
 caustica applicare & scalpello locum dividere
 usque ad pleuram, & suppurantibus applicatis
 apertum tenere locum diu, ut pus per exte-
 riora jam non resistentia exeat. idque
 si etiam sit pleuram suppuratam esse, non
 affecto pulmone. pus nisi educatur aere
 sit, putrescit, unde hætica. quare Hypoc.
 qui suppurati uruntur & fiantur, pus
 purum, album, fluat, bonum, si subiacenti
 graveolens, pudent. locus tñ dolens maxi-
 me notetur, ibi enim præsumitur suppuratio.
 Quod ab his artificialibus vis diu apertis,
 multum fieri possit, per evacuatione mox
 parientes etiam profundius hærentis,
 patet: pleuritide neglecta ortus. In mor-
 sub scapula absq. multa molestia p. brevissimam
 casu leso humore, Lipsi c. fuit flavo, olivo
 tenui c. paucis sanguine febre c. pulsu altis,

Duro, appetitu prostrato, extenuatione, orta est,
cum dolore humoris: medius pectus posse
humorem gustabat; hinc vultum vestigia
scabris, qui uniendo loca intercostalia
fonticulos excitabant, in suppurationibus
internis, setaceum curat, inter brachia costas;
que humoris parti infunde proxima erant,
cavendo, ne humor cum pectus erectus, appli-
cori copia puris exibat c. levamine, et
sanitate scuta, humorem pectus deperdit.

Quo collatum in locis intercostalibus, Pleuritis
se sibi ipsi viam querit versus exteriora. sic
juveni in suppurationem abili pleuritico cum
magna oppressione pectoris, 34to die incipit
scuta purulenta copiosa ejicere. levamine
multo, sed in dolor obtusus manebat in
pectore dextro, et costae omnes illius lateris
eminere egrediuntur exteriorum, licet 30to
die multum ejiceret puris, acceperat diu,
haec multum debilitans, hectica erat
febricula cum tace; pectus morbi juvenis;
resquebat medelam. 10 autem mense in
medio sterni ruber, modis, nunc dolens
magnitudine, humor opponebat, in ambitu
humoris, opus sterni exasperat margines. longere
hinc, fronte deni rupto humore, ingens.

X una cum pinguetate, blanda, & serena
aeribus, per vasa fana in Tracheam & venter
eius blandissimè, ea in venter, & per venter, & per
aeribus, & per venter, & per venter, & per venter,
in Pharynx & in alij confluunt, est venter Pulvis,
nam hinc continetur venter, & per venter, & per venter,
venter & per venter, & per venter, & per venter,
venter & per venter, & per venter, & per venter,
venter & per venter, & per venter, & per venter.

copia puris boni fluxit, per 8to menses.
 Hæ deſcendit: deorſi c. mille roſ. potest
 injicere. dyſcras in cavum hunc ſacrum,
 nec penetrabat liquor in cavum thoracis
 ſed inter pleuram, & coſtas hæſere videbatur,
 & facile effluebat ꝑ aſteruſam opis ſterni,
 ſenſim minuta puris copia convaleſcenti
 aget, manebat tñ foramen in ſterno opertum
 & quothidie puris quid exibat. hic ꝑo exaſo
 ope ſterno mox foramen ſibi fecit, pro puris
 exitu, ad cujus imitationem Præſtici in
 ſuppuratione mediæſtini, ſternum perforant,
 ut puris exeat.

Hæ puris viam ſibi querit ꝑ loca intercoſtalia
 ad exteriora, ſenatꝑ agrum, licet deſperatis
 videretur.

ꝑo puris cavofus adhuc contento, proreſcit via
 ad exteriora; ſi enim rumpatur ſaccus effluet
 puris in cavum pectoris, peſoremꝑ ſcilicet morbum.
 minimꝑ eſt ex ſuppuratione pectoris eodere
 aegros, ubi tñ in ulcere pulmonum ſenſu thlyſiſſiſſi
 hæmopthoën & alias cauſas omnes moriuntur.

Ruptus jam abſceſſus effundit puris in cavum
 thoracis; licet autem quidam puris reſorbuntur
 ex cavo evacuatꝑ fuerit ꝑ album & Et nam,

36.

Supra de. In non solum est expectare hanc
 nae curam; sed quoniam educatur oportet,
 per paracanthem, alias acre scilicet, resorbentem
 cacochimiam purulentam inducit, diaphragma
 pleuram, imo costas corrodit. cum autem
 semper metus sit, ne pars tenuior prius resorbatur
 sanguinem resolvendo hanc indicat, quod
 est vitum ex vegetabilibus. Lord. aven. di. item
 decotto bardan. Chin. scorp. agrim. beton. virg.
 Ora de ut eluatur i sanguine omne putru-
 dum resorbentem per sudorem. Quae via.

Quando scirrhus callosus sit locus affertur.
 pleura, & pulmo accrescit pleura post pleurit-
 dem, tum oritur astma, dyspnea, tussis, sicut
 imprimis a passu & motu corporis. vid. dicta
 de pleuroneumonia, curam, sed ambiguum.

Terminatur etiam in gangranam vide dicta
 de inflammatione.

de propositi symptomum vide de Pleuroneumonia,
 interim frusta purulenta subsanguinea, notant
 quidem purulenta subachonem male, sed sanguinea
 notant & vasa coesa & rupta. Idem pro malo omine
 habentur. in gangrana externarum partium
 dum limbus inter seorsum plerum corruptam

39.
sana, tum tale purulentum sanguineum exire
soler a pte corrupta, si jam tale fructum sit
gangrena adess, plane si nigra, fuliginosa,
canosa, foetida educuntur, quia partes mortuae
gangrenosae in Tabum diffundunt, et per frusta
educuntur, qd lethale est, quia separatio in
intestinis mortui a vivo fieri nequit, sed gan-
grona ulterius seipit.

Aer pituitus in pectore, oculi moesti, & hi vel
a frigore vasa aeterna ingreſſu rubri lethale,
est enim obstaculum circulationis per pulmo-
nem, hinc sagratio in cerebro, a cuius vasis
oculi vasa habent.

Si frusta in his vicia malum. Gal. dicit frusta
similia & Enanum fermentis, qd carbonem
v. candidatem designant. fructum nullum v.
difficile, et pectoris, & primum, pulmo enim nra
liberari nequit, qd obstruitur.

Pulsus languidus ex defectu cruoris: si non autem
languidus, post multas venae sectiones, minuto
paulo dolore, et respirio facilius: malum, quia
pulmo sanguine distentus, ob impeditam res-
pirationem, perit in cor sinistram mittit,
neque si pector in pectore adsit simul.

Pneumonia puerens lethalis, ob dolorem
vix inspirant aeri, qd non dilatato pulmone
accumulatur sanguis, et inflammationem facit.

levis quædam peripneumonia sæpe observatur
in pleuritide, dum mæa cæta p' fluita molitur
exitum; tum enim sæpe pectoris oppressiones
sæpe graves contingunt, fructu dein cessantes.
idem Hyg. intelligit, dicens: peripneumonia esse
pleuritide transmutata seniores, fructu his, quæ
ab initio fiunt. mæa enim cæta degeneravit
a sua indole, hinc sine noxa circulari cum
sani humoribus, nequit, querens qd viam per
pulmonem pugnabit utroque crassior in angustis
arteriarum, antequam ad venas pulmonales, et
vasa laticalia in aëream arteriam pro sui
evacuacoe p' fructu propellatur.

Peripneumonia verò pleuritidi succedens, pleuri-
tide v' simul manente v' cessante mala.
misso sanguine, semper p' v' minuitur v' plane
cessat dolor, cuius post horos recrudescat denovo
novam missionem cruoris poscens idq' sæpe ali-
quoties fit. si ad sanguinis missionem non
minuitur dolor, v' p' etiam minuitur, statim
augetur multum, v' dolore manente, simul
alterum latus afficitur eodem, malum est.
si sanguis e vena ductus floridissimus, si sine
crasse, non mittatur amplius, videtur enim
talis pleuritis ex alia causa nasci, quom vi.

39

inflammatione subo sanguine. an possint tales ples.
ritides & peripneum. sunt symptomatice?
sident. tales pleuritides dicit vendicationem &
ferre quodam, si morbus, cui superveniunt, v.g. fe.
bris epidemica, eam resumat.

Pleuritis pectoris seu sine fructu damnatur ab
omnibus: malum quod si fructum supprimitur,
mora enim coarctanda, augeat angustias, atque
suffocat, precipine, dum pulsus parvus monstrat
peritum sanguinis transmissi per pulmones in
aerem. dum pulsus durus simul & celer cum
magna febre, melius est inflammationem va.
lidam in gangrenam mutatum iri. Solent tñ
in tali casu circa vitalia ingens calor persi.
pi, dum extrema vix calent, imò sepe frigent,
ob paucam sanguinem per pulmonem in
aerem transmissum.

si fructum supprimitur die isto, & omnia sympto.
mata augentur, tñ moriuntur critico tempore.

□ saturate rubra, magni caloris, & humorum degenera.
tionem in putredinem, signans cum sedimento nigro
gangrenam dicit. Holler. tñ dicit se pleuritides
solutos. vidisse Enis crassis nigris. viridem
□ sedimentum Gal. signum gangrenae dicit.
optimum sedimentum est album. Cere, & casle.
Per febrem Ol. & Olea sanguinis aciora evadunt,
rigredo coagivatur, & quod est ruberrima, pondrosa,

sepe o^o ginosa cum multis fumis sui perseverantibus.

dixim fuit ubique lateris dolorem, transire ad
humerum, dorsum, manum, m^aa morbi locomota,
hinc respiratio facili^{or} fit, dolor in parte priori
ap^{er}at. si v^o manente dolore, ultimus dolor exten
datur cum respiris fume difficili, malum, augetur
enim obstructio, fit etiam in aliis locis, hinc
inflammatio.

symptomatica diarrhoea viridis, graveolens. p^{er}
cethalis, putridam corruptionem humorum ducis.
alvi fluxus vero, quo m^aa cotta p^{er} se mota p^{er}
alvum exorbitatur, cum levamine quatuor bona.
Pleuritis initio mitis, 6to = 5to die exacerbata,
9mo = 12 periclitantur, roror nisi post 14 dies
sanantur.

P^{er}ica pleuritis est ob defectum m^aa p^{er} sputa
ejicienda, q^ua cum calore p^{er}mo, p^{er}ica lingua statim
initio, nigra, dolor ingens fit, sic. pl^{ur}imumve
gangrena venit; infra hunc ingens solio b.
cum adest.

si sputum ob aegri debilitatem & dolorem p^{er}imum,
q^uo p^{er} h^uic h^uic augetur, educi nequeat, & ex causa
utraq^{ue} gangrena, p^{er}imum. sic in moribundis
sepius observatur ob vis debiles.
ut m^aa morbi p^{er} sputa educatur, d^el obstruens.

45.
māa solvi, coqui & vasorum finis dilatori^{45.} ut
transmittatur. quō jam plūs māa immissa, et
vasa congesta, contracta, dura, cō diffīcilius sunt
levantia produciunt. quare Hyg. densa, exalta-
ta corpora citius intrescunt.

Quare pessime anosa, vinosa, & calida dantur
in pleuritide. Si vis intra 36 horas obui, cui
nus. Confusio longe datus, cuius hō. sanguis de-
tractus fuerit sine leuamine, sed potius exten-
debatur dolor ad jugulum, ex p. totumque
priori in latere manente, cum p. med. diffīcili
respiratione, pulsu parvo celeri, sequebatur
delirium, mors.

Si gangrena imminet & jam adest, cum nuda sit
hō. resolutionis & suppurationis, Boerh. crudum
idus inflammatorium in suppurationem reducere tentat,
p. ad externa derivat, inungendo cum m. f. o.
condente, crassa separata, antiseptica applicat.
sed non succedit opus, si enim gangrena in
externis diffīcilius curatur, ubi in manibus
auepsus datus, quid cogitandum de tali remedio
in interna gangrena, et anteqm crassa inusta
separetur, ager citius morietur, quid opus afflic-
to afflictionem addere.

Si subito sine evacuatione māa cepit dolor, antea

huius cum reliquis symptomatibus. Si durans,
 qui sumum inflammationis gradum go gangre-
 nam denotabat, cum pulsu parvo pleno, inter-
 mittente, sudore frigido, respiratione celeri, huius
 2 dolorosa, parva, ubi primum aeris transitus de-
 2 jam sibilus, deest, exsiccata simul vivere so-
 lent cum facie cadaverosa. prore Hyp. non
 secundum rationem levantis. non oportet esse.
 2 dere. item perniciose sine signis levantis mor-
 tem insunt. nisi medicus, contris. sed, facile est
 decessi, dum omnia hec symptomata ceperint, eger
 levatum se credit, intrin delirium venit, et
 mors. Si vero a bona causa levatur eger, tum pulsus
 equalis, et fortior, respiratio liberior fit.
 lividus color thoracis seu macula livida externi
 apprensus, gangrena signum.

In mortem cito terminatur, si dolor huius vehe-
 mens, ut motum thoracis supprimat, accumula-
 tur tum sanguis in pulmone, et tantum tenuis
 portio in venas pulmonales, hinc a corde dextro
 in aortam, prebitur, fitque subita suffocatio, pulsus
 in plenitudine descendit tunc, et difficili respiratio
 angelus succipere, si congestio fiat in pulmone.
 Patet inde Cur pleuritidem lethalem ex-
 cipiat peripneum? ob impeditam per pulmonem,
 2 ob dolorem dilatori non potentem, sanguinis

cursum.

43

Cur pleurumq; semibus lethalis? ob vasa rigida,
sepe obfusa, et sanguinem fixum, paucis sero,
et hoc viscido delatum. sed requiritur ad bonam
curam pleuritidis vasorum laxitas, et vehi-
culum diluens. item senes, sepe natalit. jam
debiles, difficili respiracoe laborare solent, cum
tupi viscida, ob serum viscidum pro humectacoe
assura arteria secretum. et se venasectio
eorum vires subito prostermit, ut vix respirare
valeant morbum, namq; expectorare.

rari quidem sunt semibus morbi inflammatorii
hinc si adsint ex causa magna oriuntur. prope
Hys. qui sibi familiaris, saepe alati, morbo laborat,
minus periclitatur;

Cur puerperis? febris in puerperis lochia suppri-
mit, quanta autem mala a suppressione? ante
partum quodam concepta pleuritide, in actu
doloris foetum peperit mortuum; quanta dolor
dum ore retento inspirationis, excludere debebat
foetum? licet venasectioes adhiberentur, in obitu.

Gravidis? febris enim abortum minatur, subita
evacuatio sanguinis n. adeo turba videtur, ne foetus
privetur nutrimento, item gravidæ ob uterum disten-
sum, diaphragma defendere, ingreditum se se diffici-
lius respirant; quare facile pulmo sanguine obstruitur.

Cur fascium, thoracis, ope, contractio? Sum in
 "Luramus, costae à se remouentur, et diaphragm,
 "ma deorsum presum, thoracis, eorum ampli-
 "at, tunc abdomen absurgit. in pleuritide
 "vero ob dolorem costae discuri nequeunt. ubi
 "go fasciis constringitur thorax, ut costae quasi
 "immobiles, redantur, tunc dilatatio thoracis
 "sub inspiratione fit à solo descensu diaphrag-
 "matis, go ope abdominis. minuitur quidem
 "dolor, sed n̄ auferatur; unde go nesci quanto
 "dolore, agrum bene habere putet, et inflama-
 "tio in suppurationem vergat. signa enim soni
 "datis, et mortui, ex respiratione, et dolore dendi
 "sumi; qui tñ contracto p̄ fasciam v̄ n̄ sentitur v̄
 "minuitur multum; reliqua tñ signa, ut respi-
 "ratio difficilis, et facilius, pulsus, calor et signum
 "dabunt aucta v̄ minuta inflammationis.

PARAPHRENITIS.

Pleura totum thoracem investiens, in variis locis,
 "puta antica, postica p̄te, in lateribus &c. inflam-
 "mari p̄t, go et ea pars pleurae, diaphragma investi-
 "ens, proprieq; pleuritidis effer, ob quorundam tamen
 "symptomatum diversitatem paraphrenitis audit.

Longe frequentior hic morbus est, qm vulgò credi-
tur, quia hge ignoratur & pro alio morbo trac-
tatur; prout enim in diversis locis inflammatio
hæret, varia occurrunt symptomata. Tractatio-
nem eam à vera pleuritide præcipue refusa-
tionis læsione distingui.

notatur ex febre acutissima, quo enim major
sensibilior pars; major febris, præcipue in p^{te}
in membranis, ad diaphragma præcipue in medio
maxime tendinosum est. Si in peronichia, infla-
matione membrani meatus auditorii, dolor et
febris magna excitatur. cum jam diaphragma
semper sensum p^{te} patet, si inflametur, dolorem
esse sumum, ut se vix attingi patiantur; dolor
hic immaniter augetur sub inspiratione, tussi,
permutatione, vomitu, sub exoneratione alvi
¶ Et nota. in his enim actionibus, diaphragma
& musculi abdominales agunt, plane sub exone-
ratione, focum, dum aer inspiratur, retinetur, ut
foles extrudantur, exprimantur.

Respiratio sublimis, parva, frequens, cum molesta
suffocatione, quiescente abdomine, solo thorace
peracta. in pleuritide confuso p^{te} fasciæ thoracis
solo abdomine potest peragi respiratio, solo diaphrag-
mate agente, hoc hic inflammatum, agere, abs-
conulso fœ dolore, nequib; posse esse costas.

superiores sic ut conantur, ut aliqua pectoris
dilatatio pro inspirato aëre fieri possit, ab his
actione, et descensu diaphragmatis, sub inspirati-
one necessario. hinc sublimis idā, parva,
frequens, suffocativa respiratio.

Delirium perpetuum comitatur hunc morbum
observationes enim docent, tenas membranas et
inflammatas post acrimias dolores, deliria produ-
cere prima. sic ab auris dolore acuto cum febre
periculum delirii. in peronichia ex dolore saepe
delirant. In hoc morbo impeditur minimum
respiratio, sanguis q̄o venosus a capite redire
impeditur, dum cor deatūm per pulmonem in
sanguinem libere trajicere, q̄o a sanguine in
cerebro stagnante delirium. in delirio in

idiopathico respiratio est magna, et rara.
Hypochondria rehorta sunt, quia covent agri
obsumum dolorem ne diaphragma defendat
inspirando, hinc illud quasi rehortum susti-
nend, et sic hep, ventriculus, lien sub Hypo-
chondriis quasi reconduntur. quare Hyp. hypo-
chondria rehorta delirium significat. v. d. Bayl.

Periculosa haec inflammatio subito gangrenam
comitem habere potest, et ante mortem furorē,
et convulsionēs saepe observantur.
rīps. pordonicus peculiaris hujus morbi symptomat.
ab acrimias venenis in ventriculo haerentibus idem
observatur. ut a ranunculo gallastri apii foliis.

77.

Sic infantes. Difficiliter dentientes, dormientes.
videre observantur, convulsis musculis faciei,
et saepe convulsiones sequuntur.

Cum jam diaphragma in respiratione continuo
moveri debeat, illud, aorta, cor, aesophagus
pertranseant, pericardium lata supplevit tendines
partesque accrescat, hincq. ictus cordis diaphrag-
ma exiguat, patet qm cito tendat in mortem
si inflametur. quare Hyg. tertio, quinto & sexto
moriuntur. si in suppuratur, abscessu rupto
pus effunditur in cavum thoracis, unde empie-
ma & abdominis, unde hydrog. puerulentus.
curatio est eodem, ut in pleuritide & aliis in-
flammationibus, nisi qd fomenta ad partem non
perveniant ext. applicata. clysteres in optimi
sunt, colon enim diaphragmati adhaeret.

Pus vero in abdomen ex rupto abscessu effusum
corrodet viscera abdominalia, cum hecticis, mor-
te, diaphragma enim consolidari nequit ob
motum suum continuu.

Iam pus effusum in cavum abdominis seorsum
cito educi, anteqm putrescat, erodit viscera, dia-
aphragma consolidari. si signa in pleuritide facile
distingues: suppuram factam; item nephonem
abscessus, ex subito symptomatum levamine;
sed nescitur an in cavum abdominis, an pectoris

pus. effusum fit. certe tibi altera pars non satis
 distendit abdomen, ut in tumorem elevetur; et
 talis abscessus sepe longi minorem copiam puris
 continet; unde asites. Talis parulenter non cog-
 noscitur, donec pure, continuo, ex ulcere aperto
 post abscessum ruptum, fluente abdomen succedat
 sive extendatur, sed id si a rupto abscessu
 fit, tumore pro puris.eductio tentaretur, quod
 jam corruptum sepe est. Cuius bonum cremorem
 lactis equali suspensione, hinc praeventilefi
 abdominis. educi non potest, sed debet latius
 on vulnere in cavum penetrante via parari
 puri, quod periculosum est. et quomodo sonabitur
 vomica aperta in diaphragmate nunquam quies-
 cente? et patrum periculum, si per aperturam
 eorum abdominis aer intret, et diaphragma
 lesam ambiat. lethale quoque est malum.

Dicenda restant quaedam de mediastini inflama-
 tione, estque vera pleuritis, sed alium locum
 pleura occupans; item pericardii inflammatione,
 quod est infra membrana pleura cor ambiens.
 Pleura totum thoracem ambiens, dum intrinsece
 pervenit ad columnam vertebrarum in parte
 postica thoracis, recedit a finibus ultimis costarum,
 apurgatur ad anteriorem thoracis ad sternam usque

49

ita ut binæ pleurae concipi possent, quasi
duæ cavæ sepius sibi mutuo accretæ, horum
membranarum duplicatura thoracis cavum
bifariam dividens, mediastinum vocatur; sed
a pleura illa ex utraq[ue] p[ar]te a verteb[ri]s sece-
dente relinquitur spatium triangulare cavi,
ibi membrana est cellulosa, p[er] quam transeunt,
affera arteria, oesophagus, ductus thoracicus &c.
anteriori v[er]o illa lamella duplici[us] pleurae
sibi mutuo artè coherent, pectoris cavum
dividunt.

Si jam hoc mediastinum inflammetur; febris, inq[ui]-
ritur, etudo, p[er]it[is] ingens, respiratio p[er]eque[n]s nimis, et
calor, circa vitalia æstus validus, sine t[ame]n
dolore acuto, adfuit, p[er] hunc circa sternum
angustia quoddam, q[uod]m dolor, t[ame]n in initio p[er]ici-
p[er]itur cum fructu ut plurimum flavo, pulsus
durus est. dolor autem deest, quia subinfusio
mediastinum non distrahitur, sicut pleura.
Si vero inflammatio ad pericardium propagetur,
tunc syncope accedit, et pulsus mira p[er]itur.
Batio. Avenzoar hoc observavit in quodam,
qui p[re]ter spem, nono die, dum omnia in
melius tendere videbantur, occubuit, hic
aliquoties ante mortem synopen passus
fuerat. ap[er]to cadavere inventus tumor media-
stini inflammatorius, et pro parte pericardii.

Sors frequentius mediastini inflammatio contin-
git, qm̃ creditur, potius enim gelidus in calore
sumptus, pleuritidem totius produens, et
mediastinum inflamare potest, transiit enim per
apostegum, cui plera adhaerent, sedens a verte-
bris, et mediastinum formans, inde in pleuritide
de vera, ferpe potest inflamatio ad mediastinum
et diaphragmatis inflamatio se ad mediastinum
extendere, et miram symptomatum syndromen
facere.

maior quoque est periculum, qm̃ in pleuritide, ob
cordis viciniam, si enim suppuratio oriatur, pus
collectum in cellulosa substantia, inter duplicem
luram mediastini, jacente, miras sibi potest
perire vas, dum proprio pondere descendit
inter pleuram, et corpora vertebrarum, fistulas
procreat. si in pericardio suppuratio fiat, pus
in eius cavum delabens cor obruit, corodit.
abscessum in cavo pericardi, corq. erosum, et
putrescens vidit Columbus.

Post validam pleuritidem pulmonem pleura
accrescere, et pleuram callosam, sicchosam
factam, dictum erat. idem hic contingere potest,
ut pericardium cordi accrescat ita, ut videatur
cor eo carere. Ruysschius servabat cor agni,

51
qui febre continua cum intollerabili dolore
circa pectoris anteriora laborans obijt; quod
pericardio accretum erat. idem Columbus ob-
servavit in alio frequenti syncope obnoxio,
quae pectus, putavit cordi deesse pericardium.
S. Freind. vidit pericardium Lirichofum durum
crasum, cum parvis hinc inde abscessibus.
An iam abscessu latente sub sterno possit
inflammationem mediastini via puri fieri potest,
perforato sterno, ne purus acce foratum, pericar-
dium vicinum, cor eroderet? Gallenus
exhibet in Juvene, sternum scabullo correpi-
tum vidit, qui corruptam ossis partem exsu-
dens vidit cor nudum, quia pericardium sub
ope affato computruit, sanatus. In est juvenis.
in alio purus mediastini, ope corrupto sterno,
viam sibi fecerat. imò in lue venerea sternum
se perforatum fuit, ut purus ex lue venerea
in mediastino post inflammationem ortum con-
cretus. Legatur Schenffius. optima in
cura est talem morbum per resolutionem curare,
ut omnes alias inflammationes.

HEPATITIS ET ICTERUS

multiplex.

Quid rorò, non esse enim tam celsæ circulas per hanc,

57
arteria enim gravior est, et venosus sanguis lentè
progredditur, contingit tñ quòdòq; vera hepatis
inflammatio.

hæc jam pñ in vasis venæ portæ ex lato in an-
gustum tendentibus; & arteria hepaticæ nutritioni
hepatis dicata. cum tñ longè à corde distentibus
vasa, non est tantus impulsus sanguinis in vasa in-
flamata, sicut in pleurithide cordi proxima. hinc
effectus inflammationis ita se non manifestant. et
pñ ramos venæ portæ, tanta est circulatio, hinc ap-
pulsus minor. idè in diagnosi sçitè præstè salubriter.
communicat tñ vena hepaticæ seu portæ cum arteria
hepaticæ nutritiva. nam enim crebra felicitè in
porta in ramos portæ intrat in ubiq; pñ comitem
in ramificatione, arteriam hepaticam.

Gallen. apit: si convexam partem inflammatio occu-
rat, diaphragma comprimitur, hinc major respiratio
difficultas, dolor dextri lateris ad jugulum
protensus, supris sicca. si concava inflammatur
ventriculus comprimitur, adest gò nausea, vomitus
ingens sitis, ventriculus enim compressus à calore
inflammationis hepatis incallescit nimium. Quæ hæc
hepatis gibba partes affecta, tribus modis crisi
absolvunt: hæmorrh. ex dextro nare, sudoribus
humilibus, et Urinis copiosis. concava vero: diarr.
heca biliosa, sudore, nonnunquam et vomitu.

53.
go pro diversitate loci affecti, crisin variam
statuit.

For. in gibba parte inflamata est arteria hepa-
tica. in finia vena portae rami. hepar enim
arteriosos ramos etiam accipit à diaphragmate
et ligamento superioris, per quod diaphragmati
nectitur, sepe et ille partes vicine inflamman-
tur simul, et dolorem inter respirandum moto-
diaphragmate faciunt. etiam inflamata ipse
concaua, impeditur ex visceribus ab omnis
sanguinis ad portam accessus, qui in visceribus
stagnans nausam, vomitum, sitim producit,
accedit et ventriculi ab hepate cadido inflama-
tio compressio. neque tum dolor observatur
sed tantum anxietas vide Cap. de anxietate
febri. ubi dicitur impedimenta circulatio-
nis accessus sanguinis ad venam portae, an-
xietates producere.

etiam inflamatum hepar in ipse convexa ob-
tensas membranas dolorem summum facit.
S. Bianchi observavit epidemicum tale
malum post febrilem aestatem, cum acutis-
sima febre, odore sumo, et flamma, hix
cum humore aliquo et tensione in dextro
Hypochondrio. qui evasuri erant tertia
die minuebantur symptomata, et tertia
etiam absque manifesta crisi. penitus nec
felis nec alia symptomata minuebantur
et subita correpti phrenitide. 40 sta die

peribant. notatū n̄ adnipe dolorem gravatū,
 vram & tensivum, sed ardentem, terebrantem.
 2 crysielatosam hanc inflammationem conclusit,
 partim ex rubore chylothoracii dextra, par-
 tim ex orto fevidipino faciei crysielate, ad
 2 quod omnia aspiciunt, absq̄ ulla alia crisi.
 Antior vero q̄ porte venas sanguinis motus n̄
 p̄t hntos ardores excitare;
 an in tali externa hepatitis facile malum ad
 diaphragma propagatur, singultum, scilicet? Hys
 singultus hepatitis succedens malum.

Poter causas generales inflammationis; sunt et alie
 hunc morbum producentes. ut:

obesitas omenti: q̄ se omentum in infantibus, senibus,
 emaciatīs membrana est n̄ pingvis; in obesīs p̄m̄
 quodine multa repletur, hinc premendo infira
 nocere p̄t. sed magis, si febre acuta labore duro
 inundatur, colliguetur; p̄t vasa epiploica, rubum
 enim aliud habet vas excretorium, ducite ad
 hepar, dein ad alias partes; ducatur, subito q̄
 hepar inundatur pingvi hoc oleo, q̄ diffiniet
 p̄t vasa hepatis extrema transiens, reprimas, p̄t
 obstructions, producere, potissime in illo visce,
 in quod primo ducitur.

atrabiliaria sanguinis, bilisve temperies. h̄ in
 toto sanguine subtilia dissipata sunt, & p̄t
 p̄t cum oco siccis unita p̄t tenacitatem

Sanguini induit, hinc aptitudinem, ut hæreat in
extremitatibus vasorum, talis sanguis circa vis-
cera abdominalia hæret, à quibus omnis sanguis
in portam ducitur, si jam illud dense solvitur
cipiat, primam noxam experietur. Hepas si
thys. hic morbus oritur ab atra bile, si a d
hepas confluat. mones etiam quodam tamper-
tinam esse hunc morbum, ut subito occidat.
si nempe atrabilia hæc saburra simul in
acrimoniam magnam degeneravit stagnando, et
subito omnia destruat.

acrimonias stagnantis mæd. purulente. dictum
fuit priapneumoniam, pleuritidem quodam sanari
criticam depositionem mæd. purulentæ ad alia
locos. affectat autem hæc mæd. v. superiora v. infe-
riora versus; si inferiora petit, sæpe leviter hepas
inflammat, si difficilius vena portæ angustia præ-
meat, obstruat, imò quodam accumulatus hæc par-
centa mæd. et vomicas hepatis facit. post ex-
aspirationes matronum, aneurysmatum, monus de,
sæpe tanta copia puris effluit si hæc vulnera,
si sæpe removeretur apparatus chirurgicus, ulcers
contabescerent; si vero pur. collectum in tali vul-
nere retinebatur, illud resorbatur, in hepas
deposuit, vomicas facit purulentas. Holler.
dolores furis intollerabiles in febre, remediis
n. cadentes, aperto loco, a pur. observavit, sed
et hepas vomicam habuit. credidit Hollerius,

ab hepate per transmissum fuisse, loco sanguinis
 quia hepar apud illos visus sanguificans erat, sed
 natus ex historia morbi per in cruce natum, et
 resorbendum ad hepar depositum fuisse. in scorbut.,
 ubi sanguis spirititudine, et acrimonia perest,
 saepe hepar ulceratum invenitur.

Cause hae recensita communiter nocent, si febre, astu,
 motu, potu spiritibus, medicamentis acerbis de subito
 accendatur circulatio.

Venenam. venena subito movent humores, hinc et
 atramblem coactam, reducunt in angustias hepatis,
 ut glia corrosiva. hinc in venene, qd specialiter
 hepar in actione turbant. h. Gall. a vipera demor.,
 sum viridi statim portales colore totum hincum
 vidit. an veneni naa est viridi colore tingere? an fori
 casu humoribus variis predominantibus in corpore
 ventum his mixtum, vapum colorem facit? Can.
 = fori vidit hominem a sede domestica morsum, ubi
 post humorem, et dolorem manus demorsa, ictus fla.
 = vis. successit, p 40 dies curans. in alio quem canis
 in cruce momorderat, perstinaem ictum sentum
 observavit. venena in quodam, ex punctione propria
 = stata, ex mechanica veneni n explicanda, certos
 rtes afficiunt, h. hyoscam. cerebrum, canthons
 vias. □ afficiunt tantum.
 bilis. in tr omnes humores, ubi ad putredinem dis.
 = ponitur, acrimia est, febres, acutissimas prod uat,

planè bilis: cithra se se acior, ob moram, & sui
suspensionem, hinc defatu v, qua acrio posthinc
dissgregata, temperantur. qe si astatu calore motu
minio excitetur, hepar vicinum afficere p, plus
h. ex cavo vesicula in hepar absorbeat. h. i.
post astatem ferventem autumno febris. bili.
osse oriuntur, sege hepatitidem comitem habent.
des. in cadavere bilem corruptam ex vesica
transudantem vicina loca flavedine tingere
sege videmus.

Quandoq; ex vasorum compressione inflammatione.
oriuntur. ut calculi; qui v in vesicula fedis,
v vis. Quis plurimum inveniuntur, huius qd
doq; in aliis partibus gigni possint, ut cerebro,
corde etc. Columbus in corpore s. Ignatii in
vena porta invenit lapides. in porenchymate
heparis Quysch. invenit. Hoffm. in ramis vena
jugularis, qui epilepsia obit. Gipsa concre.
vires, friabiles sege in hepate inventa sunt.
Scirrhus, callositas qndam hepar. h. i. hepar
crassa robustissima, tunica vestitum instar
corni dura scirrhusa, callosa, cum tota sub
stantia tenace prothim alba pthm cineritia
aligido inventum. Scatomata, sege in hepate
oriuntur. Glysson. vidit in cadavere, ante stoma
laborante, hepar glandulis muetis, restum, ggs.
sea pithuita, plenis, inde hepar humebat nimis.
recondo me vidisse Hydropticam, ex scatomate
venam porta comprimente, sic impedito sanguini
nis ad portam ex abdomine ingressu.

Tales omnes humores turbant circulum per hepates,
et varios morbos producant.

Apropterea post inflammationem hepatis sæpi oritur;
interim quidam sine inflammatione procedente,
tales vomices oriuntur, seu cavitates, dum pituitæ
contigue ostia a se secedunt, facium relinquunt,
in quo & pus & alia mæa continetur; hi tumores
premendo portas impediendique circulum, prosumt
inflammationes producere. Tronchi facium
magnum mæa gelatinosa plenum in hepatis
plâ convexa inveniunt, qui diaphragma premendo
lacerant, et multum talis mæa in cavum pectoris
dextrum effudit, suffocavitque miserum. minores
alios humores in hepate inveniunt, qui mæam albam
et mini ovi & ne induratis similem continebant.
Contra ex furore ortus in hepate quidam obferoatus est.
vermes, sunt hæc in omnibus corporis partibus, ita
in hepate, ductibus biliaris, vesicula urinantis sunt,
an ova angorum exclusa hæc infecta minima adhuc
prosumt in sanguinem cum chilo venire, et in var.
rias partes deponi? in abscessibus multi hæc
vermes inveniuntur. in sanguine febricitantium
vermes adesse Fischerus contendit.
hepar ventriculum tegit, eiq. adhaeret, vasa sepe
fundantes & frigide imbeci & hanc rotantes, ex
subita ventriculi, hinc hepatis refrigeratione,
hepatitidem, & ictum pethiacum incurrunt.

illis diu tolerata hepatidem inducere potest,
 sanguis enim venosus per se crassior, liquidum
 enim per se sectiones varias ex arteriis ablatum est,
 facile stagnabit in hepate, si nullum accident
 liquidum per venas mesentericas ad hepar referentur.

² dum vomitus violentus, dum diaphragma deorsum tra-
 hitur, et muscoli abdominales contracti ventricu-
 lum comprimant, venosus sanguis per portam
 acceleratur multum, sepe per hepar laesum fistu-
 ra subito mota, illud coedere multum potest,
 sic sepe sanguis sursum, et deorsum ruptis vasis
 evacuetur lethali.

si maxime per vitam otiosam, tristem, liquida
 dissipantur, ex alia causa, Tra c. o. o. peritiam subit
 conjugium, coedigitur circa abdominalia viscera,
 atra bilis vocatur, tales homines a levi animi
 affectu sumas anxietates, spasmos, dolores pa-
 tiuntur, quia subito atra bilis mota hunc
 inde stagnat in vasis, hepate et visceribus
 abdominis. vocantur hi chypochondriaci,
 et foeminae hystericæ cum materia.
 si jam hepar ante scirrhum, ulcerum et
 inflametur, magis malum. pinguedo omenti
 subito soluta et atrabilis plane acris res obita
 lethalis, si foris inflammationes.
 si arteria hepatica inflametur, velocioris erunt effec-
 tus inflammationis, ob arteriosum sanguinem plus

60
appulsum, quod si vena porta inflammetur, ubi ob
circulum venosi sanguinis lentum, tardus est appul-
sus. si valida nimis febris committatur, hepatitidem
major metus, cum resolutio inflammationis se-
datum motum requirat, et omnes exitus in-
flammationis dubii sint, malij, ut abscessus &c.

Jam vascula inflammata, intorta, comprimunt, et
angustant vicina, siq. inflammatio propagatur per
totum sepe hepar, si eoa morbi, affluens nempe pegerat.
hepar jam humens ventriculum comprimit, et vicinim
a ventriculo ingestis distento premetur, unde vomitus,
nausea. si gibba inflammetur, comprimit diaphragma,
defensum impedit, unde respiratio difficilis cum dolore
ad jugulum, hepar, costae nothae, a humente hepate
exhorsum prepsa, dolent, cui maxillaris humor he-
patis observatur.

Ligia hoc adfundit, si totum hepar & quoad maximam
partem inflammetur; parvam enim hujus visceris
phlegmonem non comitantur tot symptomata, quae
praecipue pendunt a vicinis partibus humente hepate
impeditis; hepar enim aest in sua sustentia anti-
scorbutus, si sepe abscessus hepatis inveniatur, ubi acri de
nullo dolore, sed tantum gravitate quodam congesti.
si vero prout ex tunc membranam inflammetur, &
et erysipelata phlegmonem, acutissimus dolor adeps.

67

Ventriculus, Lien, pancreas à celiaca ramos habent, mesenterium, & intestina à trivisa arteria mesenterica. omnis jam sanguis alatus per has arterias in venam portam derivatur, excepta quodam portione si alias venas in eam statim redeunte vid. Quysch. si jam hepar inflammatur, impeditur sanguinis venosi à portam per minus ingressus, tunc vena omnes abdominales distenta actionem sanguinem alatum excipere non possunt; imò patitur quod circulas si infera ab omni, unde cum anxietates, dolores in variis partibus abdominis, imprimis circa cordiam, succed. si se vult mitius vehemens à quo quidam levantur. et videtur valido hoc motu in vomitu sanguinem venosum retragado motu in arterias peti posse, cum invenis mesentericis nulla sint valvulae. interius prioreis possit tales anxietates, et vomitus, bilem retrahere in sanguinem posse, docet. item cere injecta per venam portam redit si artibus hepaticis, quod et bilis per haec vasa suernenda secreta. jam in chronicis toto hepate scirrhus, instar corii quidam arido, spumifera vasa ducatur p. in young enim visere sanguis venosus ulterius promoveri impeditur, arteriosum stagnare in vasis oportet, actionem hujus visceris turbare, et inde in hepate obstructo scirrhus, inflammato vomitus eo. an. idem in hepate vera, dum porta inflammatur, cohaerentia carum finis

62
diarrhoea? dum vero sanguine ad portam im-
pedito, arteriosus, venas, mesericas distendit arteri-
as, continuo alatus, venis non exceptis; itaq;
in lateralia distenta sanguis ad intestina fluit?
non mirum fore ruptis vasis, emorem vomitu
et alvo evacuari. inde gangrenam impeto cito
to in visceribus abdominis. sepi.

item bilis secretio turbatur inflammato hepate, et
fermentibus vasis compressis. bilis influens ad intesti-
na tenuia, licet non tota, absorbetur venis meseri-
cis, rursus ad hepatum ducitur, in vasis enim
lacteis, vel bilis, inveniuntur absorbere; licet quida-
rum etiam hic absorberi possit; reliqua crassior
pars bilis, foecibus mista manet, unde color foecum,
qui si albus sit, defaecum bilis denotat.

ictum se producit; quod est a bile vitiatas corporis
habitus, flavus, in oculis serenum manifestans, sub-
viridis, ex subviridi ater de quo bilis diversitate si
aliis mista sit cruditatibus. quorum modo impedi-
atur influxus bilis ad intestina, dicens oritur,
sic in visceribus reus natus, a viscida saburra ducta
biliaris obstaculo ictus, leni purgante curabilis.
facile. in graviditate ictus saepe observatur,
licet ante graviditatem, et post puerperium eodem
in laborare mulier, forte a hementis utero, com-
primente intestina. quodam post puerperium
foeces duros, multos evacuavit, et statim ab ictu

liberata, foris colon foecibus. Differtum compres-
 sit hegor, et ductus. At n̄ omnis hepatitis ictum
 facit, huiusmodi porta venae inflāmata, et compri-
 mente ductus excretorios, bilis hepaticae secretio
 turbari possit, h̄n haec vix ictum seu colorem fla-
 vum facit, in hepate enim nec amaror, nec color
 flavus adest. sed credibile videtur, cysticam
 bilem regurgitantem ex vesicula, esse enim et
 acrior multo, et flavo colore omnia tingens: talem
 colorem seu ictum facere, si q̄ humor inflāma-
 torius ductum excretorium vesicae comprimere
 et ad intestina fluxum eius impedire, haec ex
 vesicula in sanguinem delata, ictum facere.
 h̄c viventi saepe abscessus, aliq̄ humores sal mag-
 ni hepatis, verā venam portae eius ramificatio-
 nes, hinc vasa secretoria bilis hepaticae, compri-
 mentes, ubi h̄n sauto ictero. At in utero
 semper tumores, calculosi, gypsea, concretiones
 atromata, steatomata, miliarideride inventas.
 ductum cysticum comprimētia, bilisq̄ ve-
 cystica ad intestina fluxum impediētia.
 interim sanguis porta continet in se proximam
 bilis matrem, si jam vena porta inforta sit, n̄
 ad proxima haec bilis m̄a separari, suavi-
 manebit in sanguine, inducitur aliq̄m coacchy-
 miam. Et sic possit effates ferentes saepe grassantur
 febres epidemicae, continuae, intermittentes, ubi

1. hepar laesum, infarctum sanguine spurco, sepe ad
 atram bilem accedente. hinc non apparet quidem
 saturati color icticius, sed ex pallido in dilutam
 flavedinem inclinans, quia vasa hepatica alyqua
 citra infarcta impediuntur pervenire proximam
 2. bilis maam, seu bilem hepaticam; hinc albi
 hepaticide talis. saltem icti. facies sequi potest.
 bilis intr omnes humores citissime ad putredinem
 inclinat, hinc in cadaveribus prima incipientis
 putredinis signa circa hepar observantur, prope
 se a humore inflammatoris hepatis vesicula
 fellea incalcescit, bilis ibi calore majori attenu-
 atur, putrescit, et putridissime diarrhoea, et
 2. dysenteria hepaticidem quod comitantur.

Sanatur resolutione, si anxietas non adeo magna,
 febris impetibus moderatus, humores blandi, non
 acres, atrabiliari; oris fo suppurat copiam diluen-
 2. tis vehiculis, et serum lactis, decoct. hor. avenae,
 alth. scorzon. c. O. Ol. polyg. F. Ol. decoct.
 aven. c. cythor. rad. et O. qd. moleculas concretos
 solvant. Leves frictions. chypochond. ubiles, plane
 his diuenteribus punctis. episthem. cataplasma vesicae
 ec. clysters, qui blando fepore emolliunt, adiacent
 enim colon hepatis. sequentes in febribus dubium
 natibus. levis talis hepaticis observatur, cum anxietate
 2. et nisi biliosis colore faciei craceo, levi quod flavedine
 in albo oculorum. et simili methodo feliciter curatur.

65

ubi sepe vomitiona fortia plus impingendo
maam necdum resolutam chronicos diffinit
curabiles morbos produunt.

Ditum jam sunt inflammationes & resolutione
benigna curari, dum stagnans maam solvitur, et
necdum tales dotes agnoscunt, ut cum humoribus
sanis sine noxa circulatori non possit, tum talis
inflammatio sanatur sine sensibili coactione maam.
si vero diutius duret, et maam stagnans, licet sol-
vatur tñ jam mutata, sine noxa cum humor-
ibus sanis fluere per vasa non possit, tum exere-
tio hujus maam sequi debet & vomis, vias & in-
alia loca deorsum vid. pleurit. peripneumon.
ubi talis maam & ad alia loca deorsum, ut glan-
dulas, gonitidis, &c. & evacuetur, soluta et mobilis
si hujus, cum hujus flavis, & quod dilatabitur.
forum extremis paucis sanguine. & alvum, cum
colore flavo, Hyg. biliosam, & ictericam, a colore flavo, &
fudorem &c. idem jam in hepaticide obliet.
ubi maam soluta, mobilis, cocta in duodenum mit-
tit, et alio evanescit flavas c. sanguine paucis se-
n. h. putetur dysenteria, quia nec formidat tanta
adsum, nec venescit; et simul hepaticidei evanescit
adept. maam h. alia obstruens, alio evacuat n
nosatur distincte, quia in intestinis aliis humori-
bus miscetur, si h. sit cum livamine, critica est,
licet curatio lustrata, lenta, subflava, maam paco-
ribus mista observetur, pro Hyg. biliosam a colore diut.

fluens. In talis ante quartum diem contingere debet
cum levamine; diutius enim durans morbus potius
pyrenariorum metum facit; licet et impetus febris de-
beat observari; si enim parvus febris impetus spiritus
mea cogitur, si magnus, citius. Si pleuritica etiam
ferius; quoniam quarto die spiritus solvi incipit.

Sicut jam mea mobilis. Absoluta, vasa biliosa in
truncat, et per ductum choledochum in intestines
per alia evacuari; ita et ex finibus. vena porta
obstructis in cavam ire potest, hic circulantibus hu-
moribus remissa per varias vias expelli e corpore
quia sine noxa sunt humores miseri nequeunt. Si
namque multam, autem, crassam, rubram et
foetentem subalbo, diu continuante, idque etiam
comitante, ante diem quartum, et cum levamine.
quod Galienus. deor. apud c. oxymel. comendat,
cum mea concoqui incipit, si per me mea subtra-
hitur, et tumor imminuitur.

dolor mitis, non durabilis, lenis, signum sane est,
quod vasa infecta hepatis liberari incipiant. omnis
sanguis lenis, si venam splenicam ad hepar exportam
conducit, infecto jam hepate, liber sanguinis motus
est, infecto jam hepate, liber sanguinis motus
si lenem impeditur, si vero in hepate solvi in-
cipit obstaculum, subito liber motus per vasa lenis
restitui videtur, et forte tum majori impetu
sanguis per arterias leniores. vivit et molestiam
quodam facit. Signum quoque est referri vasa hepatis;

hinc nōa corda p̄ varias vias excretio explet.
 - tunda. sit tñ talis dolor, ubi nulla signa
 suppurationis adhuc adsunt. quia in abscessu
 vomica, & furore, obstructione hepatis, utro
 potius ex furore & obstructione hepatis, alijs
 humoribus. steatomatosi ateromatosis, melioretosis,
 talis lienis dolor observatur, malo eventu, quia
 vena lienaris impeditur sanguinem suum vena
 porta tradere plus minus. si quodam, cui
 steatoma truncum vena porta perfici plus com-
 - pressit, anteq̃m hepar intraret, et ramificaretur, fac-
 - tas chydropica, doloremq̃ lienis sensit. ex eadem
 causa hemorrhoides, ex obstructo alioq̃ modo
 - vitialis hepate catheter, quia sisti non possunt.
 Praeterea sensio quodam dextri & sinistri hypochondrii.
 signum saepe est critica hemorrh. nasium.
 Solitur et hemorrh. nasium, praecipue naris dexterae.
 quātam utilitatem afferat hemorrh. etiam in acutis,
 ut adente febre &c. noverunt practici. et videtur
 alio modo prodesse, qm̃ solim coquam sanguinis
 minuendo, nam saepe detrahitur in morbis sangui-
 - nis effectus, et sola hemorrh. juvat, ex tñ san-
 - guis magis nigricans, qm̃ ex vena scilicet. si
 - juveni in pleuritide quingies, scilicet venas sine
 levamine morbi, qm̃ tñ nasium hemorrh. libera-
 - tur est. Gall. hepate affecto dicitur ex nare dextra,
 hinc, ex sinistra fluere sanguis.

Sæpe in morbi acuti & inflammatorii pluribus, evacuationibus criticis solvuntur; præcipue si omnibus dixerint, tum enim a sana indole degenerat sanguis hinc multa colliguntur evacuanda, præter hæc, præcurrentem propriam morbo. Si in pleuritide, mæa cotta per hanc evacuetur & alium de. Sed sæpe hinc copiosus sudor manat levans, & nam multum sedimenti ponit; quodq; siccatur & hinc diarrhoea solvitur. Porro hinc & adeo multas mæa cotta, una via vix evacuandas & hinc si febrem multa heterogenea facta evacuantur, quæ hinc in sensibiles hæc evacuationes adfunt criticæ, & levamen morbi adeo dedit.

Sudore, sunt alii morbi ita hepatici, sæpe solvuntur, si mæa præcurrens ita attenuetur, ut si fuscacula cutis transire possit. Si isam bilem, inflato hepate, in sanguinem regurgitantem, per sudores amaro exiisse, de corpore in ictericis observavit Gallen. & hunc sudorem, linthea croceo colore tingentem, in ictica muliere, evanescente denique ictico, vidit Chomel. Si vero mæa in morbis multa, attenuari ita nequit, ut tota per sudorem evacuetur, tam subtilissima per sudorem, crassior per Enam, crassissima per alvum & ut in pleuritide si siccatur educatur. accedit, mæam cottam die criticis evacuandam, cum

69.
Sanguini precipue in acutis: mista fid. ptim. p.
fidorem, partim per renes, scemi evacuari, ptim
ad intestina partem quendam scemi, et in hepina
ad expulsiorem sui irritare, unde diarrhoea.
quare Præstius post similes morbos, autors, licet
aliis viis solvantur, repectis aliquotum viribus,
purgante hanc maam educant, ne denno in
sanguinem absorbeat.

Generalem hanc regulam ponit Chy. qd. ducere
oportet, duenda sunt, quo maxime naa viridis
per vias convenientes. si jam alvus incipit
fluere biliosis seu flavis cum paucis cruore
quidam ante diem 4tum in Regatitide, idq.
omnibus in morbis observetur, idā evacua
promovenda, non purgantibus, validis, sed
diluentibus, maam attenuantibus. ut sero lactis,
decoct. aven. hor. cyh. endiv. boraxan. Tama,
rindi decoct. in sero lactis c. qhor. dc. clyster.
cum melle. V. sero lactis, abdomini ex simili,
bus parata epithemata, cataplasmata, dc.
p. r. modis rhubarb. cum V. ore. rpto.

si ☐a solutus morbus, eadem decoct. profunt,
alth. cum boraxan. cyh. hor. aven. decoct. sem.
rad. petrosel. boer. alfeengi, modicoz V.

si color lenis, ut signum ma morboza mota, adfit
eadem dicta conveniunt diluentia, ut maatte,
= nuctur.

Quibus signis providetur narium hemorrh. in acutis
 inflammatoriisve morbis vide de febre ardente etc. si
 jam invine? talis narium hemorrhagia, nā jam
 = venter, fomentis, tepidis emollientibus, fronti ap.
 = plicatis, vapore & tepide naribus tracto. si jam
 critica p̄ hemorrh. minuuntur omnia morbi
 symptomata; si vero copiosa p̄, ut dicitur in animi
 delirium laboretur, fronti quidem contracta
 in naribus actia, cepal, sed in quodam opus
 est stypticis in naves imissis; ne in criticis, qm
 p̄as p̄, criticam hemorrh. sistas cave.

si sudore criticis solvitur, eodem diuentione tepida,
 cum levi calore leni propunt, potius crederem
 diarrh. fixa, & leniter sudorileas, theata habet.
 radium, &c. cum patu humido, ne subtilissimo
 orbetur sanguis nimium.

Curandum jam si tali resolutione & evacuatione mal
 i variis viis hepatis nā atque curatur, nequid
 mal morbose in vasis hepatis remaneat, alias
 obstructions, indurationes hepatis sequuntur, et
 icteri. in febribus autumnalibus epidemicis
 post ferventes aestates, toties. Cuius hepatis simul
 adeo, seu obstructio hepatis a crassi atrabiliaris.
 humoribus, si jam sublata febre non solvatur
 totum, sepe cum languidi subflavescentis, vixit
 quod obstructions, scirrhosae, hepatis incurrunt,
 quia etiam, apud in hepate venosi sanguinis
 porum impetum in loca obstructa facit distors.

procul a vi impellente cordis. quare tales febres⁴⁷¹
non sistantur, siue intermitti, siue continuæ sint,
sanctæ enim medicina, potius decoct. avenæ,
hordei, alth. cyth. sero lactis &c. iugnandum,
ut lentum idus solvatur, alias, si hoc fiat,
difficillimè curabiles sequentur obstructions
hepatis.

Quæ cura sit inflammationum, cum hæc est
egri resolutionis, nullas signas adhuc docent
cogni, eas excretionem diffusi mæm dictum
in pleurit. &c. quare hæc hic profunt. clystres.
In hic sunt usus maximi, cum colon a
foecibus evacuando, ne distentum hepatis
se inflammatum, comprimat, tum ut mæm
in hepate, cum solvitur, depleti viciis
intestinis, si cunctum choledochum facilius
intundatur; simul clystres. omniū. retenti;
resorbis, si venas. mesericas, in hepate de-
fruantur integris viribus. quare ex sero
lactis, cythor. melle. V. St. polyestoporandi.

Curata est perfecti hepatis, si nulla flavedo
amplius in oculis observatur, quæ quidam de se
plet, nec ex pallido flavescenti faciei color
viridescens, nigrescens &c. Et a foecibus alvi sint
natales, nulla sensatio in hypochondrio dextro,
nulla anxietas, præsertim repleto ventriculo,

& post majorem corporis motum, idq. continuel
 si aliquot septimanas, sine ulla ex his rede-
 untis symptomate. cavendum enim, ne his
 quod remaneat mæle, cum plurimi morbi chro-
 nici, obstructions, scirrh, icteri &c. ex neglecta
 & non integre curata hepaticâ eoriantur.
 Si jam color sit, qui primo se in oculis manifest-
 =at, & flavescent, & ex albo viridescens &c. indici-
 =catilem & proximam bilis mæam in sanguine
 adesse, intrinsecus vasa, quæ naturaliter intrare non
 debent, hinc vitium esse hepatis, oculi prima
 dant interici signa, & ultima readunt, tunc
 jam diu hepatis symptomata ceperunt. poriter
 & in ictero est flava. & vidi hanc, qui hoc noto,
 asperam, brunam, omnia flavitudine tingentem.
 foetas & albicans & græca fuit, permodum argilla,
 si parvus & nūdus sit bilis in duodenum inflatus.
 Si jam nec benignè, nec per excretionem mæle
 coctæ solvatur inflammatio, suppuratio sequetur,
 sed periculosa; ad suppuratam enim benigna blandæ
 humorum indolis requiritur, hepatis vero sanguine
 constat proximam mæam bilis continente, in
 vasis veram bilem habentibus, bilis vero est humor
 inter omnes citissime putrescens, patet jam sepius
 putredinem, in veram suppuratam seque. non raro

20 Jan

17. Feb 765.	~ 21.	4.	1.	21.
18. 5 ⁰	—	~ 18.	80.	15.
18.	—	~ 18.	2.	20. 26.
1. 8 ⁰	—	~ 18.	4.	12.
17. 5 ⁰	—	~ 21.	1.	21.
19. 5 ⁰	—	~ 21.	1.	21.
20. 5 ⁰	—	~ 21.	$\frac{1}{2}$.	10 $\frac{1}{2}$.
22. 5 ⁰	—	~ 18.	1.	18.
29. 5 ⁰	—	~ 18.	2.	36.
30. 5 ⁰	—	~ 18.	2.	36.
31. 5 ⁰	—	~ 18.	1.	18.
5. Xbr	—	~ 21.	3.	45.
14. 5 ⁰	—	~ 21.	1.	21.

22. 5⁰ 10 $\frac{1}{2}$.

Thomas Burnet Scotus. Britanni Ch. Doct.
et M. Regii ordinis. Thesaurus ches. Practica, et
Prestantiss. Ches. observ. Consult. ac collatus, et a
Famule Pueris M. D. et in celebri Academ. Genevensi
Chyl. Professi ordinis, auct. observat. selectiss.

Thomi duo in 8vo Genevæ.

2 93.
observatur in defunctis hepatitis maxime
amurcosam, olidissimam ore, moribus exire,
que putredinis, et suppurationis signum est.
quare Hyg. qui suppurato hepate. uruntur
et secantur, si purum, purum, album, fluat
evadunt in tunica enim his purum inest si
verum, qualem amurca, fluat, plerumque. Si vero
inflammationem externam suppurationemque
continetur membrana externa hepatis, tum
bonum esse, si vero prope vicina hepatis
suppuretur, patet ob bilem ad putredinem
maxime proclivem, et suppurationem seorsum
tionem nasi.

nositur suppuratio, si ultra triiduum et ultra inu-
flamatio, febris, dolor, tumor, icterus in oculis, cute,
et na, alvo alba manent semper eadem et sensim
augentur, non subito, alios gangrena seque-
retur, si nulla signa resolutionis et excreti-
onis male contra adsunt. Si dolor acutus sensim
remittat, horrores vagi adsint, sequente
pulsatione manente ictero etc. inde de inflama-
tione et suppuratione in genere. Item. omnium. si
jam hoc adsint, signum vasculum obstructum non
posse sustinere impetum febrilem sine ruptura,
diffusione contenti vasis liquidi, unde purum.
Si jam dolor, febris et symptomata cessent, manet
tumor parvus, loco doloris gravitas, nulla contra

excretio mada facta fuit, icterus perseveret, sitis
ingens, febricula hectica accedat, debilitas summa
hujusmodi abscessus jam facti. ingentem debilitatem
fieri, si quid corrupti circa praecordia haeret, cum
jam raro bonum pus abscessus hepatis contineat,
at, is rars debilitatis, sitis ingens, quae abscessus
hepatis comitator solet ut vix exstingui possit, item
abi fastidium, ex eadem rars fit, nempe pu-
treddine. quidam ex contusione valida, abscessum
hepatis passus, tanto ciborum fastidio premebatur,
ut isdem diem spacio alimentis defectu plane
emaciaretur.

vide in ne vesicula felle nimium tumida, et
vapor illia gressus protensa, mentitur tumorem
sive abscessum. hoc in muliere ictero diu conflic-
tata ultimis duobus mensibus tantum aderat
fastidium ciborum, ut tanto marasmo periret.
aderant dolores summi in chyrochondrio usque ad
ilium cum humore molli, instabatur abs-
cessus; interim erat fundus vesicae sedes a
costis sumis usque ad os illi protensus, bile
disperditus, et calculis; hepar durum sicut tubercu-
lus scirrhusi inventum. idem Pectus obstru-
it, dum jam integumenta scindere
ex compressione foris fundi vesicae, subspicebat
tumor, et brevi multum variis bilis ante
in vesicae accumulate alio deiecit, convalescit
eger. foris ex compressione vesicae, bilis profluens in duodenum.

abscessus qđ, et vomica hepatis, plane si parva
et in concava pte sit, diffiulter dignoscuntur.
interim suppurationem comittuntur, dolor pulsa-
torius, horrores vagi, diurni, frequentes, sig-
2 magnus sit abscessus, inflatio praecipit, et
adeo febris hectica ei. Sic tumorem suppu-
2 rationum, seu abscessum, a tumore vesiculae,
ne lethaliter agnatus, distinguere poteris.

Pus, cum sensim accrescit, totumq; hepar exulcerat,
et rumpitur quovis modo, aut erodit membranam
qua continetur, in cavum abdominis effunditur,
et exesi vasi biliis in ductum hepaticum et
intestina effunditur, sequitur diarrhoea purulenta
2 et pro ratione puri boni et mali, plurius, aut
lethalis. et diatur ad cavum, hinc sanguinem
inde mala varia, purulentam enim Crochi-
2 miam induit. for. quod ad varia loca de-
2 poni potest, et sic pro loci nobilitate et ignobili-
2 tate, puri boni et mali, eventus varius, totò
tñ bonus, licet enim ex abscessu hepatis pus
asorbim ad parotides deponatur, nunquam
tum deponitur, quare totò sanantur; totò
etiam et na evacuat, communiter hectica
obvenit acri. et accrescit abscessus bonaforte-
2 na peritoneo, si sit in pte convexa, et ita
externè tumorem facile aperiendum. si vero
sit in concava pte versus diaphragma, eundem

accrescere poterit, pro ratione illud erodere, purgare
in cavum thoracis evacuari, à pulmone resorberi,
et subito evacuari. si quidam abscessus hepatis
laborans, putas purulentas eiecit ex hac rati-
one. si in loco hepatis ventriculus regente
hereat, comprimatur ventriculus cum variis sympto-
matibus.

si jam hepar à purulenta vomica consumitur,
varia mala oriuntur, primum quia hepar in sua
functione turbatur, postmodum à pure resorbto, sanguini
cacochymiam purulentam induentes. quotidianè
enim augetur puris copia, quod respirationis
motu compressatur in loco calido tenuius fit,
acrius, facilius resorbetur, putrescit citius ob
rationes dictas. unde dabo, heptica, pleuritica,
sitis ingens, debilitas summa, anxietas, nausea,
dolor quidam acutus ad jugulum, membrana enim
pleura sepe distrahitur. icterus, si abscessus pre-
cedendo bilis cystica exitum impedit, qui in
non semper adeo, si enim in convessa parte
est abscessus, non premitur ductus cysticus &
choledochus. anxietas, quia à tumente abscessu
vasi porta in hepate compressi, sanguinis
venosi abdominalis per portam transibis. inje-
ditur. Quia obscura, sepe nigricans, dum
putridum liquoramen resorbendum ei misceatur.
putredine nata, à humoribus extrinsecus,

47.

elasticus, fit, et Tympanitidem facit, pro
in paulo ante mortem apparet, et post
mortem primo. Si corpora submersorum
dum putrescere incipiunt, tumidissima ab
domine visuntur, quod paulo post crepat,
et late foetorem diffundit.

ultimo consumpto hepate, putrida, amurcosa
sanies in intestina nris et alio evacuat, et
in sanguinem resorbet, cum resorbit, si vasa
mesenterica in intestina ducit, coagulationem
diarrhoea sequitur, talis est eventus omnis
ulceris, hic tanto plus, dum hecor ob bilem
ad putredinem pronissimum est. foetor fae-
cum est primum, dum, sequitur mors.

Est quoque dum putrido, corrupto hecor deperditur,
curatio nulla, neque palliativa efficax, an-
tequam pus putrescat, citius perori quid potest.
anxietas molestissima leniri nequit, cum via
sanguini abdominalium viscerum per portam
exire nequeat. Sitis ingens, nullo potu
sedatur, ob putredinem potabile auctam.
initio arida vegetabilium videri solent, juvant
provento morbo non amplius, et a potu in-
tergurgitato distento ventriculo anxietas augetur.
cordia nulla, sumam debilitatem a putredi-
ne natam, levare possunt. denique mors sequitur.

si abscessus ruptus, cadit pus in cavum abdo-
 minis, puri copia in hepate augetur, ob copiam
 sanguinis iduc confluentis, stillabit continuo in
 abdomen unde asitis purulenta sensim sub-
 cito, putrescente, magis pure, hincipit. hec
 ulcerabitur pessime, quia ad putredinem prorum.
 imò sub actuali ruythone abscessus, melior est, ne
 syncope, et mors sequatur, vena portae enim tam
 ante compressa, nunc liberi à sanguine velocius
 irruente, rumpi possunt, praecipue cum a pure
 aciori in vomica ante clauso quasi exorsi sint.
 estq; malum hoc lethale.

estq; malum hoc lethale.
 vasa biliosa ab angusto, à vena porta initium sumen-
 tia, in latum, tandem in unum ductum hepaticum
 coeunt, si jam purulenta maa ex abscessu ductus
 hoc seu initia vasorum erodat, in intestinum
 duodenum mittitur, inde pro ratione puri
 boni & mali, vomitus foetidi, purulenti ichori,
 albi, cinerei, fusi, flavi, nigri coloris, & similes.
 diarrhoea cum summa virium prostrata, morte.
 bonum quidem est, pus ita evacuari, si bonum
 aequale sit. si sepe amurcosum est, erodens, et si
 partem jam magnam hepatis degressa fuit, sup-
 puratio, pus acie factum multum erodit, ulcus hoc
 nunquam depurabitur, hinc neq; consolidabitur;
 et si, etiam hoc fieret, sepe & valis am suppura.

29

tionem tantum de parenchymate hepatis, ut
postea restitui nequeat, hinc turbatur actio
hepatis, mole eius imminuta; unde spes parva.
si q̄ magna copia puris caltroquin boni exeat
de corpore, scitur multum hepatis per suppura-
tionem consumptum, hinc malum. in
Juvene, ob neglectam venosationem, apoplemate
hepatis laborante, non poterat mortem avetse
Tulgius, licet pur bonum alvo, vomituque
copiosum exiret. si vero ichorosum, foetidum,
varius coloris pur evacuatur, praecipuis cum
subita virium jactura, scitur pessimum esse
ulcus, ita enim sepe tota substantia hepatis in
sanem conversa evacuatur, sola membrana
crassiore facta manente cavum sacrum refe-
rente. in his casibus dicta diluentia, ac-
tionem puris, et praetudinem corrigentia inusu
sunt.
Vena porta sanguinem totum in cavum effun-
dit, si jam pur caesus sinibus portae in cavum
et si in totum sanguinem ducitur, per pulmonis
angustias pelli. sed si stagnando subitam suffo-
cationem facere potest. si pur sit ichorosum, ase-
totum sanguinem inquinando, erodendo vasa
cerebri de mortem facit; animi deliquia,
debilitates &c.
Rarefinitur si, ut pur bonum ex abscesu hepatis
in sanguinem ductum, metastasi in alia loca

80
lacte, v. p. Quam evacuetur. communiter agni
moriuntur.

melius qđ in abscessu hepatis ne sanguis Carochymia
puulenta inficiatur, qđ in evitari nequit, pery.
est, si pus jam a bona indole degeneravit, et acce-
lamentosum factum. prope sola diluentia, acce-
temperantia locum habent, ut serum lactis. c.
acetos. decort. horb. aven. c. acetos. yh. O. nux.
O. O. Sulc. radia vegetab. succ. citri de putredi.
nem emendant. Va mineral. laudantur, sed vires.
= conspice debent, ut moveri cum sanguine possint.
si abscessus accrescens peritoneo, extra vagat,
aperiatur scalpello melius, qm cauterio actuali.
= trah. putat scalpello aperire periculosum ee, ne vasa
hepatis cedantur, hemorrh. sequatur lethalis.
sed pus continetur in membrana, qđ perfunditur,
itaq statim pus effluit, imo pus membranam meli-
= tum a vasis remove, quod tota etiam substantia
una, cum vasis consumitur sine tñ hemorrhagias
docet phthisis. siq ferro uratur, ephora ante
dus aliquot sape perorari nequit, qđ nřit sine dolo.
= re. imo saepe tali ephora deceduas adhuc opus.
scalpello; si necum focus ille puulentus sit
aperitus. prostat qđ scalpello prius dividere
integumenta abdominis, ut abscessus pors.
promineat, ablata resistētia, confici possit,

87.
Iustos aperiri, sine leſione aliorum partium.
de cauſtis potentialibus. Eodem eſt ratio, qd
de cauſtis actuali. cum autem puris con-
ditio incerta ſit, medicis ſomaſue conſulit,
ſi ſanitatem non promittat, licet aperiat
abſceſſus; ſi enim ſepte Hyſ. amaroſum ſuſcitat,
obſtant. citò tñ ſit deſolutio, ne puri mora
conuulſatur.

qd aperto abſceſſu, puri albi, flauo, equali, bo-
no preſente, vultus tractetur ut vltius; externis;
et internis. diſſoluentibus, depurantibus. ex h. baſam.
injectionibus. turundis. licet etiam pure preſente
ſi magnus ſit abſceſſus, multum ſubſtantie
hepatis ablatum, mori ſequatur ſepe.

ſi puri flauum, fulcum, lividum, nigrum, foetis-
ſimum, ſpecillum colore indurificiens, ichoroſum,
effundatur, peſſima indicatur. Locū conditio in
quo puri tale heſit, ſepe ſatis diu, ut peſſima
exulſatio, hinc ſepte Hyſ. moriuntur; rariſ-
ſime evadunt. Quoniam abſceſſu reſuſo, educto
pure bono, exhibet ſanguinolenta maſſa, indur-
flava, amara, biliola, cum flocculis, qui ſub-
ſtantiam hepatis vaſculoſam reſerebant, et
evafit. alteri partu puri, ad Hbiii & citrini
effluxit, iterum denique puri, idq. parvum, reman-
et tñ in fiſtula in chondrio dextro.

In Scirrhum quodam hepaticis vertitur, qui est indu-
 ratio fere lapidea, parenchymatis & sequentibus mem-
 branis externa, quae crassa, callosa, dura apparet. in
 porta sanguis lente movetur, unde motus febrilis
 & frontiflua & nimis venesectionibus de nimis cito
 & soletur, antequam inflammatorium & plene resolutum
 & benigna suppuratione separatum fuerit, talis
 mas in hepate manet, scirrhus est. ex sola mole, ab
 pressione vicinorum vasorum molesta, actionem in-
 ceris turbat. mas ab atonia sanguinis et bilis
 dat frequentem scirrho originem, quae chim quodam
 inflammationem facit. solvenda ulcus consolidatur,
 dolor circa hepar obortus et tumor, qui sensim auc-
 tus, nimium venum scirrhum hepatis producit.
 in alio parenchyma hepatis mole immodicum, sed
 membrana dura, crassa instar corii invenitur. in
 alio tubercula dura multa vid. Bonell. frequens
 huiusmodi autem hydrois sequitur intra hepaticis.
 si totum hepar scirrhosum sit mole insigniter
 saepe augetur; si tantum multa tubercula scirrho-
 sa & pars scirrhosa sit hepatis, difficulter dignoscitur
 cum sepe nullus tumor appareat, neque ictus, qui
 tantum appareat si ductus biliosus a profluente humore
 comprimatur, bilis fluxus ad duodenum impediatur,
 humor scirrhosus lentissime augetur, inflammato-
 rius vero cito. frequentes tales scirrhosi indu-
 rationes nascuntur, praecipue si febres autumnales
 & post aestatis fervidas sive continuas, sive intermit-

= lentes china cito supprimantur hunc hydrops
 itius oculorum color, ponderis, prementis sensus
 circa praecordia, auctus repleto postea ventris.
 nisi resolutentibus succuratur cito; Scirrhus, et
 hydrops sequitur lethalis. si jam Scirrhus per
 acia purgentia, vomitoria &c. tractetur, in
 cancrum degenerat. quod post dictum dicitur,
 num horrendi dolores abdomen prehendunt, c.
 haemorrhagias, fursum, et deorsum, animi deliqui-
 is morte, ex eo simile videtur cancrum acutum
 ichorem episteme vasa. id. Bonet. qui in tali
 casu cancrum hepatis vidit. sed jam difficultas
 curandi scirrhum, acia, emolientia exulare debent,
 ne acibus aucto motu v. idem emolientibus; in
 cancrum degeneret, lenibus lapideis id ad dures.
 non aufertur. Semper fere lethalis hydrops sequi-
 tur. incipiens scirrhus adhuc tolli potest, cum ma-
 viscida non tamen lapidea sit; idq. lenibus decoct.
 cyth. boraxen. Ol. #co. gum. #co &c.
 in omnibus visceribus vasa inter se miro modo com-
 municant, idq. ideo, ne obstructione facta in parte
 minima, statim sistatur circulus, et totum viscus
 cedatur. si jam in hepate porca talis inflamm.
 sit fiat, v.g. p. modum furunculi, non producit
 magna mala, hinc negligitur, quia vix cognoscitur
 inde oritur abscessus, gangra, scirrhus, calculus &c. si
 in nil mali faciunt, hinc non cognoscuntur, licet
 aliquoties vicina vascula premant. sed si per se febrem

aucto motu vasa distenduntur, tunc in ambike talis
 Tuberculi facili inflammatio nascitur, propagaturque
 unde plurima mala. Scirrhus parvus in mam-
 ma 7 annos sepe quiescit, manet, febri vero qua-
 cumq; orta, inflammatur, mole subito augetur, et
 in cancerum degenerat.

Consideramus jam diversos Hepaticos exitus; ut
 benignam resolutionem, resolutionem per coctionem
 et excretionem mae, Suppurationem, indeq; alia
 mala, Scirrhum, indeq; morbos varios Chronicos de-
 haec in omnibus, aliarum partium inflammationibus
 observanda diximus. Superest, quomodo valida hepa-
 tici subito lege mortem accedat.

Si jam mae tenax omnia vasa inficiat, febrique
 valida urgeat, totum hepar tumet, vicina omnia
 comprimunt, si et bilis in indefinens fluxum imple-
 dit, unde subitus icterus, vasa subito repleta,
 tantum repletum ultra sustinere non potens,
 effunditur sanguis; bilisq; in cavum abdominis; unde
 mors; praeterea tota circulo in hepate cessat,
 unde gangraena hepatis, brevissime enim omnia
 hic putrescent. raro in talis hepaticis, nisi
 foris alia tentas, bilis confusio, et sanguinis, seu
 atrabilianae mae infusa ab omnis gravans,
 subito mota totum hepar obstruat; et pinguedo
 omenti subito supra hepar inficiat, hinc vasa rum-
 puntur, et sanguis in abdomen effunditur lethality.

Si jam in atrabiliario corpore & obeso, calidissima
 estate & in aestu & frigida immerso & hanc rotante,
 hepatis contingat malum hoc: melius. subito
 enim atrabilialis humor & pinguedo omentum ante
 stagnantia moventur in hepar. si tunc subito
 ingens anxietas, ob denegatum sanguinis per
 portam dactylum, oriatur, in tumorem eleva-
 tur chondrium dextrum, oculi flavescere
 incipiant, febris valida insurgat, sicut mag-
 nam adesse obstructionem, morbum periculum.
 Subita virium solutio, subitoque pallor vultus,
 ruptis vasculis hemorrhagiam ex hepate in abdomen
 prognoscantur. & gangrenam putridam.
 aliquando ruptis vasculis hepatis, sanguis in intestina
 venit, hunc profum ex dorsum expeditur, cum
 bile, amara, viridi, nigra, foetida, cadaverosa,
 singultu perperuo, sit inextinguibili, febris in-
 tensissima, subito pallore &c. mori sequitur. idē
 evenit, si in cavum abdominis sanguis effundatur.
 id evenit cuidam, qui diu obstructione, leviori
 scirrhopilata hepatis laborabat, subito congre-
 vitur de summa debilitate, respiratio difficilima
 & moritur. invenitur, est sanguis in cavo abdomi-
 nis ex ruptis hepatis vasculis, & hepar tubercu-
 lis scirrhopis repletum, eratque impedita per
 portam circula, vasorum ruptis. si id in ob-
 structione, plus in inflammatione contingere potest.

Alter laborat hepatihis c. febre intensa, vomitu, et
 suspens bilis, et circa lienem tumore orto, quod
 signum sanguinis ex hene si hepar impeditur, adens
 anxietas circa cordiam, sanguinem alvo ejicit,
 postum prurum, postum grumofum, accessit animi
 delirium, gemitus pro anxietate, delirium, pedes
 frigidi, pectore et capite calido, parvi sudores,
 ubiq. alvo deijcere velle, oculis defixis, exspira-
 = vit. et jam quare Hyg. sanguinis vomitum c.
 febre damnaverit.

Si vero cum febre intensissima, sitis ingente, si
 alvum olida, et cadaver spirans amurca exiit, si
 Inter gangrenam adesse.

In acutis duplex imprimis discrimen observatur;
 v. enim febris, calor, est magnus, qd celerior circulatio
 cum respiratione cita, anhelosa, pulsu celeri, forti,
 magno, tum venasuto, Osa, doliencia profundi.
 = calor longe melior est, sepe, et frigore extremor.
 = rum anxietas magna, pulsus celer, debilis, incl.
 = qualis, sepe quasi sub digito tangenti evanescens;
 = sitis sepe vix ulla, sed quod maximum subitua
 = prostratio virium adest, in debilibus antem mor.
 = bum, talis, ut jaciendo tantum, de debilitate
 = sumas conquiescantur, incedere non plane neque.
 = ant; in robustis, fortibus, ut incedere vix possint.
 = hic profundi fiond. angel. nuda c. aceto vel vino.

quibus vires eriguntur, sudor blandus sequitur,
cum levamine, pulsu elatiori. cum jam
in hepaticide, magna adsit anxietas. ob
impedimentum in portam acrium, et simul ob
bilem sepe corruptam circa praecordia horentem,
magna debilitas, fessiles nonnullos, ut hepaticide.
Fidem pro morbo maligno habent cum agri
damno. sed signa diagnostica hepaticide affecti
de dolentibus nosse morbum.

Sanguis vena portae continens in se proximam
maim bilis, facile stagnans in loco calido pu-
rescit, quare rarius bona hic suppura sequitur.
Bilis vero inter humores acerrima, cito putrescit
et quare in diuturno ictero a bile sanguis re-
soluitur ita ut coarctatus, noster effluat inde.
Hoffm. Hydrogenum catharticum accersat. Triplex

go est humor in hepate, facile putrescens:
bilis cystica, hepatica, et sanguis portae maim
bilis. ob idem, autem in se continens.
Hepar diaphragma tangit ei ope praeponderant
gibitur, quare pro morbo hepaticide diaphragmati
facile communicari. inde et vici cordi, tendineae
parti diaphragmatis fixato. et simul putridi
humores ex hepate caua communicati in pul-
monem et cor prius feruntur, go cor, et pulmo
ladi potest.

Vena portae in vena sua hepar intrans, perditur
ramificationibus in totum hepar distributis, ex lato

in angustum, ibi incipiunt duplicia vasa om-
 nes suas ramificationes concomitantia, nempe:
 vasa secretoria bilem et vasa venosa ad cavam
 sanguinem a secretionis residuum differentia utraq;
 ex angusto in latum. id jam dictum, meam
 concordant v pns. ex abscipu, v ad vasa biliaria
 et intestina v cavam, hinc sanguinem duci. et
 si prout alio vomitu, sin. profluvio. $\square$, sudore,
 evocari v ad alias partes, ut parathes. de.
 = pmi. qd quid ad heor per portam fluid
 duplici via inde exit, si canales secretorios bi-
 lem v ultimos fines vnde postquam in ramos
 vnde cave. si jam secretoria vasa biliaria
 infecta sint, patet meam bilis cum sanguine
 in cavam fieri, undam secretionem bilis fieri
 unde Cachexia ictérica. Cuius rariis secretoria
 vasa in hepate obstrui possunt, tendunt enim
 ex angusto in latum; potius compressio ductus
 hepatici a quocumq; tumore, impediens bilis ad
 intestina fluxum, ictum producit. aut si
 ista vena porte obstruatur ut sibi vicina
 vasa secretoria comprimantur tum nulla sit bilis
 a sanguine secreta, qd bilis in eo remanens san-
 guinem inquinat.

Jam si obstruatis vasis biliaribus v compressis, mea
 biliaria in sanguine vnde porte contenta, et secer-
 = da, ducitur ad cavam, hinc totum sanguinem ista
 obstruato nato circa ultimos fines vnde porte,

Ita ut sanguis in venam seu ramificationes^{89.}
cave difficulter transire possit, dilatati & rasi
ilem ferientibus; sanguis in duodenum ducitur
sepe largè, et sursum, deorsum evacuetur!
id communiter contingit in atabiliis; maci-
-lentis, plane fumo Tabaci abutentibus, dum
rore salivali sanguis spoliatur; Li quidam post
anxietatem circa cordiam, et cordialgiam, ob
impedimentum sanguinis per portam circum,
fors à sanguine crasso circa finis vene portæ,
stagnante sanguinis vomitum passus; qui paulo
post alvo exibat, et obit brevi. in cadavere
nudum vas ruptum aderat; videtur qd sanguis
ex finibus portæ in vasa peritonea bilem, di-
-latata intrape, hinc si ductum hepaticum in
duodenum. non in omnes moriuntur; nisi
fors ex erosione vasorum sanguis hic iniretur.
In omnibus his, talem vomitum euentum
et alvi fluxum passus, præcedit tensio abdo-
-minis molesta, cum diuturna cordialgia,
inprimis repleto cibo ventriculo; verum
ubi de anxietate febrili agebatur, dictum
fuit, licet in hepate ipso obstatulum arriati
si venam portæ, hinc sanguis ex omnibus
visceribus abdominis ad hepar ducendi, in
visceribus congestio, præcipuum in ægritudinis
sensum circa cordiam recipi. videntur
in illi evadere, quibus non ruptis & erosis,

scilicet dilatare vasa biliaria, & anastomosis sanguinis
in duodenum ducitur, evacuatque sursum, &
deorsum, unde mollescit circa fines portae
haerentes, pressione sanguinis à tergo liberate,
retropelluntur in majores ramos, solvunturque
sic obstructis. minus si hec ulcerosum &
vomicosum, & inflatum & putrefactum.

Evadunt plures, licet pro nimia sanguinis ex-
= vacuatione, non conoellerentur, quare Hyp.
qui sanguinem vomunt, si sine febre salubres,
cum febre malum, curare oportet & restri-
= gerantibus, & adstringentibus. & arte Italia
adstringentia cetera optima sunt, ut sumit.
millefol. h. pilosell. bus. pastor. conf. saracenica,
tormentill. pentapid. ista vasa dilatata con-
= stringuntur. quare Hyp. quibus dolores hypo-
= chondrii, cordis, hepatis, posticum circa
umbilicum, excreto sanguine per alvum dejecto
servantur.

An non & alia via, obstaculo nato circa
fines portae, sanguis in intestina evacuat,
& ventriculum, excremitur? forte per vasa
lateralia, feceruntque humidum in ventri-
= culum, & intestina, arteria celiacae, &
mesentericae, ubi determinatur in vomifi-
= cationes, vel portae, & ex inferis abdo-
= minis initium sumentes, in unum truncum

defiunt, portae dictum & per vasa abfor-^{or}
centia, qd. immediate, ex intestinis ad
portam tendunt? certe obstaculo nato
in hepate, sanguis portae congeritur in
visceribus, & ramificationibus portae, arte-
riosis, calicis, mesentericarum, appellatur,
si dilatatis lateralibus, humidum ad intesti-
na ferrentibus, sanguis effunditur, &
pressiones in portam oblatae, molleculas
aeris ramificationes portae in hepate retro-
ceduntur, siq. plerumq. haec obstructio.

Portae venae, ex angusto in latum ex visceribus
abdominis, incipient, in truncum coit, hecque
intrat, itaque ex lato in angustum per totum
hepar distribuitur, in ultimis finibus habet
vasa secretoria bilem, ex angusto in latum,
q. in ductum hepaticum conflunt, ubi se
in ramificationibus concomitantia, item vasa
venosa aequè ex angusto in latum, sanguine
a secretion. bilis. responsum ad cavam duen-
tia. n. jam, si inflammetur vena portae, &
benigna resolutione n. solvatur, mai. obstruere
cortae & in vasa biliosa, & intestinalia ducitur
alvoq. v. copiosa, evaciatur & in vasa
venosa ad cavam, & Et, sudore, & depositione
ad alias partes ignobiles e corpore expelli-
tur. eodem modo pus ex abscessu evacu-

92.
atur, sed rarissime; arteria hepatica, ubi
venam portam in ramificationibus concomi-
tans, si inflametur, potius maam cortam
in venas, se concomitantes, protrudit, quod
ex angusto in latum, sanguinem in arteri-
am hepaticam ab eadem à nutritione re-
siduum ad eam ducant. huc et arteria
hepatica cum porta venter communice. si
vero erysielatosi membrana externa hepatis
inflametur, communiter morbus sudore, itaque
sedimentosa solvitur et oborto in partibus
externis erysielate cepat. ut itaq;
Cur sepe icterus? qui semper supponit et impe-
ditam secretionem bilis a sanguine vene porta,
et impeditam excretionem in duodenum. 3o
differt icterus, prout bilis hepatica et cystica et
utrasq; regurgitat; et differt pro varia indole
bilis, quae colore, et aliis qualitatibus diversa est.
Jam causa icterus quidam est inflamatio, major, mi-
nor; suppuratio; Scirrhus; variis alii humores;
excretionem bilis impediens.
Cur aliquando facilius sanetur icterus? si causa levior
sit; si à levi hepaticide, quae benigna resolutione
et excretionem mox cortae sanatur, natus icterus
facilius cedit. in gravidis ab utero tumente et
colo foetalis dissentio, comprimente ductum, natus;
cephat exemplo foetus, et foetalis ductus. si

in infantibus recens natis à meconio &
 lactantibus, à caseosa mæa, ortus, cedit leni
 purganti. in foetu enim, ob defectum respira-
 tionis, diaphragma non agit in contenta
 abdominis, inde meconium insadum accumu-
 latur ductum cysticum, cholelithum obstruens.
 et Sapon. veneti si in v. 3iii v. g. v. flo. samb.
 diluitur. addito syr. cyhor. cum rheo, ꝑ ꝑl.
 juuat. & potius animi. rhab. c. cyh. c. lyo.
 & foll. ꝑn. & a ꝑn. c. Cüs, syr. q. cyh. c. rhab.
 In adultis sepe à pituita nascitur, resolvendi-
 bus, ꝑreis, vomito. purgant. curandus. in
 bilis, in sedentariis, tristior, in vesicula pugnans;
 lacta clausa est, et Gall. notat, vesiculam ita
 nimium distentam paralyticam quasi fieri,
 ut se contrahere nequeat, ad expulsiorem bilis
 in se contenta, sicut sit in vesicula Enaria Ena-
 nimis distenta. et apertis, purgantibus
 p. r. vomit. curatus, gravitatem sentit in chyl. talis.
 Cur sepe sit pestinacissimus? si ea pertinax
 sit. ut tolli nequeat. si topus, calculi, cervix
 vesica obturatur. si cervix concrevit, ut in
 quodam visum, ubi vesicula duos pugnos aqua-
 bat, et neq. stilo in vesiculam perveniri poterat,
 nec ex ejus compressione quid bilis exibat. item
 si Scirrhus causa sit. & quicunq. humor, in duos
 = dens & hepate, scato matos. atromatos. melicidys,

Ductum cysticum & choledochum comprimens.
 si vascula bilium cysticam secernentia, & bilium
 hepaticam, obstructa; tum nulla secretur
 bilis, ductus choledocho apertomanente, qd
 obstructionibus, scirrhis hepatis complicatur, i.
 tem, sequitur hydrops, mors. si ductus chole-
 dochus constringitur lapsus, etiam oritur iterum,
 vid. Hoffm.

Cui sepe cito, sepe torde occidat? h. atrabili-
 ariam maa in alijs visceribus collecta, soluta, &
 aeris facta subito mota in hepar ruit, cito mors
 sequitur. item si valida sit inflam. ad, ut &
 rumpantur vasa & fiat gangrena totum hepar
 cito in putridum tabum resolvens. diutius
 nus h. est iterum, ubi a scirrhis, calculo, torbo,
 atrabiliario sanguine, tenacissimo sensim in
 hepate congesto, oritur. mulier 60 annorum
 iterum initio periodico, tandem constanti, nigro
 ferri colore tingebat corpus, solis oculis intensiss.
 rima flavedine perfusi; succ. graminis, pro
 lantis, vere, aestate & gradanis, hyeme magna
 copia sopi. veneb. cum melle; iniecit tandem
 solis maa tenax injectas hepatis, & sequeb.
 alvi fluxus, maa orgillatus, olidus, calculosus,
 qd sex menses cum euphoria. primis 18 diebus
 mensibus. ix. qd profecerant media hcc, usq.
 primo ultimis 6 mensibus, & ita intra annos
 duos h. convalescit; quare in chronicis longa
 cura etiam per annos opus est. deorb. ex horb.
 & aven. m. vi. cyh. m. ii. &c. ♀ 30. in vi. mens. & optimis
 est.

Cur per vices accedat, recedat, redeat Senuò?
 Tales icteri frequentes sunt, initio sat leves,
 et longis intervalis redeantes; dein ingraues-
 cente malo redeunt citius, et affligunt vehemen-
 -tius. initio sæpe morbus hic non deiegitur à
 minus gravis, dum post levem cordi aliam,
 et anxietatem aliquam circa præcordia, sequen-
 -ti die levis flavedo in oculis apparet, et tunc
 coloratio mingitur; tales egri optimè se pos-
 -tea habere videntur, donec post aliquot menses
 hebdomadas, citius, serius, redeant improvise ca-
 -dem symptomata; cum autem flavo ido-
 colore apparente in oculis, sympta omnia ces-
 -sent, putantur multi; talem utrum critium
 epe. quare Sidenham. sub nomine colicæ hyste-
 -ricæ, et hypochondriacæ, eundem morbum describit
 dicens: regionem ventriculi; nonnunquam, et paulo
 inferiorem, dolor gravis, ubi colicæ, illiarave
 passionis, primum obfœci, quem vomitiones
 sequuntur, nunc vividæ, nunc flavæ, acci-
 -dit sæpe animi desectio. post diem unum, alte-
 -rum cessat dolor, qui post paucos septimanas
 revertitur, utrum quidam habet comitem, inter
 paucos dies sponte evanescentem. hæc descriptio
 Sidenhami quadrat morbo huic advectioni; initio
 enim infusus levis sunt, et flavedo tantum in
 oculis, et tunc.

communiter adultos, vitæ sedentarii homines, qui
 morore, lætitiæ, ira aguntur, maxime litteratos,
 corrigunt hic morbus. incipiunt congeri de qua-
 dam tensione molesta circa præcordia, et
 ponderis sensu, quidam aliquot à pastu horis
 cordialgia, sed molesta corrigiuntur, quæ quidam
 aliquot mensis præcedit ictum talem periodicum,
 cum, observatur tum levis quidam flavedo in
 cantho majori oculorum, et plura colorata, et
 albus biliosa. postea subito, sine causa mani-
 festa, oritur ingens anxietas, dolor semper circa
 cordiam, imò etiam per totum abdomen, qui
 colicus, et iliacus creditur, augetur febris, vom-
 itus, enormis. durans hæc symptota per aliquot
 horas, remittunt dein, sed totum corpus, colore
 ictico perfunditur. in quibusdam primo statim
 tali insultu tota facies, et prout flavescit, non
 vero reliquæ partes. ☐ saturatissimo colore flavo
 tingitur, et sat comode se hunc habent. quosdam
 molestus dolor lumbos, et latera obsidet, antequam
 ictici fiant. prope Hyg. quibus dolores lumborum,
 et lateris sine manifesta causa, ictici fiunt. post
 24 horas, cum pondus non amplius præcordiorum
 sentiant, sanos se credunt, ☐ na sensim multa-
 2 tor in naalem, ictus, preceps evanescit, et

paucos post dies nil de morbo superesse videtur.
in quibusdam adeo intolerabilis pruritibus;
dum cutis bile suffusa adeo. sed post aliquot
septimanas, & menses, totum malum redit
et ubi plures tales insultus passi sunt agri,
manet perpetuus icterus, subinde quidem
ingravescent, sed non tam validis symptoma-
tibus insultus signatus, color ictericus tum
saturatissimus per totum corpus, ipsae salivae
amarefuit, roris tñ tandem nigrescunt per
toto corpore, pedes incipiunt tumere primum
magis, dein abdomen, et hydrogici gerunt.
Quandocumque insultus morbi tam validus est,
ut febris intensa cum vera hepatitide sequatur,
cum subita quidam morte, quidam suppuratione
periculosa. Foetibus alii, quidam aliquot die-
bus ante periclitum albae etiae incipiunt
griseae, argillaceae, quidam in primis morbi
insultibus incipiunt flava alba evacuari
dum simul icterus in cute, et in na appareat.

Omnibus his ite respectibus patet esse impedimen-
tum, quod bilis cystica exitum in duodenum
prohibet, unde bilis retenta, copia aucta quo-
tidie vesicam distendit magis, magis, donec &
diffusione vesicae ob copiam bilis. & acrimoniam
ejus. stagnando acquisitam, & obstaculo in cavi-

cem vesica angustiore pulso, irritatione ori-
 antur dolores, spasmi abdominis, vomitus, eno-
 mes, anxietates &c. jam validissima illa dia-
 phragmatis, musculorumq; abdominalium, sub
 vomitu facta pressione, expeditur obstaculum
 illud bilis ingressum in duodenum impediens;
 & bilis in cystide contenta, retroprimitur in
 sanguinem, si cava seu copia bilis, vesiculam
 nimis distendens tollitur, aut minuitur multum,
 sed icterus fit; et si causa, exitum bilis ex ves-
 icula impediens, non fuerit simul sublata, pen-
 det item accumulata bile, eodem tragadia
 redit.

verum, ubi sequis. his paroxysmis, bilis ex cystide
 in sanguinem retropressa fuit, sic dilatantur
 haec vasa, per quae in sanguinem ducitur, ut ibi
 deinde per minori vi, tandem facile, huncque
 manet icterus perpetuus, subinde tamen magis sa-
 turati coloris, post levem anxietatem per-
 ceptam & lenem vomitum, sed nunquam hanc
 fontem cum vehementia redeunt symptomata.
 Ita, ut initio, cum levior vis sufficiat, ad retro-
 urgendam bilem per hepatis in cavam, et san-
 guinem. bilis ex vesicula ad retroire in sangui-
 nem, per eadem vasa, per quae a sanguine potest
 seornituro.

29.

Tales agra, licet continuo ictero laborent, in
utroque appetunt, digerunt; fors hepatica
bilis tunc acrior, copiosior, fupplet defectum
cysticæ, forte etiam per bilis cysticæ in
hepar retrogræsse in porum hepaticum
venire potest, sicq; bilem hepaticam acueret;
vis enim adesse ex poro hepatico in
cystidem felleam, docet Anatome; - fors
bilis cysticæ in sanguinem ingressa, posthinc
in hepate iterum secretur, et bilem he-
paticam augeat qualitate, et cum alijs hu-
moribus in intestina secretur. omnes
in tales agra emaciantur sensim, et tunc
dissoluti. sanguine à bile hydrope preunt.
quodvis ergo obstaculum bilis cysticæ exitum
impediens, huius morbi causa epegit. et
pro ratione huius obstaculi, cura facilior
difficilior. quodvis videlicet bilem in se tenacis
glutinis vomitu rejectam, nunquam amplius
redante morbo. sed frequentissima causa
est, calculosa concretio in cystide, bilis enim
retenta satis cito calculos producit. et
nullus nisi curatus, nisi calculi cum fociabus
excreantur, ex vesicula in duodenum puls-
plura cadavera talium dissecui, et semper
inveni calculos.

Calculi hi figurae magnitudine, duritie mul-
 tum variant, et licet praesentes sint, ictum
 non produunt, nisi in spintem seu colum
 vesiculae angustum satis pulsus bilis exitum
 impediant, unde a copia bilis diffenditur
 cum dolore vesiculae de symptomate omnibus, etiam
 ex irritatione vesicae, si calculus asper, & mole
 major in colum angustum impulsus, cum
 distrahatur, ardens sege dolor adesset, fors o b
 ficulam, tum transudantem, tandem primo
 fractis his, et vomitu, retrogreditur bilis in
 sanguinem ex vesicula, et ictus, et panibus
 symptomatibus sequitur, quia copia bilis vesti-
 culam distendentis minuitur. sege etiam
 calculus talis, his vomitibus, & in duodenum
 expeditur ex vesicula & retroprimatur in vesti-
 culam denuo. si totaliter ductum cysticum
 non obtuset, aliquam portionem bilis ad duode-
 num admittit, unde sege in tali ictu in
 focos flavescent.

Quandoq; rarius in, bilis cysticae exitus impe-
 ditur, focos albescent, licet ictus non adsit;
 sed tum bilis, utul rehiatur in cystide, viscida
 in in vasa hepatis regurgitare nequit, sed
 sensim aucta copia emantiter distendit vesicu-
 lam. ut contigit in quodam, calculus obtura-

191
tum ductum habente, qui focus albus deest
hinc iterum, et cystis fellea erat prodigiose mō,
lis; hydrope hinc obit.

Item qđ & calculi solvantur, & vix expediantur,
per quas in duodenum, hinc alvum, dein
evacuari, duci possunt.

sed solvere calculum durum vix est possibile,
fors mollis adhuc, cretaceus citius comminui possit.
et hinc comminuti calculi, seu fragmenta aspera
calculosa saepe alvo evacuantur, hñ n̄ credendum
id à medicamentis fieri quia talia copiosissima
fragmenta aspera, imò sabulum, in vesicula generari
possunt, et sensim in duodenum expulsa alvo
evacuari. sicuti cyb. gram. paroxen. fumans.
quidem bonas sunt, sed hñ non comminunt cal-
culum.

Septatqđ, ut calculi sensim dilatato ductu, et
codo sal angusto vesicula, exeant in duodenum,
alvo evacuantur. arcta quidem hac via est,
sed hñ observata docent, magnos sal calculos
excretos fuisse; sic uretices angusti, hñ ita
dilatari possunt, ut calculi nucis juglandis
magnitudine educi possint saepe.

Enormis vomitus comitari solet colicis illas
ictericas, ubi ita hoc motu propellatur calculus.
sed et vomitus excitatur dum calculus qđ renes,
in uretices propellitur. ubi autem semel dilata-
ta haec via calculum majoris molis non misere humi
posse mixon cum molestia plures expelluntur.

hæc quædam post plures talis: ictus: proximis subito
 sal intenso dolore corripitur, in eo loco, ubi duode-
 num locatus, post quadrantem hunc cespante, et
 in focibus alvini inuentus: erat calculus articu-
 lum pollicis æquans, extus albius, diuersus, in
 medio habebat nucleum flavum molliorem.
 cum autem duos foveas habet, suspicium est,
 adhuc alios ibi hære, qui ipsi adiacent, qui
 etiam excreti sunt, et ibi liberata. Tales ma-
 iores calculi: si affertur, dolorosam sepe sedem
 faciunt, tormina, ino: animum quodam excoriant.

Ubi qd dolor sumus, anxiatur. Diluentia, tegenda,
 opitata optime conducunt, quia spasmos laxant, et
 dolorem sedant, sepe enim impulsus calculi: artu:
 his vis: eos ad spasum incitat, nam sibi præcludit,
 qd o: sa etiam valenti. Clyster crassa eluendo
 optimi. si vomitus: adest, qui salutaris: esse potest,
 quia calculum propellit, bilem exprimit, excretionem
 la: nimis: se se distenta, ad duodenum, et retrogra-
 do motu adheos. qd debet decori: hord. c. melle.

ad præcavendam inflammationem hepatis: a dolore
 sumo, venasectio conducit, si plethora vigeat.
 Extra poroxysmum, dum se sonos: credunt, calculi:
 solvantur, si molles sit, sunt sunt initio, et ton-
 dum viscidissimam lentissimam, aliquantum indura-
 tom bilem representant, et expellantur, ne
 itum malum redeat, ut est: sed,

Glysson. dicit in bobus hyeme multos tales cal-
 culosos concreciones nasci, qd verno tempore,
 dum recenti pascentur gramine, demum sol-
 vuntur. quare curavi quendam ictisium a
 calculo, solo decocto graminis c. melle, et
 gramine quo boves pascentur, pusculis incocto,
 intra biennium evasis, licet jam abiectis
 saliva amaresceret. Serum lactis optimum
 est c. cyh. coctum. decoct. gram. cyh. torax.
 fumar. c. 3ss Ol. polyesth. v. arcan. cyth. v.
 Ol. in tbi add. syr. 3ii v 3iii quinq radium
 aperientium. p. potu ordinario v tbi pro brias
 pie, mane et vespri sumptas. estate v fradone.
 hyeme, popo venetus. detur. v decoct. avenae.
 Lord. cum cyh. et Ol. Fri sol. 3ii ad mens. i de.
 corti. item aa rheo. cyh. sangu. cyh. c. rheo,
 liq. v fol. 7. T. amoris. T. 7 c. Cij. de. hys
 2 annos duos. res, usupatis, audentes equi-
 ratione, ventione, ubi tbi hoc notu attrahitur
 calculi majusq incrementum prohibeatur,
 vidi semper excretos calculos in foecibus v
 concreciones toraceas, et egros sanatos.
 Si vero calculi in vesicula haerentes nimis finit
 magni, v vici in factis dilatabiles, tum parva
 spes, cum lactenis non finit nota remedia, qd
 calculos dissolverent. observata docuerunt non
 raro tumens hie nimis retenta bile cystidem
 sedeam accrescere peritondo, et inflammatione,

suppurationes facta, seipse ulcera fistulosa, ex
 quibus dilatatis ingentes calculi educti, qui ex
 vesicula fundo per suppuraem aperto educti erant,
 quare Petitus, si fundo suo vesicula peritonea ac-
 crescat, eam perfundendam poadet, ut educeretur
 calculi. plures ibi casus habentur, ubi vesicula
 ita distenta humor, pro abscessu habebatur, et
 perfundebatur. percutit in illi, quibus vesicula
 humens aperitur non accretas peritoneo, quibus
 lis in cavum abdominis effunditur.

Cur in acutis tam calamitosus ante septimum
 diem? acuti morbi sunt, qui velociter cumq. pericu-
 lo decurrunt, et quatuordecim diem spacio termi-
 nantur, interdum ad romum extenduntur. qui
 vero ante septimum finiuntur, et periculosi pau-
 diunt peracuti, sed in augmento morbi cortis
 et mutio morbi in melius expectari nequit, sed
 in statu, ubi iam incipit minui. si igitur
 in acutis ante quoniam diem oritur, suppurat, et
 quia potius morbi augmentum designat, et
 hepatis infarctum a maa adhuc cruda. per
 febrem enim autam, fasa, et motas omenti
 pinguedo, et atrabiliaria maa, pessimam
 hepaticidem producit. quare thy. quibus
 in febribus ante quoniam ictus, malum. nisi
 humores per alvum cedant. si enim pulsa in
 hepat maa, difficultas quidem non facit, hinc ob.

= Nutritionem faciat, in sed cito dilatatis vas-
 bilis in intestina venire potest, alio evacuari,
 et sic liberari hepatis. hinc quidam pleuritidis primum
 latius correptus, 4to die ictus in oculis adhaesit
 cum tumore chypochondriorum, sed statim quin-
 = quies alvum deposuit cum levamine, et perexiit
 alvi fluxus usque ad noni finem, mox primo fluxu
 sat foetida, postea in ultimo cinerea olidior
 = ma evacuabatur. die 12to sudor criticus soluit
 morbum plenarie. mox 3o costa pleuritidis
 et pectoris evacuanda, metastasi quidem scilicet
 hepatis, sed in vase biliosa ad intestina ducta,
 alio evacuabatur. reliqua attenuata, et hoc, quod
 morbo morbo generabatur, sudore totaliter eva-
 = cuatum erat. quare Hyg. in biliosa febre ictus
 cum rigore ante 9mum, febrem soluit, hinc rigore
 vero si fiat intempestive lethale. ictus enim
 talis obstrui hepatis quidem designat, sed rigor
 comitans suadet, non tunc hepatis maam idem
 immittem in hepate, sed jam solui, et mo-
 = bilem fieri.

Damnosus autem est ictus in acutis ante 9mum
 si nulla evacuatio ma, quod hepatis gravat, fieri
 ut larga diarrhoea et copiosa, et haemorrh. nasi-
 = um et quod omnia haec finalia et pessimum, si
 nulla sequatur evacuatio. Li. Hermocrates sexto
 morbi die factus ictus, obiit, cum nulla

106.
severetur evacuas. qd Herachio: etiam contrigisset
ab ictero Otobii nisi vigilie evacuas, per alium,
vomitum, et hemorrhagiam, morbum deulisset.
alius Otobie factus ictericus. Erant tennes, et
deliravit, 24 de albis copiosa. Tenuis dimittit
sed sine levamine, et 29 obiit; qd in tali ictero,
ita cum euphonia esse debet evacuas.

Cus tam inexprugnabilis in ipsum post septimum?
nam morbi in acutis inflammatorius, costam, et
mobilem cedulam, per metastasi, relicta prior sede
alia loca occupare posse, et novos morbos produ-
cere, certum est; hinc quidam talis macula ad hepar
venit, transiit, quidam per angustias portae solum cum
difficultate, ut p. in pleuritide, peripneumonia, ubi
macula costae sede nota, tensiones. Foris chondrii
dexteri non rox c. oculis icterici, et abscessum fuit
ad crura, quo morbus solvitur! aligando haec macula
in hepate manet, et abscessum periculosum pro-
ducit, difficilime curabilem. licet qd postquam
fuerit, non curam amplius, sed costam macula
in hepar impellit; hinc minus noxiam, in multis
malis metuenda, fuit, nisi cito inde exeat, et
quocumq; via evacuetur, ut abscessu ad crura,
diarrhoea, et crapa etc. quare Hyp. quibus in
febris. die 4mo novo, undecimo, 14to icterus.
obitus, cum levamine in bonum, nisi dextrum
hypochondrium durum fiat. si enim indurascit,

107.

signum malum ibi retineri, et v. vomitum
formare v. liquido digesto, sirochum nasci.
quare Hyp. iudicis genus durum fieri malum.

Cum autem criticas perturbationes, sepe comi-
tetur anxietas, atq. signis pulmonis infarcti.
forte sequentiis, in colicis tales metastases.
māa morbose, colica mobilis, ad hepar sunt
ita tñ ubi non hereat, sicut, neq. ibi imple-
diat longioris per portam cursum, ubi tñ
inde fiat.

Cui dysenteria longa, cito apante, bene sanetur?
Cui hum alio evacuaturs ibid, proo hepar
gravabat, cum verò in hepate contenti humo-
res pauli putrescant, hinc acor hoc māa
seus tormina indefinorum, sed cito defuisse
debet, evacuatā māa morbose, non leso hepate.
Sens corrupto jam hepate diuturna, et lethalis
dysenteria nascitur. in febribus epidemicis,
apud Hyp. prohibeam egros. Otodie iudicis accen-
debat, nling in dysenteriam defuit morbus, cum
cophonia. laudat, et dysenteriam non longam,
in tñosis; sed omnis humor henis in portam
ducitur, et sic per hepar in intestina venire
potest. pñ qñ solennem pñ hanc māa viam
epi, ut māa morbose ex aliis locis corporis,
in hepar deferatur, et inde ad intestina, siq.
fluxu dysenteria eliminetur.

Cur missio sanguinis parum juvet? missio
 sanguinis ad curandos inflammationes ex Inglii
 ratione adhibetur; ut vasorum inflammationem
 ulterius lesio impediatur, impetu sanguinis in
 vasa obstructa imminuto. v. ut vasis distensis,
 restituatur oscillatio per imminutionem distendentis
 liquidum. v. ut mollescentia obstruente minuto
 impetu liquidum a tergo, reprimi possint in loca
 latiora, scilicet obstructio solvi. Jam per omnes
 hos effectus missionis sanguinis, minorem effica-
 ciam habere in sananda hepaticide, cum
 sanguis vena portarum jam venosus sit,
 antequam in porta angustia demum preclatus,
 hinc cordis, atriis, effusio in hunc san-
 guinem adeo debilis sit. si vero hepatidin
 flammam circa finis atria hepaticide, tunc
 major effectus a missione sanguinis expectatus.
 non tamen ideo repudiatur venesectio; minimum
 enim impetum febilem coarctat, calorem
 minuit, et depleti vasis melius de Quentia agit.
 interna hemorrhoides intrinsicis, antequam ma-
 ignas a sana indole degeneret, optime arti-
 cipant, immedie enim a loco derivant.
 Cur in omni morbo acuto adeo attendendum ad
 hypochondriorum dolores, tumores, et retrosum
 elevationes? quia v. malis morbose metastases,

difficilem circuitum per portam indicant & ^{trans-}
 = num. Hi hypochondria retracta paraphrenit.
 = dem delirium notant.

Cuius color oculorum, et $\square$ na, tam cito icterum
 presentem, et abeuntem designant? primas icteri
 signa in oculis; et $\square$ na apparent, quia bilis ubi
 = potest saponacea facile in ipsa parte sanguinis
 solvitur, et ad vasa profusa, lymphaticis ducitur.
 quae in oculis latius adsunt. ceterum vti vasa
 portibus sanguinem, et solum excludunt, et solum
 vasa ptem c. 0% et $\square$ na aëribus admittunt,
 unde et ptem biliosam in aliis vti corporis
 portibus cutis sanguineis vasis abundans im-
 pedit apparitionem flavedinis. in duntaxat
 vti ictero, solvitur sanguis à bile, quae portibus
 regurgitans augetur copia, ut totum corpus
 flavescat; et focies albi albo gryges appa-
 = rent; cum haec flavesce incipiunt, $\square$ na, et
 cutis flavedo minuitur. intus tñ bilis non
 videtur facile transire per illa vasa, quae chylum
 vehunt, = lac à sanguine separant; nam chylus
 in vasis lacteis, cisterna lumbi, ductu Thoracico
 sanguis albus, dulcor invenitur, cuius naturaliter in
 sanis bilis contentis intestinorum miscetur.
 vidi ictericam, cui facies, et totum corpus flaves-
 = cebat saturate, aliis portibus corporis sanis; infans
 lactans non repudiavit ubera, erat enim lac album
 sine ulla amaritie.

Difficilius etiam transit per glandulas salivales;
nam in incipienti ictero, nunquam conconvertuntur
de saliva amaritie. in ictero confirmato
quodammodo fit, sed non semper. Tandem in
periculosissimo ictero, ipsa sanguis infunditur biliosa
cacochymia, ut omnes partes internas, et externas
opa ipsa, cartilaginee, imò omnia tenuissima
fluida in oculis, ita tingantur, ut omnia
objecta, flavo colore appareant perfusa inde
Hoffm. Frider.

Cur vitia inflammatoria, suppuratoria, gangrenosa,
scirrhusa, cancerosa, lienis, ventriculi, omenti, me-
sentarii, intestinorum, semper ipsum hepar adeo
violenter infestent? quia hepar pluribus parti-
bus memoratarum circumdabitur cava sua parte
quare v. sola vicinia partes de mali affectu
hepari nocere possunt. item sanguis venosus
a visceribus abdominalibus, redit per totum
hepar distribuitur &c.

Cur tam enormiter vitia inflammatoria hepari,
vicissim et scirrhusa illa afficiant. quia imple-
ditur hepate obstructo, libere exilis per portam
quare vera abdominalium viscerum evacuari
nequeant, cum artibus prestant adferre sangui-
nem, unde omnia haec vasa plena manent,
distrahunturque. unde ratio, quare anxietas circa

precordia? ob hepatis affectum; quare dolores
valide, diversa abdominis loca occupant, ut
et lumbos, quibus mesenterium affigitur? si
toties nephritidi, intestinorum inflammationi,
fracturis adscribuntur illi dolores, dum paulo
post sequens icterus veram causam demonstrat.
Cur jecur tam intensum augeri, tumere, itumum
expicari possit? quantum augeri possit, dum ab
caput ingens magnam sui portem ibi conti-
net? sed et obstructione nata, dum pergunt
huc adferri humores, vasa hepatis molliora et pul-
-losa distenduntur facile, molesti hepatis augetur.
qualis caput hepatis Scirrhosi Magni dictus.
sed hec dilatao vasorum hepatis humilis, si humo-
res confluxi, nullam viam inveniunt, perquam
exeat cunctis. videtur in quodam contingere
obstructio biliofa in hepate meatibus, ita dilatori
ultimos fines vena portarum, qui cum vena
cave ramulis per hepar dispersis, com unicant, ut
facile transiret. sanguinis ex porta in cavam fiat,
tum minus. urgetur vasa obstructa, nec
dilatabuntur, imo collabuntur tandem, et congesti-
cent cum contento liquido quiescente, per hepar
minuetur mole, asperum, et aridum quasi
sicc. preterea a Portas. detecta perunt quodam
vena in mesenterio, que non exeat in venam
magnam mesentericam, sed sanguinem deponit
in venam cavam, hinc videtur, impedimento
nato circa porta angustias in hepate, sanguinem

per binas arterias mesentericas adatum, et per
 hanc viam redire, posse ad cor infalutato
 hepate. forte etiam, et retrogrado motu san-
 guis venosus in arterias mesentericas redire
 potest, si ad hepar confluere nequeat, cum hic
 nulla sint valvulae in venis, visum abdomi-
 naliū, quae vena ad hepar tendentes, in truncum
 portae confluant. et sic omni functione he-
 patis subacta, longioram vitam vivunt, hepar
 incredibiliter mole sensim minuitur. Tulpus
 in cadavere, asilem cum tympanitide, passum
 cui sanguis sursum, et deorsum copiose exiret,
 vidit heniē humidum, hepar vero aridum.
 in muliere ictica, et hydroica, genus aridum,
 atrum, exsuccum, instar corrugati corii ita
 contractum, parvum, vix duos pugnos aequans.
 in cadaveribus icticorum talia aliquoties vidi.
 Aut hydroys a malo hepatis, et tympanitis co-
 delior? defusus portae crassioris rubre in sanguine
 ad hydroem diffundit; in ictico vero pertinaci bile
 continuo regurgitante sanguis resolvitur, ut nulla
 rubedo supersit. item omenti vena bibula resor-
 bet tenuissimum rorem abdominis, qui semper
 in sanis adest, sed omnis sanguis omenti in he-
 par duatur, impedimento jam nato in hepate
 non evanescit, ulla vena, adeoq. impeditur
 illa resorbtio, a venarum nimia plenitudine,

colligitur in abdomine ros ille, et accumula-
tur hydrorem producit. ros autem curatur
hydrog. à male affecto hepate ortus, licet enim
paraenthesi evacuetur v. denno colligitur, quia
causa mali non augetur. intum centasida
per viscera abdominis. circulatio, ex impedimen-
to circulationis per porta venam, affecto hepate,
causa est hydrog. vera; ita enim speram fecerit.
putredinem in morbis hepatis maxime metuen-
dam esse patuit; per eam enim extricatur, at-
que in liquidis nostris, elasticis fit; vide de rustibus
inflatis. ita jam quare hyngaritis. si sepe
tur.

Quae dysenteria hepatica? si nempe collecta
in hepate, mox per portam hepaticam in in-
testina ducitur, quae acrimoniam sua tormina sepe
valida, cum continuo tenesmo facit. si hegor
affectum non sit, salubris est talis dysenteria,
quae etiam a liene ut dictum venire potest. si
verò pus ex hepatis abscessu, acris jam facti
alvo evacuetur, periculosa est. si verò corrupti
hepatis liquoramen putridissimum, et fœdissi-
mum degensantis ichor in intestina vene-
rit lethalis est dysenteria. quare Hyg. malis
dicit dysenterias, quae cum hepatis inflammatione
salubres verò, quae in febre epidemica, ubi agri
oto die ichori fiebant, contingebant cum le-
vamine morbi.

VENTRICULI INFLAMMATIO.

Asteris ventriculi numerosissime miris inter se anastomosis communicant, ut impedito, exdissentione ventriculi, hinc compressione quorundam vasculorum, sanguinis circulo per quodam vasa, in preterita, via circulationi esset.

intum cum multis sint vasa lymphatica, latralia in ventriculo ibidem inflammatio, utut raro, contingere potest. dignoscitur precipue.

ex dolore, ardente, fixo, pungente. cum ventriculus pro parte laete tegatur, vicinem à sinistris, ponses, à posteriori parte habeat, diaphragma ei contiguum fit, quod superius originiū est. Diaphragma transeat, potest in vicinis his partibus inflammationem natam, diagnoscere debiam quidam facere. proterea ventriculi situs in eodem homine mutatur, prout vocatus ē cibis, aut statibus dispenbus est. intum tñ precipuum signum est, si ingestis, etrogin bonis exacerbetur dolor, sequatur vomitus. Dolenhissimus, cum possit inflama, ta convellatur, et diaphragmate, masculis abdomina, libris simul agentibus in omni vomitu, comprimitur ventriculus. item singulis dolorosus adest, anxietas summa, et perpetua circa praecordia, ita, mo, inflammationes ventriculi. hinc à venenis, asump, tis; bile corrupta, et maa putrida in ventriculo

contenta, summa oritur anxietas, donec vomitus
 in excubiantur; piscium hepata, facili prae-
 sentia, copia sumpta, anxietate, faciunt, et
 vomitu exaspera, evanescit agri. febris adept
 acuta continua, hep. lypuria vide. Hoffm.
 Bagl. agit. etiam signum est ventriculi inflama-
 ti, si ad potus calidissimos, nulla sentitur
 in ventriculo caliditas.

praeter reliquos causas inflammationis, praecipua
 est, potus gelidus, cadenti corpori infusus; qui
 magna copia sumptus, frig. utrumque principium
 trahit ita stringit, ut nil exire possit, ventri-
 culus simul a callescente dein potu aereque
 intricato, et elastico facto ita distenditur, ut
 impedito diaphragmatis defensu, press ingentes
 anxietate; intra paucas horas mori soletur.
 praeterea in hepaticide, paraphrenitide, ventricu-
 lus ob viciniam simul inflamatur, et obeat.
 vide Bonell.

aeris ingesta, ut venena, &c. inflamam causant.
 si ab orto q. vitro &c. vomitus cum aeternis
 mo dolore, convulsionibus, morte excitatus est. Quod
 acutiora aromata, vomitoria sal acria, fere possit
 ventriculus sine noxa. virus pestilentielle,
 variolofum, morbilofum &c. nisi cito expellat-
 ur, inflamam facit p. d. & si mox exanthema-
 tica retrocedat, si in peste ventriculus frig.
 epiora corruptus invenitur. si apud hident.

legitur pestis, cum anxietate vomitu perempto,
 & sudore erumpente curabatur. in variolis, &
 aliis exanthematibus suspectum est, si post eruptionem
 nem anxietas, vomitus, ardor circa praecordia
 adsint; melius tamen erit, ne variolae d. obfocent
 ventriculum, & inflammationem faciant. idem
 a podagra maa, non amplius in artus deorsum,
 & retropecta, item erysipelate repulso obfer-
 vavit Hoffm. denique quaecumque acrimonia in
 ventriculo gressus, ut initio pestis suspectae, acuto-
 rum, exanthematiorum, & se cordialgia sepe
 manifestat, ventriculum inflamare videtur. & maa
 quaecumque exanthematia retropecta.

Cum illuentia sint neccessaria in omni inflama-
 tione, & ventriculus levibus sumptis statim
 irritetur vomitus, anxietas major sequatur, &
 curae difficultas. item inflammatus ventriculus
 totum corpus turbat. sic a sordibus in ventri-
 culo contentis, delirium nascitur sepe in acutis.
 a percusso stomacho Celsus notavit, singultum,
 bilis vomitum, extremorum frigoris, sudores terrores,
 mortem.

Cathartici plerumque est hic morbus, & sepe subito
 convulsionibus occidit. si acia venerea sumpta
 convulsionis faciant. infantes ex acrimonia acida
 in ventriculo contenta convulsi sepe moriuntur.
 Juvenis in inflammatione ventriculi statim

117.
initio pulsus oppressum habebat, intermit-
tentem, et licet per vena secta spes, extremae
in saescebat, vestigo summa sequebatur, caecitas,
delirium ferox, ardor internus, ingens, musculorum
faciei convulsio, sitis magna, et simul horror
sumus ad liquida allata, ut hydrophobus spes.
Aniebantur post sanguinis missionem symptoma-
ta, sed paulo post recundescerebat, denuo secta
vena, ita undecies vena semper peccabatur,
cum symptomata semper recundescerent, evasit
tandem.

raro solvitur benigna resolutione, v. coctione melle,
in suppurationem, gangrenam, Scirrhum, inde
concurrit abire quodvis potest.

Longa igitur, sicut in omnibus inflammationibus, ne
in suppurationem vergat, vendicatio opus est in ven-
triculi inflammatione, et si symptomata non re-
mittant vegetita, dumodo initio fiat. si remissa
symptomata, recundescant, denuo mittatur sanguis,
si minuantur, non in ex toto cessant, vegetatur
seditio, morbus enim maxime Catthali est. hinc
melius convescere aegrum, nimis educto sanguine,
quam certo mori, v. suppurationem periri. dictum
quidem erat, ne nimis sanguine subtrahere
convescat non in mania pubigenda, sed in interdi-
gitur, si se vocato medico, nulla spes sit inflama-
tionem benigna resolutione sanari posse, sed prima
coctionem, ut pleuritide etc. inflammationibus, ubi

maâ corba. humo, aluo, ☐, sudore, ablesibus, post
 aures &c. educitur ē loco, tum utiq; subactio in
 mîs sanguine, maâ corpi non popet, sed manet
 in loco, concesses cum vasis, et scilicet faceret.
 si vero initio vocatur medicus, videat ut benigna
 resolutione morbum curet, qđ venefactione refect.
 ita opusest, ut in imito impetu ad partem in-
 flammatam, mollecula retrogradiantur in maiora
 vasa, seu ampliora, itaq; curatur morbus sine
 sensibili evanescere maâ qđ varias vias, quia molle-
 culae fragantes, ne dum mutata multum, sine
 noxa demum miscentur socris humoribus, cum
 iis circulantur.

major difficultas est in sedulitibus, qđ longiore
 tediunt, qđ omnia Ol. irritantia exulant. et
 ferum lactis, decorb. hord. aven. alth. cum
 qđ xii v xv O in singul. Hi solut. proca copia,
 et repetita, ne diffendatur ventriculus. Simil
 clysteres frequentes, ex pro lactis, decorb. emod. O. et
 melle optimi, colon enim ventriculo adiacet,
 quare ita liquido hoc fovetur ventriculus, et
 semper qđ v resorbetur in sanguinem, ex tunc
 vepia emod. Simplicand. optima, quia Cataplas.
 mala gravant.

si acrimonia cognita sit, qđ inflammam faciet
 facil; praedatq; cordialgia, tum si biliosa, denf.
 Osa, subacida. si acida ut in infantibus, absorbentia,
 si venenum, oosa, lac lepidum &c.

vomitoria pessima sunt. Li. Libenh. Cum videret
 in febribus aut humoralibus epidemicis; in quibus
 anxietas circa praecordia aderat, nausea, pepsis.
 tua cum vomendi conatu, optimum fuisse
 emetium post venesectionem in nimium pille-
 toricis: ubi enim venesectione, et vomitione quae
 praecedat venesectione, ne vomitu vasa rupta et opo-
 plexiam et vomitum conuentum faciant: / Besil.
 in febre ardente pestilentiali; ubi vomitus ab
 incipiente inflammatione ventriculi oriebatur,
 postquam dolorem praesente, vomitorium austa
 inflammatio, et sentita mors. author plus id est
 Hoffm. vidit in quodam mortem spectantem, qui
 ira exardens vinum bibit, sequenti die dolores
 sumi circa praecordia, angustia, conatus vomendi,
 ardor stomachi aderat, datur vomit. ex Fre Otto
 8ij, per vomitum eger cum symptomatum augmento,
 et intra decem horas convulsionibus perit. quibus
 cadavere in fundo ventriculi plures maculae plum-
 neae, plim rubrae erant, signum gangraene, sed
 enim initio inflammatio. et cardialgia, a varia
 materia acida, biliosa, acida, rancida, et exanthematum
 retractione, podagra, erysipelas et suppressis
 menses, haemorrhoidibus. et oritur, cum vomendi
 conatu, angustia summa ob irritam et spasmodicam
 ventriculi, et contigui diaphragmatis, eiusque
 defensus impeditur. an hunc convulsus vomitorium? n.
 certum est maxime quod iuvare, nam evolvendo,

ut videmus initio febris acutae, pestilentialis, quae
 cum cardialgia incipit. Sed cardialgia saepe in inflam-
 mationem ventriculi transit; an hunc incipientem
 inflammationem, quae in diffinitum dignoscitur, contra vom-
 itorium? certe augere inflam-^{am}, et agere cononeponi-
 bus moritur. an igitur, hunc procedendo, non melius fore
 dolorem cardialgium prius vomitus causa oppositis,
 et ovis sistere, et tandem sponte hoc, dum certi
 sumus inflammationem non fieri, nam hunc vomitorio
 evacuat. multi certe perire, quibus in cardialgia
 atrocissimo vehementi, ubi saepe in intus inflam-^{am},
 datum vomitorium plane validum. item si cardi-
 algia oritur, a podagra expelli ad pedes non po-
 tente, et repulsa, et ab erysipelas et exanthe-
 matibus, et non expulsi, et retrofisi, et a sanguine
 hemorrhoidali, aut menstruo reliento, quis proderit
 dabit vomitorium? igitur cautus esto in omni cardi-
 algia, quae saepe per inflammationem in fieri comitem habet,
 in vomitorio, potius sistatur prius dolor, licet libi
 constet maam biliosam et acidam et hunc exitorem,
 tandem prout si opus et purgante et vomitorio maam
 hoc evacuetur.

Cura inflammationis optima est, si benignam resolu-
 tionem, quae in non semper succedit, sive ob morbi vim,
 sive neglectam initio medelam, dum sequitur, sive
 purat, quae optabilis, reliqui enim exitus inflam-^{am},
 tionis peiores sunt. cum autem, dum inflammatio

in suppurationem transibit augentur pyritomata
 sensim, fit intum malum, dum in ventriculo
 suppuratio fit. Tum post diu tolerata mala oritur
 puri vomitus, sepe ruptis, erosis, vasis, multo si-
 mul sanguine mixtus, cum leuamine, quodq;
 exaeso per ulcus natum ventriculo, lethalis. hanc
 hagia oritur. qd dum suppuratio fit, nausea, dolor,
 vomitus augentur successivo incremento, suppu-
 ratione facta febris, dolor &c. remittunt, donec dolor
 quodq; cedeat, tum, aut copia puri membrane
 coherentes distendantur, & aermonia eroduntur, hoc
 facto, ruptis abscessu puri vomitu, alioq; evacuat.
 sed ulcus manet. homo continuo dolore ventri-
 ci qd tres septimanas laboravit, cum cordialgia, et
 nausea frequenti, ultimis vite diebus multum
 sanguinis sursum, et deorsum evocavit. aperto
 cadavere inventum ulcus procul a pyloro, et
 multum sanguinis in ventriculo, et intestinis;
 qd hic ab aermonia ulcrosa erosis vasorum facta,
 hinc sanguinis in cavum ventriculi fluxus. in
 raro tale ulcus, dum peritoneo accrevit ventriculus,
 eorumq; aperitur, et fistulam relinquit, per qm
 tota vita puri ingestum exit. Sexagenaria
 mulier, tale ulcus per annos duodecim habebat,
 per quod ingestum puri exibat. quod esse
 abscessu hypochondrii sinistri cum fragmentis
 costarum coriofis exibat contentis ventriculi,

Et quidem tanta copia, tam cito, ut pre fame nini-
a omni quodante, horde manducare debet, et si
ulceris orificium patens non clauderetur, fasciis;
omnia ingesta, exhibant statim. sensim tamen
angustiore facta apertura ulceris, robusta facta,
et multis annis, vixit cum hac fistula. hic
aut fuit abscessus musculorum circa costas, furias,
qui cito in apertus, pure aeri facto corripit costas,
et ventriculum simul jam peritoneo accretum. ^{et}
abscessus erat huius, qui fors una fuit ventriculo,
altera peritoneo accretus, pure aeri facto eripit
musculos. eadem, et simul ventriculum, unde
ingesta ventriculi in sacrum hunc lata per
aperturam externam evocabantur, una cum
fragmentis costarum corripis.

Si abscessus ventriculi peritoneo accretus foras
tendit, aperitur, sensim externi, et ulcus manet
fistulosum; si non accretus rumpatur, pus in
cavum abdominis cadit lethaliter, si intro rursus
vomitu alio pus evocatur, sed ulcus manet.
Si extra vagat, humor se in abdomine manifestat,
sed, cum modo accrevit peritoneo, non aperiri, alio
si non accrevit aperitur, pus cadit in abdomen.
Si in suppuram vagat, devota emolumenta alth.
l. lini, horde. avend. cum melle O dentur; externi
eodem emolumenta; ita citius suppuratur, et abs.

= cibus ad rupturam diffronitur, si rupta vomica
 pus. profum, deorsum prodit, Crura delatgentia
 dein consolidantur. Pus. prodians vomica
 v. albo cum levamine docet vomicam ruptam.
 ulcus, manet; quare delatgentia dentur, acrimo-
 niam pusio temperantia; cum consolidari
 2 de ulcus, cave ne ingestis distendatur ventri-
 culus v. potibus, alius labia ulcus demum d-
 2 trahentur, qd coire incipiunt. Difficilis v-
 hic est consolidatio, quia ingesta immediate allu-
 2 unt ulcus, potulentia nimium humectant, ex
 2 pte ventriculus semper humefit, esse conditas
 ex ingestis nata, consolidationem impedit,
 irritando ulcus, item ventriculus est in motu
 peristaltico continuo. pus carminum cum opsa
 hordeo pene optima sunt. forte clyster lactis
 nutritus per bis aliquot possent sustinere vi-
 2 res, si aeger a cibo potuq abstineat, ut ita citius
 consolidatio fieret. pro mundatione, et consoli-
 2 datione ulcus externi, therieb. crocus, oco vitel.
 2 ovor. optima, qd et hac interne dentur, ut gill.
 2 ea croc. therieb. c. f. lixivib. bals. peruv. in ovi
 vitel. opt. e f. flo. v. pom. momord. c. bals. peruv. in pul. v. mell.
 Inflammationes ut pleuritidis, peripneumon. angina,
 ventriculi, intestinorum inflamao, hepaticis ma-
 2 xime a potu frigido, astuantis corporis, infuso ori-
 2 untur, qd in his morbis potus frigidus maxime
 nocet, sed semper lepidus v. lepidus infusus datur.

si in Scirrhum transiit, dum dolores ab ingestis
 molestissimi, quodam statim a gastr. procipline lationi
 quodam una, altera de hora post prastum; Stomachica
 pulsatur enim id fieri a cruditatibus, et debilitate
 ventriculi, non juvant, imò aciora dolores au-
 gent; vacuo ventriculo melius habent; proce-
 denti digito in fauces in ipso evomunt assumptas,
 ut lenimen dolorum conciliarent. Labantur
 maxime a purgantibus, aut emeticis validis
 quia irritatur Scirrhus. qui si circa pylorum
 locatus ingestorum exitum impedit, vomitus
 frontanei oriuntur, nullis, nisi opiatibus de tem-
 pus sedandi vid. §. iv. Tali morbo, hinc syng.
 2.omatibus laborabat quodam, ab anodinis, et
 2.omatibus levamen sensit, et post mortem inventus
 quibus levamen sensit, et post mortem inventus
 ventriculus ovo asserino non major, pylorus, et
 proxima intestini duodeni pars, et pancreas
 Scirrhusa erant. quomodo ventriculus obcont.
 2. nuos spasmos, et dolores, mole minimi possit,
 2. constringi, crapesiere, vide Hoffm. Casus. in
 homine, qui oia de dolore ventriculi congestus
 fuerat, cum vomitu continuo, et animi deliqui-
 2. is, inventus erat in fundo ventriculi Scirrhus
 pugni magnitudine, maa tenaci, et atra
 refectus, quem maa etiam vomitu antemor-
 2. tem paucis horis egerat. Scirrhus in ventriculo,
 2. fuit et intestinis, amovens focum exitum, unde
 periodicis vomitus cum dolore fixo in quodam

125.
abdominis parte, nō posse nasci absq̃ inflama-
-tione, etiam in alijs visceribus.

Scirrhus benignus, pondere, mole, distrahendo pos-
-tes sensibilis, multa mala producit, quare si
2 tantum copia ciborum prematur, circa viciniam
sui vasa premuntur, irritantur, circūlō turbatur,
unde hi dolores, vomitus, ad ingesta. si verō
diuturnitate temporis, aut acutum medicamen-
2 torum usu, vomit. purgant. irritetur, et mē-
ad putredinem disponatur, inflamētur, in
cancrum vergit; inde horrendi dolores, sicut
vid. de scirrho, et cancro dicta. donec in ulcus
cancerosum erodens, apertum desinat. in quodam
pos. inflamatō ventriculi, cum diu ab hac sonus,
ab empirico emeticis, purgantibus, validis tracta-
retur, post mortem, inventa pos. ventriculi colo-
2 adherens, una cum colo scirrhosa, tumida, si
indē ob remota locum in parte dextra col-
dolores urgebant, cum alvo obstructa: pulvis
viventium fmiel nigrum olivipinum concretū,
qđ integumentis concretis cum hoc scirrho viam
ibi versus exteriora fecerat, pro evacuando ichore
canceroso.

Item Scirrhus vix curatur, canis plane non.
quare omnia acia, vomit. purgant. etulent ne
irritetur scirrhus: quia corium c. oxyca coria,
vil. ovor. crem. horo. aven. parci ex se data
levamen dant infiq̃, hi doloribus chronicis circa
ventriculum a scirrho. ubi scirrhus. recens est,

3ij sap. veneti quotidie ꝑ mensis sumpta profunt
 sapē, resolvendo scirrhum. ꝑ. vero ab hoc dolore
 augeantur, abstinendum, melius enim est scirrhum
 degenerare in cancerum, qui neq. idferre ꝑt. profunt
 et v. medicata. prædant. vide illos, ꝑ. de scirr.
 ho. et cancro dicta erant.

Pater jam, q̄nta pondentia opus sit in medela
 iis, qui de chronicis. idis. abdominis, ventricu-
 li, doloribus à cibo sumptis exacerbatis con-
 = gruantur; ubi de scirrho, similive tumore sus-
 = picandum.

Supersunt inflammationes, lienis, pancreatis,
 omenti, q̄e, sicut ex Anatomis, et actione
 ex Physiologis. intellectas facile signoscantur,
 totum enim locū hæ inflammationes. diffundit;
 omnis jam exitus inflammationis, hic contingit.
 = re possunt, in suppuratē, gangrenam, et
 scirrhum.

Morborem lienis frequens sit apud Vetus. mentio,
 sed communiter vicinarum partium affectus, morbo
 lienis tribuentur. hic focis, induratis, flabess. repleti
 in. Colo circa partem sinistram, morbum lienis men-
 = tiuntur; ideo Tral. de inflatione lienis. scripsit,
 carminativaq. laudavit. ubi colic. inflatio intelligitur.
 Hyp. ubi dolor in sinistro latere, ad l. clav. clav.
 culam, illis, ac mamos. se extendens, et, morbum
 describit, et affectum lienem dicit. sed colica gal,

à finibus enim et multo copioso ortus morbus.
 Item notat eodem die, magnum, itum perorum
 lieni, dolorem acutum facere, dum subleatus est
 leni, sine dolore et dum modicus est. et omnia
 à facibus, flatibus, coli orta, leni adscripta
 erant falso. inflammatio enim ita subito augeri,
 utrumque mirum negat. Scitum lenis, atque curati
 etiam mentis filii, sed aque humor coli et flatibus
 hinc, focus induratus, fuisse videntur, diffinitur e-
 nim scitum curatur.

Quandoque hinc lenem inflammatio occupat, licet rarius;
 signa sunt, febris acuta, continua, dolor in loco
 lenis, ad humerum, manam, et claviculam sinistra
 latius, quodque protensus. propeque sub pleuritidis no-
 mine tractatur, sine nova. hic quidam 34 annos
 cum à medico in pleuritidis tractatus erat, et ad eam
 morbi die à dolore, et febre immunis sonus putaba-
 tur. sed longuebat, doloremque obtusum semper in
 loco ante affato sensil. post paucas septimanas
 insignis humor in crure dextro ortus, frontidein
 evanescens, similis humor in dextro latere ortus, ite
 rum evanescens. similis in femore apparuit, et simul
 novus in interna brachii dextri parte, modicus, et
 pugno major. suscepit deinde dysenteria, asites,
 anasarca, propterea virum mori. aperto cadavere,
 repleta gongronata intestina et ventriculum in locis
 pluribus. Lien inferiori parte peritondo auctus.
 pure albo, crasso, copioso plenus erat, idem pure
 in cavo abdominis inventum, et alio asites perulento;

Tumores externi agri, pus simile, ut in liene, conti-
nebant. ut jam lientem inflatam ad hunc, incuria egi,
in suppurationem abiisse, pus resorbuit ad varia
locas metastasin facere, et violenta cocochymia
totum sanguinem infectare. Simil notandum hunc
mole auctum fuisse insigniter, dum lienis confusio
altis ceparis, et Chalquig. et Bonner. in animalibus.
observandum etiam quibus splen exsultans, et ligatus
vasis inutulis factus erat. cum autem lien. his
obtusis sensus in suo parenchymate, nisi externa
eius membrana afficiatur, patet suppurationem sponte
sine dolore acuto, et febre. Hyg. ipse lientem
suppuratum iungi jubet, sinente vomica peritonaeo
accrescens, nam facit puri usque exteriora. de sinthe
lienis etiam mentionem facit.

Imodo lieni pui magno dolore suppurati possit, habet
turbens. dicitur: sensu care: hoc visus. hinc febres,
dolores, horrores, alioque incrementi notae, multoties
remittunt, et post brevem calorem, agere et dolore
vacant. hoc de causa in splene fuit abscessus erat.
exitum huius morbi notavit Hyg. dysenteria non
longa spleneticis utilis, longa vero mala, praedict
hydrops, aut lientia, mori. nam lientem occidens
et venam splenicam in hunc ducitur, et si vasa
biliosa in intestina, alvos evacuat; hinc huius
huius morbi, abscessus, vomica. ac. etiam alvo ferentur.
sed brevis et de talis dysenteria, et mox bona.

si enim diu duret, corruptaq; ad m^a exu^o
obruunt, ulcus enim malignum est, quare resorbt
totum sanguinem inficiens, resolvens unde thyd^o,
= rogi; inferaq; erodens. vide legatibidem.

Scirrhus frequentius lienem occupat, qui pondere
vicina mire laedere, et distrahere, magnosq; dolores
facere p^o. in quodam lien octuplo major erat,
et pondere, dilatatis vasis, membranis, elongatis;
in pelvim propria gravitate descendebat. in
alio lien auctus. diaphragma sursum nimiam
elevator. in alio parvus. Junius. tantum lien
inventus, esse lapideus, qui in nunc de afflu
one aliqua conquestrus in sinistro latere.

Quare p^o ipsa abdominis indurata, gravitate
propria, mole aucta, sensim elongatis vasis, et
membranis, unde dolor, quibus aliis, portio fungun
tur, sedem mutare.

si scirrhus in cancerum degenerat, omnia erodit,
et post intolerabiles cruciatus, erosi vasis sub
dam, et lethalem hemorrhagiam producit. in
quodam, cui lien concrosus subjectum colon
arrosat, lethalis p^o alium hemorrh. facta.

Pancreas post ventriculum ad vertebros intra
duplicitatem mesocoli jacet, uno ex hinc duo.
deno, altero usq; ad liem se extendente, adhe
ret; portio duodeni inter pancreas, et lumborum
vertebras locatur. quare p^o difficiliter cognosci

morbos pancreatis, cum longi in facili non sint.
 et sum tumor pancreas, ventriculum, et duode-
 num necessario comprimunt. propter quod inflammatio
 pancreatis cum ventriculi aut duodeni inflama-
 tione confunditur; sed sine noxa, cum eodem
 medela requiritur.

Tumores autem pancreatis inflammati; suppurati;
 li, scirrhosi, concrementi, pessime afficiunt partes
 vicinas. quodque pancreas scirrhosum adeo in-
 tumescit, ut extrinsecus tumor percipi possit, in-
 doque in plane non. quidam habent melan-
 cholicum, et quingenium dolorem circa regionem
 coli, cum sensu ponderis ad regionem stoma-
 chi, dum erectus staret, et ambularet, passus
 hypochondria non timebant. et pancreas scirrho-
 sum hepar aequans mole; hepar rotundum
 gyrifera piliola seorsum referente, lien exilis in-
 ventus.
 quare sum chronici illi coloris obdormis ad-
 sunt, talia mala suscipiunt licet, et tantum lenia
 dentur, ne acionibus irretitur malum.

Omentum a fundo ventriculi supra intestina ad
 umbilicum usque, quodque longe profundius, exten-
 ditur, duodeno, colo, pancreate, lieni adnectitur.
 quare pro loci diversitate, quoniam morbus occupat
 varia possunt fieri mala. jam in vulneribus ab-
 dominis, magnas omenti pars abscondi potest

si sine damno, licet deini ab omen à fígore ^{pro}
= liúte defendi debeat. quare non facile ex la-
sunt hominibus omenti, lienis, pancreatis, diagnosi in
morborum, horum visum laurini rope. cum
exisso lienis, omento, pancreate, adhuc vires
possint salú in sine noxa.

si inflamatum omentum in suppuraem & gan-
grenam abeat, effuso púro & iore gangrenoso
varia mala sequuntur. si scitius omenti mag-
nus sit, comprimendo vicina varie laedit.

Contingit quidam multis. post purprium jam
senis, tumorem durum, indolentem, oblongum &
plures annos durantem, in abdomine nasci. fuisse
dolentem tumorem omenti fistulosum vidit. fons in
gravidis ab utero ascendente, omentum convolutus
deini fistulosus. ita et tumor abdominis ab
omento oppresso inventus. in alio incrassatum
humidum omentum inventum, eque ope ventri-
culus, colon, duodenum, & jejunum ita coalu-
= erant in unum, ut separari sine dilatactione
non possent. Hydrocenis sic obvit.

INTESTIN. INFLAMMATIO.

Febri quidam maam suam deponit ad intestina
inflammationem, producere. ut sic Lidenham. in é.
= pedemias observavit febrem per horas aliquas quidam

subito defuisse in atrocissima tormina, quodq;
cum dejectione dysenterica, cum sine sanguine,
quodq; in colicam imò passionem illiacam.
nam enim febrilis, illuc deponebatur, radios
inflam atonios ad intestina converfos vocat
tidentiam.

Tenuia intestina, utroque sensibilia, frequen-
ter inflamantur, qm crassa, for, quia crassa
percorata magis jam subputride elacioni, spon-
de, inferiunt; hinc irritati apertae. intolerabili;
dolor medium abdominis, seu umbilicalem regio-
nem occupans, testatur tenuia affici. Item
omne acre ingestum, & tale ex sumptis factum,
noxiā prorsus tenuibus intestinis infer, atq; m
ad crassa perveniat.

hiet omnia, qd intestina obturant, circulum
sanguinis. Turband, causa remota inflammati-
onis porsit, h. raro hoc oritur, nisi acrimonia
major simul concurrat. Li. Gall. acerrimum
dolorem abdominis expectat, injuncto clystere ex
o. o. rutae, excrevit pituitam fuso vitro similem
sanatus erat. Frequens qd causa inflam atonios
est acrimonia in cavo contenta. qd & inges-
ti debetur & in alijs inferibus nata ad intesti-
na pervenit. ut purpurae, ulcere, cancro, hepati-
pancreat, lienis, ventriculi, non febrilis, vid. sideri-
podagria, rheumatia, erysipelata, exanthematis,

māa, ex ulcere antiquo consolidato. et. ad inte-
-lina deposita. Item māa febrium intermitten-
-tium cito suppressorum, iduc deposita. māa fe-
-brium acutam, Opsi nimis cito suppressum,
qd cum cogni a nāa nequeat, suppressa febre,
iduc deponi pōt. sic Emmill. observavit cardi-
-algiam periodicam, a continua febre Opsi sup-
-pressa ortam, sudore curatam. &c.
māa potus cibi, aeris. hi a liquidis fermentanti-
-bus, in actu fermentationis suppressi, ingentes
-oriuntur spasmi in ventriculo, et intestinis, quos
-sepe inflammatio, gangrena excipit. quodq; actu
-acido, ut crevisse vappida vinum acere ardu,
potantur. cibi tales acres, aromatiis ingesti. in
-infantibus lac sepe acris colostro caseoso intesti-
-na inficiuntur, qd motu acris factum intestina
-inflammat, unde illos et volentes tot infantes
-pereunt, post diuos abdominis dolores. mirum
-se a pueris, aliis rostrano ruficano, qd cuti
-applicata idam erodunt, non lēsi intestina,
est id siue, nisi mucus parietibus intestini
-oblitus impediat, et potus, pti, pōstha excitata
-ingestus acrimoniam diluet. bilis aeris, acida
-concreta māa, vermes. et causa, colicam excitant,
inflan aem parere possunt. hi omnes sepe, qui ex
-colica, dysenteria, passione idiaca, pereunt, inflam-
-matione obeunt.
-Item aciora purgantia, ut os. jalapp. nisi prius diu
-c. sacch. bita. vlt. ori, pūeis. et subacta lenacitatem
-deponat, siamon. colocynth. cythorb. gum. guttae.

inflammās. intestinum causare possunt. item
 venena. Et lūc prius in ventriculum agere debe-
 rent, tñ quodā ab ingestis in ventriculo hepati-
 bus obvolvuntur, et dein in intestina delapsa
 huc laedunt. quare a purgantibus tanta hypercatapsis.
 acris, putrida, purulenta, ichorosa, gangrenosa,
 biliosa, atrabilia, maa, ex stomacho, hepate, liene,
 pancreate, omento, apophago, uleroso, canceroso,
 vomicoso &c. ad intestina delata, diarrhoeas
 dolentes, dysenterias, colicas, inflam aer causare pōt.
 unde de dysenteria febili; ubi dictum maa ex
 variis locis ad intestina passam alvo educi posse.
 Cholera dolet, omnes humores subito satis in intesti-
 na ruerē, ut in robustissimo etiam brevi con-
 vulsionē ab inanitione oriātur. toto sanguine
 quasi maligne coagulo in ventriculum, et
 intestina pulso, et sub brevis feri, resoluti; glo-
 bulis; rubris; evacuatis. hęc ex mesenterio ulce-
 rato, maa purulenta, sanguinea roris, alvo
 a summo dolore evacuaturs, ut dysenteria paba-
 retur, id quod colicas enormes parit. quare
 quod periculosus abscessus mesenterii; quia hoc
 rupto pus in cavum ab omentis cadit, et su-
 persens; rodendo intestina, vesicam, uterum,
 ingentes dolores creat, mortemq; certam.
 Chotus peristalticus intestinum fibris perficitur,
 quibus chylus ad vasa lactea, et venas mesentericas

propellitur, si intestino in vivo animali acre,
 corrosivum applicatur, stringitur ita, ut continet
 2 his vesic. inferiora via precludatur ind. de oculibz
 2 fistulibz. hinc acris ingesta v ex alijs locis
 iduc. delata spasmos tales convulsivos faciunt.
 si podag. maa, erysipelatis, anthridis, exanth.
 2 maa v exsenis, debilitateq. naa 2 expulsa v re-
 2 trocedens, tales convulsivos motus excitat inflama-
 2 tionem, gangrenam. maa hysterica, chyrochondri-
 2 aca, qe varios morbos simulat, etiam talia
 2 horrenda tormina facit, sje, antihysterici, sedanda.
 colica hemorrhoidalis, hysterica, ex mensum sup-
 2 pressionem orta, in inflam. aem transil.
 go acrim. ex ingesti, medicament. purgantibz, vene-
 2 nis, potibz. acrim. purulenta, ichorosa, ex abscessu
 ulcere, cancro, hepatis, lienis, pancreatis, ventriculi,
 mesenterii, omenti ad intestina delata. acrim.
 podag. erysipellacea, febrilis de. sanguis hel.
 monchoidalis, mensum suppressus de. tormina
 colicis diarrhoeis, dysenterias, inflammationes, et
 causant.
 refrigeratio pedum molesta, sje tormina facit. sic
 Bagl. periodica, vultuosa tormina observavit in
 podam, qui in sup. lapidem stando pedes nimis
 2 um refrigeravit, laxantibz, diucentibz, emollien-
 2 tibz, pediluvii, semicupis in curata.
 Intestina in statu naali, sono, cavitatione sje

angustam habens, ne ingesta, chyli nimis alto
 relabentur, imò occluduntur motu restringendi, ut
 chylus in vase lacteo imprimatur. flatibus. In
 dispendi possumus cum dolore. Si jam humor inflam-
 matorius nascitur in quodam loco, claudisq[ue]
 intestinum ut nil deorsum transire possit, et
 dolor acutissimus constringit simul intestinum.
 Quisq[ue] sapit tantam coarctationem, et occlusionem
 invenit, ut omnino nil transire poterit. nec mirum
 si in coryza leviter inflammata membrana nasum
 ita tumet, ut penitus viam, aëri per nares ducendo,
 occludat tam gratulam? quod fit in intestinis.
 Si q[ui] ingesta impediuntur transire, sistuntur ad
 locum inflammatum, aër transire eque non potens,
 rorescit, distendit intestina supra locum inflama-
 tum, imò et ipsum ventriculum, donec per ruitus
 expellatur. pro causa manente, redit demum infla-
 tio. aliquando in pluribus locis. talis. Anitura
 adoss, tumq[ue] intra binas locas contracta aër rare-
 scit, unde cum dolore distendit intestina, si
 forte dolor antea uno loco haerens in abdomen
 diffregitur, propagatur, et nova inflammatio nasci-
 tur. videt[ur] quicq[ue] monstruosam dispersionem colicis,
 ubi jam intestinum rectum nominari incipit. vid.
 et Bonet.
 Si asumpta ad locum inflammatum appellatur,
 dolor enormiter augeb[ur], unde licet in inflammac[i]o[n]e

Dolor sit Lixus, In ex hac causa in intervalla au-
getur; idq. v. a cibis illuc derivatis. v. flatibus illuc
appulsi. Dolor est ardens fixus. cum jam illuc
appulsa ingesta, augendo inmaniter dolorem, in vivo
motu per saltus visus ventriculum propell. de-
mo debeant, oritur nausea, vomitus, citius se-
rius, prout inflammatio plus minus a ventriculo
distat. aer rursus, hinc inde, constructis ex
dolor sumo, v. inflammatioe propagata, intestinis, he-
inani cum dolore distendit, paulo post solutus, gas-
mis, aer oberrans in intestinis borborignos facit;
donec paulo post renovatis spasmodis, demum inter-
ceptus dolorisq. eadem distendat, unde tormina
acutissima. unde Aetl. dolores oberrantes, ructus
vianes, in proficientes, alvus flatu murmurans,
qui ad anum usq. pervenit, neq. hinc exit.
si plane nil ano exire potest, nec foveas nec flatus
illeus vocatur. quare Gall. ileus est phlegmone
intestinorum ut nil exeat ano cum torminibus
inmanibus. ubi perniciose agrobant vomitus jun-
guntur. Hys confregatur ex inflammatioe, ut nec
flatus, nec alimenta pertranseant, sed venter
durus sit, et vomat interitum. volubulus vero
si contracta intestini pro in proxime dilatata
intestini cavum, quasi in vaginam intrat
idq. v. parte superior in inferiorem v. inferiorem in super-
iorem, v. una cum v. sine mesenterii parte, si
id fiat, sit occlusi debet. cavum intestinorum, et

ileum sepi, inflamaem; aqua se voluntus,
ileus.

In ileo autem involuto, initio dolores non sunt, si-
xi, nisi causa occludens obfirmetur, dum fixi sunt,
et vomitus sepius, etiam vix peroratus, alvus
omnino clausa. an jam verum prius evomitis
et quomodo primum via occlusa transsit? si omnia
ingesta transire non poterit, evomuntur primum
sed notandum peroratum vomitum, inò et elyptus
ingulos, non evomuntur in defecato morbo, dum jam
gangrena adesto imminet, dum enim omnia jam
secessant lethalius. item si involuto prius
superior in inferiorem intro, non est occlusa via
foecibus motu peristaltico primum evocanda,
difficilis, si inferior in superiorem intro. nec
dici, non foecibus, sed maxime in loco callidissimo.
vix quidam factum et foeculentem evomunt, quia
vix, qui subito obturatum intestinum habent,
non vix talis peroratus vomitus, licet si s.
suo vix alvum non deponant, donec ortis
anxiabilibus evomant ingesta, primum deinde
vivunt, donec ibidem, post breve tempus, collecta
ingesta, via locum fistulosum, percludentem
viam deorsum, ortis anxiantibus, evomuntur,
in se, sed periodice.

Tanta mala producit id inflama intestinum,
si ob tumorem peritus occludatur. sed et
ob dolorem vehementissimum brevi gangrena sepi

139.
N. aliqui solo dolore enormi moriuntur. quidam
in abscessum, scirrhum, cancerum transiunt. N. Febri.
comitatur hanc inflammationem acutissima, cum do-
lore summo, et prostratione virium magna. in
infantibus, dum auri mæ irritat intestina, et
convulsiones accersit, hec volubus involuntur sine
inflammatione. in adultis hi fieri semper aut inflammatio,
aut gangrena.

In his talis inflammatio, putatur colica flatulenta,
ex conditate oriunda, et cadidici gessimi tractatu.
et tunc epet colica simplex, in hac in inflammationem
transire potest, citius si talia cadidici propinquantur. quod
probe indaganda causa, videndum, an febris mal-
lum noceat.

Signa autem sunt, febris, quæ communiter præcedit hori-
aliquot, dein in inflammationem definit, id in aliis in-
flammationibus observatur, angina, pleuritide, &c.
vid. Pident. sed an semper? hoc enim ibi habet
febrem epidemicam epidemicam, quæ in hunc morbum
per tormina, sæpe dysenteria definebat; in inflammatio-
nibus vero febris est symptomatice, inflammatio-
nem sequens. hi si ex torminibus abdominis co-
liis, à quocumque causa ortis, inflammatio oritur, feb-
ris sequitur, non præcedit. Febrim autem natam
ab his ingens calor, pulsus durus, dolor densus, et
flamma, debilitas comitantur in hoc morbo. si
dolor subito cesset, cum extremorum frigore, pulsus
parvus, intermissus, celeris in, alvus, ante constructissima,

ut clisma ² ad mittendū, subito ageriatur fronte, fac,
 aff. corruptas, guttū os, coloris. viti deponat. jam
 Ethalis gangrena adest.

Quamvis inflammas, ileus, volutus, tenuia intestina
 occupet frequentius, In Kriech. in puero gradissima
 passione iliaca morbus, volutum invenit in Colo.
 Hilban. coecum intestinum contractum in ileum
 intrasse, illudq. obturasse ita, ut nil ex tenuibus in
 Colon venire posset, invenit in alio iliaca passioe
 morbus, coecum erat inflammatum, et in fundo erat
 scirrhus ulceratus. quare, cum glutes suavis semper
 inveniret coecum inflammatum, gangrenatum, pu-
 dabat valvulam Baustini, inflammato caeco contracti,
 nil transmittit ad colon, unde distento ileo in-
 flammas propagabatur ad tenuia intestina.

Colon qd inflammatum quidam. unde Brill. dolor
 ad costas, siq. apendit, ut pleuritidis putetur. modum
 dextrorū sinistro latere sub costis, pueri. heret, et
 hepar, Lien accusatur. item, ilia quidam dolent.
 Coli dolor, quidam renibus ad scribitur. Lege pers.
 coli fundo ventriculi adiacens inflammatum, siq.
 intestinum rectum, febris. In acuta continua semper
 combatitur inflammationes, quare dolores intestinorum
 ab inflammatione vera, febrim distingues. acutissi-
 mam, et dolorem fixum permanentem, qui in co-
 lica quidam remittit multum, et plane intermittit.
 Vasa hemorrhoidalia sanguine turgida, autem

347
intestinum rectum, vicina comprimunt, foecus
viam procludunt, cum tenesmo continuo,
hic humor externi non appareat, quia vasa vici-
-cola intus latent. sepe datus hemorrhoides
tumentes, caeco, comprimendo collum vesicae
stranguam faciunt, inde viam suppresionem. □
quod est interne hemorrhoides tumentes, facere possunt,
et sanguine, si anum excreto sonantur haemata.
Symptoma hoc apparet etiam in inflammatione intesti-
-ni recti, sed cum febre acuta continua, inde
tumentes hemorrhoides sepe inflammantur.

Si benigna resolutione inflammatio non sanetur, et
coctionem et excretionem materiae quodam sonatur, et
tum sequitur dysenteria brevis, materiae evacuat
dalis, sed si stant in pleuritide, sed cum copioso
mucos, qui oblinunt intestinum parietes, hic in-
flammati intestinis ob irritam et appulsum
sanguinis majorem, copia majori secretur.
idem fit, si rectum inflammatur. quod Hippo-
crates in dysenteriam transire bonum. diff.
si inflammatur rectum, cui tenesmus jungitur, hic
dysenteria brevis bonae, quia cocta materia evacuat,
et tenesmus cessat.

Si tonsilla, uvulae inflames, magna muci copia
secretur, quia majori copia secretur, idem in in-
-testinis inflammatis lib. alias si inflammatio in
-testinum jugat, et in abscessum et gongoriam
transit lethalem et scirrhum.

Dolor intollerabilis, et metus gangrenae subitam
medicam posuerunt. quare
1mo: Aret. Gall. iubent in cubito venam sciendam,
amplo vulnere, ut subito exeat sanguis, et depleantur
vasa, ad animi deliquium usq; p. v. repetatur. si ve-
ro ingens dolor urget colicus, v. idiicus, à quocunq;
causa, et acrimonia, absq; febre etiam acuta comite,
aut magno calore, tñ prodest venesectio, licet mi-
nor copia detrahendus sanguis, ad impediendam
inflammationem, qe semper sequetur, si regat dolor.
quare in passione iliaca etiam statim mittatur
sanguis, hoc enim aut inflammationem habet pro
causa, aut comitem dein. quare omnes ex passio-
ne iliaca, voluolo mortui, inflammatione obvenit.
nec pito venesectionis repetenda indicatur, à dolo-
ris, febris, caloris, intensitate, v. remissione vid. dicta
de pleuritide.

2do clysmata ex decoct. hori. aven. melle, Q. v. ocoli,
si crassa inflammata sunt, optime potest affectum dona-
re, si tñ tenuia, utut illuc non perveniant, tñ juvant,
proponunt enim crassa his repleta balneum tenuibus;
nil enim fasces plus conducit qm emollientium cati-
das applicatio, hinc dolorem minuunt, febris impetu-
de remittunt, tum enim fronsa resolutio, dum sedatur
humorum motus adest. injiciantur tñ quatuor decies
quod ob dolorem ingentem, ex solo decocto hori. cum
o. ocoli, nil enim plus fasces striles fibras laxall,
qm o. ocoli calidas, tñ, utut raro, isti striles anus, ut
tubulum n admittat, ungu. v. vapore v. tepide foveatur
primi anus.

3ho

Decata, lepidiuscula potius, nam alba frigida no-
 -cent, hord. aven. c. melle, Oro. &c. in pleuritide
 dictas. sed spasmi, doloresq; ingentes, prudentem
 opii usum postuland, nullum enim ad spasmos,
 doloresq; solvendo potestius opio remedium, sed
 prout venesectio praestat, et elismata; sensu enim
 opio,posito doloris sensu, inflammatioe vso non
 ablata, aut minuta, gangrena sequetur.
 Sic Aret. post miseroem sanguinis, & lepidam
 cum o^o potatam, et ano insertam laudat, et
 theaia. Andromachi, q^{ue} opium continet. Trall.
 ubi vires robuste opium dori jubet. ubi enim
 in vigore jam inflammatio, pulsus debilis, inter-
 -mittens, summa virium resolutio, gangrena brevi
 sequetur, hinc opiata mala. ipse Suerh.
 opiata praeferat post venesectionem longiore
 minuto humorum impetu, si vso noxiu hu-
 -mores, & saburra ab ingests ventri culum gra-
 -varet, tenui liquido potato, et vomitu rejecto,
 -eluebat illam; et addit, si catarcheo dato
 post venesectionem, rediret dolor, et vomitus.
 Sic, tum omni ista h^{ab}et hora peragoniam
 debet, ita spasmi,posito, catarchilum opta-
 -bitur, aloum, solvet. sed hic loquitur de
 volendo, et elata passione, q^{ue} non semper
 inflammam pro causa habet; hoc propinat,
 ut vomit. ex & lepidas, opiata, catarchia &c.
 dum morbus adhuc est sine inflammatione.

si autem maa acris qualiscumq; in tali colica & passio-
 ne idiaca inflamam muiatur, premissa ventri-
 sectione, clysteribus, dentur int. acrim. opposita.
 ut si in infantibus, ab aido, dentur absorbentia,
 si a putrida maa, bile, Vsa, acida vegetabilia
 c. decort. horb. aven. catrum & calidas oco a,
 decort. imolientia, omnem acrimoniam tempe-
 rant. si acrim. podagr. ergosylada &c. non
 expulsa, chorepa, siagh. fixa cum V. opio, &
 comp. theat. diluere. expel. ut flo. sambuci.
 c. flo. paps. rhead. clysteres p. r. c. ocofas, vend.
 sectio, si calor, febris adsint. ita sudore, & se-
 solvitur morbus, et maa acris educitur p. cutem.
 4to cum pgi lenti spasm. sint, ut abdominis mas-
 culi tetanodes facti, omnia comprimant, & do-
 men restringant, ut reductum, & brevissimum
 sit, quasi fascia stringatur, quare ocofi, vesperi,
 post inunctionem catoplasmatibus, omentis alicuius
 reantibus foveatur abdomen, & renovato. semi-
 cupia &c. vis. colicam convulsis. in Bagl. Celso,
 cum bilis, fices, & si placet sanguinem evacuare.
 aliquos scarificatos. laudat. & certi in doloribus
 abdominis flatulentis presentaneis juvant.
 5to ab omnibus acribus, spirituosiss, aromaticis
 abstinendo. legimus in apud poeticos acriora
 purgaa adhibita fuisse, ad recuperandum liberum

ingestorum transitum per caecum intestinorum.

Si si humor inflammatorius angustat caecum et
 ingestorum deorsum motum, impedit, praevenit
 esse acia purgantia. si vero materia grossa sit
 intractabilis, foecus in colo etc. siue ante inflammationem
 huiusmodi praesente, collecta, ut eam removere de-
 beat. item si volutus factus sit, huiusmodi acionibus
 aucto motu peristaltico expulsi debet, quare
 & vis. qui gravitate propria descendens, remo-
 vet obstaculum, propinquant praeterea. intus
 huiusmodi propinata valent in iliaca passione, et
 volutus ab aliis causis orto, ut foecibus induratis,
 vermibus conglomeratis, pituita viscidali, quae
 occludunt intestini caecum, et nullas adhuc sit
 inflammatio. praesente vero inflammatione cavendum ab
 huiusmodi, & si a humore inflammatorio, iliaca passio
 fiat. hi tunc primum fecat venam, equum in
 semicupium mittit, & coniungit, foetus appliat,
 dein primo suppuratorio, et clysteribus leniter foeces
 exustus educere. si id non juvet, felle sabuli
 ventum in ventrem imittit, ut distentis
 intestinis, citius exustus educatur, deinceps
 appliat clisma. Si illi in humore tali inflam-
 matorio et inde orta passione iliaca, prohibet
 purgantia, clysteres, veresul. si Quentia, emolli-
 entia laudant. quare Siwentiam. ubi dolor per
 203 dies epaoid, et vomitus, primo decoct purgans.
 item, si initio nec dolor adeo fixus, nec vomitus crebri,

nec alius ^{clausus} perstinaciter laborantium vni cludit.
 dat siueham. lenitiva, lenia laxantia. si in
 a humore inflammatione oratur passio illa, ubi
 perstinaciter clausa, ingestorum vomitu, nil efficit.
 lenibus purgantibus, et fortiora noxia sunt, si
 enim ingesta ob humorem pertransire nequeant,
 minus laxantia, id potius inflammationem irritabunt.
 purgandum igitur sitientibus, clysteribus, fomentis,
 inunctionibus venosatur. &c.

Climacum forma. Nam exhibentur purgantia,
 itula & osi. enim purgantium in climacum injecta
 eundem præstat effectum, ac si simplex dosi
 ore sumeretur. omnium, ad alvum apertendam
 dolorem sedandum, optimus est fumus nicoti-
 anæ præparations ano insufflatus. Hoffm. id
 dicit: ad alvum valide adstringit in equis nil
 melius esse fumo nicotiana; videtur, se homines
 atroci intestinorum dolore vexatos subito libe-
 ratos a deglutito hoc fumo. Heister. monet
 fumum tui sui ano inflandum, donec digerit;
 omis. Stimulus. sed valdeus præcipitur; falsetur
 se in herniis incarceratis tantam efficaciam
 huius fumi observasse, ut nullo scalpello
 opus habuerit. delineavit et instrumentum
 quo comode applicatio fumi fieri posset. Et
 miles. idem tentavit, sed convulsionibus eque

correctus erat, qd tñ haustu vini calidi cepavere.
cave tñ ab hoc remedio, ubi vera intestinorum
inflammatio. in iliaca passione, sine inflammatione
adhuc, sentari pot.

Argentum vivum ad ℥i iij. in o. Latul. Lupul. ad ℥i iij. pot
ob pondus vas excedere. sed in voluulo intesti-
num supra locum obstructum expanditur, hinc
gravia hoc habere possunt in dilatato intestino,
neq. directe in obstaculum gravitare. et si volu-
lus sit, ubi pto inferior contracta in superi-
orem dilatatam intrat, for. dum presumpt
poset. Erro, deprimendo simul partem contrac-
tam in partem in intestinum superius, si hoc
ita dilatatum non sit, ut & in dilatata parte
haereat, neq. directe gravetur. si vero pars superior
contracta in inferiorem dilatatam intrat, nocu-
bunt. hoc deprimendo magis contractam partem
in inferiorem dilatatam. si a surihe focum
hic morbi oriatur in colo. Lorentium, tum
for. optimus effectus a Erro, quem Hoffmann.
expressus est. sed nō debet presente inflammatoe.
& melius empir. sumitur major copia ulci-
nis presumpt, ne horrendo, ad sanguinem du-
catur, aliaq. mala causet. Hoffm. in passio-
ne iliaca ex focum induratione, dedit Horsor-
genti viri c. jussulo pingv. eto. amig. dulc. solvenda
per alius, et si circiter ℥i exivit, sed p. 14 dies
foculus missus Erro observabatur. sed tñ p.

menſem impotentia in pedibus, et tremor artuum
moleſtauit.

ſed et vix frigida tentantur Authores. feliciter
quodam. ſic Hoffm. in muliere graviprimis abdomi-
nis doloribus, ob menſes per breuorem ſuppreſſos,
laborante, nec venaeſectio, cliſmata, oſa, &c.
iuerant; v. frigida conſilio abortui ad duos
v. tres clyſthos ſex de die deſit, conſulto
probe corpore, et abortu ſudore, ceſſauit malum.
aliis inepti conſilio de dolore abdominis et
alvi conſtipatione, cliſmata, purgantia, oſa
int. et externe tentabantur, fruſtra; nulla enim
prodibant focuſ, et ingeſta omnia euomebat,
neq. balnea calida proſeque, ſanguinis miſſio
etiam reſecta; vix morbi die, ſtabat in vaſe,
et ſenſim v. frigida affundebatur uſq. ſex ad
umbilicum; aſſer auctas vires precipiebat et per
medum horum leuabatur. ſed mox oleabat ſubſtanti
vomebat abdomen humebat plus, uſq. ante, cum
dorminibus acutiſſimis. ſed breui longam et
liquida aluum habuit c. paucis focibus in.
duratis, c. magno leuamine, et poſtea deſeſi
ante febre, focibus multis exaltis coaſit.
galle. Arel. in colia bilioſa v. frigida po.
datam laudant
Iuuenis a nimia nucleorum craſorum deglutitio-
ne, et laeſta creſciſe, honore ſpina doſi.

dolores, immani abdominis corrigitur, ventres
intumuit, ut hydrogicus putoretur, calidus
in erat, proors sudore gelido perfundebatur, cum
continuis ad vomendum conatibus, cumq;
nulla proficerent, infidebat balneo. Vt frigida,
in mediam horam, dein semper calida affun-
debatur, donec decesseret balneum, en post
quam ex semihoram, abdomen in vas scilicet
adeso constringebatur, ac si fune ligaretur, de-
posuit alvum, et sanus factus. ango va-
frigida flatulentias tollat, rarefactionem aëris
amovendo, et roboratis intestinis, motum per
= stalticum augeat, ad focos excludendas?
sed sponte inflammatio vera. horrendum esse medium.
sed plus adhuc est, qm v. frigidam dentore in depre-
do abdominis dolore, et pernici alvi suggestione,
abdomen dissecare, voluuli locum quare in
testina educendo, inventum digitis explicare,
dum intestina reponere, abdomenq; consue vid.
Barbelle. sed difficulte noscitur, an voluulus
sit. ino. Praxagoras, abdomen et colon dissec-
dendum praece, focos educendas, et colon consue-
dum praece. apt. cum abdomen in hoc morbo
si in pernici tendat, sum opus urgeat, praece
difficilem et talem operationem; et abdomen
dein totum doli, quis jam quare voluulus?
qui cognosci debet ex loco dolente.

Quo, si jam per hoc dolor remissus, febris cessavit; tamen
 non, ubi morbus hapsit, sin remanet talis sensibilis
 talis, ut foetidine, et levi de causa, dolor, spasmus
 inflammatio secundum esse possint. quare videtur, in
 reidiam hunc morbum maxime primum esse
 dixit, a levi cibo crasso, aromat. irritante in-
 flante. ideo solis pusulis ager vesicatus ad ves-
 aliquot, et parie cibi sumantur, et repetite ut
 tempus, ante nimium desistenti intestinis, con-
 adatur, quo item contrahi possint, et omni
 robur recuperare.

Si inflammatio ultra indurum semper cum vehementia
 persistit, et succedat horror vagus, et totum corpus sine
 causa, et obtusus in loco dolor cum gravitate, primum
 formari abscessum, unde intra dies sex usque hoc regio
 pus effluet.

Si jam abscessus rumpatur in cavum abdominis, illic
 pus effluet lethaliter. si in cavum intestinum, alio
 in dysentiam purulentam, longam, brevem, pro
 ratione puris, et ulenis, evacuetur; quodque intestina
 inflammata pituita accrescunt, tum abscessus ex hac
 tendens, apricis patet. Aut. abscessum coli propi-
 zecur, extra vergentem aperit. si vero abscessus hic
 diu clausus manet, pus mora tenuius, et acius factum,
 venis, bibulis, in tota superficie facit talis purulentis hi-
 antibus, asorbetur, et sanguini Carochimiam purulentam

induit; unde hætica melius. jam omnes humores
 suppuratorum internorum visum, si extra vegunt, an-
 tegm aperiantur, probe visentur an acceti sint
 pectoris & pleuræ, nec ne? si acceti huto aptum
 duo, si non, dum apti, i per aperturam, sed in
 eorum abdominis & pectoris pus effundent, quia puse
 effluente minuantur, et quasi rethorcedunt ad interna,
 unde pus in cava fluit, acceti vero fixi coherens
 cum externis partibus.

Cum jam inflammatio, idamque sequens suppuratio communis
 hæcat in tunica cellulosa, que in intestinis manifeste
 adept, contingit quodam, ut per suppuratam in cellulosa
 hæcatem secedat separata à reliquis tunica interior
 villosa, et per aliam exeat, reperiens eorum intesti-
 nalem tubam, ut putaretur portem intestini epe-
 sonantur h. id. Auct. observavit in dyfenteria abradi-
 tur sepe tunica illa villosa, renascentur, ibidem.

Si jam in abscessum tendit, adjuvetur id, ut inflammatio
 horii crudi citior fiat in pus conversio. dum pus
 rupto abscessu alio evacuetur. clismata, ex decoct.
 agum. hyps. uxon. confort. c. melle. interni opvedalia
 duobus cum melle. lund. aven. uxon. hyper. pilosid.
 ut ulcus, ad conditionem vulneris disponatur, pus
 detegatur, acre corrigatur, si pusula, sum lactis.
 cavendo ab omnibus duris, acerbis, copiosis cibis.
 qui ulcerata intestina distendant irritant, labunt.
 talia diluentia, pus acre bilis aerem sordes ass.
 genitas ex cibo, detegunt, corrigunt, ne irritetur ulcus.

et simul refoctum quos in sanguine eluant. si
 jam duri quos in quodlibet amplius si alium dolor
 cepit; tum ita & min. cruciacionem promer-
 vent. deortas vulnerariae de. tum perfum ad
 cibos soliores. aspendendum ut organum, cordium
 partem de. lac n. conducit si in ulce intestino-
 rum, ventriculi; solet enim abacido quodque
 herente coagulari, ulius cadere. si in cum deort.
 purificantibus. ad 30 mediam partem misceatur sumi
 ut.
 cum tantum solus. frigiditas si absque in eorum
 intestinum ruptus, ideo cum hic sit, elyphes.
 deorta emoderia optima, ut in eorum membrane
 quos continentes laxentur, et felicius rumpantur.
 si dolor acerrimus, fixus, febris valida, alvus pesti-
 nacissime clausa, omnia ingesta vomitu repellantur,
 in gangrenam tendit.
 si dolor apud subitum, alvus solvatur, ante pestinantis
 clausa, deponat, lochia, cineria, ichorosa, livida,
 nigra, sine sensu effundit acri; jam gangrenam
 adest. tum adest facies cadaverosa, plumbeus labi-
 orum color, extremorum frigus, anxietas, abdo-
 men plerumque inflatum, sudor frigidus, pulsus
 celerissimus, debilis, intermittens. pars inflammata
 sanata, quoniam gangrenatur, flavescit, quare
 ingesta ante obitum horum in potentia eorum.

mebantur, alvus clausa erat, nata gangrena portus
 flaccidus, labefactus, unde transitus ingestorum resti-
 tuitur in portum ad anam usque. hoc Bagl. gravi
 iliaco, si superveniat alvi fluxus, paucis horis mori-
 tur, facclata sunt omnia. et si iliaco tumor
 ventris veniat, et flatus copiosi pedendo exeant,
 brevi mori.

moris casti: in quidam foeculentia mea, voluere
 oclusa, rupto intestino in cavum abdominis e-
 xivit, et inferiorem portum intestini rati usque
 ad cavitatem erexit, idusque ingesta, alvo evacu-
 abatur, sed lethaliter, huius morbis usque ad 13 diem
 protraheretur.

illa autem quae in iliaco despiratis ante mortem
 exeant, oliviformia sunt, portum ob retentam diu
 in intestinis materiam, et corruptam, portum quia
 gangrenatorum portum labis simul exit, hinc
 plerumque absque sensu alvus evacuat.

Curatio gangrenae in eo consistit, ut fiat suppuratio
 in omni ambitu loci gangrenosi, per quam solu-
 tis libris, quae nectunt gangrenam portus san-
 dunt integra suppuratio portus mortuae, a vicinis va-
 lis vivis. sed cum hoc suppuratio sit, gangrenosa
 crusta in labium putridum soluta depluit, ut
 sit in gangrena portus externa. et si tale putri-
 dum in cavum abdominis delabatur, omnia
 infera brevi corrumperentur. raro enim fit, ut gan-
 gena solam internam superficiem intestini

occidet, per aliumq. hanc mœa gangrenosa exeat,
 externa parte intestini viva manente. constat
 quidem partem intestini sibi magnam gangrenam
 corruptam separatam fuisse superflue vitiæ, sed
 tunc manibus dabatur accipis, ut in vulneribus;
 ut corrupta accipis possent, et unio separata
 partem superiorem intestini partem affigere ex.
 demo ultis margini, pro ano artificiali; corrup.
 1. h. gangrenosi evacuatio via externa fieri pote.
 2. rat. si in inflam. dem gangrena sequatur mani.
 2. bus accipis non datur, vis illius prostruan.
 2. tur, qd. est lethale ephor. malum.
 Cum autem omnis gangrena, cunctis duntaxat
 suppurat nata in omni ambitu, qua separatur
 corruptum; an non cortex Peruvianus ad gon.
 1. grena progressum sistendum, et promovendam
 1. separatem ephor. gangrenose valeat? inde de
 hoc in Tr. de gangren. celebri chyrgus Rushworth
 panis idem sentavit. sed in internis cunctis
 2. quidiatur progressus gangrene, expectatio bona
 2. sequatur; h. difficultos manet, an postseparatem
 2. partem continuitas tubi intestinalis adhuc
 2. superfit? Affi non, quomodo viventer sepa.
 2. rata, si manibus accipis non datur. qd.
 interna gangrene lethales sunt.

Sin inflam^o dui daret, et neq. resolutus benign^{us}
 ne resolutus, nec mae coctione, nec abscessu, nec
 gangrena terminetur, sed p^{er} se levetur, sed t^u
 aliqua p^{er}petua p^{er}stini mali vestigia in locis
 p^{er}stint, et p^{er} intervalla recedant, imprimis
 post cibum copiosorem et difficultioris digestionis.
 namq. p^{er} p^{er} hanc sunt p^{er}petuis huius nati, tum
 de Surico cogitandum, qui p. r. molis sua con-
 stantem molestem facit plus, minus. tum
 hoc nato, gravitas, et distrahitis quodam in
 loco p^{er}cipitur, p^{er}cipue si saltant o de gradibus
 celeriter descendunt, tactu n^{on} p^{er}cipitur, nisi in
 ma^olentis, et neq. tum, nisi magnus sit.
 Si huius tumor durus, et indolens est, nisi in canem
 vergat, sed si in cavo sit intestinum, multa
 mala creat, artando intestini cavum illud
 plane occludendo. minus si externi sit in intest.
 2 hinc quodam, non in cavo. Holler. in colo, ubi
 rem p^{er}stis adiacet, Si huius observavit, qui obi-
 2 duravit plene cavitate erat, et colon in parte
 dextra nimis distentum erat, aq. post longa
 2 annos, tormina defecit. Rursum rectum intest.
 2 num in craspatum, et durum vidit, ut p^{er} hanc
 craspiem habere, et cavitas intestini via
 stromen admisit. Faecina, cuius sal merdica
 2 res, appetitu vigente, alvum roto seponerebat, et
 2 mo, et duo die, orta anxietas, dolor abdominis, et

vomitibus copiose saburra; hoc facto sana erat, &c.
 nec collata ma^a denuo redierint periodice mala; &
 duodecim annos has molestias toleravit.

Quandiu autem scirrhus benignus est, dolores
 tantum sunt q^{ui} intervallo et in initio tantum
 molestia pergitur, ad copiosiores & duriores cibos;
 postea aucta scirri magnitudine, ingesta per
 transire n^{on} possunt, accumulata diffundunt in
 intestina, dolorem faciunt, ubi etiam si acria sit
 et violenta horum portio, facile enim ob moram
 diu accumulata corrumpuntur, hic vomitus
 oritur. quo plus distat latus scirrhus a
 pyloro, per plures dies satisfani vident, antea
 q^{uam} in viso motu peristaltico, collata focas
 vomitu rejiciantur extra. tandem totius
 distentis q^{ui} accumulatae ma^a intestinis per
 vili ciborum actio, chili reprobatio, undeastrophia,
 mors. nisi scirrhus in cancerum degenerans &
 nova inflamm^o intestinorum, a compressione
 vasorum p^{er} scirrhum, nata, citius occidat.

Scirrhus q^{ui} occludendo & angustando eorum intestini,
 ileum, volvulum producit, singultum, vomitum,
 inflamm^oem &c.

Scirrhus via curatur, si enim injiciens, depore blan-
 do corpori interni, saliva succo roseo cataplasma, bile p^{er}
 atrag, huc derivatis, agitatione perpetua p^{er} motum

Diaphragmatis, et musculorum abdominalium resolu-
 = injecio non potest, quod secundum a medicamentis
 = di? cum quo malum auri in potest, ardetque
 = iam angustis transiit, unde congestis variis
 mala, dolores etc. Diffusissima tantum alimen-
 = ta sumantur, et liquida, quae foeces crasas non
 generant, ne remora, foecum laedantur intestina.
 cavendo ab omnibus acerbis, irritantibus, purgon-
 = tibus.

Si in conicum vertatur, ichor corrodens, intestina
 rodit, unde dysenteria acerrima, apudna, erodens, et
 doloribus inaniis, convulsionibus, morte. quidam
 in conicum adhuc occultum prius. Rursus,
 dolores urgebant sumi, sed cum ichor acidum,
 ut in aperto, effluat, non corrodentur intestina.
 malum hoc incurabile est.

Conversatur autem prius in conicum occultum,
 aperiuntur demum acerbis, purgantibus, fortibus, vomito-
 = ricis etc. tum cura tantum palliativa, lenitiva
 symptomatum superest. Salia quoque in vitro sumantur,
 quae nullam in se habent acrim. neque in acrimoniam
 degenerant, ut v. purae, tum lactis deors. Lact.
 aven. cum hoc facile acescant et acrim. acciunt in-
 = terit conicum, absorb. subtilis. interponantur. inter.
 2 ovorum cum jusculis etc. Ita aer ichor in intestina
 degluens ex canero aperto, sedulitur, enervatur. Item
 clismata modissima cum anodinis, ex deors. sem. lini,
 et coquil. papav. et solan. officinarum, cynogloss. hyoscam.
 int. Aquae salia, dentur, opiata, emulsiones, ut dolor
 inaniis. Anatus. omnia cruma. Ota, pipsata vitando.

Cancerum in colo putridissima, mea flatulentem
vidi Bagl. Scab. agil. foetida, nigra cum
putridis, carum, putridis, extrahuntur, in cancro
intest. agila. vid. dubia de scircho, et cancro, simul
enim ibi densum cum omnibus symptomatibus
scirchi in cancerum vides, ita in intestinis hoc pro-
cedunt. hinc fit:

Cui dolores afoetati, ois ventri adli, hepatis, Renis,
pancreatis, intestini illi, coli, perispermii, infignis,
biles, chronicis, occurrunt praestus, clinurales.
In afoetato scircho quidam oritur, et prope afoetatum,
qui perispermia ita angustatus, ut nil potius cibique
desendere possit, hinc lenta, et famelica mors.
Cardialgie saepe rebelles, multis cedentes, lenientibus
solis levabilis occurrunt a scircho, peiores a cancro.
mira saepe in his doloribus chronicis diversitas ob-
servatur. hi vidi quendam, vacuo ventriculo
bene habentem, sed una, altera hora post
pastum torquebatur miserrime per 3 et 4 horas.
alii alii vacuo ventriculo se peiores habent. vidi
multos, qui perispermia cardialgia quodlibet saepe comi-
pescuntur, gravis, foetida, libris contra dolores
qui post primum redibat sereno. et cum ob-
servata dicerent, saltem perispermiorum dolo-
rum chronicorum, scircho, cancro, consensuisse.
in quodam per 6 annos cardialgia laborante, inter-
tus humor ingens cum afoetato per diaphragma

159.
 defendens; et in parte posteriori utrumque ventriculi
 orificium comprimens: in aliis cardialgia post
 partum cum vomitu laborante, lixibus vsq[ue]
 pylorum inventis; ingestorum exitum ad duode
 num impediens: in aliis ubi ingesta cum acri
 etale fatui evomebantur, inventus. Lixibus
 in orificio superiori ventriculi hoc angustans: in
 aliis sales humores in fundo ventriculi inventi:
 in juvene phlegma, qui infirmi ardore supra simi
 lum ventriculi orificium laborant, omnia media
 eludente, Hyst. invenit in oesophago, duos pollices
 supra diaphragma foramen cum labijs nigris.
 hi in hepate, liene, pancreate, ileo, colo, caeco et
 dalis chronici dolores, leves, summi oriuntur a simi
 conero. hinc si chronici sint hi dolores, etiam
 tantum molestia pondrosa chronica, jumentis
 proctis lixibus, concretis sufficiens.
 Cur in omni ileo sit caa transitum ingestorum
 impediens, hic in ysa salina intestini, sive
 in gravium maa obstruente cavum? hinc humo
 res, lixibosi, atromatosi, melicoides, psatomatofi,
 inflammatori, suppuratori, cathlaginei. hec post
 mortem inventi: a focibus in coli parte dex
 tra et sinistra induratis, picturis concretas in
 duodeno et alia intestinorum parte, a cerasorum
 granorum nucleis, deglutitis, vermibus conglu
 tatis mortuis, calculis in intestinis genitis de. cauum
 intestinorum obtuari pot. item si cavum a maa

acri gravem angustetur, volens significat. h.
 ioh. epidemiam in illa febrem, quae maxime bene
 aciem in intestina defonabat, et ileum produ-
 xit. Solutio acrimoniam de, austeri, pectus alii
 suppositionem efficiunt, et sic ileum, constringen-
 do, inducendos intestina.

Cum multiformis miras dysenteria? omnis nam acris
 sit ab ingesta nate, sive ab humoribus biliosis,
 atrabiliaris, ichorosis, concretis, et dysenteriam facere
 pot. sic a cancro, vel sepe ventriculi, duode-
 deni intestinum tenuium, caecum Coli,
 caeci, hepatis, lienis, pancreatis et, dysenteria?
 sed contagiosa sepe observatur dysenteria, ubi
 initio statim prosteruntur vires, non a copia mater-
 excreta; sed vi malignae mater. quod a fructibus
 imaturis, frumento corrupto, inde pane confecto,
 v quod pura variis quibusvis inquinata de
 producat, ut loti excreta moriantur. ptyon,
 cur sepe salubris? unde de legatide. videndum
 quod, an talis dysenteria a materia in intestinis con-
 tentae, an inferum corruptione, mater guttem,
 in intestina depluente oratur. quod in dysen-
 teria vomitorium juvat. h. hoc debet, ubi dysen-
 teria a corrupto legatide, liene oritur, a cancro, le-
 thales hydatides oriuntur. si a cancro in qua-
 curq. abdominis parte oritur, plademulencia
 juvant, vomitoria purgantia exasperant malum.

167
si a dysenteria moribundi doctore sanus infir-
= abar, cum prostratione subita virium, virium
rhenanum, ad hunc simplex & bezoodium, per
cum catho. acidulum de profund. in infanti.
= bus ab acido orta dysenteria absorbentibus
curatur.

Pater qd. ovis modo dysenteriam curari debet,
et eam nunc malam, nunc salutarem esse.
vide de herethis et de a cancro intestinum
catholis est.

APHTHÆ.

Frequens sit mentio aphtharum apud veteres, qd.
sunt ulcusculas parvas os internum occupantes, in
medio albam & flavescens maculam habentia, in
ambitu vero toto rubra, inflamata, et dolentia.
infantibus sunt communia, et frequentes in parte
interiori labiorum, buccarum, gingivis, lingua appa-
rent, qd. saepe solo melle rosas. curantur cito it.
iditis, imprimis si unae aliter qub. aut. Oly. mori-
nis. Oly. ad quatuor. 3j mellis addantur. Adhens.
mucil. si. cydon. her. curat. 4j. similia ulcus-
cula in aliis partibus nata, aphthas vocant.
et menthi baccas. c. vino cortos applicatas laudant.
et vnt. vnt. ob colorem pinguedines. dixitq. apertam
arteriam, et pudentia. h. qd. obfidi. vidi her.
pudentiam ulcusculas albi suspitione huius. primo
molestas ob pruritum sumam, dein acerbissimum

dolorem confontrā cum humore labiorum vulvae
et erant similitime ulcusculis, quae in ore interna
inveniuntur, aphthae vocantur. prope Hipp. ab
eodem causa aphthas in ore, et pudentis nasi,
monuit.

Quid haec quidam saluti fontatur, tamen non raro in
subitam putredinem, omnia degascentem degenerant,
nisi illis coheretur incipiens putredo, videntur
epidemiū tale malum, quod ne glabrum eripit
genas, labia, gingivas cum intolerabili foetore,
prociue in junioribus. in adultis enim minus se
penter occurrebat, nec tamen cito degascebat vicina.
plerumque primo apparebat in gena alterutra
tuberculum durum, dolens, circa emporium pa-
rotidis plerumque, fiebat levis excoiatio in gende
parte interiori, et paucis post horis locus excoi-
atus, alba quasi crassa tegebatur, unde in
suppuralem vergere malum, multi credebant, et
applicatis emollientibus, cito fiebat malum,
foetor ingens oriebatur, et nisi cum O morini
illis coheretur putredo, nigrescebat locus affectus,
et in putredinem ipsum statim affluebat. Celsus
etiam monet segetes in ulera rebellia albis,
et alumen sic exposere.

An autem veteres noverint aphthas, mox describen-
das, quod morbis acutis superuenient, non liquet et constat.
Hipp. quidem memorat, in muliere, in lingivas, aphthas
peduadas, instar margaritarum, humore plenas, permodum

grandinis: in palpebra quodam apparentis, qd non raro
tales sunt. hic qd non agitur de aphthis, seu ulcus-
culis oris infantibus communibus, sed qd apparet
in adultis, et superficiem linguae, fauciumq deal-
bant, seu alba crusta tegunt.

sunt qd pustulae, parvae, rotundae, superficiales,
in ore interno, qd cum deacidunt, non relinquunt
cauum ulterius, licet exiguum, ut aphthae veterum.

Per omnem superficiem oris interni magna humidi
copia prodit, cibi inter masticandum, misenda,
simul coagulata, mucosa numerosissima, in linguae
dorso, tonsillis, velo palatino, pharynge, oesophago.
Ad sunt, qd fissiorem humorem lubricandi. his parti-
bus eructant, os enim sani hominis, aequaliter ubiq
humidum est. quare hoc humidum per copiosissima
in os internum emissoria exornitur. videntur
jam aphthae oris, si humor ille soluto lentior
factus, si ultimum finem horum emissariorum pro-
pelli nequit, sed extremum lateris vasculi obstruat,
interim a tergo argenti liquidi in elevatur, ultra
superficiem extremum canalisi obstruit, aphtham
producit. scilicet in faucibus, ubi huiusmodi prius ap-
parent, id confirmat, si enim verso agmine haec
loca jam occupant, n distinguntur singulae.
pulcherrime adhuc id apparet, cum crustis deciduis,

renasuntur novae, nisi soli soleat frequentis, tunc enim
in lingua superficiali partium oris interni appaerunt
puncta minima albicantia, quae subito aucta, et
vicinis contiguis unita, intra paucas saepe horas
similem crustam aphthosam producunt. post inde
exulcerationis illas partes, non nisi improprie dici
aphthas.

Facile etiam distinguuntur a sordibus, in ardentibus
linguam crusta flavescens, super nigra tegentibus
= bus. dum est omnia exsiccantur vasorumque
extrema in linguam emori quasi coeunt, et
congestu liquidi in alio a loco, protruduntur, et
eminent, talis crustam formant. simul in
lingua adsunt numerosi folliculi mucosi, et ex-
trae membranae linguae in vaginulas erectas
protruduntur, quae papillas nervosas eminentes. de-
quunt, hinc et illa vaginula, exsiccata emodit,
cum mucus in seipsum inspissatus, hinc collatus, sordes
illos constituit, una cum vasis exhalantibus emor-
duis. ideo lingua in acutis in dorso has sordes ha-
bet tantum non vero in parte sua infima, et ali-
= quod oris interni partes facie quidem sunt sed
tali crusta non teguntur. Aphtha vero nun-
quam sanguinem solum, sed omnes oris interni
partes, plus minus occurrunt, et quidem in paucibus
jam adsunt densae, dum in lingua nudum adhuc
vestigium illarum apparet. et depressa lingua,

videmus profundi in faucibus aphthas habere,
sed certi non sumus: eos etiam in ventriculo, et
intestinis adesse. dum autem solvi, et diadesse
incipiunt hinc integrae conina expiuntur
ab aegris, et simul perfecta tales crustae in alvum
prodeunt, et quidem tanta copia, ut illud non
propter attritus crustis talibus deglutitis, quae ex
faucibus, et oesophago deciderant in quodamton
ta copia ans et ore evacuantur, sed
aliquot, ut integras pelles implerent. minus
autem mirum hoc videbitur dum consideremus
illas decidere, itum, similes: venas. sed quod etiam
illas in ventriculo, et intestinis non raro adesse.

In calidis regionibus rarissime occurrunt, sed in
borealiibus frequentius, et in paludosis locis: cum enim
in regionibus calidioribus, corporis habitus rarior
sit, sudore, et transpiratione diffanter noxia hinc
sudores copiosius, et ne reddunt aphthas lachrymas
thrae, his evacuationibus minutis, aphthae peiores,
copiosiores, oriuntur. hinc in illis regionibus, ubi
aphthae non occurrunt, milia exanthemata rubra
et alba frequentius observantur, quasi aphthae
cum vices poplenthia. et odor perulioris, actum
vaporem utrumque respens, in miliaribus observatur,
quod in aphthae etiam observatur; in miliaribus
alba pustulae minime, pellucida liquore plena,
velut passivum eminentis pro parte apparent, dum
quasi lachrymae sit liquor pustulis contentus; expirans

deni, decidunt, et renascuntur novæ frequenter; sed
 et ophthalmi decidentes, renascuntur denum; anxietas
 acie, precordia, debilitas, somnolentia, levis, indolens,
 repetita, occidunt ophthos; sed hæc etiam observan-
 tur in miliaribus; et post eruptionem factam
 minuantur. subito quodam differunt miliaria c.
 sumo egi periculo, sed et quodam differunt ophthalmi
 illis recrudescente febre, cum molesta oppres-
 sione patioris, quæ non leventur, nisi ophthalmi
 denum erumpant. an quod eadem est causa noxia,
 in ophthalmis, et miliaribus? Ita ut ut hæc ad cor-
 poris superficiem deponatur, ita vis interiora et
 ventriculum intestinaque superficialiter occupet?

Omnia frequentissime occurrunt ophthalmi in
 locis humidis, caducosis, quodam hereticis, frigidis;
 hinc in Islandia, undique, et in Italia epidemici
 malum est. foris in his locis, causa peccans; ob
 cutem densam, hirsutam imminutam, cutem ad
 cutem deponi nequit, hinc interiorum superficiem
 rogiorem occupat; et in regionibus calidiori-
 bus, ob cutem rogiorem causa peccans ad super-
 ficem corporis deponitur.

Quamvis autem in omni ætate, et sæpe ophthalmi
 obferrentur, in recens natis magis familiares
 sunt, ut plurimum sed benigne; ab hoc morbo va-
 lidiori regressu, imò rari infantes, primis a nati-
 vitate septimanis, ab his immunes sunt, et per. vid.
 mille post. facile consue la emolita decidunt. Senibus
 in continuis, frequentius occurrunt, sed obvis, fortis periculose.

Hif. infantes: exiguas, raro observabis aphthas,
 nisi in febribus continuis, prodigium aut humna-
 libus, quae sequentes sunt intermittentes; in conti-
 nuas degenerantes; & initio continuas, postea
 mitescendo morbo in intermittentes degenerant.
 Solent quoque tales febres, sequeantur praecedere
 aphthas. Semel vidi tantum in muliere post
 tertiana exiguas aliquot proxiimas, aphthas,
 et quidem in gulis, ubi febris adhuc vernalium
 indolem habent. Boerh. bis tantum vidi erat,
 absq. morbo praegresso prodire aphthas densas,
 sed in solis labiis. Semel vidi in puella sine
 absq. morbo praecedente, aphthas densas, et fuscas,
 in toto ore interno, vix cum aliqua molestia
 nisi cum difficultate deglutione, et deinde
 aphthas crudas interni oris superficies ab at-
 tactu cibi, et potus dolebat, quod hi bibui
 facio cepabat. Quare raro sunt hae febre
 praecedente.

Praecedunt quoque febris, ut dicitur, incipiens cum diarrhoea
 & dysenteria; magna, perpetua, nausea, vomitu
 prostrato appetitu, anxietate magna, saepe repulsa,
 circa praecordia, debilitate summa, magna evacua-
 tione quacunque humorum, stupore, letargia
 somnolentia, bis, inaghi, perpetua, perpetua
 guttula, deponere, et dolore circa stomachum.

Frequenter quoque aphthae sequuntur illas febres, quae cum diarrhoea & dysenteria incipiunt; praecipue si acri calidior tractantur & evacuatō adstringentibus suppressatur, in prius educto per cathartica morbi comite vid. Pident. qui notat, eodem tempore quo dysenteria epidemica grassabatur, febri quādam ortam fuisse absque dysenteria, sed in hominibus, quoniam ideo etiam dysentericam vocat. haec in febris, ubi diuesum meditabatur ad aphthas properata fuit, ac uelut alia febris. sed simul notandum, in hac febre sudores fuisse rorores, et porcos, ubi in alia copiosissimi erant. quare fit, aphthas tunc imprimis sequi, dum ex morbi peculiari indole & constitutione acri sudores minus procedunt, quibus peccoribus maā evacuari possent.

nausea magna et perpetua, a sordibus biliosis putridis glutinosis oritur, quae neglecta, febre plus corrumpitur, resorbetur in sanguinem, et cum in sanonem humorum indolem mutari non possit expelli. Sed e corpore per vias. hinc periculosiores aphthae procedunt si negligatur haec maā, quae viribus deinde debilis. tunc evacuari nequit, quod initio morbi fieri debebat. si quo talia symptoma adsint, absque suspitione inflammationis ventriculi, merito maā reccor. in ventriculo statuitur. Anxietas magna. circa crithos. Suis, dum

maā cōsta, et mobilis: facta, brevi expelli debet
 de corpore p̄ vias: vias: p̄ metastasis: in alia
 loca deponi, magnasq̄ perturbationes, et ingrimis
 anxietas, p̄tationis: oriuntur, q̄e criticas: evoca-
 ationes: p̄cedunt. criticam autem esse aphtha-
 rum ad os internum, et primas: vias: depositionem
 certum est. hinc sepe indi: critici: diebus: pro-
 die aphthas: cum insigni levamine, minis-
 sime erant, alio morbi tempore erumpentes.
 febelaer dicit: sepe morbos: lentē et sensim solvi p̄
 crisis: imperfectas, q̄o aphthas: adnumerat. Latetur
 in aphthas: ante quum periculosas: esse, optimas:
 vero, q̄e q̄mo, nono cum levamine significare
 cōtione: proveniunt, non ita copiose, et his:
 presentibus: febri: et sympta: cessant. Damna
 autem illas, q̄e ante subitam morbi maā
 p̄cedunt p̄ levamine. cum q̄o aphthas:
 critica: veras: sint, non minus, et perturbatio-
 nes: criticas: p̄cedere, anxietatem nempe
 circa: p̄cordia.

seō anxietas: illas: repetitis: vicibus: invadit, quia
 aphthas: deciduis: sepe succedunt novae, as: simili: maā
 morbosas: p̄tibus: non expulsa: q̄ndos: enim tanta
 est maā copia: v̄ vias: adeo: forte: ut non possit
 crisis: fini: aphtharum: huius: et semel, et tales: sunt
 p̄tulosae, quia: semper: deciduis: novae: succedunt,
 et copiam: maā morbose: indicant. Notandum
 t̄p̄: observare: tempestate: calida: et pluviosa
 crisis: sepe: defuisse: et difficile: observari.

si subita debilitas adfit, communiter maligna sunt
 aphthae: sepe tñ diarrhoea, dysenteria aphtharum
 cedens, debilitat egros. Sed tñ critica si erumpant,
 denuo vires redeunt. Si in pepsimis, et malignis
 vis exanthematibus statim initio subita vi-
 rum prostratio observatur, donec materia maligna
 superficiem corporis petat. Sepe etiam in ven-
 triculo aliquid maligni haerens, subito proster-
 nit vires, ut in morbis malignis, post sudores noct-
 urnos diu toleratos in phthisis, aphthae interdum
 observantur.

Stupor et hebetudo, communiter aphthas praecedunt,
 unde torpidus, et somnolentus egro demum bit.
 cum autem aphtharum materia cum lymphis
 tenuia vascula peratur, et lymphae antorem in-
 ducat, ut vasa obstruat, non mirum est, cum
 loci mape talis materia intoret nondum per
 metastasim delata, versus superficiem primam
 viarum antorem induere lymphas, et vasa
 cerebri obstruere, somnolentiam causare.
 itaq; comatus, lethargi praefere nascuntur.
 dolor, et pondus circa stomachum, propius
 ubi jam in oesophago, et ventriculo aphthae
 haerent, antequam in fauces, et ore appareant,
 conpunguntur egri, ac si durum et rigidum ob-
 staculum in oesophago esset, quo potui deglu-
 tiendo obfistat. Sepe observari singultum

aphthas in ore aperturas brevi procedere ^{147.}
fieri videtur, dum aphthosae crustae superius
ventriculi orificium obfident, illudq; molesta
irritant. Si etiam dum subito, major ossa
deglutitur, difficulter transiens in finem oesophagi,
singultum parit.

Si frustim hinc inde apparent pustulae, jam
primo in lingua, labiorum angulis, de paucis
bonum est. quodq; in parie procedunt in oris
internis partibus, cum intus dense coeant in
interioribus; sed vehementia morbi, nausea, et
perpetua singultus, ubi et dolor, ac pondus, acria
stomachum sat doent, non sedendum talibus aphth.
his, hinc frustim appareant. praeterea quodq;
vires adeo prostrata sunt, ut non sufficiant expellere
de maie morbosa. hinc possunt prodire pauci,
malotum omine. Id autem in senibus, viribus jam
fractis observatur. vnum pulsus, celer, et debilis,
nullum symptomatum levamen, doent, irritum
esse remedium, unde parie, et symptomatice
procedunt, hinc lethales. Deim observetur in om-
nibus exanthematibus, quae sunt ex his, confisi pro-
cedunt quidem, sed parie, et lethales.
aliquando primo apparent in visceribus, aspen-
dente quasi ex oesophago crusta alba, densa,
splendente, instar recentis. Cordi lenissimè
adhesente, lente foras aspendente, sed ubi longius
lethales. Cum enim ab interioribus foras aspendant
versus os, et omnia interiora jam aphthosis plena.

nisi enim remediis obtineri possit, ut cito cadat talis
crassa aphthosa, et vires. sufficiant, ut contom copiam
male morbose eliminent, per nulla superest.

Aliando duris, crassis, tenacibus, crustis, totum cavum
oris, ubi, usq. ad extrema labiorum obducunt, et ab
his raro resurgunt egri. nam tunc nova aphthae
oriuntur, et priori crassa nece dum deidua aggluti-
nantur, cum, nullum humidum a vasis supposito
ad externam superficiem im. dense crassa venire
possit, illa exsiccat, tenacior fit, magis resistit
sue separationi, unde nil possunt deglutire egri,
in lingua, labiis, buccis, rigidis quasi factis, ne
quidem liquidum ori ingestum continere possunt,
 tandem et faucibus sic repletis, miserrime suffocantur.

dur.

si haecim occurrant semper sunt coloris albi, pelluci.
di, instar margaritarum, tum bona sunt, sed ubi
denso agmine concreta sibi mutuo sunt, iam opacum
albam crustam formant, qd. nisi cito decidat, au-
getur, et spissior fit, tum crassa talis exsiccata
colorem mutat in fulvum, flavum, tum in
grum, resissimum. quod erumpentes, statim sunt
cinerei coloris, et lethales. reliqua colorum di-
versitates videntur pendere, quod diu haerent haec
crustae, anteqm. decedant, qd. semper malum est.
sed nigrescit statim non sunt observatae, unum ubi
diu haerent haec crustae, tum circa mortem nigres-
cunt.

143.
Nbi. hiesunt aliquid in, et vires salvalide sunt, hinc
liquidum urgens canalium destructorum extrema
separat idam crustam, preprimis si emollientibus
et detergentibus, et internum fovetur perpetuo.
aliquid citius, aliquid intra plures dies, primo ca-
dunt; probabile tñ videtur, qd in ventriculo,
et intestinis, potu deglutito, et aliis humoribus,
continuo emollita citius cadant, qm in ore.
si tum deciduis aphthis, loca pura, rubra, et
humida, appareant, et non renascentur, et rari
prodeant novae aphthae, bonum; si formis sit
locus, crustae deciduae, malum, brevi renascentur
dense, quodq densiores, ut priores, si vires ad finem
expellende huic mod. morbose; si vero agra
debilis fuerit, anxietas ingens sequi solet, et nisi
brevi novae prodierint, pereunt agra. quodque
aphthis deciduis, locus apparet quasi tenuissim,
ma tela alba obductus, et intra paucas
horas aevi copiose veniant, ut ante. tum
est copiam adesse mae expellende, et vires
huic expellende sufficere. haec aphtharum
separatio, novarum eruptio, aperi Ories res,
sit, et ultra, anteqm omne noxium expella-
tur. si qd locus, post deciduas non genitus
humescat, anxietas quodam circa proclonia,
somniale huius remaneat, est crisi perfectam
factam n fuisse, sed adhuc mae expellendam
adesse. imperfectis qd crisis, quodq solvitur huius morbus;

si nempe copia sit mada, qd adhuc loca tota simul,
 & semel evacuationi nequit, hinc deciduis, novae
 succrescunt, et ad qmvis novam excretionem plus
 levatur ager.

Quod cito cadunt, bonasunt, licet renascantur novae,
 brevi denovo seporonde. notant enim copiam madae,
 sed mobilis, vis sufficit, viasq; salubritas epe.
 si tarde cadunt, sit mada tenacior epe, vis
 minus firmas, vasa supposita non satis pervia.
 si longum intervallum inter deciduos, et renascenti-
 des interponitur, liquet, postea nondum mada
 morbose subactam fuisse, reliqm adhuc in-
 dignispe maturatione, anteqm exoneretur, hinc
 morbum longum, deciduis obnoxium provide
 mada interim in hoc emolumentum est, qd aphthae
 deciduis liberius deglutiant agri, et alimen-
 tis levibus interea refici possint, ut supradictis
 deciduis sufficient. si vero aqve densae & densiores
 renascantur, metus est, ne mada in tanta copia
 mada exoneranda succumbat, crustae expiciantur,
 & sufficientibus viribus, non decendant, unde nil
 deglutire possunt, et obierunt. si aphthae deci-
 duis, os internum parum, et humidum apparet,
 nulla anxietas circa praecordia, lebetudo somni,
 nolentia adfuit, febris cepit & imminatur con-
 finio, salus certa agri.
 Sunt qd aphthae ultimorum emissionum, quae

in has partes liquida emittunt, obdurales per humorem
lentum, hinc dein crustosa affectionis in interno ore
esophago, ventriculo, intestinis.

Ab aphthi varia mala oriuntur & quatenus superfluum
primarum uarum sequunt & quatenus decidunt aphthi
crustas superfluas dolet, et est vasis dilatatis, etiam
ab hac crusta innumbere liberis, nimia copia
dimittuntur humores.

Si crusta aphthosa lingua, orisq; interni superficiem
tegit, sapida, portante, papillis, nervis, apphitione
vocant hinc Sapor omnis pñt. simul omnibus
miseris liquidis obduratis, siccitas horum peritum
adest, hinc a crustis, et siccitate, buccae, labia, lin-
guae rigescunt ita, ut vix liquidum ore contineri pñt.
Simul sub his crustis ob appulsum humorum eorum
non invenientium, vascula dilatantur, et siccant
humores molestissimi, qui circa fauces, et laryngem
periculum suffocatiois inducunt. in esophago saepe
arbitatur eorum, ut nil & parum, et hoc moleste
transire pñt. cum iam vasa haec turgida, et
humida, ma morboza plena sint, eliminanda
nil liquorum morbosorum sub hac crusta stagnan-
tium putrefactionem metnendam, praecipue si
valida febris urgeat, tum enim inflammatio nascitur,
humor augebatur, et a calore aucto putredo pñt.

Si Ventriculus, intestinae crusta densa aphthosa
teguuntur, officina vasorum absorbenrium, luteorum
clauduntur, nil qd cibi, potus, medicamentis ad sangui-
nem duci potuit, augebatur qd febris putredo, et

plus, prosteruntur, et ab hac sola causa aphthae
in mortem terminantur. Licq; ab asumptis chym
liquidis angustiae nascuntur intolerabiles: si per in-
testina tumentia transire nequeant, si oriamti
inveniant, immutata alvo elabuntur. idq; fit
si totus ventriculus, intestinorum tractus tali crassa
leguntur, sic ubi a denegata refectione corporis pro-
ducuntur.

Crassae deiduis, dolor inflammatorum, et demudatorum
partium, et cum vasa dilatata sint, nisi illud nova
crassa aphthosa legantur demis, leguntur sepe salua,
sed copiosae, et humor non raro viscidissimus, et
laxatis, dilatatis vasis, unde sepe sanguinem ad-
mittunt, et salivam sanguinolentam fluit, talisq; dyspen-
ta; similis enim humorum affluxus, fit ad intesti-
na, et vasis crassae deiduis, unde diarrhoea, dyspen-
ta, quae sepe occumbunt, quia debiles a morbo
talem evacuationem ferre nequeant, si vero moderata
sit talis evacuatio visis constant, bonum, quia
reliquiae morbi per patula vasa evacuantur, et
tunc non renascuntur aphthae; si vero denovo pro-
pulsentur aphthae, ut sepe adhuc in corpore
maiori morbi ita visidam, ut nequidem pro laxa
et dilatata vasa exire possit, unde vix eger
superabit morbum.

Cum partes vires, suppositae sub crassis, inflamen-
tur, deiduis huiusmodi loca apparent ruberrima et
dolentissima, ut vix deglutire possint pro dolor

excoctatum parvum, quod vivum saepe stillant
 sanguinem. intrin parie et repetite utendum
 potu leniente, melito, ne cruda et excocta lactea
 a fortiori conerescant, et inedreabile malum consunt.
 ex hac causa molestissimum singultum, et
 cordialgiam, à quovis cibo, et potu deglutito,
 in viro sexagenario post aphthas deciduas, vidi
 3. 6 septimanas, ob excoctum superius ventri-
 culi orificium, difficile potrat leniori malum
 quia singultuoso motu de novo locus dolens, dis-
 trahabatur, imprediebatur, consolatio.

In oris interni partibus post aphthas deciduas
 videmus quid mutatum sit, cum jam per consuetam
 aphthosam ductus pancreaticus, cholesticus, obstru-
 cti sunt, et quæ anxietates, impedito bili-
 bus, post, et ante anxietates, impedito bili-
 bus, pancreatica fluxu ad duodenum, crassa
 decidua, excoctus, locus opparet, et dolens, fixum
 impedita ante bili, mora acrior facta, denique
 in intestina fluat, partes excoctas, laeset unde
 tormina, saepe scissima, diarrhoea, dysenteria
 periculosa, ideo damnandum Prædicti in aphthi-
 purgantia, quia lethales hypercatarses, inde videntur
 tum ab intus purgantibus, tum bile fortius, et
 intestina influente, et partes excoctas irritante.
 aphthas salivas aphthas deciduas, saepe si aliquot
 dies durat, intum dilatat, et laxata vasa con-
 stringantur, partes lividae, quæ si dilatat vasa
 in intestina effluunt, tanta copia, saepe si dies
 eduntur alio, ut totum corpus exhaureatur.

mae febrilis; tanta saepe malignitatis; motu critico,
 ad partes quasdam deponitur, ut vicia omnia
 sal cito destruat, gangraenam inducat, ut sit in
 carbunculo pestilentiali. Nam aphthae motu
 critico, saepe malignae, ad suppurandum oris, parva
 2 cumq. varium deponuntur, partes fulgent vivae
 crusta tenaci, mortuae sequuntur, viva compressa
 2 muntur, motu febris aucto nova livida appellantur.
 2 tur, vasa subiecta diffunduntur, obstruuntur, in
 2 flantur, suppurantur, gangrenantur, progre-
 2 sive aphthae crassiores augebuntur, donec ad opa-
 2 sphaerae aphthae crassiores augebuntur, donec ad opa-
 2 usq. omnia emoriantur, unde ulcera rebedia,
 2 erosio ad os palati usq. aphthae etiam omnes
 2 nites, apiam, sunt gangraena suppuratoria, exhe-
 2 ma enim vasorum interita humore infuso cons-
 2 tam faciunt mortuam, a vivis separandam.
 2 sem metuendum, si crustae non decidunt cito
 2 dum enim nova crusta subcrepans priori ag-
 2 glutinatur, partes vivas compressas, malum
 2 propagat. si tales dense crustae decidunt
 2 cito palatum occupant, saepe legens membra.
 2 nae has partes destruitur, et gangraenosa. his
 2 crustis separatis, os nudum apparet coriosum
 2 sibi, peiores gangrenationes sunt, si aphthae
 2 malignae sint. si jam talia fuerint, quae in ore
 2 oculis patent, in ventriculo, et intestinis, quod
 2 gata malorum semina.

Cum jam aphthae motu critico febrili ad hos partes
 deponantur, sit hunc motum nunc quovendum esse.
 si enim aphthas hos cum Vltimum aphtharum confun-
 das; easque more illorum, adstringentibus tractes,
 et ita emptionem in ore impedias, febrem, an-
 xietatem et alia mala augebis; neque spem donec
 aphthae demum empyant; debet ergo materia aphtharum
 meabilis attenuata fieri, et vasa diffrangi ad facilem
 materiam transillum; hinc febris adeo moderari ut
 nec excedat, nec deficiat, vide de febre ardente. unde
 decocta diluentia, attenuantia, detegentia, si
 lentior materia attenuatur, et vasa laxantur ut facili-
 ter materiam transmittant. decocta chinde, sifosi ros.
 super. passivae de. juvant. si vero omnis super-
 ficiis pomeorum visum aphtharum crustis obfusa
 sit ut potius in deglutiri in vasis laxis crusta velis
 resorberi nequeat; tum si externam corporis super-
 ficie liquidum introducat in sanguinem, ut
 per samenta abdominis, balnea de. lac duela
 et copia dilutum propius infunditur, si huius
 pedes, et manus seque immergentur calido. dis-
 mala etiam valent ut porci venis bibulisque
 absorbere si crassa sunt tanta crassa ne dectas.
 item vapores et liquida ventri admissi. alius
 sit liquidus, ut decoct. panis, nutrens, et ab
 omni putredine alienus, cum modico melle,
 si saponacea sua vi absorbis, crustas citius cadere
 facit. addatur modicum vini, quod etiam mire

erigit. vinum enim ore detentum p̄ breve tempus;
 si exspiratur vapidum est, si venas bibulas resorbto
 subtilissime, inō squis id regendo ebrietas sequi
 rit, licet nequitas deglutiat. si optime vino
 coquantur vires, ut expellatur tota maa, adde
 in vinum porci autē p̄. r. impletis febribus.
 cepit in omnibus exanthematibus retrospis,
 nisi ingens calor imediat, vinum est expellens
 optimum prouidentis datum.

his q̄o sustinentur vires, sediens subministratur
 sanguini, vino addito incitatur leuiter motus
 sanguinis, si torpeat, ut humor vitalis urgeat
 finis canalium obstruatos, et removeat crassos,
 sic patula via fiat, canalibus apertis, maa aph.
 torpe, si adhuc in sanguine adsit, expellenda, et
 vires simul eriguntur.

sed crassa illa sinfiores quodq̄, exficata p̄sthi.
 narius, adherent toti superficiei primarum viarum
 qm ut solo impetu liquidi a tergo urgentis p̄
 p̄soni propius, quare humectetur, emolliatur
 crassa, ut citius decidat; huc decorta emoll.
 leniosa, decord. rapum, alth. scorzon. succus
 rapum caprep. Cnith. coltus. cum melle; gus.
 culum oryza, rapum siccarum &c. hec ind.
 fumentur. cat. Catolapm. ex infusum fiant collo
 abdom. applicanda. gorgonifualas, elyptus, ex infusum.
 lac ob lentorem diutius crassa adherentia comophoni

emollunt, interne datur, cum sanguine ad crustam
ab interno deducta, eam ab interno emollunt,
ut citius decidat, simul acrimoniam temperand
et viscidum leniter dissolvunt, plane si chin. fossap.
addantur decocto cort. aven. de. qd talia in
ore frequenter detineantur, ut crusta emolli-
antur.

Sidenham, de aphthis, post febrem quidam epidemi-
cam erumpentibus, agens, cort. peruv. usum lau-
dat; dabat autem cortic. ubi aphthae non de-
derunt sponte, sed in longum tempus decurrerent.
Febri autem illae, licet continua esset, exacerbatum
in circa noctem, ac si duplex foret tertiana &
quotidiana; unde et illam de genere remittent-
ium fuisse, qd intermittentium genus habent
usq. corticis tolluntur. quare Sidenh. corticem dedit
ut febrem fugaret, simul, multo spem observavit
crustas cito decidere. Cum autem febres anthu-
rales epidemicae, saepe continuas mentionatur, licet
revera exacerbationibus suis, tempore intermittenti-
um comuni, genus suum testentur, et postea
mitescere morbo in veras intermittentes transcant;
dabam in agris ejusmodi debilibus, aphthis jam
sat densis praesentibus decoct. cortic. peruv. quia in
forma ob aphthas asophagum occupantes non
facile deglutitur: ut febrem compescerem, dabam
extra exacerbationes; sed melius ne vis adstrin-
gens corticis aphtharum eruptioni, et crustarum indu-
rationi majori, officeret; hinc interpositi decoct. emollien-

et mirabor, crustas aphthosar citius decidisse, qm in iis;
 quibus vires robustiores, et febris mitior cort. usum
 non postulaverant. Certe in crustis gangrenosis
 separandis corticis vs magna vid. de Gangrenis.
 at cruste aphthosae, gangrenosae sint. Fortè qu-
 dentes dentari possent cort. usus in exanthematibus;
 illis, qe frequentissime occurrunt in illis regionibus;
 ubi aphthae raro v nunqm apparent in febribus.
 Cortex enim febrem mitigando, facit moderatum ap-
 pulsam humorum in loca gangrenosa, utilit. se-
 parari cruste possint, à portibus viis; magnus enim
 febris motus vivax sub crusta, aqve in gangrenam
 convertit. motus enim humorum ad resolutionem
 sedatur, requiritur seu temperatur, ad suppurationem paulo
 auctior, sed si nimius sit gangrenam facit.
 Deciduis crustis, locus dolentissimus, apparet, à melle,
 et puro raporem irritarentur ha partes; sint qo
 modissima, et demulcentia medicamenta, a novina,
 et emollientia, ut crem. lactis c. vit. ovi, et syr. papy.
 albi. tenet enim dolorem excoriatarum ptuim,
 et simul nimias evacuationes. liquidorum, qe
 dilatata sub crustis vasa, ob syr. papy. moderatur,
 qui in benignè evacuationes, nimias compellit.
 Quandoq. tantam copiam, et emipia glandu-
 larum exire, indi aphthae deciduis, ut opus
 fuerit monere aqros, utidam deglutiant, ne ob
 tantam liquid. zathuram exsiccarentur. ubi
 autem dolor minui incipit, tum Amia robo-

= rancia dentur, ut sensim dilatata vasa constri-
= gantur; optimum est decort. agrim. cum melle
ros. & ros. decort. c. melle.

Cum autem aphthis deciduis; si dilatata vasa,
nimia copia humores exeant, et diarrhoea
debilitans oriatur, opus est roborantibus, sed
si stringantur vasa aperta antequam mea morbi
tota expulsa fuerit, recidiva ob vires jam fractas,
periculosa sequitur. quare cibus sed medicus non
noam morbi, sed humores bonos & aperta vasa
evacuare, plane cum quidam aliquot diem in
= servallum inter aphthas deciduas, et reaper-
= tas intervallat. quidam enim quid super de
mea morbi in sanguine, nondum expulsa,
febris, anxietas, sepe recurrens, pulsus debilis, et
debilitas adsunt; si vero totum seporatur a
sanguine, tum pulsus fortior insurgit, et est
cum sedimento di. tum si talis diarrhoea ori-
= atur, iterum debilitans, roborantia dentur, et
vasa aperta constringentia, ut ros. decort. c.
melle ros. & leve torm. decort. c. mell. ros. salviae.

In fine morbi, ubi jam bene habent, et si se alio
cuisse omnes evacuare non sunt, neque relicta comp-
= de, noceant, dentur purgantia, sed tantum rhubar-
= barina, mirbal. di. & si simul stringunt jam:
Cum in febre cum diarrhoea, et dysenteria in fine
morbi aphtha? quia liquidissimis ductis &
has evacuationes, humores residui, & viscidissimae

in vasis extremis haerent, aphthas producant. sed
 et specialis morbi indoles, quae maius morbi per-
 has superficies internas expellitur, huc perhinet. si
 tident. in febre quadam dysenterica, ^{line} exanthemata
 cuatationibus. In propeensionem magnam ad aphthas
 observant, quoniam in alia ulla febre; in illa febre
 autem non potest aphtharum, debui, origo ali-
 quidam in aliam excoctis; quod pendebat a peralioni
 morbi genio.

Cur id in pueris, senibus ingrimis? in etate pueri-
 mus abundat, sepe adde. aer, qui sepe vomitu valde
 evacuat, si jam talis haere in extremis incipit,
 aphthas producit, sed plerumque benignas; tum per
 vasa aperta deciduis aphthas, separatur magna copia,
 talis glutinis, alioque cum leuamine evacuat; hinc
 sepe infantes aphthas laborantes, diu nocturnam
 alvo deponant fumo cum leuamine. In senibus
 vero lentescunt omnes humores, hinc aphthae, quae
 non debilis propellere nequit maiorem ad extrema, si
 propellat, evacuari ob cutis superficiem rigidam
 multas, cutis spiracula coacta, nequit in inte-
 rioribus quod remanet, et si compiantur febre acuta,
 maiorem cortem, non ad loca interiora deponit,
 quae semper humida, hinc locata sunt. interim
 in senibus longiori tempore, ob vires debiles, fit
 maius cortis et communiter in periodo, repetitis, plu-
 rimis vicibus efficit id non, quod simul semel in

estate vegeta, facit, unaq. crisi eliminat, in febribus.
plenus, repetitis, et imperfectis: crisis. id fit, magis
per se si portes, sui evacuatur, quia per se cogit.
tur, non tota ad semel.

Cur facili p. calida adstringentia initio morbi da-
ta oriuntur? si enim p. calidum regimen et me-
dicamenta liquida aspicantur, tum et humores im-
meabiles, crassissimi, et vasa capiantur, unde facili-
humorum stagnatio, obstructio vasorum, si nempe con-
trahatur p. morbi genus, adstringentia vero, cum
constringant solida, inspissant liquida, idem faciunt,
preloque si in diarrhoeis, et dysenteris, ex sanguine
materia ad intestina deposita, orti, nondum expulso
morbis fonte, initio dentur. inde aphthae obstruc-
tiones, mesenterici, hepatici, morbi convulsi, saepe oriun-
tur, si materia acris sit diarrhoeae causa.

Cur purgante initio latis morbi dato aphthae lates-
cant? quia acris illa materia expellitur, quae
et dysenteriae, et febris sequentis, et comitantis causa.
immo repetitis purgantibus tident. antequam omnem materiam
eliminaret. et cavebat, ne febre diutius protrahata,
debilitatis viribus, materia ad interiora deponeretur.

Cur in primis aphthae molestae, et funestae singulae?
duplici aphtharum tempore singulae, oriuntur. et
initio, etiam, antequam in ore, et faucibus, vel in ap-
pareant, dum jam copiose per os, ventriculi, orificium
occupant. et oriuntur in fine morbi aphthae, jam

Deciduis, cum excoinata pass. dolet, et ab omnibus
 asumptis laeditur. singulis initio morbi, peiores,
 quia interiora densis aphthis obsidentur, et saepe
 dein apertendo per oesophagum, et fauces omnia
 replent, sunt ferè lethales. singulis vero in fine
 morbi occurrens deciduis aphthis molestus quidem, sed
 raro lethalis, dum tantum mollissima, in vultu
 dantur, ut consolidetur locus, hinc si duci talis pri-
 gultus, sepe ducit. si vero maiorem singulis caam
 putes, eam vomitoris, et purgantibus eliminare,
 ventriculi funestam inflammationem producit.

Cur aphthosae tunica ventriculi lentitiam creant?
 quia aibi non mutantur, actio enim ventriculi turbatur;
 item aphthis deciduis per vasa gastrica tanta copia li-
 quidum exit, ut omnia ingesta cum his brevit. exe-
 rant parum mutata. crustis aphthosis ventriculo ob-
 speso, affluxus humorum ad ventriculum cepit, qui
 in revivitur, ad coctionem abominos.

Cur aphthae nigrae perficiuntur? Hab initio talem
 colorem habent, sed mox per hoc loca eliminandam
 adeo malignam esse, ut extrema vasorum, quibus
 infarcta haeret, illico gangrenosa reddat. si vero
 ut plerumque fit, aphthis in deciduis novae subres-
 cant, et densissimas crustas faciant, tum extrin-
 sic horum hyalines. forata nigrescit et à tali crassa
 incumbente suffocantur partes vires suppeditae,
 gangrenae cortipiuntur; hinc funestus exitus.

187.
Cur aphthosum os grauidae abortus nunciatur?
Cum aphthae sepe deglutitionem impediunt, hinc
corporis refactionem; item deciduis crustis tanta
copias humorum sepe profluat, alio, saluatione,
hinc febres mutantur humores nostri; patet
satis periculum abortus esse ex inflammatione.

Cur in putridis pulmonibus, Reperit. dr. aphthae
adfini? proculpe dum in ultimo et funesto mor-
bi stadio sudoribus nocturnis diffluunt, solent
et mini finem, hinc in a putrida reobsta
in sanguinem, ultimo sed in toto nae conamine
ad suppurum primorum vicum deponitur, simul
etiam tunc solent cessare sudores nocturni.

Cur humor, calor, suffocatio, angina ab aphthos
refrigeratio? si nempe aere et soli frigido utantur
agni, tum enim comprimuntur extrema vasa, crustae
indurantur plus, impediunt illa critica depositio,
hinc augebatur febris, per qm velocius aucti humores
urgent finis vasorum obstructos, si calorem, et
tumorem faciunt, et in faucibus angina periculo-
sissima subito nascitur. hinc externis colla ap-
plicatis, internis semper tepidis utendum, ut in
perpetua laxitate partes conseruentur.

Cur deliria, iactationis, perigilia sudor frigidus
adeo hic funesta? quia designant magnam ma-
copiam, qd hinc pro parte sequebatur aphthos pro-
duxerit, in reliqua moreretur in sanguine, cerebrum
turbat, quod vasa occupat, et hinc vix sufficiens
ei coquendum, et expellendum, et hinc propellatur

interiorum superficiem, crustas augebit, quæ comprimendo portio, vias, inflammabit, congredebunt. ut quæ exad aliter, denique symptomata omnia, aphthas patientes aut cessare, aut minui multum, idque in omnibus exanthematibus adesse debet, nempe levamen post eruptionem.

Hinc aphthæ rubricæ, albae, tenues, siccæ, molles, facili cadentes, porum renascentes, superficiem, bonæ. Candidissimæ vero opacæ, flavae, fusæ, nigrae, densæ, crassæ, coeunt, duræ, stiles, apertis resiste, erodentes, male.

NEPHRITIS.

Renes quidam inflammatione conpunguntur, et valida, quia partem emulgentem, in renibus minutissimis ramis distributam, appulsus sanguinis est magnus, et altissimus.

Renes locantur versus lumbos ad trium digitorum transversum distantiam a linea dorsi, ita, ut renum summa pars tertiam costam, ab inferioribus numerando, tangeat, unde, circa posteriorem, et lateralem abdominis partem, quæ ultimis costis, et oppositis interjacet, dolor ardens, pungens, magnus, cum febre acuta continua. ☐ rari, rubra flammæ, humentia enim vasa inflammata, secretoria vasa etiam comprimunt, adeoque secreta etiam copia minuitur. quæ tamen ob febrem acutiora, hinc præsertim. One emittenda. Stimulus, licet porum admodum in vasa

contineatur; unde hac flamma est, rubra nimis. si vero
nimis infusa, et compressa sint vasa secretoria -
ut liquidissimam tantum partem transmittant humi-
tenis; et vasa prodest. Quae, quae pessima, quia vali-
dam notat inflammationem, et simul omnia Olia et
o'leas febre acuta acriora facta; si et namque Eli-
minanda, in sanguine remanent; et diluens san-
guinis ad renes pulsi vehiculum, si et exitum,
auget densitatem inflammationis.

Lumen rene inflammata, musculi proas, vasa
magna sanguifera, nervi vasis semur tendentes,
vasa spermatica, testis vicina retribus, comprimuntur,
unde, stupor cruoris vicini; dolor inguinis; et
testis vicini; foris ob sanguinem si renes transire
potentem hinc major copia, ex aorta descendente,
ad vasa spermatica, et testes impulsio, quoniam per
venas reduci potest. apud haec symptoma nephriticum cal-
culosam frequentius comitantur, quoniam nephriticam
inflammationem. hanc enim aliquoties curandam
habui, absque eo, quod egi de stupore cruoris, dolore
inguinis, et testis convergerentur. imo, cum per
uteros protruderetur calculus. haec symptoma, sed
non semper adsunt. quidam etiam, dolor iliacus,
adest, ob irritationem nervorum abdominis, sed non
in illo potius morbo aucto; item vomitus bilis, et
ructus apidui. sed haec etiam in nephriticis cal-
culosae observantur. interim dolor ordens, prius, et
febre acuta continua, signum esse inflammationis,

Sicut et $\square$ ne difficultas; item alius raro ita clausa
ut n^o obedi^{at} signatibus. hinc q^{uod} haec a colicis, iliacis,
calculo distinguitur satis facile.

Præter causas generales inflammationis, produciunt
eam, quicquid sanguinem p^{er} finis arteriarum adve-
nit, injecit, ut vulnus, contusio, abscessus, humor
qualiscumq^{ue} comprimens. Item diuturnus decubitus;
in morbis. cum renes in motu, respiratione con-
tinuo agitentur, coarctetur ne quid ibi stagnare possit.
hinc vitæ sedentaria. homines renum morbis corri-
piuntur frequentius; podagrici plurimi; item ii,
qui ob fracturam cruris, diu decumbere debent,
renum morbis corripiuntur. item graviores gon-
orrhoeæ, elevatio; q^{uod} sepe apoplexiam produxit &c.
calculus $\square$ irritando $\square$ mole sua premendo vasa
renum. corpus nimium circularem augendo.
egritudo, cum vectio diuturna, q^{uod} sepe mictus
cruentus sequitur, ob oppulsum sanguinem in renes
majorem, & vasa lateralibus dilatata; unde etiam
ex hac causa $\square$ majori copia secretitur; sequi
potest inflammatio, si multum sanguinis appellatur ad
renes. item quicquid injecit, creta. $\square$ ne ad
rellivum renum $\square$ ex vesica excretionem, hæmaturiam
dilatantur tubuli. $\square$ nam secretantes, comprimunt
vasa renalibus. egrotantes q^{uod} nimia magnus sit ad
renes oppulsum sanguinem, unde vasa dilatata, lateralibus
libris. $\square$ nam secretantibus sanguinis mictus, sed
sanguis oppulsum hæret in lateralibus potius q^{uod} inflammatio.

Talis sanguinis mictus post evitacionem orbi
sola quiesce, & leni melle pot. deor. facile aratur.
epistot in astra, plane plethora presente, facile
inflammam renum producit. item diuresia
acuta, contraria des.

Grasmi Hystrici, chyrochondriaci, diuturni idem
efficiere possunt. Hystrica chyrochondriaci a
leni animi affectu, copiam, & penitus aquosam
nam excremunt, si jam id seget fiat, sanguis li-
quidissimis orbus, hanc potest in renibus, postea
constituti vasi, & a vasa duci, potest sanguis in
renibus ob spasmos intrahi. hinc in illis ho-
tum corpus segete spasmo afficitur, unde patient
extrema frigescunt, imo contracto asphyxia, nil
deglutire possunt, & hanc. segete his spasmis
ita stringuntur tubuli renales, ut penitus &
nil & profluat. quaedam Hystrica post ventris
dolores, motus convulsivos, & inflationes, inci-
dit in & na suppressionem, idamq; vomuit
in 40 dies; et nullam mingebat & toto hoc tem-
pore, nisi in citius quotidie, qd adhuc cadebat
re ducebatur. apudq; fronte malum, sed
post 6 septimanas rediens, cum tali spasmo
urethrae, ut cadebat nullo modo introduci posset
& in vomitum evacuebatur & na. in aliis
Hystrica ob spasmos, & alios, & & na suppressionem.

rarius autem à spasmodicis Hystericis inflammationes oriuntur, quia plerumque in talibus agris sanguis dilutionem est.

Sed contingit aliquando, asperum, nec tamen magnum calculum in pelvi & uretere uno, alterove locis. Item irritare hos partes, ut uterque ren spasmodice contractus, nihil quod in vesicam admittat; proinde in calculo in vesicam, doloribus exorantibus. Quia post paucas horas prodit. In quodam, cum leviori dolore in sinistra parte renis percipio, omnino plenarie. Quia suppressa vomitus continui, usque ortus, et obitus, in renes sinistro calculo asperius, nisi magnitudine inveniatur, cum rene inflammato, mirum, febri enim decet, quod ob spasmos utroque ren contractus. Quia secretionem impedit, nam calculus, utpote parvus, id facere non poterat. Si tanta est inflammatio, ut plenarie supprimatur & parva, & sanguinis fluat, periculum. Quia enim loco sanguinis, & nam eliminanda retinentur, unde delirium, somni, convulsiones, cum terrore & somno evigilatio. Irritatioque nervi, dolor, convulsiones, in stomachum, mesenterium, intestina, ureteres oriuntur, unde multus, nausea, vomitus, dejectiones alvi, ileus, & inter septa, crurum stujor, lumborum ardor. Sed tamen plus, apertum parent, dum calculus in uretrem in vesicam desil, & mole & asperitate sua ureteres irritat.

193.

Hyg. 1. agit: quibus ex sanguine volubus venit
intra 4 dies intereant, nisi ortae febre copiosa
□ na fluat. idq. in quodam observari, quod tran-
guria correptus, dein idiaco dolore, sed febre orta
multam □ nam emisit, et evasit.

Si morbus levis, sine multis, et gravibus sympto-
matibus, sanatur sepe resolutione benigna. et
coctione, et excretionē mēa, si impiatus sanguis
resolvatur quidem, sed jam mutatus in pulchellam
albam, ut transeat vasa obstruata, sed cum sine noxa
cum sanis humoribus circulari nequit, evacuetur per
vias, et metastasi in alias partes deponitur
vul. de pleurit. peripneum. simul autem reliquae
inflammationes, si □ evacuat mēa cotta sanantur,
hic eo magis, quia facile in tubulos venales
mēa cotta delabitur, evacuetur cum □ na. qd
crassa, sedimentosa □ bona; et etiam crassa, li-
et sine sedimento, et sedimento diviso; sed in quodam
crassa fusca instar coctae excretae, c. leuamine, quae
in aliis inflammationibus suspecta foret; sed mēa
cotta aliorum inflammationum, sanguini mista, ac-
tione vasorum, pulmonum magis attenuatur, hinc
excreta cum □ sedimentum esse ponit; ex veni-
bus vero inflatis statim delabitur in vesicam
cum □; hinc sedimentum non semper esse habet.
qd □ mitta, crassa, ante 4 mēa excreta, si enim
id non fiat, suppuratio meliatur. idq. in omnis.

aliis internis inflammationibus observetur. Si tñ
 morbi vehementia minor est, appulsetur non tam
 magnus, lentius mēa coquatur, et solvitur, tunc p̄
 post septimum alio die critico ☐ evacui p̄
 aliis viis, ut in aliis inflammationibus; sed p̄ daret
 ultra 14thum diem, tñ v̄ suppuraō v̄ lirolus me-
 = luitur, quia tantum tempus daret, illam difficulte
 solvi, et mobilem reddi posse. hemorrhoides morbi
 initio larges, solvant illum, quia sanguine ex vis-
 = ceribus abdominis evacuato, urgetur p̄ calicem et
 utramq; mesentericam major copia, hinc impetus
 ejus ad renes minuitur; inflam̄aōq; citius resolvit̄
 = tur v̄ coquatur mēa. qd non videntur proficere;
 quatenus mēam costam evacuant, sed quatenus mi-
 = norem ad renes minuant, ut citius solvatur inflam̄a-
 = tio, et hac ratione initio morbi, phreneticis,
 = pleuriticis, nephriticis proficiunt. imo melancholicis,
 maniacis, chyrochondriacis &c.
 Si gravior sit, ne in suppuraēm, et ulcus diffin-
 = deret consolidandum abeat; venasectio, p. r. repetita
 diluentia, decoct. emoll. jom dicta exl. et interne
 adhibita; cavendo ab omnibus diureticis, theriac.
 = melleis &c. licet supprimatur ☐na. clysters,
 quia suppositi colo renes fovent, emolliunt,
 ut obstantes mollembe p̄ vasa laxata citius
 penetrant.

Victus, sicut in omnibus acutis, inflammatoris;
 sit mollis, tenuis, ex hordeo, avena dilutus; om-
 nia nutritia nimia vitando. Hyg. enim cor-
 pus ingens, quo magis nutritis, magis laedes.
 emulsiones. In Tenues §. 48. ch. c. O conserunt.
 Calor lenti nimis, in omnibus acutis, et inflama-
 tionibus vitetur, ne aestus augeatur; imprimis
 in renum inflammatione super dorsum decubi-
 tus noxius, comprimuntur enim renes.

si symptas, spasmi, nimis urgent, cum vomitu dolo-
 re abdominis sumo, comprimis in nephritide calen-
 tiosa, cum vis sumope se jiciantur, opiata pro-
 sunt, et post enim spasmi, et agri blande respiciuntur,
 prius in venesectio, et diuenteria, et elasmata adhibean-
 tur ad minuendam inflammationem.

vomitibus in hoc morbo, ruiditer inflammationem irritat,
 augeat; quo v. liquida c. melle prodest, quia lenius
 vomunt. vomitus in a calculo in ureteres, et pelvim
 quiesce prodest, quatenus calculi descensum
 promouet; quod in fist. del. oco amig. d. opio,
 et ablyn. c. succ. limon. etc. et a thym. 3ss. per. l. m.
 Calculus quicquid nil noceat si renes, si calculi,
 inventi in cadaveres, ubi ante nulla signa fuissent.
 quoniam v. sede moventur, et a gravitate
 sua irritando pelvim, ureteres, et mole eas distenden-
 do, pessima mala creant, inflammationem renum pro-
 ducunt; hinc in dolore facto a calculo, venesectio
 ad praecavendam inflammationem utilis, et interne

omnia, quae vias emolliunt, laxant, dilataunt, ut
calculus sine dolore descendat.

si excurrat ultra diem 4mum, nec coctione solvi
incipiat, abscessus metuendus, quoniam, dicitur, solum
remissio doloris, quae in pulsationem mutatio, febris
cessatio, horror saepe recurrens sine causa, gravitas, et
stupor portus. factio abscessu ob compressionem por-
tionum vicinarum et distractionem à vomica renali
pure surgente, nondum aperta, varia mala; ut
quidam dolor urens, tensio, pondus quasi in loco; dolor
urens quidam ad scapulam, et axillam ejusdem lateris
protenditur. si brevi tempore, dum obdormit, atque
gravantem dolorem, acutus excipit, dum sensum ex-
ceduntur, et à copia dilacerantur membranae puri
coercentes; rupto abscessu, puri communiter foetorum
cum aqua evacuat, reliquiae si in vomica re-
manet clausa fuit; item quia in colloco erat, ubi
facile putrefiens severtitur. si ulceri apertum puri
rursus evadat, foetor minuitur puris, et tunc.

Puri quidam cum aqua evacuat, resorbuntur ex aliis
abscessibus, et sanguini mistum, si renem, secretum, et
cum actionem ipsum, vasorum expulsum sit, accurate
permixtum est aqua, et non nisi sensum fundum petat.
si vero à renibus vomicosi veniat, nunquam est ex arte
aqua mistum sed statim ad fundum secedit. puri
ex vesica ulcerata, tenax est, ac glutinis inftar fundum
petit, item prodeunt simul ramenta quasi foliaceae,
forte membrana interna, vesicae, lamellae separatae.

à renibus vero par est terminus; et simul crassiores,
carnosae particulae, quos, canniculas Hyg. vocant,
q̃a videntur portes semigongrenosae renum, exierunt.
= nuntur. hi in abscissibus externis ruytis, cum pure
floci membranae abulose caeunt.

Si q̃o impediti neq̃uīl suppuratio, hoc promoveatur, ut
citò omnia cruda inflammatoria solvantur in blandum
pus. ut decord. emolliant. cystid. cataplasm. &c. si
gravitas, pondus, tensio, duratio morbi materiam
abscissum ducunt, vide, ut gntorius, rumpatur vomica
ne pus diu retentum putrescat, et finiosa ulcera in
vicinis producat, & resorbentem Cacochimiam purulen-
tam sanguini inducat, et tabem. hinc concupione
renum, si hupim, isum, stimulationem, rectionem
abscissus rumpitur; si pus cum $\square$ na appareat, ceteri
sumus vomicam ruytam esse, ex varieg. condicione
puris, iudicandum de naa ulcers. si enim leve,
egle, album spes salutis, cetera malum. intus
in, primum pus post vomicam ruytam, rorū est
optimū note, imprimis si cūctis clausa erat
vomica, ferē semper enim foetidum est, et q̃ndos
sanguinolentum. sed sequentibus diebus solet copia
minui, et sensim ferē pus melius, dum emendatur
ulcerosi loci superficies, dum bonum. q̃o absque
= tia, mundantia, dein consolidantia adhibeantur.
Cum autem caveri neq̃uat, ne $\square$ na ulcus aduat,
hinc ego acrim. temperetur. optimum est serum
lactis vernum, q̃o optimē depuratum, subviride
est, graminis epentham infuse continens, lac asinum,

Lacq^o asinum cum melle post eruptionem vomicae,
dein bubulum, quia nutrit. Lac q^o recens, multum
ab animali appropriatis herbis, partem optimam est
in mundandis, et consolidandis ulceribus. Selterand
cum lacte insigniter juvant. infusa, decorta-
herbarum, cum sine lacte.

Item, nisi colligatio impediat, Theriac. bals. copais.
Odorem violarum. Unde communicant hinc optima
sunt in ulceribus, porca copia datur, et repetita
superbibendo serum lactis, decorta. Ros. aven. veron.
h. v. scabios. millefol. salu. consol. saracen. &c.
hinc praesenda haec duo balsama nativas omnibus
aliis artificialibus, quae altiora sunt; nō et hie
nativas parie dantur. v.g. 3i Theriac. & bals. copais.
misceatur 3ii v 3iis succ. glycyrrh. infus. et fiant
pid. q^o iii powder, q^o 20 v 30 pid. p. dosi. & Theriac.
venet. bals. copais. 2a 3i c. & glycyrrh. x. pid. nro 60.
dantur 1x v ii p.d. bis de die. cum pro lactis de decort.
ut continetur donec nullum amplius, prae in
et na appareat. tam roborantia, et consolidan-
tia his addi possunt ut massae olibanum,
laccocol. c. decort. trochat. consolidantibus, &c.
optima q^o pid. in ulceribus internis. 3i Theriac.
venet. ori. vit. sol. bals. copais. 2a 3i croc. austr. 3iis
c. & liquorib. x. pid. nro 60. 5 v 7 p. dosi. bis
de die, cum multis diluentibus, depurantibus, pro
lactis junctis. item syr. viol. heder. &c. 2a
3ii croc. & 3i diatrag. & liq. 2a 3ii bals. perr.
gub. xx lact. ros. 3ii. in phlysi ad revulsionem

Hæc dicta de curatione ulceris renalis, supponunt
vomitiæ multam pus in pelvium effundere, licet
id frequentius contingat; tñ quidam pus collectum
alia via molitur exitum. ita Hyg. versus ex-
teriora quidam protuberare abscessum monet.
et profunda sectione opus, quia si cutim, pingue-
dinem crassos musculos, psoas, de penetrare debet
scalgellum, anteqm ad renem perveniat. hinc optimè
secatur, si circa dorsum in renem loco, abscessus
foros prominens, et accretus est musculis, ps. quos crasso
foros: vram quærit. alias si accretus non sit mus-
culis, ruptus, pus intra musculos, psoas, et
effusum, ulcera fistulosa facit. quidam contingit
pus parvum □ prodire, partim colligi circa dor-
sum, et humorem facere. sic in quodam si mensis
aliquot □ purulenta fluxit, et in renis dexteri
regione tumor aderat, quo cauterio potentiâli
aperto, pus effluxit; interim tñ fistulosum ulcus
in dorso mansit, licet comode satis viveret, itaq;
naturalis dein fluxit. in alio porum pus cum
nas fluxit, et tumor in dorso erat, inciso humore
nihil pus fluxit, usq; post horas aliquot remoto
apparatu, magna copia prorupit. si vero abs-
cessus citius ruptus, anteqm externo humore suf-
ficiendi se extrinse manifestet, pus intrò effusum
putrefiens fistulas facit in psoas, musculis;

crocopi peritoneo; quia renes extra cavum abdomi-
 nis et peritoneum locantur, seu intra duas mem-
 branas peritonei; intestina rodet, mesenterium
 cum sumis doloribus, si etiam crocopi intestinis;
 pus alio evacuetur, lethale est.
 Cum autem renes intestinis colo contigui sint,
 et partes inflammatae, humores vicini, quidque
 accrescant, si ren colo praeternaturaliter accrescere
 sit, tumque pus ex abscessu viam in colon sit
 invenire, pus in alvum evacuari. certum
 quidem est, sub peritoneo haere renes, si non
 immediate tangere colon; sed patitur diaphrag-
 ma inter hepar, et pulmonem medium, non
 impediri, quia pus ex hepatis abscessu in
 pulmonem venisset, et si fuita educeretur. si
 quo alio crocopi colo, pus evacuetur bonum, aloe,
 album, clysteres detergentes, diluentia &c. bonum
 habent, inde suppuratam intestinorum. si pus
 corruptum, lethale. inde abscessum hepatis. si
 hyss. in suppuratam renum, si pus intro ad intesti-
 num rectum feratur, evadendi spes est.
 Si ulcus ab eo sonari nequit, consumit totam renum
 substantiam, quae soluta, corrupta caruncularum sive
 cum una evacuetur, imo renum frustra prolu-
 magnitudine, cum ingenti dolore excelsa sunt,
 si tota substantia consumpta, carnis sacris relin-
 quitur, nihil, tumque alter ren tunc servandus

munere solus fungi debet; vidit Piso in muliere
 membranam renum externam ureteribus comu-
 rem, ita dilatatam, ut decem lb. parvis caperet,
 sine dilaceratione; crassa enim erat nimis, mirum
 ita totum renem consumi sine sequente hemor-
 rhagia lethali, ubi tñ arteria emulgens magna est,
 sed in phlogi. totus, sive pulmo consumitur, sine
 hemorrhagia, licet vasa sangifera hic magna sint.
 ita qd difficultas curae, dum pure copioso flu-
 ente, aeger nutrimento privatur, bona enim in-
 pus mutata educuntur, & pus resorbitur. Caes.
 rhiniam purulentam inducit, perisina ulcera
 renum ex insonabilis à calido in renibus, he-
 rente, et expelli non potente; tum enim
 idem est, ac si in ulcere & ulcere quid exstaret
 epet; id est in forniculo, qui non consolidatur,
 qm in, & ipsum ibi haeret &c.

si nec resolutur, nec suppuratur, saepe inducitur, et
 in scirrhum mutatur hinc Trallian. cavendum a frigido
 applicatione, ne in scirrhum mutetur. Sarrhus qm dicitur
 nigius est, nocet turbando actionem portis, & vicina com-
 primendo actionem turbat, catrum, ex sua natura indolens.
 jam renis scirrhosi, propriis mole aucti, musculos, psoas
 & nervos, ad crura tendentes, comprimant, inde opus blan-
 ditatis, inedicabilis eiusdem lateris, an autem à tñi-
 bus humidissimis, etiam perfecta paralyssi curari pto-
 affecta fieri possit, dubium est, cum magni tñi nervos

his partibus proficientes ex foraminibus ossi fieri
emergant hinc vix à renibus. Humidissimis etiam con-
pimi possunt, ut ita intercepto liquore nervos paralyssi-
coris affectu partibus sequeatur. hinc Asthenia, et Atrophia;
durities circa renes. Dolores non facili praequirunt in
vamo ventris, pondus. egi percipiunt, et stupor adess
coxendium, et impotentia coarum mingentis pau-
ca, et pallidi sunt, quasi leucophlegmatici; quiddam pro-
gressu temporis hydroperem incurrunt, qui etiam ab
aliis visceribus induratis contingit. quod hoc non
paralyssi, sed stupor, et impotentia quoddam me-
moratur.

In renibus adfuit folliculi minimi quae secretioni
inferrentes. licet et alia vasa secretoria, absque talium
folliculorum interpositione directe ab ostiis derivata
adfint, si jam nunc inflammata pora copios etiam
in tali folliculo haerent, in solubilibus amplius, et nunc
semper in se continet massam calculi, sed solutam, et in
cuiusque corpori contiguo accrescere, et hoc aduerso
continuo secretis, et à tali obstaculo remotas, accrescere
et ei nunc quoddam suam massam calculosam, et cum
quae continuo secretatur, angelibus calculis. hi
enim non solum in renem veluti, sed etiam sub-
stantia renem degradant, et sunt. imò minima ta-
les arenulae partem renem substantiam disperse in
ventre sunt. Schmidtus in ego nephriticis confusis
phlysi mortuis, observabit non solum in renem tubuli

labulum sed in totam remum substatam. quae gabel,
mam inflammatoriam non resolutam, sed indura-
tam in fodiculo basin dore calulo, cui maculae
culosae in latens auresse pnt.

hi causas, et symptota vehementia pnt, medicamenta
optima in pntant, gongrona sequebatur, dum ut pnt
dictum, subito omnia symptota inflammationis augentur;
subito dolor omnis cessans, cum sudore frigido, gultu
debili, intermittente, singultu, et pntas, et libida
nigra, capidosa, foetente, cum coarctatione, suspirio,
et nigra, defecatione virium subita; jam gongronem
presentem ducit. confirmatur gongrona praesens, si
salus a loco affecto prodeat, et necrosi indicant.
hi sunt flavae, canosae, amucosae, nigrae, lividae
in pleuritide, et peripneumonia. pntas; pntas alii amucosae
et pntas, virides, nigrae, foetidissima, cadaverosa, docent
gongronem et in hepate inflamato, et in intestinis. hi
in scrophulide, si et mela prodeat, sunt in inflama-
tionem dicit, hinc compressionem vasorum pntationum.
si vero adhuc qui pntatur et in uno rene tantum pnt,
inflamatio tum a rene sono pntat, quidem et na, pnt
labus putidus, gongronosus a rene affecto delabens
in vesicam et infans, hinc pntat livida nigra,
et ut dictum. Est hinc membranam externam
remum statu differentem, et a pntas remum pntationem
invenit, sed putidum aem pnt elapsium pnt.

Totus propus in curam gangrenæ est, ut spargatur
 mortuum, corruptum, à peste sana, si suppuralem in
 omni ambitu gangrenæ natam, et dein locus pu-
 rus à putrido gangrenoso, consolidetur. sed iudice
 debet integrè hoc mortuum, et puri simul exire
 de corpore. hinc visum gangrenæ adeo lethalis
 est, quia licet spatio corrupti incipere si suppuralem,
 in non datur exitus. ichori gangrenoso, et puri, ex
 suppuracoe in omni ambitu gangrenæ nata, unde
 sequitur putredo pessima vicinorum, gangrenæque sequit.
 In rebus autem si non spargat gangrenas, sed jam
 sistatur, spes est si vesicam evacuari possit ichorem
 gangrenosum una cum pure. cum autem uno
 rene confusio ulcere, altera res solus muree tunc
 ferrendæ fungi possit, sed summo gangrenæ, si
 suppuralem in omni ambitu factam, sistatur, postea
 corrupta gangrenose, una cum pure, evacuentur si
 et nam, plus sanitatem priori posse in gangrenæ
 renem, quam aliorum visum. ratio in eodund
 agni, quia alio gangrenæ ferre, solet ad vicina loca,
 item, nisi alio datus gangrenosus. si et nam evacuetur,
 melius est, ne resorbatur pessima putredine inficiat son-
 2 quinem. deinde, licet spatio mortui succedat, id est
 si et expellatur, adeo in ulcus, post gangrenam sen-
 2 poratam, curam difficilimum.

si jam gangrena adest, qui gangrenoso caeteris con-
 cilio debet, ut dictum in pleuritide, & profundas
 contris actuali inunctiones. si in dorso e regione re-
 nis tumor, & livor apparet, iniri locus debet
 ut ichori gangrenoso ad caetera conciliaretur, caeteris
 licet salutaribus sed ei & nocet et vesicam evoca-
 ando, ut dictum.

Tulpius, post diuturnos lumborum cruciatus, vidit omni
 die exire cum ☐ vermes. qd & ex, albos, similes
 ur, qui in caseo reperiuntur. in alio vidit, quolibet
 14to die, cum insigni ☐ ne difficultate, emingi pi-
 los dimidium digiti longos, mucos involutos.
 alios post febrem tertianam emixit 30 vermi-
 culos viros, sine dolore ☐ ne difficultate. qd
 est nephriticam, inflammatoriam, suppuratoriam, fistu-
 lam, spasmodicam calculosam, verminosam de. qd
 calculi in sepe in renibus reperiuntur, licet nunquam
 de dolore compressi fuerint, & uide in ☐ ne calculi
 signa ipsa. qd calculos non nocet, nisi & mole
 affertate implet renes, inflamat.

Cura in una est inflammatis renibus, licet a diversis
 causis oriatur.

In hystericis atrocissimus renum dolor sepe vexat, utraque
 nephritis pulchre & calculus, est in quibus spasmi,
 apat, antihystericis, opiat; licet & spasmi inflama-
 tionem producere possit. pateretam:

Cum in febribus toties nephritis, quod, crisis?

quia in morbis inflammatoriis mea morbi substantia
 mobilis facta, si ☐ exit, hinc venter transiit cum
 uso à suis humoribus degeneravit, facile quodque
 dum capi cum ☐ evacuari debet in angustis va-
 siformi renaliū heret, sic imitatione si aq. p. v.
 quod neophrosinē producit, sic leviorē, quē cephal.
 excreta mea cum ☐ na. ☐ p. v. talis ☐ critica
 sanguiniam facit, ob mea cetera acrimoniam, quā
 sed jam eam in renibus, dum secedit, molestū
 am causare solet. sed et mea morbi cetera et
 mobilis, in aliis visceribus quodque leviores sputa
 inflammationis facit. hi in pleuritide, peripne-
 monia, tonsionis, dolores ad chyrochordia, quā mea
 cetera loco mota, sanguini sors amplius non aspi-
 cienda, vnde portae angustiae difficulter transiit
 leviter, quasi inflammat, indicant abscessus criticos
 ad curas.

APOPLEXIA.

Cum in morbis inflammatoriis totius confluxat ad in-
 ethalem apoplexiam totius terminenter, ut sit in
 phrenitide vera, aliis auctis dum morbi mea
 mala metastasi caput petit, convenit quod hoc loco
 de illa agere. praeter requiritur cognitio
 apoplexiae, antequam de paralyti, epilepsia, cata-
 lepsi, care agatur, cum hi morbi apoplexiam

2. Leguntur toties, quodq; precedant, et sepe à fini^{207.}
libus omnino causis producantur.

Tunc adesse dicitur apoplexia quòd regnante
actio sensuum externorum et internorum omnes
motus voluntarii abolerentur, superfluo pulsu
plerumq; forti, et respiracoe difficili, magna ster-
2. tente, una cum imagine profundi, perpetui
somnia. qd animales actiones abolerentur et vi-
tales superflui; hinc à syncope, animi deliquio,
v.g. à polypo cordis, rupture vasorum in thorace
et abdomine, hinc hæmorrhagia repentinæ pelli
distinguitur. hinc agnoscit. respiracoe superesse diu
et primum signum esse, si respiracoe intermis-
sit, et magna cum violentia fiat. unde arca
mortem, maximo cum stercore, et valido pectoris
motu respiracoe peragitur. in syncope vero pulsus
et respiracoe cessant.

Sed difficilius apoplexia à profundo somno v.g. post
nimias vigilias, et crapulam multam distinguitur.
dormiunt enim sepe tam profunde, ut nudo pecto-
re motu, acibus etiam nitibus in nos applicatis
quodq; nec dolore, à cantero actuali orto, exatori
sopunt, imò similes ronchos edunt de pectore.
Sed si novimus causas præcipue, ut vigilias, et
defatigacoe multam ebrietatem sumam, post
2. mus pulso nalem somnum esse; licet et ebriosi
vera apoplexia corripiantur, in apoplexia

etiam major rubor, et torrescentia faciei, et res-
piratio majori cum molimine peragitur. an non,
si dubites, an somnus tam profundus, an apoplexi-
venditio non confuset? plane si ebrius tam
profunde dormiat, ut frictionibus, aetho, fumi-
bus ad nares applicatione, plantarum irritatione
et excitari nequeat; item applicatione aeth-
cum semper vivo ad testes, et cum ebrietatem
subito discedat. certe somnus profundus in
ebrioso, qui in apoplexiam terminatur quidam,
ab expansione, rarefactione sanguinis. hinc ere-
bri compressione citius, acida in internis, et
externis applicata, talem rarefactionem tol-
lunt.

ad omnes motus, et sensus, requiritur influxus a cum
cerebri, a medulla oblongata in nervos, a quo omnes
muntur nervi, et in corpus pro motu voluntario,
et sensu distribuuntur; quicquid jam influxum
a cum in hos nervos impedit, apoplexiam pro-
ducit. motus in cordis, artuum, pulmonis, motus
peristalticus intestinum, secretarius plures, et aggre-
gantur, quia nervos a cerebello habent, hinc ha-
actiones vitales duntur, quia nobis etiam infor-
is, et non volentibus etiam insumunt, hinc in
apoplexia actiones morientur, licet sensum, si motus

in mortem tendat, minuantur, dein aboleantur.
qđ compressio cerebri major, inde vulnere capitis,
impedit suum motum ad influxum in nervos,
qui sensibus, et motibus voluntariis proficiunt,
inō secretionem isofum in cerebro turbat.
hī quim largadosi, vinum generosum bibunt,
pro tempore actiones animales, quia vinum
expandendo sanguinem comprimit cerebrum. inte-
rim actiones vitales perquāt, cerebellum enim
non compressum, impeditur rurs vitales in nervos
inferius vitalibus proficientes. observata in
docent, cerebellum insigniter lēsi, posse manente
hī vitales actionibus vitalibus non multum lēsi.
in juvare iudicē mortis atque, mortuo, inventus
abscessus magnus in dextro lobo cerebelli, pūss.
hī, et respiratio fuerant sal bona; sed paralytici
et hī latius conceptus ante mortem.

Ad integritatem actionum, quę a cerebro pendent,
requiritur debita copia liquoris sani, per vasa, deter-
minato impetu, motu, ut inde fiat secretio suum
et per nervos, ad organa sensus, et motus, distri-
butio. hinc patet multiplex esse posse causas,
quę integrē tollere multum impedire possunt
fluidi huius secretionem, et liberum in nervos motum.
omnia enim, quę vasa comprimant, et rumpunt,

omnes cacothymiae vocis, copia, et impetus, hu-
morum nimis aulta, & minuta, et possunt hinc
morbo originem dare.

Dispositi sunt ad hunc morbum, qui caput magnum, et
collum breve, sepe tantum sex vertebris exstructum habent.
quia, cum validior sit motus sanguinis, prope cor, hinc
in iis validius per vasa cerebri urgetur sanguis, et si
plethora accedat, facile vasa rumpi possunt, qui vero
longi colli sunt, plus distat cerebrum à corde. unde
Carotides, et vertebrales arteriae, ubi ad basin cerebri
perveniunt, ibi diffringuntur, ut impetus sanguinis
in iis minuitur, ne cerebrum comprimatur. Jam
hic inflatum, turgidam, faciem habent.
item nimis obesi, et pingues; pinguedine enim nimis,
ubique collecta, minora comprimuntur vasa, item omnia
per pingui, omnia viscera, et aorta descendens; hinc
facile sanguine cerebrum obstruitur. Si Hyg. omentum
crassum in obeso utrum congerimus, minus concipi-
unt, nisi extenuentur. pinguedo haec, motu, labore,
attenuatur, venis resorbetur, sic pingues rustici à
labore extenuantur, sudores pingui, in indurati, non
credo, diffuunt. maximum malum, si illa pingue-
do in obeso, calore, motu, & febre orta, subito
colligatur, venis resorbetur, sanguinis miscetur,
sic humorum circumstantium quibus subito auge-
tur, brevi rumpuntur vasa cerebri, apoplexias oritur.

item plethonici, qui sepe ob copiam optimi etiam ²⁷⁷
sanguinis, somnolenti, torpidi, vertiginosi sunt;
Cumque tollatur abundantia arteriarum, inter qu-
las sistens ventriculo aortae descendente compressa,
et vino hausto et ira commoti, sepe repente obveni-
unt apoplexia.

item si multum pituita exadat, tum pauci a-
lii sanguine succurruntur spiritus, imò heredita-
lis pituitosus sanguis in cerebro, et apoplexiam
procurat. item hinc phlegmatici torpidi sunt, et
somniales.

Sequuntur causae, quae in his humorum apoplexiam
faciunt. humorum autem suspensio ad tres classes
reducitur: ad polyposas concretiones, suspensivam
inflammatoriam, et pituitosam.

1. Iste polyposus in corde, qui columnis cordis quidam ac-
cretus, et separatur, ad pulmonalem arteriam pro-
pulsus, circulum in pulmones perficit, et in aorta he-
rens, eam ascendentem ex corde occludens, san-
guinis circulum ad caput impedit. raro autem
apoplexia fit à polypo cordis et attritus aortae,
polyposus enim integer vix impedit, quod sanguinem
ad cerebrum, debet enim carotides, et vertebrales
arterias omnes obstruere, potius à polypo cordis
syncope lethalis oritur. raro etiam in vasis
cerebri polypi generantur, qui apoplexiam faciunt.

Signa polypii circa cor sunt: palpitatio cordis, per-
petua, pulsus inaequalis, et intermittens. Symptoma
hoc, aucto motu, et calore rarefacto sanguine, au-
gentur. vidi talis aegros, qui viventes, saltem o-
di vivebant; sed ubi in lecto corpus erigere et
vestire tentabant, summa anxietate, quodam syncope
complebantur. aliae vero cordis palpitatio, in
Hysteria, et Chylothoracis, si semel cessent, re-
suscitantur a motu corporis &c.

si jam cum his signis polypii, simul vestigio et
scotomia adsit, scitur polypio impediri motum
sanguinis ad cerebrum. polypus tñ in pulmonem
li. artia impediens sanguinis ad pulmonem mo-
tum, poterit apoplexiam producere, quatenus re-
gressus sanguinis ab encephalo si singularis im-
peditur, qui ibi stagnabit.

2do. supstitudo inflammatoria, quae haerens in encephalo,
meningibus, delirium phreneticum, cum febre
aucta, dolore capitis, producit. cui praeterea delirio
aucto humore inflammatorio, somnus profundus
succedit, et apoplexia. quo plus jam impeditur
circulus per carotides internas, plus ruit per
externas, unde faciei rubor, oculorum &c.

3o supstitudo phlegmatica. si chlorotica torpida
sunt ad motum, et haec curantur. epistaxis in his defectibus
rubri sanguinis, hinc cadent. cum jam in his phleg-

213.
matis, chloroticis, leucophlegmaticis, cymulosis, lentis, sensim in cerebro accumulatur humiditas, ob caloris defectum non resorbta, semper hinc inde sedet, unde apoplexia, chydrops, &c. in pluribus apoplexia mortuis, in cerebro vasis pissa inventa. cum autem talis prosa colluvies sensim accumulatur in cerebro, longo sepe tempore ante, varia parthemata sensunt, ut pigritiam ad motum, somnolentiam, vertiginem, &c. senibus, paucis, leucophlegmaticis, &c. hic morbus familiaris.

2 atrabiliana, lenta, picea sanguinis constitutionis laborans in cerebro idem produciere potest. mulier me, cancholica, et furibunda, per se septimanas in lecto jacebat, oculis apertis, insomnis, omnium in memor, sine cibo, et potu, alium non deposuit, et paucam, extrema frigeant inftar marmoris lingua, oris, internum aridissima erant, post mortem vasa picea, nigerrimo sanguine distenta erant.

2 actum jam fuit de causis apoplexie a vitio fluidi in cerebro stagnantis ut, plethora, spiritus, die sanguinis inflammatoria, phlegmatica, et atrabiliana picea. item de humorum degeneratio a similitudinis legibus, ut aptam servendis similibus.

nam prebere nequeant. agitur nunc de causis
que comprimendo cerebrum, liberam humorum circu-
lum turbant.

1. plethoras, si motu, calore, ira, &c. commoveatur, distendit
majora vasa cerebri, idudq. comprimunt, hinc apoplexia.
sic quidam ad formam dormiens plethoricus, apoplecti-
cus obiit. alter die intercaloni a febre tertiana ex-
ponens se ardori solis eodem morbo obiit. alius
a motu corporis apoplecticus factus, sanatus. In
dum rupturas vasorum in cerebro, extravasatioq.
sanguinis, nedum epes, sed longum dilatao, & cerebri
compressio. hic plethoricus a cibo cautions diffentis
ventriculo, aortam comprimente, defensum diaphrag-
matis impediens, hinc respiracem diffiliorem adden-
te, dum sanguis a capite libere descendere nequit,
intus epulas apoplectici obveniunt sege, item a vino,
et spirituosos largius sumptis. hic plethoricus a cibo
sumpto largiori, somnolenti sunt, sege hebetes, que
omnia peracta digestionis cessant, his venesecti-
one egent. vomitionis, omnia spirituosos, balsama
apoplectica &c. in plethoricis vitanda sunt. hinc ubi
quis in plethorico vomitione, premitatur sanguinis
missio. hinc Hyg. signa plenitudinis vasorum
in capite collegit. ouens: quibus capitis dolores, et
sonitus aurium, citra febrem, et deliriosa vultus,
et vocis tarditas, et manuum torpor, et somnolentia, et
capitis gravitas, et apoplecticos, et epilepticos expellit.

secundationes nimiae in piletionis prodigunt pleno
 ventriculo, inclinatio capite, apoplexiam produ-
 cunt. a nimis studijs caput gravatur, et molestas
 tensio in capite sentitur. simul morore tristi-
 tia, tacita ira, studijs, secundationibus, caput
 debilitatur, inde facilis stagnatio.

2. Humores in cerebro nati, ut inflammatorii, suppu-
 ratorii comprimendo cerebrum apoplexiam causa
 sunt, nisi prius quacumque via evacuentur. Si quo-
 dam subito cadit, oppressus sopore per aliquot sep-
 timanas manet, semita quietas corporis convulsi-
 ones; et licet prius per os, et nares exoneretur, hic
 sopor manet, donec multis cucurbitis capiti
 applicatis sanaretur.

Humores serosi, pituitosi, ex dilatazione vasorum
 prostratorum, lymphaticorumque, per modum hydatidum,
 orti inventi sunt in cerebro circa duram, aut
 piam matrem, imò profundius in cerebro, aut
 ventriculis cerebri. eorum causa, vestigijs, cro-
 nicis, soporis, doloris fixi. imò scitum, stator-
 maticis, atromaticis, melicoides, humorum flatulentis
 inventi sunt in iis, qui apoplexiam obierunt. imò
 exostosis, ut in lue venerea, et in internocranii
 orti, apoplexiam producere, per omnia com-
 primendo cerebrum novent, hinc circulum turbando.
 Si quodam repente dolore capitis laborant, apo-
 plectica obierunt, et exostosis interna inventa in

cranio. qualia mala fiunt in contusionibus; fracturis; vulneribus; capitis; dum & sanguis extravasatus, & cranium introprimatur, & fractum, duram matrem purgat, comprimunt? unde vulnera capitis.

plethora posthumeri capitis multum contribuit. sic tubicenes, cantores, clamantes diu, videntes, tales malum sepe experiri sunt. quia tum oppletur cerebrum sanguine. habueris sepe vertigines, & trinitu laborant ex hac causa, quia sanguis ad caput urgetur, vasa distenduntur. grauide pletonica, ob utrum distentum, comprimentem vasa, sepe humore pedum laborant fronte dein cepante, sed quidam & maxime in parte apoplexia obocunt.

hystericis, & hypochondriacis, hystericis, multum sanguinem ad caput urgent. hinc causa variorum capitis affectionum, & apoplexiae esse possunt. nil plus turbat corpus, quam animi afflicti, terror, moeror, ira tacta etc., quae immediate in solida agunt.

effusi humores sanguinei, purulenti, ichorosi, lymphatici in cerebro & supra duram matrem, comprimendo cerebrum, cum durum cranium non cedat, apoplexiam producere possunt.

Ante dictum, quomodo à congestione humorum
 apoplexia nasci possit; nunc dicendum, cum humo-
 res, à vasis ruptis ex nimia distensione & erosione ab
 acro liquido, extravasantur, quæ extravasatio humo-
 rum subito lethalem apoplexiam producere potest.
 imprimis, si humores effusi, ad basin cranii delapsi,
 comprimant medullam oblongatam. Scrum stag-
 nando sicut in hydrocephalo, et leucophlegmaticis,
 acro fissi, et loca, quæ alluit erodere posse, etiam
 est. sed observata docent, subitos quondam lymphæ
 effusiones in cavitatem cranii fissi, quæ dum cito
 exitum inveniant, apoplexiam producit. hi
 illis visis aliquos vestigiis valde obnoxios,
 vel limpidæ magna copia per nares excreta,
 liberatos. in virgine Cephalæa immani diu
 afflicta, multum per flavi, et tenuis quodam
 de naribus effluxit cum levamine. cum hoc
 excretio aliquandiu substitit, in convulsionibus
 cum stupore incubit, et apoplexia obiit. quæ
 et capite simile sermone cerebro, et ventriculis
 inventum. an tum purgantis, diureticæ locum
 habet? certe prout subtrahi debet.
 longe frequentius à ruptis vasis cerebri, et extravasa-
 tione sanguinis apoplexia fit, et lethalis, licet
 quondam et tantum aliquot imò cochleonia extravasata
 sint. Conaliquis ista horas quatuor ita obiit,
 qui ante dexteri lateris paralyfin quatuor mensibus ante

passus. et in dextro cerebri ventriculo Hic sangui-
nis nigri, grossi inventa; in sinistro Vis va-
sclava. probabile est extravasatam lympham in
ventriculo sinistro, produxisse antea hemiplegiam
lateris dextri. si sanguis bonus stagnans, aut
extravasatus tanta mala facit, quid faciet scorbu-
ticus, podagricus? si podagrica mala, quid teridi-
nes, et ligamenta in caliem convertantur, non
amplius ad superficiem corporis deponatur, sed
in internis maneat.

Verum tales causas latere possunt in corpore, neque
aqua, nisi excitata ab alia causa. sic atra
bilis per annos fixa haeret, si vero subitū calore,
motu, excitetur, mala producit. podagra si impruden-
ter impediatur frigido, opiatō, convertitur ad
caput. Hemorrh. narium incante suppressa, de-
lores capitis, apoplexiam facit. hic si podagra
repressa, ex forebule non amplius articulos
occupante, vestigo veniat, anxietas, apoplexia
melius.

sed et vapores liquorum fermentantium, carbonum
aerisformis, &c., si inibili calore relictū obducto
dormiatur, apoplexiam producere possunt. item
sumi & fortis, vis. &c. H. V. &c. magnas anxi-
etates creant.

Dividitur Apoplexia in sanguineam, et pituitosam, sed non adequatè, multa enim aliæ causæ sunt, qm sanguis, et serum seu phlegma.

Cum nervi, sensibus externis, et motui voluntario inservientes, à medulla oblongata originem sumant; hinc inadeguatè, cum medulla cerebri, et cerebelli jam nervos, spiritibusq jam abundans, se-
cretis, in medullam oblongatam conflant, seu eam efficiant, à qua nervi in quidem vti oriuntur, sed primo cuncti alijs partibus proficiunt; cumq in apoplexia sensus, et motus cessent, creditur in hoc morbo plus minus medullam comprimì, influxumq in nervos plus minus impediri. Pulsus autem, et respiratio excrebitur quia cerebellum non compressum, suum influxum in nervos à sensibus vitalibus proficientes, non im-
pedit, imò pulsus fit fortior, respiratioq, quia majori copia appellitur sanguis ad cerebellum, ob obstaculum in cerebro, hinc rursus vitales plus seerviuntur, donec oppressum cerebellum cesset agere, mortis sequatur.

Senes apoplexias correpti, raro sanantur, quia san-
guineis glutinoso gaudent.

Lab atrabiliora tenacitate sanguinis, in vasis cerebri
herente oriuntur, vix sanantur, difficultè enim tenacitas
picea resolvitur.

Summa omni apparet in apoplexia lethali, se, pro
injuncta, circulae si vasa cerebri, urgetur sanguis
ad corothidem externam, et major copia salivae. per-
nitur, quae a valida respiratione sumeant, faciesque
inflatur.

Sudor guttatum herens, frigidus, cum difficilima
respiratione lethalis. laxator jam poros dicit, et
nativum calorem imminutum, unde non resolvitur
sapor in vapores, sed guttatum heret, frigidus.
Sudor vero universalis, calidus, bonus est. postu-
calaris in morbis magnis, respirans.

Apoplexia, epilepsiam sequens, lethalis; dormi-
unt quidem quidam cum statore, agni fixitas epi-
leptici, sed brevi ad se redeunt.

Solvitur sepe sudore multo, uti cum levamine.
Simpliciter profusum, a limpha pro accumulato sive
bono, sive podagrico &c.

Una multa, crassa. haemorrhoidum fluxu longo.
a haemorrhoidum suppressione, cephalalgia, verti-
gines, tinnitus aurium, maniae, melancholici &c.
oriuntur; et hoc superveniente cessant.

Fluxu mensuum; novum haemorrhagiarum, aliorum
fluxum. quo si materia evacuetur, relinquitur si apo-
plexia in phlegmatica, fiat, et vasa viscerum
abdominalium depleti, sit sanguinis ad inferiora
revulsio.

in quodam vomitu pituita multe soluta erat
apoplexia. certe ventriculi cruditates, vertigi-
nem, dolorem capitis produunt; quare non apople-
xiam. mulier ex nimia ingurgitatione cibo-
rum distento ventriculo facta apoplectica
et vomitione sanata. praecedat in tali casu
venesectio, quae administrata sua sponte quodam
modo vomunt.

Febrius sal valida superueniens solvit apoplexiam
sed non omnem, sed tantum, quae a pituita oritur,
quae attenuatur, solviturque, febre. in sanguinea
autem non prodest.

Fortior apoplexia in paralysem unius lateris, &
paraplegiam, seu totius corporis resolutionem
exempto capite & unius, alteriusve membri reso-
lutionem transit; manetque semper aliqua
lesio in actionibus aëlibus. si haec paralyssis sal-
tem cures, non curatur, sed enim minime vas-
cula compressa nerva, coalescunt.

Raro apoplexia subito movetur, nisi a subita va-
sorum rupture fiat, sed communiter illam quendam
signa praecedunt. ut:

Tremor altum in sanis, qui a minori copia humorum
influentium in nervos fit. morbosus tremor, ut
in senibus etiam fit ex debilitate, item alius
in phreneticis; quodam chronicus de. sed si in
sanis subito oritur, fit apoplexiam designat.

vacillatio, vertigo, Scotomia, Supor membri aliusque
 et gravitas ad motum, inimitabilis tactus, sopor, pectus
 consuetudinem, memoria vocalis immita, tri-
 = nitus aurium &c. si ex his unum vel alterum in
 plethorico pectus semper adfit, & phlegmatico, signum
 futuræ apoplexiæ. in quibus etiam eam quandoque
 præcedit, qui semper ab aliqua causa circulum in
 cerebro turbante oritur, ut sanguine, pro &c. idque
 comprimente, mutaturgo ab interna causa sen-
 sorem commune, hinc putant spectum sibi
 incurrere.

Curatio generalis nulla est, causa enim diversa
 sunt, quæ et media, siquæ opposita expedirent, si
 Lousia jactantur variæ antipoplethica, balsama
 aromatica &c; hæc enim in apoplexiâ sanguinea
 præprimè novent, licet juvet in frigida, & spissa.
 si quæ à lenta frigida pectus præcedit oritur
 apoplexiâ, derivantia in alia loca, et evacuan-
 tia locum habent. ut:

vapor, salsus, balneum, epispasium, mellefaciens;
 vesicans, causticum, fonticulus, setaceum, scitio,
 ligatura, pedibus, cruribus. collutiones, gargarismi
 massicatoria, apoplethica &c. quæ
 hæc applicantur pectus inferioribus pro derivatione.
 si salsus, vapor, balneum, laxando pectus solutis; fornicul
 ut ad inferiora plus affluat sanguis, minus si, respo

in cerebrum: fectio, & cucurbita; tollendo aëris
 pressionem, facit humere partes; q̄o derivat. epif.
 graphia; rubefaciendia; vesicatoria. &c. q̄e simul in
 toto corpore viscidum resolvunt, absorbito cantha-
 ridum Olei in sanguinem, irritando partes revellunt
 motum humorum in parte augent. Setacea; fon-
 ticuli; vesicatoria cantharis evacuando agunt. Setacea
 in pulchrum quiddam, et efficaciorum effectum habent
 in curandis morbis capitis. Et stupor postapo-
 plexiam, frustra fonticulo, et vesicatoris tractatur;
 setaceo sanatur. memoria lesa post apoplexiam,
 setaceo resplente intra sedum sanatur.
 Ligatura artuum, pedum, manuum formidit, ut
 minori copia sanguis ad cor, & venas, his compressis
 ligatura respluat, & artibus. In, minus comprimen-
 das, ad inferiora fluat, unde pressio in cerebrum
 tollitur; effluat, sunt ligatura in hemorrhagiis.
 Totum os internum, nares, scelerunt mucum a san-
 guine arterioso Carotidum externarum; si
 a tali muto, sero, apoplexia metuitur, optima
 sunt ea, q̄e augent huius muci secretiones; et
 excretiones. ut gorgismata sunt, massicatoria, ex
 massiche. Item irritantia ut radix pyretri, pipis,
 Zingiber massicata; decorta acriora, aromatica
 Stimulantia ore detecta, augent secretiones muci.
 Stimulantia in nares intrusa, ob metum sternutata
 omni in apoplexia contra prout.

hæc q̄ omnia aciora, q̄e simulando, irritando
partes, agunt, evacuandos infundum, et resolvendo,
causa sint in apoplexia sanguinea; valent v̄o
in pituitosa.

Item in tali pituitosa apoplexia, vomitoria lau-
dantur, sed cantapin. urgent enim sanguinem vs.
fus cerebrum. potius purgantia foriora, ex
repi. galapp. puris. bita, canom. diagr. f̄lo,
galapp. cum diagr. f̄lo &c. majori dosi, ut mul-
tū evacuent, eorum Labent; utq; operatio cito
fit, applicetur clisma irritans cum Fro emet.

2^a Colocynth. post sumptum puris purgans.
Sanguinis misio in tali apoplexia nocet. est
enim à causa frigida, hinc corpus glutinosum a-
bundat, deficit sanguis ruber, ut p̄ apoplexia
in leucophlegmaticis, Cachectis, chloroticis. dypsi-
potius tum, positiones plantarum pedum, epispas-
ta, clysters acres, purgentia acria juvant, dein
p̄ v̄o. masticatoria &c. cucurbitæ, sacculi aromatici
capiti applicati, deniq; omnia, q̄e infundum in
cerebro solvant, evacuant.

Item dictum de recedentibus, et evacuantibus,
nunc de mediis tantum itud resolventibus. q̄o
cave, ne cerebro acioribus subito solvas, malum
augas, sed mitiora primo adhibeantur, q̄e sine

comotione sanguinis agunt, ut sago venetus;
 ♀ Ol. Ol. fixa. dein aromatica, q̄e etiam
 capiti in episthemat. saccul. camphris applicanda;
 vide de glutinioso fontaneo; eorum etiam.

Vesicatoria optima sunt, q̄e resolunt, et eva-
 cuant. sicut Wepferus. dum à colluvie profusa
 sympta aderant, q̄e apoplexiam minitabantur.
 statim derasione capitis vesicatorum vestigia ap-
 plicat cum summo emolumento. sicutus. In illis
 usus. Conthendum quodam. Wepfer. dicit, non
 esse deradendos, sed tantum abscondendos capillos;
 neq̄ ultra 8to horas relinquendum vesicatorium;
 cum stranguriam exciter.

Dicitur de mediis, q̄e applicari debeat dum pro-
 dam sympta adsunt, q̄e apoplexiam minitantur.
 Turferosam.

Cum adeo difficile impediatur, ne apoplexia
 sequatur, ubi totum corpus tanta tali pituita
 scatur, q̄t minus fieri de, dum jam talis apople-
 xia adest. q̄o facta prognosi mortis, vesicatoria
 et clysteres acres, pituitam evacuantur adhibeantur,
 cum colocynth. & emet. eger enim deglutire nō
 pot. Si sit. helleb. nigri vā incerta optima est
 pro clismo. pedibus epispastica ex raph. ruffi.
 cano, sem. sinapi confuso. nonibus hircis. Ol. xci
 actum cum cass. bals. apoplect. &c. ut his sensu

carens ager exaltetur, hinc talia stimulantia va-
lent. communiter in moribus, nisi febris accedat,
tale glutinosum solvens. elyptus, acies repeti-
dunt.

sepe in subito aucto motu acibus hīs; glutinosum
in eabile, aucta circulatione, plus cerebro impingi-
tur; opimum fore si simul eorum adhiberi
possent; sed hec sepe nimium visis prosteruant,
cum acia ee oporteat, lenia, nil operentur.

sed qd morbum lethalem epe.
in apoplexia pituitosa, licet venesectio n̄ proficiat
in eam parci prudentiores administrant. prius
ingesto acrio elymate, dein post venesectionem
alia iunctantia adhibent. alii si plane vena-
sectio locum non habet, lumbis, et alijs
magnas caustic. picas applicant, ita qd
alvus aperitur, et ager ad se redit. Archigene
quid Aetium.

Celsus apit. venesectio v̄ occidit v̄ liberat. certe
in pituitosa apoplexia, plane magna copia,
n̄ valet, sed in sanguinea necessaria est.
qd cum in apoplexia sensus motusq̄ aboleantur
tunc plus minus, dictum fuit de hīs, quae
irritant, sensum excitant; nempe, stramonibus,
plantarum pedum, epispasticis, onobasacanthis,

plankis pedum applicatis; vesicatoriis; cunctis
 actuali; clysteribus acerbis; cucurb. siccis, qui-
 bus, lumbis, illis; femoribus applicatis; variis
 acerbis; spiritibus; naribus; omni intus; inunctis
 2 onibus; balsamis; apoplecticis; novum temporum
 saeculis; aromatis capiti applicatis &c. sique
 ad se redeat egr., ducum de evacuantibus; si
 purgantia, vesicatoria, fonticulos; setacea; mass.
 2 catoria; gargarismata; acia &c. item de resolen-
 2 tibus; lentorem; corroborantibus; revellentibus. idq;
 in apoplexia gubnatosa.

Si autem apoplexia sit à sanguine in cerebro con-
 gesto v. ob plethoram v. supertuosam inflammationem
 nimiam sanguinis motum; tum illud sanguis e-
 2 ducatur longa copia, prius in manu v. pede, dein
 optimè ex jugularibus. si enim citò fiat egrius
 ex jugularibus; cum sapia eorum stringi oporteat,
 ut vena intumescant, postea facili in cerebro ruptura
 vasorum fieri, quæ præsestantia sunt sanguine, pro
 renata repetatur venesectio; post qm. solè statim
 levamen sequi, si vasa cerebri nequum rupta sunt.
 2o alius solvatur, ut derivatio fiat à capite, si
 decorb. fol. scann. c. Tamarind. et Ol. T. optimum
 utq; citius ore purgant, clyster ex Ol. gem. Oliv.
 oxymel. injiciatur, ut intus crepa. prostaticam
 ut si epicrophi dentur quotidie mane, et vespri, donec

diarrhoea artificiali existetur. purgare, cathartica;
acria vitentur.

3do, diluentia, temperantia, dentur, Theata ex saliva
veron. angel. &c. & Symp. p^{ri} Opⁱ. q^{ia} omnia
concretum sanguinem in cerebro diducunt, resoluunt.
q^{to} derivantia, ut pediluvia, cucurb. frictions.
Ciria epispastica. Vesicatoria, cum humorum m^o.
hum augent in toto corpore, minus valent, nisi
fors alius prius adhibitis.
sto victus p^{ri} tenuis.

Q^{to} q^{nta} cum prudentia, simulantia, acria me-
dicamenta, adhiberi debeant in apoplexia lenta,
frigida, ne m^o glutinosa, subtili^o mola, aucto
circulo, magis in cerebro vasa obstruat dictum est.
in apoplexia autem sanguinea, immedie. nec
novent, quia calorem argunt, q^{ia} omnia calida,
acria, aromatica, balsam. apoplectica vitentur.
im^o calor luti, et p^{ri} p^{ri} capite creato, n^o delecti.
si vero facta apoplexia sit amputatione vasorum, et
hemorrh. cerebri, lethalis est.

Que vero oritur ab extravasatis liquoribus inter
vcranum et membranas, v^o inter membranas ipfas,
a vulnere, contusione, fractura cranii, jam q^{ia}
cura dicta in vulneribus capitis, p^{ri} vide.

Que ab effusis liquoribus in interioribus cerebri

cavitatibus oritur, communiter mori sequitur. 229.

Talis liquidus effusio fit in ruptis vasis sanguine
dispensis, & ab ipsa erosio ab humoribus acerbis.
Cum incurabilis morbus, si ab externa violentia
capitis effusi humores haerent intra cranium et
duram materiem & intra hanc et quam materiem,
sive est heparatio eos educi posse. sed si humores
effusi sunt in ventriculis cerebri ipsa cerebri
substantia, non possunt heparatio educi. unica
res est, in seorsione humoris effusi. in cura ca-
pitis valentem dictum erat, longa sanguinis
missione, et evacuatione alii, depletas venas. iter-
um in se recipere extravasatum in cavo calvariae
sanguinem, quod est alium humorem, sed tum extra-
vasati parva et debet quantitas, et vox breve regi-
tum, statim cessante ultimus humorem effundere.
sed communiter hic fit magna extravasatio, et
mori, antequam remedia applicari possint. Huius
quidem dicitur capitis morbos quodam solvi, si quis,
aut sanguis, aut serum, lymphave, sive tenuis sive
viscosa, per nares, aures, et os exire. sed hoc modo
neum apoplexia ab extravasatione sanguinis
oblata sunt. effertur quidem ore, nonnulli sanguis,
sed post mortem primo.

si vero acres humores effusi fuerint in cava cerebri,
 puta ventriculos, intra duram, et periam materiam
 et. peripneum, quia et premendo, et rodendo fabri-
 cam cerebri agunt, et si etiam glutinosus humor
 effusus, huiusmodi salutis nulla. vnum est do-
 vana remedia resolventia, saponacea, acrimonie,
 am corrigentia. ac. sed haec agunt in humores
 adhuc in vasis contentos, quibus vasorum
 impletos, non in extravasatos.

si vero limpha sit extravasatio, maior foret,
 facilius enim tenuis limpha resorbetur a venis
 bibulis, quam sanguis et serum, mora plus suspensio-
 nis nunquam resorbetur, nisi ab affusa lymphâ roris
 serie exhalante solvatur, et attenuetur. cum
 autem lymphæ accumulatio fiat in hominibus
 in quibus boni sanguinis minor est copia, quod
 in tali apoplexia sanguinis missionem obesse.
 proinde fortia purgantia, quae summe et alio ex-
 turbant, hic locum habent, ut scamon. jalappi.
 colocynth. gum. guth. si accumulata et in hydrope
 huiusmodi eductur. neque metuentur acrim. horum, cum
 in similibus corporibus inest phlogismum, viscidum
 necesse, cum frigore. item clyma acce ab assump-
 to purgante, una et altera hora injiciatur, quod opor-
 raem subito adjuvat. si vero deglutit nequeat

eger, purgans prodrupladosi elysee injectum idem
prostat. si ito clisma injectum clabatur audac
ter aliud repetatur. simul capiti cucurbitae ap
plicentur ex aronati rorem. salu. thymo, lauridul.
q̄e stimulant languidas fibras. item vesicatoria
fonticuli, setacea multum lymphae evacuant.
vires p̄is exsiccans, ex apati carnis, p̄isibis, po.
= Ins parvus, ut in hydrope.

Cum autem sensim accumulati solcat haec lymphae,
hinc ex symptomatibus variis providendi plurimas
apoplexias, eoz melius medicamentis aveti, &
procaveri.

si i humoribus scirrhosis, dum lymphae sensim in vasis
hydatidicis & ex his vasa conegit, induratur, & ab
aliis humoribus, mellisidibus, Neatomatosis, absoma
tosis, & hydatidibus vasorum lymphaticorum &
scirrhorum, comprimentibus, cerebrum, & exostosi di
oritur, incurabilis est.

Quae a vaporibus variis, ut Sulum, oritur, fumo
carbonum de. raro sanatur, neq̄ h̄ reliquerdus.
eger. Li quidam a fumo carbonum jam stertens
ad se rediit & frigida facie infusa ei pectori.
Venena, q̄e in ventriculo haerentia apoplexiam
produciunt, ut est Oc. alb. ad 3ss & 3iii bibulum &
tabaco infusum. vomitione exanthuntur facile.
Opium somnum lethalem infel; a quo eger vo.
mitione illico liberatur. Xthm capiat opium.

Viventur tales exhalationis: et sumi agere
 aërem ineptum respiratori reddendo; ut vapor liqui-
 di fermentantis, vapor carbonum ac. hinc sufforan-
 do hominem. vapores V. om. O. Pl. Gr. de.
 constringendo arteriam arteriam, hinc cruentum
 pulmones impediendo; hinc à capite regressu san-
 guinis impedito, nec panis apoplexia sequitur.
 Sic quidam in podiam carbonariam incidens;
 retro nudos afflatus, concidit, intra horam post
 medicum extractus, oculis apertis, ore hians, do-
 lus frigidus atq. pulsu, et respiratio jacuit, pro
 mortuo habitus. medius nonibus aq. compressis,
 guttas guttatim, aërem in os hians inflabat, post
 pulmones dilatabat, sensu manu pectori appli-
 cata cor 6 & vicibus pulsare celeriter, pergebat
 fonte respiratio, pulsus, paulo post percipiebatur,
 tum veram semit, et guttatim fluere sanguis
 et prodrantem Lorde, cum exibat liberè. Intus
 facies et frigida perfundebatur, et vol. oleum
 nonibus, labris applicabatur, frictions pedum
 celebrata, his et horum tentatis ad se rediit;
 deglutivit, et vol. oleum c. v. perfert, intra
 aliquot Loras curatur.
 Quod autem à polyposi concretionibus fit, inquirat.
 his est.

CATALEPSIS.

Catoche, Catochus, Catalepsi est ille morbus, in quo oculus absq. ulla sensu manet immotus, in situ tali quem habebat anteqm. morbus inveneret. intum hi plerumq. quodam diversitate observantur; scilicet quidam omnes artus flexiles manent, et in quocumq. situ ponantur membra manentibus. donec iterum mutantur, ut si brachium elevetur, manet elevatum, si incurvetur, etiam ita manet. nil sentiunt, nec memores sunt illorum, quae acta sunt. Gallen. condiscipulum nimis studiis fatigatum, dum hoc morbo correptus; vidit jacuisse infra ligni rigillum, oculis apertis, auribus commotibus, audiebat, et quorundam memor erat. videbat, sed nec loqui poterat, nec se movere. puellas quodam per aliquot jam annos diebus ventris, et sabbatis continuo, reliquis autem diebus in intervalla, omnis sensus capso obignis toto corpore, oculis apertis, cum leni motu convulsivo, brachia elevata, et quocumq. modo flexa ita manebant, monstrosos rigores ac puncta non sentit. oculi sibi semper sunt aperti, vidit mulierem hoc morbo laborantem, oculis clausis, prius digitis apertis, deinde fronte clauderantur. vero etiam sensus adest, quodammodo sentit spiritus nostris.

applicatas, quos manu clementer admotas compressit. imò
in eadem observatum fuit, ut tantum dimidium
corpus corripereetur catalepsi, qd rarisimum est.

Differt hñ Catalepsi à Tetano universali, in quo om-
nes articuli rigidissimi sunt, et nulla vi flucti vex-
tendi possunt; ubi in Catalepsi creasque flexibilitate
cedunt omnia, manentq in situ, quousq fluctantur.
Semelvis vidit Catalepticum, qui bene respirabat, quid-
quid ipsi dābam, devorabat, de lecto subleatus, stabat solus,
impulsusq incedebat, imemor hñ actionum. quidam hñ
Catalepsi aliquem sensum habent, imò quidam memo-
riam, visum, auditum &c in levi malo. videtur qd
in Catalepsi quies & sensuum communis, foris compressi-
sione quo quiescat, hinc influxu spirituum ad con-
gona omnia ante morbum, sed regente morbo in
gignente, refluxu impedito plus minus, hinc pau-
culum & nil sentiunt, pro majori & minori vi morbi.
musculi omnes agete apant; quia compresso senso-
rio, volentes des, ad determinandos novos spiritus pro
actione musculorum. quousq fluctatur brachium,
manet ita, quia à determinate spirituum ad muscu-
los ante morbum, hi sensus sunt gaudentes spiritibus;
in apoplexia vero à defectu spirituum quasi paraly-
tici. videtur qd quodq, & recordantur visionis, foris
tam nervi optici compressi non sunt, sicut etiam

si quid audiant, et recorderentur auditus, tum utrius
 auctus compressi non videntur esse. si vero nec
 audiant, videant, nec se movere, nec loqui possint, nec
 sentiant; quod si omnis motus, sensus interni electio-
 ni aboleantur in malo gravi; tum totum sen-
 sorium commune compressum videtur, hinc influxus
 et refluxus spirituum ad organa sensus, et motus im-
 =peditus; quod ad primum musculorum actionem influe-
 =ebant spiritus ante morbum, repente ingruente
 morbo, in tali actione manent, flexilia tamen sunt
 membra, quia spasmus deest. pulsusque, respiratio,
 cordis actio manet, quia cerebellum non compressum
 spiritus per eam per mittit.

Artus itaque inter paroxysmos sunt varia, quidam citius
 feris, quidam redit; sunt quidam diu, cito quidam
 durat.

Et non quidam causa est spasmus dura matris, maxi-
 mus circa foramina calvariae ad exitum nervorum
 ad sensus, puta visum, auditum, linguam de, et
 motum; item circa foramen occipitale, per quod
 medulla oblongata exit; hinc nimis refluxus,
 et ultior influxus impeditus? certe à nimia
 spasmate amore nimio scilicet Catalse; oritur; animi
 in pathemata aequa in solida spasmate ea afficiendo.
 hinc circulum sanguinis turbando. cum autem
 repente ingruat morbus, spiritibus ante morbum infla-

vis abundant musculi, unde in eodem situ morantur,
ut erant ante morbum & finibus ita & velle hominis
ad eos determinatos, felices etiam quod, si sapias
magnus n' sit, sed cum ultior influxus, reflexusq;
impediatur, sensus, motusq; abolentur. & cum omnis
nervi cerebrosi in origine sua constet & compressi
sint, ideo ab externis objectis ingreſſus non deter-
minatur usq; ad personam & nervos.

Sunt quaedam, quae hunc mirabilem morbum antecede-
re solent, ut:

Febris intermittens, diu durans, maxime quartana. & febris
diuturna solida debilitatur, livida morboſaſcit, dum
ingesta n' satia assimilantur, et & sudores optima sui parte
sanguis spoliatur, crascescit, acerbq; simul fit, unde id tu-
bare actiones cerebri. Eodem in ipso paroxismo in-
termittenti Cataplexim vidit. in Cataplexi defunctis;
densus sanguis vasis cerebri impactus, n' ventus, sed &
febrem crascescit cruor. Si febrem aut humorem
intermittentem diuturnam, mania quidam sequitur.

Melancholia, pica, frigida temperies. cum in tali tem-
perie vasa fricta, et humores atroabiliari, venae sunt
vasa cerebri facile inforari possunt. quodq; Cataplexi-
si producat, licet causa n' in cerebro, sed alia parte
haereat. Si deliria in febribus nascuntur, a putredine
bile circa praecordia haerente. in melancholia, mires

Sensum communis mutationes sunt ab atra bile
viscera abdominis gravantes, et melancholici com-
muniter uni cogitationi inherentes, sed infixa in
uni objecto meditatio causa est cataleptici. Foemi-
na subito facta Cataleptica, vomit duos vermes,
et immediate liberata, neq. unquam amplius hoc morbo
tentata, q. vermes vermiculum irritantes, produxere
Cataleptism.

Menstrua, et hemorrhoides retenta, a quibus varii
capitis morbi oriuntur, et his fluentibus sanantur,
puella biduo ante eruptionem mensium in occipi-
te ortus tumor cum gallicadum apocis, mensium
fluxu evanescens.

Terror sumi, subitiss. qui passim omnia stranguat,
unde terrore afflatus, hunc paucibus, membra movere
nequit. Juvenis ex subito denegato matrimonio, per-
territus ita, ut vera Catalepsi p. diu unum cor-
peretur, ubi vero altavore clamatur, q. ducere
prohibetur, audire id, idcirco liberabatur.

Profunda, diu, protrahit in unum objectum seculum.
interf. profunda meditationi erudit, omnes sensus
loquunt, legi nec audiunt, nec vident, odorem senti-
unt, quic sunt, sola mens uni rei incumbit. Li-
quidam concionem profunde mente volvens, proficiens
in locum, se salutantes, nec audiebat, nec videbat, devi-
avit, inscius uno milia a loco sibi notissimo. Foemi-
na sacris rebus intentata, Catalepsi correpta, et alijros
paroxysmos passas, ad auditam de Christo loquelam.

Quidam profunde stubens, sedens, calamum manu tenens, oculis in libros defixis, putatus stubens, intus vocatur, impius, invidiosus, sensu, motuque care. certe Italia mathematica Graeco affluendo solida agunt.

Febres validae in sanguine, plenum hunc morbum antecedunt. quia febre, calore rarefit sanguis, vasa distendit, encephali, hinc materia comprimitur. Sic Cataplexis, haemorrh. novum soluta, hinc pestilens videtur. in acutis agni quidam oculis aperiti insensiles parent, cataplexicorum more, malo omine, sed in raro observatur, ut membra elevata, flexa ita maneat. si materia morbofa, in acutis metastasim ad parotides facit, solet cerebrum leri, quia omnia elpsant materia deposita tota. hinc Hyg. convulsio, tremor, jactatio cum parvo catatoo circa aures absque prostrant.

In Cataplexi defunctis, lurgentes sanguine crasso artibus, et vena in cerebro inventa. sed non semper hoc causa est, sed enim capitis viis, venis, acimonia oritur Cataplexis. saepe a profunda meditatione in sanissimo. hinc Gall. epilepsia, comata, melancholia, Cataplexis ex stomacho oritur. = hoc saepe.

Sanatus saepe longa novum haemorrhagia, si nempe a sanguine vasis cerebri distenti oritur; ex suppressi mensium haemorrhoidum.

si ab animi affectu, lubricatione nimia, mēsa
 in primis vis. herente, suppressione mensuum
 hemorrhoidum, v. narium hemorrh. ortus, comū-
 niter cepit, si cause amoveantur. si vero ab
 extravasatio humoribus, specie acibus, in cerebro
 oriatur, dum quidam in epilepsiam transiit le-
 thalem, v. convulsiones. Si quidam comate, epi-
 lepsia, convulsione, Cathe, mutatis vicibus
 committatur. alia plethorica Cathe correpta,
 venesectione in pede, clavi clismo sanata. qm
 doq statim in mortem terminatur.

In paroxismo, cum sensus et motus abolita sint, qm
 talia sint, qe sensum excitant, ut clamor, frictio
 pedum, spirituosorum in nates intrusio &c. sed
 cave in plethorica et orgasmo sanguinis, ab omnibus
 spirituosos volatilibus nimis, ne major orgasmus
 excitetur, potius in his acutum rube, viri de
 naribus agglificanda. Si quidam, neq sine
 pedibus supposito excitabatur, imo nec canterio
 actuali. quidam tunc accendi si stimuli agros
 excitent, loquuntur hec nimis nervosum genus, pre-
 cipue in hysteris, et hypochondriacis. clismo
 in os illari possunt.

Extra paroxysmum curatio varia p. varietate cause.
 si enim a sanguinis copia v. orgasmo ortus morbus;

Sanguinis missio, etiam repetita locum habet.
 si à hemorrhoidum, mensium, hemorrh. narum
 suppressione oritur, he evacuationes, revocentur.
 balnea pedum, epispastica, frictiones, semper pro-
 sunt.

In melancholia, atrabiliana constitutione, si
 vitis humectans, serum lactis, deoata cum melle.
 si per morbum exhausto corpori contingat, natura
 sua, cordiaca locum habent. si effluo simili
 corpori obveniat, pinguis roborantia utilia. si
 mulier yonia & curata.

si à validis animi affectibus, fuculade &c. oritur.
 nisi hoc vitetur, sepi resit morbus. si puella
 coacta nubere viro, quem non amabat, ex morore
 facta. Cataleptica, rediit, pavorissimus, quod
 de viro cogitare. alia. Cataleptica, pua, quod
 discipulum de divinis audire toties. Cataleptica
 facta. Tum cura optima, vitatio animi pathe-
 matum, peregrinatio in alia loca, ut objectionum
 varietate multetur personarum comune. Quod
 si curatum oportere medium esse in causis.
 indagandis, si ab animi pathemate oritur mor-
 bus, qualiscumque, nunquam curatur, quod animi
 pathema persistit.

Permutatoria sepi mala sunt & cur. comovendo.
 quod si à pituita crassa oritur morbus.

conduere possent. h. quidam Cataplecticus à 248.
permutatio n. fuit excitatus, donec adfere-
duper, primo permutare incipit, et multum
muri naribus educere cum levamine.
vomitoria, si causa h. in ventriculo con-
ducere possunt. magna tñ cautela opus
est in morbis capitis curandis, quod vomitoria
quibus plus sanguis urgetur vesp. crebunt;
vide apoplexiam, sicut ex lib. de ponticulis;
setacis, vesicatoriis, q. in hoc morbo locum
habere possunt, à simil. causa orto.

CARUS.

Quid somnus: naturalis brevis, longior, profundior
et. esse possit, tñ si ultra modum, et confectu-
dinem diutius protrahatur prenaalis, morbo-
sus, diendus, cujus sunt quidam gradus. h.
si quis se continue dormit, tñ v. sponte v. facile
à causis externis excitatur, saltem, q. in
amorem colloquio utitur, vigil, sibi compos
manet; Coma dicitur. h. hebet, ac omnium
se i. memor sit, et frigida pituita predomine-
tur; lethargus audit. at si vix unqm sponte,
à causis, externis difficulter excitatur, ac ex-
tatur, statim istum in somnum relabatur, nec
tñ tanta illa pituita predominatur; Carus est.

Si vero nunquam fronte, et à causis externis etiam
validissimis, sine applicatis non ultimus excitetur
quod ut levis quaedam sensus, motus indicia de-
stantibus exhibeat; Parapoplexia nuncupatur.
Si nulla de se, sensus, motus, dabit indicia una
cum omnium membrorum paralyti Apoplexia
dicenda.

Causa jam est sopor gravis, à quo vix possumus excitari,
et si, dum autem validis Stimulis excitantur, aperient
palpebras, et momentum, mox in somnum relabuntur;
est Apoplexia quasi levis, facilius huiusmodi, quoniam
Apoplexia, quae communiter praebet lesionem aliquam
cerebri relinquit. quod in curi est alijus sensus, sed
parvus, respiratio etiam facilius, nec cum tanto stu-
lore, ut in Apoplexia.

Causa quoque non ab extravasatione humorum, sed in
Apoplexia exquiratur, sed distensione vasorum in
cerebro, hinc compressione encephali, oriri videtur,
cum saepe sanabilis sit. hinc in summo vigore se-
brum intermittendum acri soporosi jacens; item
validus ebrius. Si quidam ebrius acciderit in caput,
dormiens, profundi usque in quatuordecim dies; degra-
natio statuta fuit; sed medicis videtur nullam esse
in capite lesionem, videtur respirare, et pulsum
bonum, alijus, acri, convulsione pilorum de barba
excitatus sanus.

magnatiss inter gradus confusio inter gradus soporis,
 2° ris, promiscue enim Coma, pro lethargo, hanc
 pro Comate venditant. interim Coma efformatur
 gradus, lethargus secundus, Carus tertius, para-
 2° roplexia quartus, apoplexia ultimus, et
 gravissimus; hi 5 omnes gradus ab una, eadem
 causa, per gradus majorem, potius produci possunt,
 non obstat; quid opus tanta confusione? ac si
 à sanguine copioso, crasso, omnes gradus soporis
 produci non possent; hinc et à pistula tanta?
 nonne in acutis à copia, et rarefactione cruoris
 coma adest? quid repugnat, aucta causa, et
 compressione cerebri, lethargum sequi; si vix
 causa negat plus comprimere, Coma, para-
 2° roplexiam, imò usam apoplexiam sequi?
 certe lege in acutis apoplexia oberrat.
 Idem fiti potest à pistula, pro, in cerebro con-
 2° gestis & extravasatis; imò à variis humoribus,
 2° cerebri inde apoplexiam. Van. Swieten vesti-
 2° gia Hoffman. sequitur; putatq. soporem profun-
 dum, in acutis, et aliis morbis à nimia rarefac-
 2° tione & suppuracione inflammatoria sanguinis
 ortum, Coma vocandum; sed non est sepe
 2° sopor tam profundus, ut Comi nomen mereatur,
 sed quidam tantum leve coma; quidam tantum
 2° sopor cum oblivione, ut lethargus dici mereatur.

Lethargum autem vocat, si sopor à glutinosa m^{ia}
 oriatur. ac si à rarefactione sanguinis idem non
 potest oriri. curabam feminam in acuta febre,
 ex neglecta initio sanguinis m^{is}pione, sopore
 cum oblivione laborantem, q^o verò lethargo.
 post vigiliis nimias, defatigationes, ebrietatem,
 dormiunt sicq^{ue} dⁿⁱ, sed cum levamine. Cum
 autem quidq^{ue} morbofi hi gradus soporis in
 apoplexiam degenerent, attende semper respi-
 rationi, qualis sit, et pulsui, tum an facies sit
 inflata, nec ne. &c. si enim aucta compressio
 in apoplexiam degenerat sopor, impedita ad
 cerebrum sanguinis circulo, ex obstructis, compress.
 vasis & extravasate presente in cerebro, cor
 sanguine obniti, pulmoneq^{ue} necesse est, hinc respi-
 ratio, et pulsus signum tibi dabunt.

Cerebrum sonans, raro quid mali, seu lesio quædam in
 actionibus aëlibus relinquitur, sicut in apoplexia
 quia levior cerebri compressio adeo in soporibus his
 præternaturalibus, hinc ablato impetu sanguinis ad cer-
 ebrum & per guberna. &c. reditq^{ue} debita circulatio
 & encephali vasa, redeunt q^{ue}stion. functiones, nisi
 coma, lethargus, corpus ab extravasate liquidi in
 cerebro oriatur tum utiq^{ue} aucta copia extravasati
 & compressione cerebri magis aucta, apoplexia

lethalis sequetur; hic apoplexiam sæpe coma
 precedit. post sanatos si hos sopores præter
 naturales remanet aliqua gravitas capitis, sensim
 a pars. Sidenham. vidit epidemiam consti-
 tutionem, cum caro, ad septimanas quodque
 durantes. interim ubi venesectione, et enematis.
 nimis impetus febrilis temperatus erat, omnes
 sensim soluto morbo evadebant. verum coma.
 Lepentibus caput debile, nutabat, graveq. erat;
 sed sponte restituti viribus emanavit hoc Symptoma.
 in junioribus in eadem constitutione deliria
 aderant. unde Hyg. sopori delirium succedens
 bonum; indicat enim nimis compressionem cerebri.
 fuit etiam delirio sopor accedens malum; quia
 aucta est Stagnatio sanguinis, hic compressio.
 Cum præ omnes causas, quæ apoplexiam pro-
 ducunt, soporem producere possint, si leviores sint,
 in hoc morbo, sensus omnes in- et externi, unus
 motus aboleantur; patet remedia esse debere,
 quæ sensum sopitum excitant. videtur apoplexiam,
 ut clyster, epispastica, vesicatoria, cum b. succo,
 scarificatione, frictions, pediluvia, venesectiones.
 Permutatoria, massicatoria, fortia, setacea &c.
 quæ à capite revocant, humores dissolvunt in
 cerebro &c. p. r. purgantia, vomitoria, ut in apoplexia.

ita in, ut, si a sanguinis copia, et orgasmo, oriatur
 sopor, pediluvia, venesecti, scarificationes, clysteres,
 laxa, sedentia &c. adhibeantur, cavendo a nimis.
 spirituosis, siue interne siue externe admotis, rotius.
 aucta naribus, admotu locum habet. si a vesica
 serosa colluvie frigida, ut Cachectius, oriatur sopor.
 tum clysteres acres, purgentia, vesicatoria, &c.
 = mutatoria, epispastica, fritiones, unguenta naribus,
 = fonticuli, setacea &c. adhibeantur.

Cathartici ad diuturnum, quidam in auctis, quidam in
 rhegmatibus a pithuita oriatur, ut legi, seu ab utraque
 causa periculosus est, quia magnam compressionem
 cerebri designat, estq. levis apoplexia, in qua etiam
 transit. quidam ex terrore subito post iram,
 in talem somnum incidit, ut duobus mensibus
 excitari non possit. aliis sine causa cognita
 obdormiunt si integrum mensem. credimus fana-
 dem suffocatus, animi &c. cum quibus naribus.
 infudit, et si helleb. nigri insufflavit, sed licet natus
 inflamatus, erosus, et per, in excitari aeg. non po-
 = terat. quare si, in tam diuturnum somnum
 si tot septimanis similiari quies, absq. cibo, rotius.
 et alij, eo, qd. ad acrimos. stimulos, fritiones,
 sensibilem plantarum pedum, non excitantur;
 naturaliter dormiens, irritat. plantarum pedum, ut pole

sumē sensibilem, & leni spiritū & ore naribus, 244.
insuflato excitatur statim.

DE MORBIS CHRONICIS.

Sunt multa causæ morborum chronicorum, sæpe
inevitablem, quæ nō in corpore generantur sensim
sed ab extrinsecis veniunt. Sic impudens compressio
capitis in recens natis, & junioribus, præter
inde Pulbitis, epilepsieque, causa esse solet. colla-
constitutio collipendio nimia, hæmorrh. novum,
et Saturni doloris capitis, consensu. plurima
mala à constrictione abdominis nimia in
foeminas, oriuntur. à lapsu, contusione, frac-
tura, et luxatione vertebrarum, astmata, et
paralyces incurabiles produuntur. &c.

Item morbi Chronici & ex vitis liquidorum
sensim nati, & ex vitis relictis à morbi ac-
tis non bene sanatis oriuntur. Cuius quidam
fluidorum vitia fiunt, vitio solidorum, & nimis
laxorum & stridorum &c. unde sunt in solidis
stridum et laxum parat, idem in liquidis.

Vitia liquidorum sensim nata oriuntur.

Et ex ingests, aëre, cibo, potu, condimento, medicamento
veneno &c. quæ nostris humoribus similia nō sunt;
& vitis visum sanis humoribus assimilari neque-
unt.

Ingesta actione visum mutantur ita ut fiant
 partes nostri corporis fluidae, et solidae, hoc restitui
 antur quotidie illa, quae perveniunt de corpore. At
 non omnia ingesta subigi possunt a visibus cor-
 poris, mutantur in substantiam aliam, quae alio in
 cibis utantur, corpus suum odorem eius, quod subigi
 mutantur in substantiam humorum nostrorum rerum.
 rubra. hinc multum sumpta, ipsa ossa
 rubedine tingit. quare et debilibus ingesta ei
 debere mollia, robustis crassa et dura, rursus
 laborans a cibis delicatis, pulvis et languetibus,
 non nutritur, visibus enim robustis, dissipatur
 totum, quod nutrire debet, sumis cibis ei optime
 conducit, a quo nobis statim labitur. si quod
 ingiantur talia, quod subigi non possunt, vana eruditur
 oritur, flatulentia et morbum chronicum
 causat.
 Aer frigidus, humidus, calidus, et vana mutatur cor-
 pus vana hygie. cib. tenues, glutinosi, foetiosi multum, insiduum et
 flatu creant item leguminosa. infantes lentas
 foetiosa pulvere nutriti, exheruantur saepe abdomi-
 ne duro, torrido. in uribibus obsepis, dum fomes
 adest, morbi vana oritur, comeduntur enim vana
 noxia. et potus nimis, nisi cito et sudorem, et
 Enam dissipetur, chydropis causa est. Et juvenis.

in aetas multum & bibens in hydropem incidit.
 infans a multa & ingurgitata in calore hydro-
 pe correptus. quare prudentes cavent belidines
 ne milites itinere plane aestivo fessi, subito in
 ingurgitent. plus adhuc novent & stagnantes
 potes. chlorosis, fluxus albus, hemorrh. uteri,
 toties oriuntur, ex abusu potuum tepidorum.
 Osorum ciborum abusus, acrimoniam mutati-
 cam, scorbullum inducit. sicut & cibi aromati-
 ci sensim acrimon. inducunt.

medicamentorum abusus, dum sani ad praevendos
 morbos variis utuntur, absq. necessitate, huiusq.
 in morbos incidunt, medicamenta enim mutant
 corpus, si a sano sumantur, quo sanitatem muta-
 bunt.

Venena imedicabiles, si morbos produunt. Li-
 quella ab arsenico sumpta, tribus annis vixit
 morbosus. vapor qui vini aurifabros, eosq. qui
 argentum vivum fodunt, hemulos, facit, si
 epilepticos. plumbi fusi halitus colicas, pictorum
 diutius scit, & perniciem paralyticam. qui aethacon-
 siliunt, a vapore hoc radice redduntur. vapor &
 R. aur. & si. ex. affumatus si innumabilia producit.
 cuprifabri a vapore cupri, phthys. si corrigiuntur.
 ut go vapores idos mineralium, qui sunt subtilissima
 mineralium portuula a viribus corporis subji. n. posse.
 vice. Lamanq. de morbi. artificium.

si q^d arthrex morbo chronico curandus occurrat,
 v. metalli fopores, inde quibus mineralibus occupat.
 tus, nosse causam morbi. vaporem enim mine-
 raliū in se hauriunt infus. sic pictores a variis
 colorum vaporibus, sepe venenorum, utquam guttae
 missi sepe validi sunt.

Gam degenerationes, in liquidis nostris, in vasis acrimo-
 nias consideranda sunt, q^d sepe in nate morbos
 chronicos produunt.

si cruditas acida, constringit vasa, coagulat liquida, inde
 Tomo I crudil. acidam.

Acido-austera; pessimas obstructions causant, quia
 et vasa constringunt, et coagulant liquida. dum oculis
 Ob. Omen imprudens applicantur, vascula minima
 ita constringuntur, humores coagulantes, ut callosa
 opacae macula tota vita sepe maneat, nunquam
 solubiles. nisi imaturis, austriis fructibus abulentis,
 lument abdomine, infarctus inferum, glandularum
 mesenterii, scabem incurrunt. verum quidem est q^d
 austera hoc in ventriculum, et intestina agentibus
 et constringendo venarum lactearum oscula, sibi ipsi
 ita ad sanguinem procludant. sed sufficit, si con-
 strictionis ad ventriculum, et intestina hument
 idonum resorbitiones, hinc constrictiones alvi
 pessime. sed austera hoc potius diluta sepe in
 ingrediuntur vasa lactea, et obstructions glan.

dulcorum mesenteria facit, et heratis. à vino au-
 =tero, et pepsio ex visceribus imbutis, pepsina contrahit.
 =turd, rigida, omittitur. idem abusus spiritibus
 =num omnium v. de. facit, coagulando liquida, et
 contrahendo solida, unde pepsini seorsum viscerum.

Profundè diluentia, quatenus omnem acrimoniam
 enervant singulii interpositione v. de, et nimiam
 solidorum rigiditatem tollunt, emollunt. sed liqui-
 =domum coagulum vix sola v. tollitur, quoniam alia
 =fixa, et resoluunt concretas molleculas, parte, et repe-
 =nti dantur v. multa diluta, ne nimia copia acrimo-
 =niam alcalinam inducant. in v. quibusdam talis mor-
 =derata copia. Olio alcalini adess, ut: Selteranis; i
 =Antonianis, Wildungensibus, Buchensibus. item effi-
 =cae remedium est Sapo venetus, ex alial. fixo, cum
 =o o puro pepsio paratus, qui solvis potenter, acrimoniam
 =o pepsio domata n. nolet. infantibus à coagulato
 =tis agrotis optime prodest Sapo venetus, quos Olio
 =alial. sedent, longe sumpta. p. chim p. clyster inji-
 =ci.

acris purior aromatica. omnia aromata sapore calido,
 et odore fragrantia noscuntur, communis in omnibus.
 =se cibi multus nunc est, hinc cum o o abundent, et
 =Ole acris, estum exaltant, facilius. hoc sunt ab
 =is, qui v. m. bibunt, ad communiter vinum bibitur,
 hinc tot febres ardentes, hemorrhagiae, hemorrhoidum
 =fluxus nimius, hemoptis, apoplexiae oriuntur, ite
 =or stomachi, rheumatismi etc. curantur haec mala, et p.

acidis; farinosis; althæa Hordei; avena decortis. &c.

Quinque inters. tanto cibo cum vita otiosa, obesif. fi-
unt homines, pinguedo hæc non nolle quidem, nisi
uno loco collecta, glanæ in cavitate quodam nola,
ut quidam à humore pingui in cavo pectoris, orto suffo-
catus est; sed si pinguedo febre solvitur, sanguinis
miscetur, tum pepiniam cinnamonam rancidam agri-
vid, et periculosa vasorum plenitudinem producit;
autatur decort. farinosis, semini oco non miscetur, cum acidis;
quidam, pinguedo, in obesif. sola nolle nola, ut tolli debe-
at. tum optimum vultu exsicante ubi, cum vultu;
labor, corpus de. obesif. macilentos facit; hinc à cursu,
labore, in obesif. in mba, sudor pinguis, quia pinguedo
attenuata, absorbitur sanguinem, è corpore educitur.
ne in subito talia exentia fiant, ne pinguedosus
bitò in sanguinem absorbita, periculosa vasorum
plenitudinem facit, et ocofa iniectione vasacebi,
et pulmonum obstruat unde mori. præfat. gnis. si
pingentia repleta, et diuturnam tenuiorem, capian-
tem ex apri, vitando omnia nutrimenta, molem
pinguedinis imminuere, et gradatim ad motum, et
exeritia corporis accedere. equi obesif. solo labore,
hinc nasantur bene, macilentis; 30 et homo.
Salseto munitica. ex abs. Ole. marino conditis, v
genia, orta, ab hoc. Ole. sanguis acenon factus; mini-
ma vascula sæpe erodi, et extravasationes. fluidoni

facit, at cum et genia putredini resistat, non pu-
tescunt extravasati humores, sed maculas scorbu-
ticis: et omnes producant. curatur diluentibus, mo-
dico alicuius, Olei oppositis huius acido.

De acimonia alicuius, biliosa, actum jam erat,
que curatur oppositis. Simil et de glutinosa, pitu-
itosa.

2do ingesta mutantur a viribus nostris ita, ut propria
inde deposita, agerent doles. Similes nostris liquidis
et solidis; sed chylus tenuior efficitur sanguis, et per
actionem vasorum et visum in sanguinem compingitur
et ducitur; si jam actio vasorum magnas, compingitur nimis,
sicque sepe polyuri oriuntur. Si jam contractio vasorum
fit frequentior, degenerant liquida in cacochymiam vel
ut in febribus. Si deficit, mala chronica oriuntur.
3° Circulus sanguinis, neq. excedat, nec deficiat, oportet.

3^{ho} spontanea gemulosa. Humorum sunt, si stagnent in
diversis corporis locis. Hi ex ventriculi debilitate
ubi sponte in anum, alicuius glutinosum de. degenerant.
Sanguis, si syncope diutius duret, sponte in sanum et partem
rubram secedit, unde polyuri cordis sepe inevitabiles. bilis
exitus ad quod enim ingreditur si sit, bilis hoc superest
et concretiones calculosas facit, unde isti peritiales. □
in vesica stagnans diutius sponte in calculum concrevit.
unctuosum et meagma, qd in loculis cutaneis collatum
et patentia ostia exiit in cutis superficiem, ita coniungit,
si stagnet in folliculo, sensim inspissatur, ita forma ingens sepe

produit spontanea tali degeneratione, sicut in interi-
oribus corporis similes humores inventi solent.

Vitia liquidum multa sunt post acutos, & bene
sanatos, quod morbum chronicum causant.

Morbi acuti terminantur, in sanitatem, mortem, &
alios morbos, cum dicuntur male sanati, licet non
sit semper in potestate medici, nam certam, et
mobilem faciem expellere de corpore, cum huc
sepe per metastases in alias partes deposita, novos
morbos producat, quos sit arte moliri hoc
non juvare, sed loca ignobiliora deponi incipit
ma.
dum morbi acuti in alios morbos desinunt, propterea
humorum vitia sunt:

Tumulentas. Si inflammata in abscessus desinunt.
sed in multis observatur quod, quod subito copia utri-
usque deponatur in quendam corporis partem, licet
nullum signum inflammationis praecedat in hoc loco,
ubi pus invenitur, unde patet, nam morbi subactam,
et mobilem, quasi obitus puris agnoscere, cum sanguine
circulasse, cumque a dote humorum sanorum receptum,
neque sine nova cum humoribus sanis circulari, depo-
nitur quod in variis partibus corporis. hoc jam factum,
quod in locis horum, in quibus deponitur, non generatur, nec accrescit
inflammatio praecedat, bonum est si talis metastasis ad

loca ignobiliora fiat. vide Bagl. de abscessu aurium.
quarta autem mala fiat, si purus in quodam loco collec-
tum, venis resorbatur miscetur sanguini, cacochimiam
ang. purulentam inducat, sicut in ejs de abscessu he-
patis.

Ichorosa. purus bonus, leve, aequale in odorem esset,
et nullam acrimoniam habet. verum ut dalefieri
requiritur blandus humorum indoles. ubi ergo in
acutis acrimoniam sanguinis adest, in corporibus
scorbaticis, non nascitur blandum purus, sed tenuis
et pure longe acrior ichor, rodens. sic variolae
bonae, in corpore sano et blando sanguine gauden-
te, pure bono, albo subflavo crasso turgent. ad
confluentes ichore acris, pepsini depascente cutim, et
cicatrices turpissimas inducentes, gaudent. Item
purus bonus, diu in loco relictum, mora et calore
vix in abscessu et vomica, acris, tenuis, fit, et
resorbatur pepsinam cacochimiam inducat sanguini,
nastes corrodit, fistulas facit. decocta alth. malv.
Lond. aven. cum rad. acetos. et succ. citri optima sunt
q. acrimon. aliam in ichoris corrigunt, et ob acetosi-
sanguinem resolutam feriant, colligationemque.
Putrefacta. in putredinem sui humores. etiam
est, hic in hyatide imprimis putredo metuitur.
vide ibi medelam.

Morbi acuti, inflammatorii, si resolutionem & curationem,
 nem, et excisionem non morbose non sanati, relin-
 quunt abscessus; inde varia mala dicta ex parte,
 fistulas, empyemata, caries, osium a pure corrode-
 nte, Peritonaeum, concretos. quanta inde mala? si
 si pleuritidis seu ipsa inflammatio pleurae, si in abscessum
 abit, vomica ibi nata, introsum tamens, pul-
 monem comprimit, quo difficilius respiratio. si vicinus
 faccus peritonsitis diaphragmati, ei accrescat, pus
 idem erodit, exitum quendam, et in cavum abdomi-
 nis delabitur, cum praesenti quidem levamine
 oppressionis pectoris, sed lethali cum eventu, nam
 pus in abdomen delabitur, sequiturque asites, puru-
 lentus, consumptio, et erosio viscerum abdominalium,
 a pure ex iam acui & acui ob moram reddendo; si
 pus effusum in abdomen antea adhuc non ita putri-
 dum, putrescat, aer coactur, et sequitur hydro-
 nem talem peritonsitis Simpanitis lethalis.
 Idem si apoplexiae ad alia viscera, thoracis & abdomi-
 nis; varia mala vicinorum partium, actionesque
 eorum turbatas videbis, ut: in abscessu hepatis,
 lienis, mesenterii, intestinorum, ventriculi, renum etc.
 Plures jam morbi chronici oriuntur, ex humoribus sen-
 sili natis, quorum nonnulli causa sumus, intemperata.

te vivendo; in cibo, potu, animi pattematibus; denique
in sex rebus non naturalibus istis ditiis excedendo,
unde vitia digestioni, et vicia inde chronica
malas; consideranda simul medicis naturalia, et he-
reditaria à parentibus constitutio. Quod in chronicis
morbis dicta regule observentur, visumaturque
dicta cause oppositas v.g. si cruditus sit acida,
viscida, atque aspera carnea dicta lenium habenda
neque in tenuis sit inimis dicta, ne vires oppriman-
tur dependantur.

Quod symptota in chronicis infinita, sæpe contraria sunt,
in plurimum ab enumeratis causis oriuntur chronici,
ut acida, viscida, atabulatio et humor; et omnes
in fluidis degenerationes, ex 6 rebus non naturalibus
originem ducunt, hinc symptota vocant, pro affectione
partis, eque actione turbata; hinc sæpe quod symptota
mutata diversi morbi, eque medicis sanantur et in
usurpatis, cum ab eadem causa oriuntur, et chronici
singulis curari debent, de morbis, diathesis et.
medicamentis pharmacopoeiis abstinendum quod
ne natura ascescat. hinc Celsus, in chronicis quod
optima medicina, medicina non utilis id capitum
in scorbutto, podagra et. non curandis, nisi regu-
las dicta observent. Causa quoque morbi attenden-
dum, hinc si simplex dicat acrimonie mutatio
regitur, eque correctio, præter dictam Septuagesimam
et optima. hinc acidum austum prædominetur in corpore,

conducent feltrane, alcali gaudentes, q^{ue} lach^{rym} miffa
 tantopere profunt in Carochimia puulenta, abfefsio-
 bus; ulceribus &c. si abafiliaia fabuaria grauat
 abdominis viscera, et foluendo, et euacuando pro-
 funt Carolina. si laxitas fibrorum emendanda
 ut chloroticis, Cachecticis, gradone optimo, q^{ue}
 ferri animam continent.

Si iam confideretur magnum chroniorum numerum
 in visceribus abdominis sedem habere, et imprimis
 in hepate, in q^{uo} omnis sanguis venosus inferum
 abdominalium confluit, p^{ro}pterea tam efficax fit
 cura si fontes medicatos, q^{ui} cito ex integris vi-
 ribus reforta ad hepar veniunt, et viscida solunt,
 obftructiones referant. de v^{er}um medicamentum vici-
 bus optime scripsit Hoffman.

Potius v^{er}o mineralia magnam spem ponunt sumi chedii
 in Chronicis morbis, in sumis herbarum verno tempore
 magna copia, et diu sumptis, ut sero lach^{rym}, serone
 veneto, melle, cythor. succ. gram. &c. quorum vis
 soluens viscida insignis, atq^{ue} comotione sanguinis.
 de quibus plura in cura Chelancholia.

Præterea in cura obftructionis ad solvendas moles
 concretas, q^{ue} vasorum angustia in parte obftructio-
 nis faciunt, commendate sunt fritiones, q^{ue} alternis
 compreffionibus, et relaxationibus vasorum, augent
 in parte circum, et obftructiones soluta, et mobili.

facta maa, referant.

289.

Item huc spectant, equitatio, et vectio in thesa,
quo motu omnia infusa abominabilia pendula
agitantur, hec, sepe curantur mala, qe medica-
menti, cum vita, sedentaria vix curata fuissent.
concessio enim hoc plus obstructions, expedit, qm
varia deobstructione, huc spectat labor, exercitatio.
sic rediens domum a fontibus medicatis in itinere
sentiant morbi reliquias, et domum venientes sani
sunt, quia concessus ille, precipue in longiori via
expedit plane idud, quod jam incepit solui, et motu
le fieri p usum v mirabilem.

Bate jam cum sensim obfirmetur Chronicus, sensim
plus maa peccans, spissescat, indurescat, qm longo
tempore remediis utendum sit, per annos sepe,
anteqm solvatur ingratum. Chlorosi laborans,
propterea boni sanguinis habet, flaccida sunt solida
omnia; breui tempore bonam sanguificationem,
et robur solidis restituere posse, quid asperet? per
menses plures cura opus est.

Sic et in chronicis, totum vita genus sepe mutandum
est, ut victum, potum, aërem, ammi, pathemata
vitanda, peregrinaes, instituendas, lata confortia
frequenda, nuptia, saltu utendum etc. et
semper diu usupandas medicamentas, neque
frequenter mutandum us, licet etiam ad menses
si recipiatur melioratio, sepe enim intra annum

v annos primò curantur chronici.

Multi simul chronici omnino incurabiles sunt,
ut ulcus hepatis; pulmonis. &c. item Scirrhi vife-
rum; si enim externus scirrhus, ubi in manibus
acceptus datur effiacipimus etiam si cedit, sed sepe
fero exstipioni de' ne in cancerum vertatur; qualis
sepe in scirbo in internis.

In Cachexiis, chlorosi, ubi solida laxa roboranda,
optime sunt v minerales. Sles; ad horum imitationem
et bibi. decorum juniperi in v exstipionis. Sles;
p. r. cyh. addito; si ob causas juniperi. superfluum
humidum p. q. educitur, et ob id fibra roborantur,
cyh. etiam roborat, digestionem adjuvat.

si acromonia murichia sedulenda, corrigenda, loco v
Terliensium; decorb. alth. hord. cum porsap. cyh.

si acidum austum peccat, loco seltranarum. decorb.
porsap. c. avena et Ol. Fri soluto. in decorb.

si bilis, et siccitas fibrorum predominatur, in tempera-
mentis biliosis, macris, flavescentibus, facie &c. decorb.

aven. cyh. q. lentam bilem invidit, cum Olro soluto.

si saburra atrabiliosa peccat, loco Carolii. decorb.
aven. cyh. cum Olro v Ol. Fri. v. g.

q. aven. mund. m. vi
cyhor. m. i. v. i. s.

coqv. in v font. mensur. vi

in colat. solv. O. Seng. 3ss v 3iii

ad hujus imitationem possentur alia decorta, et Ol. 3ss solv.

26r.

*Res in chronicis diuturnam causam oppositam ordi-
nes, et decortas pro potu ordinario, pro ratione
in deliciis, crevisiam tenuem cum herbis fermenta-
tam, imò et panem additis vegetabilium seminibus,
p. r. vinas ostifutias ex pomis Boschoff. puris Roscha-
telinis &c. nil pharmaceuticis effluis, idq. diu
usurpandum debet; cum punito motu corporis, et
amini pathematum evitacione.*

PARALYSIS.

*Paresis est levior paralysis, quia adeo adhuc quidam
motus, sed non constans, superest sensus, sed hebes.
Itaque in auctis quidam observatur. Læthys. agit.
cuiusdam comatosi rigorem absq. tremore contingere
in alio manuum, et pedum dissolutio.*

*Est quoque paralysis musculorum laxa immobilitas; ad
à letano differat, in quo omnia rigent cum motus
impotentia.*

*Levis, alii sensui, alii motui inferiunt, qui destituti
hinc sunt in sua origine intra cerebrum, tunc in
truncos majores nervorum collecti ad partes corporis
deferuntur. At quoque impeditur functio nervorum moveri
hum dum nervi sentientes illibati sunt minus
lesi, et citra. in paralysi plerumq. sensus superest,
sed hebetior, cum molesta quodam perceptione punitio-
nis = fornicationis. quodq. una cum motu omnis*

sensus perit malo omine. sic Hoffman. refert, juve-
 nem ex subito terrore paralyti partium inferiorum
 ab umbilico usq. ad extremos pedes correptum, simul
 omni sensu ablato, ita, ut casu pedes combureren-
 tur miserimè absq. ullo sensu et dolore, et ita
 biennium obiit. sed et observatum quid omni sensu
 ablato motum supersitem fuisse. sic juvenis, diu
 madidum pallium gessans refrigeravit nuquam,
 et in cute capitis sensum amisit. miles sensu
 carebat brachii, motus tñ supererat expeditus.
 in alio unum brachium paralyticum erat cum
 sensu acutissimo, alterum verò omni carebat sen-
 su, sed motus erat expeditus. solet tñ tantum
 vocari paralytis, motus abolitio, si verò motu su-
 persite, sensus aufertur, insensibilitas dicitur.

ad motum musculi requiritur sanguinis artiosis,
 et cum cerebrosum influxus. si ligato nervo
 absque sequitur paralytis, idem si arteria lige-
 tur, cessat motus, si vero arteria injiciatur in
 arteriam loco sanguinis, resuscitatur motus: mus-
 culus minimis vasis constat, fibrisq. carnis, ut so-
 letus arteriosus vocatur, ablato qd influxu san-
 guinis in illas fibras, he flacciscunt, collabuntur, &
 degredia his impletis, agunt denuò, ab licet copia
 sanguinis sufficiens adsit, motus etiam major ut
 fit in auro, tñ musculus n̄ movetur, nisi per

velle hominis; qđ videtur artērias concurrere
quidem ad motum musculi; quatenus insignem
ejus partem constituent, sed consensum pro volun-
tatis nutu excitantem hunc motum, ab en-
cephalo p̄ nervos ad musculum derivari. sed
sit et paralytis fieri vitio fabricae musculosae de-
generantis; p̄o cons. paralytium diffusum inven-
tum maximam partem musculorum in pecto-
rē mātā degenerasse.

Causa qđ paralytis impeditur influxus spiri-
tuum cerebri in musculos, & liquidi artērosi
in eodem.

ergo oriri p̄o paralytis.

et ab omni causa apoplexiam producente; cum
apoplexia sit abolitio omnis motus voluntarii, et
sensus; hinc quasi paralytis generalis ad tempus, si
curabilis sit, neq. paralytim relinquat, qđ omnes
causae, q̄e in apoplexia totum sensorium com-
mune afficiunt, prout paralytes particulares, hanc u-
llam partem producere, dum p̄o totum sen-
sorium commune afficitur, a qua omniū nervi,
ad partem paralyticam tendentes. si observatur,
paralytim musculorum faciei in alio latere,
indicare apoplexiam, dum causa morboza nondū

totum, sed partem sensum communis comprimunt.
 gravior apoplexia definit in paralysem aliquam
 partium, dum non integrè sublata est apoplexia
 causa, sed et particulares paralyses sunt à causa
 in capite herente. sic puer à lapsu, manus
 et quoddam musculos capitis labiis paralyticos,
 ut caput nunc antorsum, nunc retrorsum labetur.
 in muliere dolor diversa capitis loca
 successivè occupabat, et mutam loci dolentis
 sequebatur paralysem diversarum partium corporis.
 in paralyticis sensus supererat.
 2do ab omni causa nervum transmittendis fibrillis
 inierum reddente. cum enim causa motus
 muscularis ab encephalo per nervum ad musculum
 deferatur, hinc ab omni causa, quæ nervum in
 tota sua longitudine ad musculum usque impedit,
 paralytis oritur, cuius musculi boni sunt, et
 cerebrum non laesum. si humores, et succi
 glandula axillares paralytici brachii faciunt,
 comprimendo nervos axillares ad musculos brachii
 usque affequentes, sensus si minuitur motus, prout
 humor crescit qui totaliter compressit nervum, motum
 plane aufert. sed et humores nati in iniqua
 his nervorum, idem facere possunt, ut ganglion.

3^{ho}. ab omni causa, q^d sanguinis arteriosi. 265.

fluxum ad musculos impedit. sic in cura a.
neurismatis brachii, dum arteria brachialis tun-
co intercepta & ligaturam, introitus sanguinis
arteriosi in musculos superfluit. impeditur &
insigniter minuitur, observatur super manus,
quodq^{ue} paralysis manus, digitorum, q^d in liga-
tura ablata cessant. huc compressio a tu-
more, qualiumq^{ue} rami arteriosi majoris refertur,
quia impeditur sufficiens copia sanguinis arteri-
osi ad musculos. simile quod in majori aneu-
rismatibus observatur, dum ad sacrum aneurys-
matium confluentis sanguinis minori copia ad
musculos fertur. post evanescere nimias adeps
debilitas muscularis motus, a defectu sangui-
nis ad musculos movendos requisiti.

Sed et dictum fuit, paralysis fieri posse in his mus-
culose fabrice, licet nervi, et arterie nunquam
rite sanguerentur. in nimis obesi, sæpe longevos
musculi a nimia pinguedine compressi, non tantum
innumbente musculis, sed et interposita ubique
inter musculorum fibras. sic in robustis, formae
est caro musculosa, in debilibus, flaccida. sic si
musculi a colluvie aquosae balneis, et vapore di-
nascantur, flacidi, sæpe paralytici evadunt. sic

asitid em quod sequitur furesta. henteria, cum
intestina & tabefacta, paralytica sunt. vid. Bagl.
de motu musculari.

Causae nunc singulares paralyti recensentur, sunt.
apoplexia, epilepsia, convulsiones, &c. pro morbo.
paralyti quod exagid, h. infantibus post convulsi-
ones, paralyti saepe sunt, communem incurabiles.
Dolor ingens, qui fit a causa gravium, sicut nervi.
dispositionem irritante, et pro ruptore propior
sibra, major dolor; h. foemina a perstinacido.
lore circa ultimam dorsi vertebra paralyti
semomum, communem incurabili correpta. accidit,
aetbor et diuturnos dolores. impedire portis mo-
tum, unde muscoli ad paralyti disponuntur,
h. in seipson. Sexu, cum gestimo more, ut pluri-
rent viro, pro dolor! a deo, tangunt corpus, loris,
ex balnearum opibus factis nimis, demitatis cor-
poris amantes, in iis. hunc corpus sustinetur
her lonicas, hinc muscoli dorsi validissimi, qui
hunc corpus erectum formant ostentur,
et ex longo otio ad motum ingiti sunt unde
mulier talis superba a prima juventute usa hui-
lonicis, corpus vertee, & erigere requit, deposita
lonica, unde et formier lonicas indulta epe debet,

ut corpus vertice, erigere, et erectum sustinere
valeat; luet talis merito superbia, poenas; ego
simili n. condolebo. ob hanc causam post
rheumatismum limbaginem videtur sepi leuor
paralysis artuum inferiorum, fritionibus sepi
superabilis; otiosi enim diu muscoli flacidi
sui videntur. ad quod rigescunt muscoli ob
dolorem diu otiosi. Et in valensibus artuum
fracturis opium, doloribus podagricis, orthicis
diu diu quiescere jussu dicitur, move deinde
quid membra, rigidi facti artuum, et ligamen-
tis, tendinibus, quod malum cito, et optime vago-
re va deinde curatur.

Omnes solite evacuationes retentae, cum subsequente
vertigine. ut hemorrhoidum, menstruum, norium
hemorrhagiae, quae sunt sanguinis boni copiae necantibus
evacuantes. Item suppressio salivae morbose, fontium
ultra antiqua consolidata, alii. Quae et suppressio
evacuatio, quod omnia evacuant humores morbosos.
quod ha evacuationes suppressae porie fluentes. varia
mala capitis parant, inter quae prima est vertigo,
quae indicat cerebrum turbari, unde se apoplexia.
sic alios, fontium, ulsibus et evacuantur salia,
hae retentae, missae sanguini nocent. ha Hyg.
alios albas, interstia, in auctis mala, quia retinetur
bilis, foeces, lingers. hinc cogitatio morbi, phrenitis.

□ suppressio pepsini copiosi noui, quæ et vasa
coluuiæ et Olias o'az acia, p' □ nam eliminan-
da, retinentur in corpore.

Saliva excreta imjecta, et morbose suppressa,
paralytes parit, sanguis enim corrodendum ad ere-
brum conflaturus. In libratu mucositas saliva
li mæ, qd in cerebro turbat. h' p'uitas
or' interni in acutis, deliria nuntiatur. h' in
variolis de morbo salivæ p'etennalis suppressa
torpidos, lebetes, delirantes aliquando facit egros;
qui plerumq' pereant. magna certe saliva copia
in sano secretitur, militi. Discipulo ductu salivale;
et coalito, fistulosum aliud remanet, magnam
copiam saliva subit. he qd evanescit, suppressa
metastasis ad nervos, et paralytes facere possunt.

Metastasis cujuscumq' mæ morbose in acutis aut
chronicis. in acutis mæ costa, et eliminata de
corpore, metastasis sige facit, aliosq' morbos, si qd
mæ talis demittitur ad cerebrum, et medullam spin-
nalem, et nervos. fiat, paralytes sequuntur. p'etenn-
mæ costa in acutis deposita ad varia corporis loca
subito humores parit, et abscessus, qui comprimendo
nervos, et sub oculis, si abscessus fiat, paralytim
faciunt. vbi tales humores inflammatorios in

auctis sub axillis natos, qui suppurat aucti. 269.
comprimendo nervos axillares, stuporem cum
inopotentia motus brachii fecerant, abieci apr.
20, jureque aucto cepavit malum. praeterea post
post morbos inflammatorios capitis quidam sunt
sunt incurabilia mala, quia inflammatio tu-
more compressa medulla cerebri, inepta facta
ad transmittendos spiritus, foris tubulis nervis
coactis a compressione: amantissimam usam
surditatem post auctos vidi incurabilia. si
jam simile malum oriretur circa initia
nervorum, qui motibus muscularibus servant
paralysis sequeretur. apoplexia gravior esse
semper in paralysis terminatur, et vix apo-
plexia definit, sine relicta aliqua cerebri
functione salva.

Sed et in chronicis talis metastasis ad nervos,
hinc paralysis sunt. hi atrabiliosi humor
solutus et motus paralysis facit. idem in pessimo
corbuto fit. nam podagra repressa non
amplius in articulos deposita, ut in senectute
facit metastasis ad nervos, unde paralysis, veli-
gines &c. hic spectant febres intermittentes. pre-
terea suppurata, ophthalmides, erysipelata, rheuma-
tismi male curati, summa hominum ad nervos degredier.

nullum morbum frequentius sequitur paraly-
 sis colicam pictorum dictam. quam post ac-
 cipimus dolores toleratos, nunc superiorum, nunc
 inferiorum actum paralyticis excipit. et ubi
 paralyticis adest, etiam abdominis cruciatus
 insigniter minuuntur. frequens est hic morbus.
 Colicis illis, qui plumbo fundendo, cerisam pel-
 lorando, opam navant. vidi integram fami-
 liam hoc laborare, dum in adusis culinariis
 adherent, in vase plumbeo collectam, dum ibi
 herentem. unum plumbo admixto edulcorata
 id facit etiam. si plures diutius hoc morbo
 correpti, una talia exhorreas adulecta biben-
 tes, ut in Germania factum fuit. juvenis no-
 bilis Sach. huiusmodi ad 2. p. decem dies, pro curanda
 gonorrhoea, dato, in talem morbum incidit. hinc
 talis colicam pictorum, a plumbi vaporibus, quos
 calce varia sui tractata in corpus ingesta
 oritur, licet forte et ab aliis causis nasci pos-
 sit, cum se accuratissimo etiam examine in tali
 morbo plumbum ingestum, et vaporem ejus
 detegere non potuimus. an jam talis paralyticis
 et metastasi nostra morbosa ad nervos, an ob
 consensum fiat? plures sonari a paralyticis tali-
 bus, nullo remedio applicato potius paralyticis,

solis internis; frictionibus; unguentis; emplastris;
olis aromaticis &c. abdomini tantum applicatis.
in hac paralyti morbi abolito, sensus plerumque adess.
Denique quicquid nervos obstruit, solvit, comprimit,
ligat, distorquet, destruit, constringit, ut spiritus,
transmittere nequeant, paralytici facit. quosque
cui nervus laesus prospicit. Et in acutis. Et, solum
involuntaria, plane sine sensu evacuatio, lethalis;
nervus enim in origine sua in cerebro, summe re-
sistit, et intestini rami prospiciens laesus est. an
autem nervus obstrui possit? certe nervi non
procedunt ex lato in angustum, qui sepe
in ortu exiles, primo dein crassescunt; at ob
structio lorum habet in vasis ex lato in angust.
tum tendentibus. praeterea idud fluidum, qd
corticali cerebri substantia secretur, et medullae
traditur, tenuissimum est, hinc obstruere nervos
nequit. in origine fibrilla medullosa
ex cortice cerebri, et errorem loci, crassius
liquidum, dilatatum cavitationem tenuissimi talis
vasculi ingredi potest, ibique haere inexcabile, et
a tali causa paralytes particulares nasci, ner-
vis integris, et prorsus, sed vitio haerente circa
nervorum primam originem, certum videtur.
mala enim similia post morbos acutos cerebri
reliqua id praedant. ubi post mortem phrenitis;
cortex cerebri, imo substantia medullaris pars rubra inventa.

sanguine errore loci vasa aliena ingressa.

Veniunt singula fibrilla nervae lumbis obvolvuntur
 ut per se tenerissima Intus ad varia corporis loca defen-
 runt, et plerumque nervi minimi in unum fasciculum
 quae membranae involventis colliguntur. Lumbis
 has innumera percipiunt vascula arteriosa, quae
 obstrui, inflamari, suppurari, gangrenari possunt,
 quo nervi laedi, hinc paralysis. praeterea in majori
 nervo, invenitur tunica cellulosa integripila singulis
 fibris, nervum majorem constituentibus, quae sequens
 inflammatio sedes. sed et membrana nervorum
 cellulosa, sive va, lurgere possunt, hinc laxari,
 unde paralysis, licet nervi substantia bona sit, et
 malum tantum laedit in integumentis nervorum
 membranis. curabiles sunt tantum sunt illae
 paralysis, quorum causa haeret in membranis nervi
 ambientibus, hinc ipsam substantiam nervosam compo-
 nentibus, ne finibus transmittat, ut humoris inflama-
 tionis, supurationis, gangrenosi, visceris, scirrhosi, pro-
 pter quod ipse nervus si compressus coalescat, con-
 crescat, et plane destruitur, incurabiles paralysis,
 si vulnera, erosiones, fracturae, luxationes &c. nervi
 plane destruat possunt.

293.
adstringentia nimia, ut patet in Colica pich-
num, qm̃ paralytis exapit, q̃lia sunt h̃na, fact.
h̃ni &c. paralytes parvint. falsum h̃ est, quod
hac in sanguinem, et cerebrum delata, nervos
initia constringerent; citius enim alias, p̃tē-
tuerent; item h̃i ipso viam precludunt con-
stringendo minima vascula, q̃e intrare debe-
rent.

Lapis sum̃ am. h̃i Gall. ani et vesicae similes
resolutor. dicit, cum lapidi frigido s̃ui infus̃ it
homo. idem contrahit, si s̃ui vel frigide intus
piscandum & natandum intoret homo.

ā̃r frigido-humidus, transpirationem impediendo, calorē
hor, coarctat parit, si talis infusa m̃a labori
nervis incumbat, paralytes facit; h̃ni quidam
in tali ā̃re proficiscens, pede ñ satis recto, com-
p̃itur paralyti pedis, qui pluviae aduehatur, cu-
ratur. h̃i calore s̃uis, clunq. aromaticis,
cum frictionibus.

potus lapidi s̃ui usurpato, laxant totum cor-
pus, unde tales homines, languidi sunt, imo
paralytici fiunt. simile malum ab ā̃re humido-
calido induitur; Hyg. a tali ā̃re paralytes
epidemicis recenset.

vapor arsenici, antimoni, calis recentis, q̃ni &c.

hi vapores loties apoplexiam faciunt, qd
 et paralyrim. vapor plumbi & plumbum semp.
 dum, colicam & paralyti facit. vapor & rii
 tremores, paralytes facit; tale malum expe-
 riuntur deauratores, chemici, metallurgi &c.
 Laemina uliusculo oculi, applicuit solui recentis
 partem, rursus solani facit, qd bella Donna
 dicitur, et pupilla oculi omnem motum ami-
 sit, amoto hoc, sensim redibat pupilla mobi-
 litor, qd externe applicata ptes paralyticas, qui-
 bus applicantur, facere pnt. Limile malum
 fieri, ab applicacione opii, mandragore, hyoscyami,
 ad dolores oculorum sopiendos, Gall. testatur.

Causa paralyrim faciens in diversis locis haere pot.
 ut inquiratur, ut bona prognosi, & curatio fieri
 possit. si causa paralyrim cruris faciens, qd haere
 in ipso cerebro, in hisq; nervorum ad crura tenden-
 tium; & in medulla spinali, nervum in decursu
 suo laedens, comprimens; & in magno truncus ner-
 vo, qui ex medulla spinali excurrentibus ra-
 mis fit. sed major metus, si in cerebro causa
 fit, qd aucta, vicina comprimis, laedit, producit
 novas mala, majoresq; paralytes; item inintra-
 bilis paralytis, si causa in nervo fit, & is coa-

= cefcat, deftrahitur; fi in membranis nervorum
fit, citius cedit.

Si cham si luxatio vertebrae, levior fit, compri-
mendo cham leviter medullam spinalem, levem
paralyfim facit. si vero ex luxatione medulla
spinalis conqvasctur, deftrahitur, nervorum
= pantiur, paralyfis incurabilis.

Item paralyfis à plethora citius cedit, qm si
fit à serofa colluvie in cerebro.

Item pro rade partis paralyfiue, ad vitam plus
minus, neceffaria, paralyfis, levior, gravior. Si
paralyfis manns, n' est adeo lethalis, ficut para-
lyfis ventriculi, intestinorum, inde enim pefsi-
ma hienaria.

Paralyfis cordis, licet multi in fyncope delapfi,
revivifcant iterum, qd fyncope. fce spasmodice eff,
In si à vera paralyfi cordis fiat, lethalis.

Pulmonum mufculorumq; respiratori intervenientium
paralyfis lethalis. pulmo aërem infpirationem
propria contractione exprimit, si talis paralyfi
conspiciatur, lethale; huius expiratio fit summa cum
moleftia, infpiratio vero fabbona. idem fiet,
si mufculi respiratori intervenientes paralyfi fuerint.
Kuyfch. in tribus, affmate gravi laborantibus, in-
venit veficulas pulmonales aëre distentas, ita,

ut aer ex iis compressione exprimi n. possed,
imò inflatus aer in pulmonem, nullam ha-
bit cum his vesiculis communicationem, ac-
tue perforata, subp. obant, aëre educto. proba-
bile videtur, paralyticas factas, has membra-
nas, eamq. fibras à expulsiõe aërem in-
fuitam, et à mucosis, viscosis humoribus, quibus
pulmo in similibus morbis gravari solet, obstructos
infarctosq. fuisse, aspera arteria, minimos ramos,
qui ad has vesiculas tendunt, tandem peritus con-
cretos: si talis fibrarum paralyxis in toto pulmone,
v. magna ejus parte fieret, qd respiracem inde
difficilem ee, imò penitus suppressi.

Si paralyxis contingeret musculari, qui pectoris cavum
dilatant in inspiracoe, ut pulmo ab aëre distendi, et,
qd cito de vita actum epe.

Si aporhagus paralyticus fuit, ali. deglutiri nequeant;
vide de angina.

Ventriculi paralyxis, si à nervis, qui pectus parit in
cerebro affectis fuit, periculossime, si usq. tantum à
flaciditate fibrarum ventriculi, periculose, tum
lienteria sequitur; si intestina, una cum finctere
ani resolvantur, inferibilibus, et involuntaria est
foecum prorum mutationum egestio. à nimio
abusu potus, degredi ad sepe contingit.

si vesica sit paralytica, n̄ tñ suinter quos, tum fit
 Qna suppresio, ut fit in iis, qui Qnam diu re-
 =tinent, itaq vesicam distendunt. si vero suinter re-
 =solvatur, involuntarius Qna fluxus sequitur.

Paralysis musculorum faciei & linguae, apoplexiæ
 signum, quia causa haec in cerebro nervos compri-
 =mens, q̄e antea apoplexiā producit. hinc inter
 prouidendum soze incipiunt balbutire, cibi, respo-
 =ctibus musculis genarum, et labiorum, ex ore elan-
 =buntur; et apoplexiæ conuadunt. si paralysis sit
 musculorum faciei, facies versus partem sanam tra-
 =hitur. sequitur stupor brachii, manus, pedum pa-
 =cedunt apoplexiā.

Paraphlegia valde periculosa, q̄e adeff, dum mo-
 =tus voluntarii cessant in omnibus partibus cervici
 suppositis, causa q̄e haec in origine spinalis me-
 =dulla, ubi medulla oblongata continuatur, q̄e
 si augeatur, apoplexiā faciei lethalem. si a
 =sanguine s̄ero extravasato, comprimente medul-
 =lam finalem; quodq̄ a luxata vertebra cervi-
 =cis, potius lethalis.

hemiplegia, dum dimidium corpus exakte à capite
 usq̄ ad pedes resolvitur, cerebrum simul huius affectum
 est, nam balbutiunt s̄ci s̄apis, memoria idis l̄asitur.
 in paraphlegia vero comuritur, cerebrum idem est;
 nisi antea causa, in utraq, apoplexiā lethalis sequatur.

si vero apoplexia precedit paralyticia & hemiplegia, melior spes, quia morbi causa minuta est, et cerebrum in apoplexia valde laesum, plus minusque laesum.

Jam quoniam pars corporis paralytica sit, motus in ea cessat, ad vitam necessarius, hinc alio quoque sit, turbatur; ut esophagi, ventriculi, vesicae scilicet causa ubi haerent maxime indagetur, an nervi ad ista tendentes in cerebro, originem suam laesi sint, hinc periculosum, an in progressu, & medulla spinali laesi. semper tamen turbatur alio cerebro, si nervi in origine sua in cerebro laesi sunt, in quorumque et caput quoque sit paralyti, tunc periculosum, quia saepe apoplexia, aucta causa, praecedit.

si pars paralytica frigida sit, vix curatur, quia arteriales, et alii in parte cephalica simul arteriales, et alii in parte corporis impeditur est. si una cum motu, et sensu, nihil omnino, respiciat, quia nervi motori, et sensorii impediti sunt. si pars simul atrophica consumatur, signum pessimum, quia nil nutrimenti deferretur ad partem, unde hoc labescit.

In paralyti, quae colicam pictorum sequitur, frequenter ideo atrophica observatur, ut muscoli quasi evanescent,

Item utiq; p[er] se malum incurabile, fibræ enim 279.
muscularis concidunt, collabuntur, concresecunt, et
fabrica periturus muscoli destruitur, hinc fibræ
nunq[ua]m fiunt humoribus periculis, plane si id p[er]
ad in senili corpore, q[uo]d p[er] se ad marasmodum, et
rigiditatem, collapsionemq; vasorum tendit.

Quæ cum p[er] se conversione, et calore magno p[er]t[ur]
oppositæ, mala: p[ar]tes enim paralyticæ graviter
si afflictae sint, motum omnino amittunt, hincq[ue]
sane, determinato majori copia spirituum influxu,
motu violento moventur.

Si paralytis ab inferioribus scapulis p[er] se ascendat
mala, consensum enim in cerebro habet, q[uo]d aucta
apoplexiam facit. Si vero descendat, libras si
p[ar]tes superiores relinquat, citius sanatur, quicquid
sa lere[re] circa medullam spinalem.

Quidam repente moriuntur, alij p[er] se mortis cyp[er]
presenti, ut ex animi pathemate, gaudio, terrore
et subito; Item p[er] se cor factum paralyticum, subito
a motu cessavit.

Paralytis q[uo]q; particulares, infinite sanatur, unus
plurim[us] musculorum, pro rade nervi l[es]i, ad hunc
illum musculum; h[ic] quidam v[er]o na[ti]v[us] et p[er]
apoplexiam balbutiunt, et quidam litteras pro
nunciare nequeunt, cum quidam tantum nervi ad
quosdam musculos tendentes l[es]i sunt, conpropt[er].

Natura, causam attenuando, locum movendo, educendo, sanavit paralysem sepi; sic sepi hebetes, somnolenti, obliviosi, humore pedum edematoso orto sanati, manna prope i crebro ad pedes deposita, affmata, etiam tali humore levabantur a naa; Quare prudentes medici, videntes, valent curam a naa, similia conantur arte effuere.

Sic febre oborta a naa paralytis sanata fuit, a causa viscida nata, qd febris attenuatur, expeditur de corpore.

Tremore convulsivis orto naa paralysem sanavit. qui tremor indicat restitui pti paralytica motum aliquem, aliqualem, cum influxum fieri in musculos paralyticos, qd indicat causam sepi minui. qd indicat sanationem inchoantem, et sepi curae facit integre. Et hinc unus alterve musculus convellatur in parte paralytica, bonum est, qui quibuscumque musculis motum restitui indicat. prapitibus quibz punctura passis in parte affmata, bono omne. si h. ex compassione membri aluiqz stupor oritur, punctura observantur, et sepi motus pti redit.

longa, sui suavis, diarrhoea, potus bonus, quia visum, paralysem fovius expeditur.

hinc medici in paralyti, sand talia, qd calorem,

et motum augent in corpore, nervos stimulant, et
alium subducunt, felicissime, si curabilis sit mor-
bus.

Curatio requirit ablationem cause; sed sepe
ablata causa paralyti. tunc manet incurabilis,
si v. pulposa nervi substantia destructa sit minima
vascula nervea, a diuturna compressione, collapsa
concreta, nullo modo amplius pervia futura. si
nempe 3 annos jam duravit paralyti. si alia
a ligatura nervorum, mensent, ablato etiam
vinculo, paralytica, obierunt, quia foris ligatu-
ra, nervus pulposus destructus erat.

Cura generalis nulla est, sed fiat p. r. cause. si
si os humeri luxatum compressis nervis brachii
alibus, si paralytici facit, si curatur, nisi ossis
repositione luxati; cum stimulantibus p. h. appo-
sitis; si nondum nervus destructus esse a diuturna tali
compressione concrevis.

si oritur paralyti. a retentiis menstribus, hemor-
ridibus, humoribus plethoricis, inflammatoris, &c. vide
has causas in apoplexia. Hec removeantur.

si vero a lentore, sero &c. os conatur imitari nae
molemina, quibus nae paralytici paravit; utraque
p. febrem, hemorem convulsivum, diarrhoeam &c.

Jam go sequuntur Italia, qd nae imitari p. unt.

qđ omnia sūt, qđ crebra attenuant, dissipant, et
fragrantia movent. ut:

aromaticis, utrinis, neannia, in infuso, decotto,
succo, extracto, rurs. homin. fermentose parati, et
confecti, v. & homin. a syr. in elect. red actis.
Oleis fixis, et melius volatilibus, ut Ol. C. Sole. aur. etc.

= levis de.

ooo depressata aromatica interni et externi sumptas.

Saponacea, ex ooo depress. et Ol. libris fixis paratis ut:

Sapo Sarcocollae de.

Oroschus, Sibethum, castoreum p. reliquis, millepedum

suavis. Sors. vide Ol. vol. ooo depress. ut Ol. vol. C. C.

milleped. lumbos. rurs. milleped. lumbos. ooo depress. homin.

Vana chemia simulantis, et multa subtilis, ut:

Sors. emet. ferres. min. de.

galicium vidi effectum, dum p. aliquot dies, quid. ex ext.

amoa. et gum. resin. delibebantur prima via, et dein

3i Ol. C. C. in 3 aliquot v. depress. flo. Lavend. de. super.

et bibendo infusum lign. Sassa. ruta, corism. dabatur pro.

et bibendo manet; cum frictione et inunctione p. affectu,

atq. sit calidus, et ferus. v. talis efficiatur, unde affat.

cura melior paralytis. coars. dantur apud, ferina,

alibi cum aromatis; vinum generosum de, ut calor
existeret.

283. valida stimulantia. plurimae dicitur, et solvente, et
 stimulant. agunt, hinc motum et calorem augent.
 Si jam talia aliquando usurpata sunt, tum subito tales
 et stimulantia factae convulsionem magnum praestant
 sepe effectum. ut sunt:

Stimulations, sub quibus totum corpus contutitur
 omnesque musculi moventur, et sic insidiam jam
 in alia adhibita solum sepe excitatur. hi
 et stimulatorum prostant ex flo. herb. fragrantibus.
 fortiora stimulatoria, ut helleb. niger et alius, euphor.
 brum &c. tanta sunt, sepe enim nimiam movent
 stimulationem, et convulsionem, exultationem, narium.
 compressatur in nimia stimulat ab his excitata,
 si in naves lac tepidum recens. attractatur p. v.
 o. o. amig. b. recens &c.

Vomitonia fortiora, et evacuant visceribus primariis
 viam, et contutiant corpus multum. Stimula-
 tiones. hi, et vomitoria praestant antimonialis, quae
 sunt laudantur, non adhibeantur, nisi viscera
 bona sint, et nullus metus rupturae vasorum in
 cerebro.

sed et electrificatione, quae fulminis ictus totum
 corpus contutit, plures sanati sunt paralytici, ali-
 terrore ira subita. foemina quaedam fulminis
 ictu sana facta.

3^{tho} purgantia fortiora simul corroborantia sepe re-
petita, ut continua quasi diarrhoea existeret. ut
sunt: aloë, scamon. colocynth. jalapp. gum. gutte,
exel. cathol. Panchimag. Quis. dulc. co. sed si
fortia haec adhibentur, visera sint bona, viscerque
constant. si minus. tutum sit haec adhibere, tum
purgans omni quotta p. stadiis datur, et intermediis
diebus aromati. Olia et. adhibeantur. sed et chyl.
acres c. q. emet. insignes sunt.

4^{tho} decort. ut quajaci, h. aromati. et. ut fudor exci-
tetur, qui promossi p. accenso Vni.

Frictiones augent motum in parte, q. tuberc, tumes,
sine pannis. leneis. asperioribus. suffragatis. variis.
aromaticis. sinas dorsi, ptes. paralyticis, et maxime
illae, ubi causa hanc putatur, sicutq. ad ruborem
uss. deni. inunctiones. sinibus. o. o. aromaticis. de.
bis. de die sicut frictiones, et p. tegatur emplastro
aromatico, ut continuo stimuletur.

balnea, cum emolliant, non semper profunt, nisi simul
stimulantia sint cum formicis. parata. Ligidum
balneum etiam laudatur, quia horror, frigus, con-
cusq. corporis sequitur, postea oritur calor, rubor,
deniq. quasi febris, et in alto fudor sequitur; sic
excitatur febris artificialis. quare egr. subito vel

Frigida immergatur; statim lectum metat, ^{285.}
Idq; repetatur sepe; deni apertus frigus, totus
ductus. v. frigida infundere.

Item cucurbitulae frigidae, scarificatae, vesicatoriae,
usticationes, sem. sinapi contib. applicationes.
Anteriora actualia alii inveniunt, ubi dolore excitato
motus haberi nervis, exanthematibus infundum; pot. in
2. upst. fonticulum seruet. Letacea, fonticulorum alii
laudant, certe multum laudat. hi. evacuantur, si
nempe corpus paralyticum pingue, et proplemum sit.
Deniq; plurimum attendatur loco, ubi causa horet,
sic in paralytica, cum caput illudum sit, causas
est in medulla spinali imitio; ^{in trachea} in hemiplexia in
cerebro, in paralyti orbium inferiorum, si caput illud
= sum sit in medulla spinali circa venter lum-
= bonum ^{de sacrum} loco, ubi nervi egrediuntur,
medicamenta applicari debent.

EPILEPSIA.

Est abolitio sensuum internorum, externorumque
cum musculorum convulsione; habito sanissimos
alias advenit, cumq; frequenter circa lunam mu-
= tationes occurrat, Lunaticus morbus dicitur.

Differt a Paralyti, ubi flaccida musculorum adest imo-
= bilitas. a Cataplexi, ubi sensus interni labolentur,
sed corpus situm retinet, quem ante habuit ab apoplexia;

quod est abolitio sensuum in et externorum, sed sine
convulsionibus, quae si circa mortem veniant, tum
epilepsia apoplexia succedit. Si cum sensuum in-
et externorum abolitione, et etiam sine his, omnes
musculi rigent, Tetanus vocatur; si quidam
solum, Tetanus particularis: v.g. colli ad anteriores
et posteriores retractione, epistotonon, emprostotonon,
aut id. si motus sub convulsione absque abolitione
sensuum in et externorum, Convulsiones dicuntur.

Cum in epilepsia omnium sensuum sit abolitio, dolo-
rem exaltantia, ut punctio acui, unguitibus, contrarium
actuale &c. facile fructum delegunt, si flagitatur mor-
bus; cum vero epileptici combussit etiam profunde non
sentiant.

Morbus hic cessat brevi, iterum redit; quodam primo
paroxismo occidit; si portuacius primo sua vita epilep-
tica paroxismo obit. infantes multi epilepsia premunt,
in adultis contingens, plane presentibus exanthematibus
sive lethalibus; ante eruptionem, non adeo periculosa;
quodam chronicum malum evadit, et habituale; quodam
hereditarium est.

Cum morbus ille sanisimos saepe invadat, ut auratus.
vino etiam examine nulla causa de legi possit;
ad sensibus, ideo saepe fuit demonum obsessio, in
contaminatis &c. si vis. pugum et annorum, qui quoniam
primum orationem dominicam recitare incipit, illis con-
vulsio et clamore horrendo; idque totum factum, quod hic orant.

Nuda ferè gesticulatio, inflexio, propitius est,
qm̃ n̄ emularetur hic morbus, motus, curfus,
ambulacem, gyrationem, prostrationem, decubitu-
dem, erectionem, rigiditatem ac simulat.

In exquisita epilepsia, subito prostermitur homo
cum abolitione omnium sensuum in- & exter-
= norum, convulsivæ agitatione musculorum.

In omnium pessima specie, atq; ubi signis præ-
= gressu, cadunt illi, hoc p̃i p̃i inurabilis est.
Frequentius primo vertigo, scintille oculorum, se-
= psons, sinistis aurium colores virii, nigri, purpu-
rei, variegati quasi videntur, odor ingratus & sapor
oris talis percipitur. aliis scintilla apparet in ocu-
lis, q̃e subito in lucem imensam desinit, & cadunt
subito. aliis nebula apparet, q̃e augetur, cadunt tpe.
quidam sentiunt à digito pedis & manus & aliis
corporis loco quasi auram frigidam ascendere q̃e
ubi ad præcordia venit, considerant subito. homines
omnium agni memores sunt, reliqua peroxissimi dem,
= ore contingentiæ ignorant. plerq; ipso mo-

= mento, dum cadunt, valide clament, infatigabili, sequun-
= tur dein mirabiles convulsiones, variorum musculorum.

Sic frons, cutisq; capillata capitis variè agitantur,
capilli eriguntur, Lipsa deprimuntur, frons cornu-
= gatur, palpebre clauduntur, tremule, oculi variè
revertuntur à convulsione musculorum oculi, ita

ut quodq; stragismus remaneat. facies numerosis
 musculis constans, omnes convellitur, ut epileptici;
 omnesque animi affectus exprimat iram, moerorem,
 risum &c. saepe labia quasi rostrum alatum for-
 mant.

maxilla inferior tantum saepe abdundatur a superiori,
 ut luxetur saepe. lingua saepe elongata ore
 prominet; & nisi aliquot corpus molles exesce-
 scant, integratur inter maxillas, convulsis mus-
 culis, vig. adductis ad se maxillis, lingua misere
 dentibus lacertatur, & absconditur quasi. Audior
 saepe dentium adesse, ut dentes continui ore exe-
 ant, humum oris adesse, viz lingua vulneretur, hum-
 longis cum humo exit.
 Caput mirè movetur, rotatur, incurvatur antro-
 sum ut maxilla pectori inieciat, aliquando post-
 rosum incurvatur, quodq; collum riget.
 in manibus, pedibus variis motus sunt, exolles
 intra volare communiter absconditur, qd signum
 est validi paroxysmi. Et repens more robustissimi
 conantur pedem abducere, hinc deni dolores in
 manum vexant, cum suam vim musculorum ma-
 gis violentia superare volunt. si leni vi potesse
 abducere possit, non nocet. pedibus saepe calibant.

sed et interiores corporis partes quodam convelluntur,
doent ructus, borborismi, vomitus, alvi, Unde,
seminis excretiones insens. aegris. pulsus incho
alter, parvus, in fine paroxysmi, major, tardus,
languidus; deniq. inordinatus, in paroxysmo. res
piratio etiam voce turbatur; incho musculi vo
calibus affectis, clamant, dein difficilima sit res
piratio cum sono, quoniam audimus in robustissimis,
dum grave pondus elevant, sanguis quoque per pul
mones circuli regit, accumulatur in corde dex
tro, unde facies livet, labia et ac. strangulore
tur, visio nigrescit sepi.
dum autem arterie novam, oris interni se in ve
nas plenas evacuant, regunt, arguentur plis
rami pectorii, unde saliva viscida seoritur;
idem in pulmone fit, unde conchiae, stridor
in pectore, si os, nares, summa viscidissima, quoniam
dum sanguinolenta, si lingua vulneretur, exit.
dum suffocatio iminet, periculosum est, quodam
primo paroxysmo ita pereunt. frequentius in
post suffocatem iminentem, et expressionem spu
me ex ore, naibus, minuuntur motus con
vulsivi, respiratio melior fit, sed pectorale cum
somno profundo, quasi apoplectico, qui vario
tempore in variis durat, vigilantes vel sunt.

290.

290.
in multis sensuum hebetudo, memoria, et
corporis debilitas manet. In intra dies aliquot
bono victu perfectum robur virium redit.

Intervalla paroxysmorum varia sunt; quidam se-
mel in anno, alii vesp. et autumnis, alii omni
mense, alii circa novilunium, alii plenilunium,
alii bis in mense, plenilunio, et novilunio, alii
aliquoties etiam plures se paroxysmos incurrunt.
Cum involuntariis sit musculorum motus, quidam
omnium, quidam aliquorum tantum, sed varios
symptum, ex varietate affectionum musculorum et
convulsorum.

convulsum.
Videtur in epilepsia, aliisq; morbis habitatis con-
vulsivis, etiam nervorum adeo difflatis, fors
sensibilitas nimia, ut a levissima causa, vice
considerabili, excitetur paroxysmus, in aliis h. vice
agens. sic sumus a levi terrore, ira, moerore,
semelae renovari paroxysmos, q. alicui plane
n. cedunt. quibus dum annorum semina,
cujus familia nunquam hoc morbo laboravit, ex
ritiditate plantarum pedum ab aliis quibuslibet
inerte facta, epilepsia coronis, et paroxysmus
a levissimo terrore, ira, moerore, semelae renou-
vabatur q. annos.

Inferius quoque commune, quod in epilepsia semper
 afficitur, cum leviter irritatum sensus in nervos
 subito explosit in paroxysmo, hinc convulsionem
 musculorum, hinc causa irritans in variis cor-
 poris locis heret, jamis vis de. non est aequaliter
 firmam in omnibus. rusticus summum corporis
 robur habet, dum subito a minimo fragore,
 animi perturbatione, delicate educata puella
 convellitur. hic dentitio difficilis, tormina ab-
 dominis in infantibus epilepsiam inducunt; dum
 adulti summam odontalgiam, passionem iliacam
 sine epilepsia sunt. Nutrix ira commota dedit
 ubera infanti, et hic convellitur; id vero nil
 mali patitur. hinc molities, et lenitudo sen-
 sibilis communis, nervorum causa est praedisponens;
 ut cum irritatio a quocunque causa, ubique la-
 tente, epilepsia excitetur.
 Cum autem aetatis augmento, haec molities, et
 lenitudo, encephali, ganglionum nervosi tollatur, et
 robustiora fiunt omnia, praedispositio evanescit
 juvenes, et saepe hinc circa pubertatem, ubi
 insignes fiunt naturae mutationes, morbus emaneat;
 ubi adulectum, et firmum corpus hoc morbo cor-
 ruptum difficilius curatur, causa enim valida
 erat hinc morbum in adulecto produciens, ubi in
 junioribus, levis prima sufficit.

hinc invadens epilepsia post pubertatem 25 anno,
incurabilis, hereditaria enim est.

Cause autem sequuntur hujus terribilis morbi:

1. hereditaria dispositio, patris, matris, avi, proavi &c.
Cepsum est, morbos, & tantum epilepticos, sed et
phtisim, podagram &c. à parentibus in proles deri-
vari; quod pater morbosus, sanum generat filium, qui
primo morbosus producit. an tale hereditarium
morbosum semen in solis, nervis, an in fluidis
delitescat partibus? anteqm à causa procreetur,
ea exaltatum erumpat in morbum.

2. causa congenita ex imaginatione matris p. con-
fectum epilepticorum. talis infans statim à na-
turalitate epilepsie obnoxius est, vocatur epilepsia
congenita, cum hereditaria in sib. robusta ma-
ter bona gravis pesteressit ex conspectu epileptici,
quod filium, qui paulo post epilepsia corrigitur
est incurabili, aliquotq. paroxysmis moritur.
contingunt quidem epilepsie in infantibus à
mœconio retento, acrimonia mœci in primis viis
vermibus, acrim. exanthematica cepta &c. sed cau-
sa expulsa cessant.

Quanta mala imaginatio matris inducat foetui?
negat, at quomodo is fiat, ignorant omnes.

3to. cerebrum male affatum, p^{er} vulnera, con-
= fiones, fracturas, intropressiones: cranii, hinc san-
= guinis extravasationes, putrefactiones, abscessus,
inflammationes, pars huc bonum sive corruptum,
sanitudo. in quacunq^{ue} cerebri parte, inde sunt,
compressiones, irritaciones cerebri, meningum.
Contingit h^{oc} sapini, absq^{ue} violentia capiti illata,
accumulari in capite. humorum, sive intra cranium
et duram matrem, sive duram materiam, sive in
cerebri anfractibus, ventriculis &c. 3to mole premen-
= do & acrimonia nata. irritando, malum hoc pro-
= ducit; ut sunt hemipha^{gice}, seu extravasationes, deinde ob
moram corruptiones acres. in epileptico in cavo
cranii vesperi occiput^{is} serum extravasatum inven-
= tum. in pluribus in ventriculis cerebri anterioribus,
serum flavum acre inventum. in viro ebrioso epi-
= lepsia mortuo gelatina flava inter duram, piamq^{ue}
matrem inventa. in alio inter calvariam, & du-
ram matrem pituita alba viscida inventa. Italis
extravasationes mole comprimendo cerebrum videntur
epilepsiam producere, sed magis, si corrumpantur,
et acres fiant.
Exostoses cranii interne partis, plane acuta, 3to p^{er}gun-
= gendo duram matrem agunt. item intropressiones
cranii, hinc comprimunt cerebrum.
Cartilaginea finium venosorum naa. Sinus venosi
plures sunt in cerebro, suntq^{ue} quasi varicosi vena, ut

Sanguis ad tempus ibi colligi possit, ne cerebrum
 laedat, dum tussis, risu, risu &c. impeditur libere
 in pulmones ex corde dextra circulatio, adeoq. vena
 jugularis se commodè exonerare nequeunt, debent
 quo illi finis cedere, distendi posse, si jam incas-
 silaginem indurecant, non cedunt, hinc autem de-
 plethora, ipsi convulsiva &c. reditus sanguinis ex
 cerebro impeditur, laeque, apoplexia, epilepsia se-
 quitur.

Fragmenta, sive opium, si se orta post vulnere
 capitis, ope laeso, aut instrumenti fragmento ibi re-
 licto, se pungunt duram matrem, cerebrum.
 argentum vivum, hemorem, paralyzin, epilepsiam
 inducit, id capiuntur metallurgi, deauratores, &c.
 argentum vivum, calorem sine divinum, sub specie
 summi cum aere hauriunt. idem obvenit iis, qui
 imprudenter in lue venerea urguentis & libris usi
 sunt, hic sepe in his argentum vivum inter lamel-
 las, digitoens, opium inventam.

Item inflammatio cerebri, quae sepe epilepsia convulsio-
 nem, phrenitidem, suppuratio, gangraena,
 rodensque squali ichor. Si post suppuratam naturam
 in cerebro, epilepsia orta, se hepatione educto
 pure cessavit. si hic pus bonum epilepsiam fecit,
 magis si acce putrescensq. sibi caries in ope crani,
 dum sanies coriofa opus porbi in duram matrem

depluit, epilepsiam facit. h. juvenis. post diu
= turnum capitis: dolorem epilepsie gravi paroxys-
= mo obit, et in ope occipitis caries inventa. imo
odores fortes paroxysmos epilepticos renovantur
sed in hysteris. gumata venerea in cranio in-
= terne nata comprimendo cerebrum u carie os affi-
ciendo idem faciunt. alia bilis soluta, et mota
cum acris sed, ad cerebrum delata epilepsiam
producit, plerumq cito lethalem.

Veniunt he cause diutae, saltem non omnes; non
semper hunc morbum producant, nisi major sit
angustus sanguinis ad caput, dum lurgens sanguis
= ne cerebrum magis allidit ad exostosin, fragmen-
= tumq opis, id est valida venasatione liberantur ad
tempus, redeunte morbo, iterum plethorae genita. ju-
= venis plethoricus post lentius grandinum, plethorae
corpus com oves, cadit epilepticus cum nervum
hemorrhagias, et repente paroxismo obit, in
cerebro rupta ob plethoram vasa, sanguis extra-
= vasatur: inventusq plethorae;
= cholus, calor, ebrietas, laeta epule, dissidentes
nimis: ventriculum, eodem modo aquat, sed diutius
rarefit enim h. sanguis, et plus lurgit cum cere-
= brum ad exostosin, festinam operam allidit. h.
= h. epilepsie obnoxii: vix: ab exostosi, inter convivia
corruunt, et dein ex pudore consortia fugiunt et
nepina melancholia corripiuntur; venasatione
longa tales liberantur a paroxismo, et praeservantur.

Veneris cum epilepsia affinitatem quendam habet;
hinc quidam abutentes venere, epilepsia in ipso actu
corripuntur, plane epilepsia obnoxii, qui a raro
primas conjugalis lecti delicias epileptico insultu
foedant.

fructuosas meditationes, profunda ita labefcunt,
et debilitant cerebrum, sensibiles reddunt, ut quidam
epilepsia accedat. Si vir studiis exhaustus, maxime
angebatur, dum aliquid in memoriam revocare vellet,
ut animi deliquis corripitur; tales angores, dum
aliquid in memoriam revocatur, quod occurrere non potest
est vulgo aius Ino quingru lingit, quovis in seipso
expletur; ingeniose perspicaces quidam, et viri do-

cti epileptici sunt; si pueri nimis ad studia
adstricti sunt epileptici. Tales mobiles, et sensu-
bile nimis genus nervosum habet, ideo a levican-
sa epilepsia convulsionibus et corripuntur. pro-
fundi docti, levi de causa, inclinatio cogitatio verbi-
gine corripuntur.

animi affectus ingentes, subitos, et validos muta-
tiones in corpore produunt, quod sepe et epilepsiam,
ut terror, ira, moeror &c. plane corporis iam ad
hunc morbum disposito.

imaginatio ingens, quod est ideo aliusque in sensorio
comuni, ab ipso, quod sensus externos communicatur,
preceptis, si haec valida sit, ita sensorium comunc

mutat, ut verè credant agnatos, epe idem, à parte ^{29.}
rei, quales in imaginatione habent; pro rati ideomm
terrentur, irascuntur sepe, et si disproficiunt, epilep-
sia corripuantur. vid. de delirio febili. videmus
in infatu epileptico paulo ante, odores, gratos
et ingratos, sapores, sonos varios ab agnis percipi,
imò se tra se videre credunt terrentur, tandem
epileptici corruunt; imò in vultu varios animi
affectus expressos videmus in paroxismo epilepti-
co, hinc probabile est tales ideas excitatas fuisse
in imaginatione, quas expressi in vultu ani-
mi affectus sequebantur.

Terror subitus, metus epilepsia frequentes cause
sunt; Schenkii uxor gravida ita obiit, cum noctu
incendio orto terretur. Mirum familiæ de re-
novatione redit paroxismus. puer à cane magno
insiliens terretur ita, ut epilepticus caderet,
et postea dum majorem canem videt latronem
audire, semper paroxysmum expectat. homo sum-
mo nauseoso purgante, viso proculo, ubi remedium
erat, nauseavit, et alium deposuit, qd sola idea
ita turbavit corpus, ut vim remedi suppleret. si
recondimus injurias nobis factas, animi affectus, licet
jam diu soluti, vid. tristitia &c. renovantur denus.
qd his mutatio fit nervorum, et sensorii communis.

298.
4to Cause recensitas sedem suam in cerebro infuso, medul-
la oblongata, origine, nervorum habebant; nunc agitur
de Causis, quae in aliis corporis partibus haerentes, epilep-
siam per consensum nervorum, hinc symptomaticam pro-
ducunt. Sic hirsuties plantarum secundum epilepsiam
produxit in puella. ab iuginato tuborum sono
pass epilepticus, factus, exoccubuit. luxatum membru-
m praesente jam inflammatione reduebatur, epilep-
siam. Tales cause sunt:

eruptis dentibus. acri humore, lacte acido, capso²⁹⁹,
maeconio &c. qd irritando molle, & mobile, hinc
minis sensibile genus nervosum, epilepsiam cau-
-sant. idem fit in adultis a venia pavorum vi-
-arum cacochimias. contagio variolarum. unde
qm variolae, morbilli, & exanthemata etiam
pestilencia, miliaria &c. erumpant epilepsia oritur
qd dein cepit. si hinc si epilepsia comipete-
tur infans, dentes jam habens, suffocabatur va-
-riolas; si vero praesentibus & retroactis exanthe-
-matibus epilepsia oriatur, primum est. Cordial-
-gia, a paucis causa orta, sepe epilepsiam pro-
-ducit. ulcerosa maa alicubi hospitante. dum vo-
-mica purulenta duntaxat clausa manet, pus tenui-
-us, & acrim. factum, venis resorbatur, cacochi-
-miam purulentam inducit, qd irritando postea
epilepsia confectio talis purulenta maa mala
metastasi ad cerebrum deponitur, ibi vomitum
format, epilepsiam facit. chronica epilepsia
etiam observata fuit, a carioso pedis pollice.
alii epilepsiam sanant, aperto p. cauterium
humore in coxa, & osse carioso ablato, ulque
purgato.

Gallen. sicut ventriculus quibusdam sensibilior
est, qm alius; ita epilepsia ob stomachi imben-
-ecitatem oriuntur quibusdam, & corus, & comas,
& Cataplexis, & delirium, & melancholia &c.

si quibusdam ex inedia, dum bilis. Salustianus.
 mor. in vacuum ventriculum facile regurgitat,
 aciaon. fit, epilepsia oritur cibo sumpto exotico
 apertis. h. juvenis: si dicitur: a cibo abstine.
 res, epilepsia corripiebatur. idem si ventricu-
 lus cibi protibove repleatur nimium, aut
 ingesta degere in acimonia, facile epilep-
 sia oritur. acia. medicamenta vomitoria
 purgantia, venena, ingesta, convulsionem fa-
 ciunt. ut helleb. nigr. incaute datur de. sed n.
 in omnibus, nisi in sensu bilionibus.
 dantur et alia venena, qd. acia, h. epilepsiam
 produunt; ciuta aquatica radix, dulcis, est bilis;
 neq. ab hac comesta, libentur, nisi exanthiatur
 radix q. vomitum. hinc qd. vomitoria epilepsi-
 cos curatos.
 Sto. excretiones consuetas suppressas ut; hemorrh.
 idum, mensium, lochiorum, rorum hemorrh.
 qid.; item fontium, ulcera antiqua consolidata;
 febres intermittentes suppressas, diarrhoea, dysenteria,
 suppressa citius; exanthemata q. iacung scabies, alio-
 res, favi, lina, regasa, rodagra, dysipelas, r.
 exulsa, repulsa de. epilepsia causa sunt.
 suppressis, h. iunias laborantes, soporosi, et
 convulsi pteant, q. nam enim, et suppressa va-
 et o. Olig. acia eliminantur, qd. h. reventia

multa mala causant. Sic infantibus cutis 301.
capitis geloral sat copiosam liquidum acre, qd
in crustis exsiccatum sepe impedit hanc salub-
rem excretionem, et epilepsiam producit. sed
et in alia corporis parte, praesertim in infan-
tibus obafis. talia exanthemata oriuntur;
qd huius linimentis sicata, epilepsia causa
fuit, qd quidam non ceptat, nisi hoc exan-
themata erumpant. in infantibus anteqm
talia exanthemata in capite erumpant,
ut favi, atheres, &c. procedunt humores glan-
dularum colli, duriusculi, dolentes, & raro; idem
in aduentionibus observari. Nobilis Alerula
20 annorum, corrigitur similibus humoribus
sat duris, et dolore capitis, exetis atheribus
in capite, fronte evanescere humores. Hyg.
qz infantibus qd alera capitis, nares, aures, os
&c. purgantur, pro sanitate est, et epilepsia n-
corripuntur; et cetera. quare sit caute tales
efflorescentes in infantibus tractandas. esse
neqz reprimendas, nisi qd alium de sudorempre
susceptuatur evacuas. Juvenis annorum 12.
linea repressa, corrigitur dolore capitis perfr-
aucto, et epilepsia obit. aperto capite dura
mater rubra, et nigricans inventa, intra hanc
chor aquosus, niger erat.

è Strā Tulpius observavit duos infantes ab epilepsia
 sanatos, & ultra capitis morantia. aliquos
 dies vidi in adultis utriusque sexus sanis aliis;
 vere ruborem nasi in vultu faciei portibus cum
 sensu caloris, et pruritu, paulo post apparebant
 in cute rubente, parva foraminula, liquidum sub-
 viscidum plorantia, quod in crassas indurabatur,
 post septimanas aliquot fronte cedebant cruste,
 cubis nitida, ut ante apparuit, vere itum re-
 crudescebat malum. si vero limimenti de. tracta-
 batur malum aut sequebatur ulterius, aut si
 epili, dolores, vertigines de. sequebantur, donec
 revocaretur efflorescentia haec salubris, cui re-
 vocanda multum profuit, si bene recentio-
 folia cubi applicarentur. podagra in qui-
 busdam primo accedens antequam articulos
 occupet, epilepsiam facit, quae cepit, cum dolor
 podagricus venit.

Otis. fomes alieni latens. si puer à matre frigidam
 auram aspicere usque ad caput sentiebat, citius epilepsia
 corripit. alii fornicationem à pedibus usque ad caput sentiant;
 quidam à manu sensus fornicationem usque ad caput. cuncti
 intervalla inguen suistum intumuit, postea fornicatio
 ab inguine si erit usque ad plantam pedis ordo, qui citius suscitatur
 usque ad caput remittitur. tales porroissimi ligaturae orbi in-
 seduntur, ne postquam passus ascendat. ubi ubi incipit,
 contra actuali iniectione, ut fomes epilepticus destruat.

Illa, q̄ post mortem in epileptiomm cogite.
 inventa, ut serpa colubres &c. n̄ semper causa
 sunt, sed quidam effectus morbi, sic vasa nimium
 distenta in cerebro, ob lentam circulationem serum
 dimittunt, q̄ inventum post mortem, causa sibi
 putatur; sic portae internae continuo humidiores
 = dent, q̄ vitæ vicibus attenuatum diffatur; circa
 mortem vero coactum hinc inde invenitur, ut
 effectus n̄ causa.

1. Causa epilepsie, hinc in suspensio corporis loci ob-
 servata fuerint, tñ dum paroxysmus adest, cerebri
 semper afficitur. non mirum q̄ tot violentis agi-
 = tationibus, internam pulsam cerebri laedi, & destitui.
 Sic in paroxysmo vena jugularis, hinc omnes alie
 cerebri urgent sanguine, impedito libero reditu
 sanguinis à cerebro, ob obstaculum in pulmone,
 difficilis enim est semper circulatio p̄ pulmonem,
 & respiratio tempore paroxysmi. hinc sanguis con-
 = gestus in cerebro vasa distendit, serum dimittit,
 cerebrum comprimit, lateralia vascula distenta
 moleculis rubris p̄ errorem loci implet, & in ea
 serum plus urget, q̄ in ventriculos cerebri super-
 = nitur, sibi vasa rumpit sanguinea, hinc extra-
 = vasas sanguinis &c. vascula nervosa à se compri-
 = muntur, sibi alio humore distenta coalescunt. unde

vibi post continuos paroxysmos epilepticos incurabilem
hemiplexiam, ingenii, et sensuum tarditatem, auditus
gravitatem, surditatem, tinnum, linguae titubantem,
rationis perturbantem, stultitiam, hebetudinem &c. per
omnes epileptici erant antea, manifesteque inuira-
biles. si extravasentur humores, lethalis apoplexia
epilepsiam sequitur; aliis ob paroxysmos imperia
facta quodam medullae cerebri parte, vicia mala
totavita manent. Epileptici omnes à paroxysmo
resurgunt hebetes, tardi, obtiniosi, debiles &c. quæ
à sola agitatione cerebri, distensionibus vasorum pen-
dent, sensim hæc minuantur, & post cerebri in-
teritum post horas aliquot dies.

260. in paroxysmo motus violenti convulsivi sunt in
musculis, sed musculi plurimi opibus per tendines
junctantur; unde violentia hæc distractione in junc-
tibus sepe luxatur, inflammationes circa articulos,
anchyloses, epiphyisium ab opibus solutiones et
contingunt; in oculis strabismus; imò in puero
epileptico opa si paroxysmum fracta sunt; & de-
reposita sunt, novo paroxysmo demum sepe nota
cuius perforavit. si nervi inter musculos de-
currentes cedantur, rumpantur, paralyses, atro-
phiae incurabiles oriuntur; si posteriora & ante-
riora versus caput retrahantur violento hoc motu,

melius est, ne vertebrae frangantur, cervix, et 305
medulla spinalis destruantur.

310. Dum musculus agit, pallet, hinc comprimuntur
hic loco tempore venit & musculum decurrentes
& arteriae nil admittunt; hinc sanguis urgetur
plus ad cutem, et cellulosa, unde inflammatio, imò
contingit ab hac causa vasa minora cutanea,
rumpi, hinc puncta rubra & superficiem corporis
diffusa oriuntur ob sanguinem extravasatum,
imò & sanguis in tunicam cellulosa eruitur,
late maculae et ecchymoses oriuntur. imò cum
sanguis musculum rigidum transire nequeat,
urgetur ad cellulosa et cutem, panniculus
adiposus extravasato sanguine lurgit, unde in
epilepsia, mortuo, tota cutis, praecipue facies,
palpebrae, labia, nigra apparent, lingua ore
prominet nigra sanguine impleta, vasa ramina
varicosa sequeuntur, et viridescunt, imò alia vasa
in capite aneurismatosa varicosa fiunt. et si
manus & pes alium parti ante mortem apposi-
ta fuerint, vestigium albicans manus impressae
apparet. rarius tamen contingit epilepticos in ipso
paroxismo suffocari, communiter in fine paroxysmi
apoplectici obeunt.

310. in paroxismo epileptico etiam interna corporis

partes convelluntur, borborigmi, murmura, et
 subita saepe abdominis inflatio. Tempore paroxysmi
 desistantur, et ex his subita agitatio. unde non mirum
 vomitu contentas exusti, bilem, aliorum humo-
 res; dum stagnat sanguis in capite, ob repressi-
 onem sui impediri, rami secretorii plus vogen-
 tur, saliva, mucus ore et naribus fluit, ubi in
 qui lagres suffocantur, idem in capite fit, sed
 cum talis humor in cerebro plus secretus exire
 nequeat, moras lentior fiat, ut resorberi non possit,
 sed saepe post modum limpha, mucus, qui in cere-
 bro extravasationes inventas, quae saepe effluunt
 sunt morbi, non causa. vasa enim cerebri in omni
 paroxysmo epileptico plus vogenitur, quod illi major
 secretio. hinc saepe epilepticos, palpebrae, totae facies
 humore edematoso tumet a limpha in tunica
 cellulosa collecta plus secreta tempore paroxysmi.
 unde fit, quare in fine paroxysmi epileptici
 somnus quasi apoplecticius adfit, ob vasa dis-
 tenta, et lympham collectam, prementia cerebrum,
 dein restituta libra circulae, evigilant quidem,
 sed hebetes, et obliuiosi manent, saepe per dies.
 donec resorbatur extravasata limpha, adferenda.
 aut si hoc non fiat, laesio quaedam superest perpetua
 vitas.

quidam lingua laeditur, unde idem summa san-
guinea.

Unde epileptico paroxismo, circulus sanguinis
turbatur, sanguis urgetur in partes varias, se-
cretiones augentur ut ore rosibus, minuuntur
in cute, unde transpiratio laeditur.

Unde patet, quod Hereditaria, et nunquam sanabilis?
quis enim semen hoc morbosum, quod forte plus in
solis, quam liquidum hereditas auferat? quidam dicit, mor-
bus ex avo in nepotem transiit, multum filio;
hinc debuit causa fuisse in filio, quod impeditur
morbo latens semen in aeternum; spiritum corporis
robore, exercitata vita, vitae genus de impedire
hoc potuerunt. autem, si semen hereditarium in
structura nervosa, tenera, debili, sensibilibus minus
patitur, ut a levi causa morbus in nervum emigret;
exercitata vita de robore addunt nervosi partibus;
Quae idiopathica, raro, curabilis? habet haec can-
sam in ipso cerebro, quidam nullo precedente
lymo, subito invadit, haec sunt mirabilis est. Quare
Celsus, lib. 4. in partibus nullis venturi mali per-
fuit, sed ex improviso concidunt, vix sanescunt. id est
qui resistent paroxismo fatuum, cavent pluri-
ne subito concidentibus, alii autem obstaculo, sed miseri

lesant; qui vero sine signis praegressis subito cadunt, ^{309.}
lesant se miserrime si capite de. impingant.

Quae symptomatice, et sepe curabilis? haec oritur
p. consensum, ex irritacoe valida nervorum in
aliis partibus, hinc cerebrum secundario afficitur.
Itur. qd. potius irritacoe validae, hunc morbum
etiam in robustissimo producere potest. acuta utica
gesta in ventriculo hians etiam in infans,
epilepsiam producit, vomitu exussu venenositate
curandam. tendo nudus post gangrenam separa-
tam foripe tractatus, induit epilepsiam cau-
sam. sed et levis causa irritans in iis, qui
huius generis nervosum debilius, sensibilius est,
hoc malum producant. notum primam via-
num in infantibus epilepsiam fieri, cum
adultus ab eadem causa levia tantum dormi-
na sentit. dens erumpens in infante, morbi
hunc causat, ubi ab adulto odontalgia acutiss.
et una p. dies toleratur absq. epilepsia. sed et
in adultis non est aequaliter sensibile genus nervosum;
dolor dantium ingens, in foemina citius producit
epilepsiam qm. viris; imo in hac foemina citius
qm. altera; imo in illo viro, in altera n. semper
in periculum est, si robustissimum, formam corpus
v.g. ex dolore aluioris partis, et alia causa in
primis viis habente in exanthematum reabsorptione

in acutis, epilepsia, convulsionibus, corrigiatur,
 causa enim valida esse debuit.

anteq^m ingratas apoplexias, saepe prius. Lingua in
 loquendo titubabat, ^{loquela} cepit, pedes vacillant, labia
 in uno latere possum trahuntur &c. causa hⁱ
 haeret in encephalo, n^o partibus laesis; nervi quoque
 ad istas laesas tendentes, in origine sua in cerebro
 afficiuntur. Sic in epilepsia, quodq^m orbita mu-
 tatio quaedam in aliis corporis partibus ante
 paroxysmum; et causa hⁱ n^o haeret in parte mu-
 tata, sed in cerebro. Subiit hⁱ solvitur, si
 enim ante paroxysmum possit quaedam laesa: & q^u
 si a manu, pede, sub specie sumi salus pa-
 roxismus praevideatur; faciat, prematur, ligatur,
 et paroxysmus impediatur ista, signum est somitem
 morbi in parte laesa haere, si n^o, cum haeret
 in encephalo, mutans nervos in origine sua ad
 partes laesas tendentes. Saepe etiam talis epilep-
 sia Diogenithia, n^o isdem signis saepe se manifestat,
 talis, si cum signis quodam praevideant; tunc apoplexia,
 q^ue quodam hore, quodq^m impedita loquela, quodq^m
 somnificae pedum, gravitate quodq^m &c. praevidentur.
 bus, se manifestat, ista epilepsia. Cum enim nervi
 in origine sua in encephalo, comprimuntur, &c. q^u

incipiunt, hoc capio, q^d varias affectiones partium³¹¹
qbus hi nervi proficiunt, se manifestat.

Quare p^o, sequi epilepsiam sympathicam curabilem
esse, in multis enim partibus, in quibus somus
morbi horet, via paron p^o, vesicatoris, cantheriside.
et nervus destrui, cuius irritatio totum sensorium
commune turbat.

Hinc utrum prognos: epilepsia, q^d ex aliis
corporis partibus inhoat, facilius curatur. Difficilius
si a latere incipit. p^o ad huc si a capite inhoat.
q^doq^{ue} epilepsie paroxysmum, praecedit dolor capitis,
vertigo, formicationis sensus in cute capillata etc.

Cura p^o pro ratione causae varia, neq^{ue} ubum v^ole
datur antiepilepticum. Si a latere aucto epilepsia
in infante absorbentibus curatur. epilepsiam in
dentitione difficili, ostione lobis lanceola gingivae
dissectio, alia cura, ubi a contagio varioloso ad
cutem deponendo epilepsia oritur.

pro rase p^occantiis m^ode. Si sanguis extravasatus in
capite a contusione, depono educi debet. etc. Si
causae amota cessat morbus.

Si h^o epilepsia a pede, manu, p^omodum aures frigida
et formicationis incipit, topica p^oti applicentur
destruatur nervus. Si capitis ulcera infantum un-
guentis h^ois reserpa epilepsiam produunt, ostium

est revocare hoc. qd fit efficacissime, emplastro quodam
 tenuiter aromatico, cum octava parte emplastri vesi-
 catorii. v. g. emplastr. melilot. si misce emplastr. vesi-
 c. & cantharid. si hoc copius observatur; tum intra
 paucos horas incipit rubere cutis, et plorare aciem
 ibidem subito cum levamine. si alie excre-
 scentes epileptim faciunt ut hemorrhoides &
 menfes; lochia &c. revocantur; neq. in facile puz-
 sentur excreta solita suppre, si alias evacua-
 tiones. si venosationem minuitur quidem copia
 sanguinis in suppre mensem, alibi manent
 infesta vasa uterina. hemorrhoidonios plus
 juvant bina coctilearia sanguinis si hemorrhoides
 excreta, qm hi sanguinis vena educti. in vasa
 isphuria. Lentare medici purgantibus valis is;
 sed onfio educere prosum aciem in man; alibi
 nil effectus, consuetudo qd evacuat optima sunt,
 quo nra tendit. vasa enim proportionata esse de-
 bent nra in na expellenda, qd talia orle n effici-
 untur. quodis infanti ex repressio aithom di. qui-
 leptini, urati sunt, laxantibus, sudorificis, bibulentibus
 ad moa suppressa peccori si aliam, eadem educetur
 et h. absq. effectus; nra in coctile vasa proportiona-
 ta, ad moa si hac excreta optam invenit tantum;
 qd hoc si alios vias educi nequit.

Sic utrum erat causam epilepsiae duplicem esse,
 unam praedisponentem; alteram excitantem, quae
 auctens facit causam morbi proximam, quod morbo
 ipsum. verum causa excitans non facit morbum nisi
 in illis in quibus praedisponens causa ad est; sic terror
 non facit epilepsiam, nisi in dispoſitis, alias omnes,
 à terrore, epileptici fierent. non autem optimam
 curam esse, si causa praedisponens auferatur, si sit
 possibile. in infantibus, encephalon molle, syste-
 ma nervosum totum irritabile, est causa praedis-
 ponens, hinc à levi causa infans epileptici corru-
 nit. verum procedente sensim etate nimia illa
 mobilitas tollitur, nervosum systema sensim roboratur,
 hinc, minuitur illa facilis irritabilitas, nervorum
 sensibilitas, unde epilepsia emendatur, hinc causas
 excitantes eadem, ubi infantia, agerent. quare
 velles multum praeparare in illa corporis im-
 molatione, quae est etatem sit.

Si ergo epilepsia sit hereditaria et congenita et
 à mala cranii configuratione vide Lib. II. et 2do.
 ubi de causis agitur. Cum corpus majus infantis
 validis matris visceribus quod angustiorum pelvim trans-
 primitur et moribus obstetricis ruditer cranii figura
 mutatur, nisi statim post partum emendari possit,
 est incurabilis. etiam ea, quae à terrore matris
 procedit, in infante primo oritur et à terrore etiam

in adulatione, recidivety à levi causa; item si à labe
 hereditaria pendens, primo, à levi causa; post puber-
 tatem, roborato jam corpore, oritur. tum enim
 hereditaria, et congenita est, habety predisponen-
 tem causam in corpore, quæ est sensibilitas nimia
 motibus nervorum, hinc facilis irritabilitas à
 causa levi etiam. huc pertinet epilepsia, quæ
 diu curavit, hinc habitualis facta, quæ nervosi
 systema ita disposuit, ut facile à levi causa irri-
 -detur. quæ jam tollit illam dispositionem cor-
 -poris?

Vetus magnam mutationem inducendam esse cor-
 -poris dixit, ut tollatur predisponens causa; Hyg.
 observavit epilepsiam incurabilem in infantibus;
 circa pubertatem cessasse, hoc tempore enim fit
 magna corporis mutatio, quare commendavit mu-
 -tationem regionum, et vite generis: novi epilep-
 -ticos insanabiles, qui in indiam orientalem pro-
 -fati, immunes manebant à morbo; redeuntibus, qui
 -dam, recidivam passi, quidam n. cum autem plu-
 -ribus medicis desinit, aliis regionis petendi; cogita-
 -verunt medicis de aliis corporis mutationibus; et
 observaverunt quortanam febrem sonasse epilep-
 -siam, quæ febre corpus valide mutatur. si qui-
 -dam omni septimana epilepsia correptus, curavit
 à potat, etiam quortana, quæ bene coarctat chine

cepit, liber erat ab epilepsia impostum. inter
 à tribus annis epilepticus; corrigitur febre qui.
 Demica, quæ superata, immis vixit ab epilep-
 -sia.

Græci. Agnosc. tentant delectare causam idem
 prædisponentem, turbando corpus validis medicis.
 ut purgantibus. Lelleboro nigro, albo, vomitorius;
 2. lenthum ut expelleretur materia morbi, sed ut mu-
 -daretur corpus. Recentiores. & his, et 2. his usi sunt.
 at caute cum his merendum.

Alii mitioribus utantur, ob eandem rationem, id
 vix mutata totum corpus penetrant. Hoffm.
 okenii quædam 2. mophi repetitis vicibus de-
 -dit, et 2. plures dies, saliva, Urina, sudor, mophi
 redolebant, ita ut nimia fragrantia, n. asperitas,
 molesta fieret quædam; id sanata est. Chymici
 penitus remedium in metaboli perunt. vix ex
 curo longo labore peratum remedium, qd. fere
 -tam nudam nauseam fecit, sed fornicationem
 2. totum corpus ad extremos digitos usq. idq. pro-
 -fuit quibusdam. an n. Et nix morbis longo
 labore peratum prodesse, et 2. certe condidissimum,
 mediti, leniter Olivi Saporis est, an n. nimiam
 idam motum, instabilitatem nervorum hui
 tangente vi roborare. continet ille et humidum
 verum radicale, et calidum inatum; Virgo
 à primo suo masculo græda Philosophi viri audit.

si h. m. multatenus causa predisponens deliri possit;
 saltem causa existens. augmantur, vitentur. si
 toties ira, moror, terror, Venus, Bacchus, ante tem-
 pus alius. confectum vig: si epilepsia semper ante
 plenilunium = novilunium & circa haec tempora
 prehendat, inducere paroxysmum; quod vitentur haec.
 Juvenis, si in mediam praetetur, epilepticus corrumpit,
 ex cibo sumpto se praeservavit. alibi ante parox-
 ysmum inceperit semper tremere labium inferius,
 qd alius vomitum praecedat, mox cadebat epilepti-
 cus, hys paroxysmi tempore vomit, brevi finie-
 batur infelix, cum autem omni mense circa
 plenilunium paroxysmum praetetur; satum fuit
 lene vomitorium omni mense biduo ante ple-
 nilunium, et eodem die vespri lene opiatum,
 reliquis diebus roborantibus usus est, et p. sex
 menses his usus, liber erat a morbo; ubi enim
 paroxysmus confectus, p. tempus augeri qd, vide-
 retur sensim causa predisponens minui, et for-
 deliri, sunt idae n. renovata delentur plene, ut
 n. recordemur eorum amplius.

H. 3° causa enumeratae sunt in cerebro haerentes,
 ut exostosis, ichor a corde cranii ad duram matrem
 degulens, fistula opea pungens membranas cerebri,
 fracturae cranii, extravasationes liquorum in

capite, sanguinis de. sed magna spes diffinitos
est cognoscere nam capse, et lorum, ubi heret
an supra duram matrem, an intra hanc et quam,
an in anfractibus an ventriculis cerebri, an in
dextra et sinistra parte de? si extravasationes
sunt humorum in cerebro preagnit sanguis, a casu,
contusione capitis, fractura cranii de. vide curam de
vulneribus capitis. cum autem quodcumque capse,
ut exostosis de. epilepsiam non faciant nisi major
sed agnoscitur sanguinis ad caput, ut dictum, hinc
cura fiat per revellentia ad:

Vendicationem; epilepsiam quodammodo precepsunt, dolor
densior capitis, calor major, vertigo, oculi rubentes,
et plethoram cerebri dicunt; hinc vendicatione ca,
2 velut peroxissimus plenus. si vero plenitudo vasa
capitis occupat, optime arteria temporalis secatur,
et post aures; item venas frontis, enurbitulile sca-
rificatione capiti opposita et vertici et nucha et post
aures hircindines; si tamen mittatur sanguis ad ani-
2 mi deliquium usque, ne avertire volentes peroxis-
2 mum hunc ex inanimatione accersamus. et hinc
vendicatione non curetur epilepsia radicaliter, si-
nempe ab exostosi oritur, si peroxissimus aver-
= titur.

purgantia vomitoria, licet hoc cautius quia san-
guinem versus caput urgent. in apoplexia et infarto
comendabuntur acriora purgantia, hec etiam in

epilepsia à prolo visado, lento humore orta, profundi-
 thiam laudat aratensis, vitando venesationes. si
 vero plethoricam corpus, post venesationes, conve-
 niunt lenia purgantia, quae sine assu ancto agunt.
 et certe maximè juvant purgantia in morbo ca-
 pitis, praecipue à visado lento ortis. Hyg. unicam
 lentam pultantam putant epilepsia, consensum cum
 videret infantes, pultulosos, molles, corrigi epilepsia,
 quae aetate, mutato temperamento, cessaret, videretque
 bene valentes infantes, quibus. Leni huius muci p.
 caput nares, aures, oculos, alvum &c. evacuatio fuit.
 Fonticuli, setacea, vesicatoria, cautria actualia,
 quae in utroque fonticuli agunt, quod potius, cautria poten-
 diali & scalpello sicut fonticulus, haec et servand à
 capite, et superfluum humidum, acce edunt de
 corpore, quod minus conveniunt in diathesi inflam-
 matoria sanguinis. quidam circa quibetatem epi-
 lepsia corrigitur cadit in ignem, et caput, faciemque
 combasit, crassa escharosa separata, locus multum
 fundebat puris, immenit, erat toto tempore ab
 epilepsia, consolidato ulcere, reliquit morbus. quod
 fonticulos, setaceas conducere. si cautria prope
 suturam coronalem applicato homo 40 annorum
 liberatus est ab epilepsia. imbecillia, senectus
 mi, vesicatoria variis corporis partibus applicari
 possunt.

Trepanatio, si sint humores extravasati in capite, ^{319.}
confertur operis caries &c.

Antihystericas opiatas confund, quatenus motus
convulsivos hamant, confusum h. n. aufsernd.

U: 4to confecerunt, dolores vocii &c. hinc valent
remedia anodina, purgonica, narcotica. Antihyste-
rica locum maximè habent in mulieribus; ubi nimis
mobile genus nervosum à levisimis causis turbatur.
Totum, mirasque saepe convulsiones facit; hinc juvant
ea, quae graveolenti halitu turbas compescunt ut:
assa foetida, castoreum, galbanum, ruta; & opelioides.
simè externè & internè adhibita spasmos hystericos
placant; hinc haec naribus, umbilico, & plantis
per pedum applicantur. Trallianus ruta sylvestris,
quae longè odoratior, acrior est ruta hortensi, se-
pius epilepticos sanasse dicit. anthelminticas
inter quae rad. valeriana sylvestris Labio Columbo
pauis est, quae expelluntur necati vermes brevi.
Demulcentia si acceperat. & antiepileptici officina-
rum in infanilibus maximè proficiunt c. acidum
absorbeant. o. idus aale rectificatum ab empy-
reomate liberatum, quod Hoffm. observ. Phys. chemic.
L. I obs. XIV. p. 58 describit, multum laudatur in
epilepsia etiam inveterata, est simul anodinum
nam somnum parat, & refrigerantem inducit.

si lues venerea ossa cranii carie affecerit, iumor
deglutens epilepsiam facit, quia lues venerea sanari
debet, et epilepsia cessabit. et si de cetero can-
sis dictis intellige, quae pro ratione nostra sunt removere
debent.

Si igitur cause epilepsiae sunt, confusae excretionis
suppressione, quae amendant de corpore liquida et
sana et morbosa; ut haemorrhoides, menses suppressi,
quibus sanus humor evacuetur. Fonticuli, ulcera
antiqua consolidata, quibus morbosus educatur. sed
autem suppressio videlicet: mensium etc. et vitio sangui-
nis in salis fluidi et vitio vasorum in salis praeiorum,
et vitio vis motus in salis valida, seu impulsus
debilis sanguinis ad partem. quare haec excretionis
revocari debent, si inde epilepsia oritur.

Quidam quidem a suppressione mensium chlorotici
sunt, tum istius motu corporis, dietae siccae resti-
tuuntur menses. quidam sanguis coarctatus, vires
bonae, impulsus sanguinis ad utrumque, et tunc menses
supprimuntur, et rores fluunt, cum odore molesto
circa os faciem dominibus abdominis, et quidam
convulsionibus tum vasa strita causant, quae
bathis, vaporibus laxari debent. quidam in valde
plethoricis, lues sanguinis bonus, sed vasa peria in
istis sanguine sistenduntur, ut reagere nequeant in
contentum sanguinem, tum venesectione subito

sepe provocantur menstrua &c. si in infantibus
cunctanea excreções suppressa hinc &c. juvat revo-
care has, si caput fovetur lixivio sop. veneti
calido, dein emplastr. aromat. cum troasite em-
plastr. vesicatorii capiti applicetur, et intra horas
aliquot cubis melle, prunis, monachy denno iohrem.
si vero ita constructa sunt vasa ob hanc, sinus appli-
catis, ut ulcuscula hac reversioni nequeant, tum
in aliis corporis partibus nova emunitiona fiunt,
si vesicatoria, caustica, fonticuli, setacea &c.
dantur artificiali si plures dies exaltetur. opu-
dimum h' est si illa loca educere suppressam ex-
cretionem, per quae antea exire solebat.

Si Ob in hac epilepsia manifeste praecipitur in alia
corporis parte causa, hinc auram frigidam, formicati-
onem asperdere sentiant a manu, pede &c. duplex
hic est indicatio: roborare genus nervosum, ut si
levi tali irritate si turbetur, sed firmum fiat;
et ideo impeditur ne ille locus, ubi paroxysmus
incipit, cerebrum afficiat.

Roborare genus nervosum, firmitatem reddere, ne in
facile sit irritabile; corporis matris quotidianus;
pudenter auctus semper; hoc enim laxa, et debi-
lia corpora mirè firmanter, ut p' in m'p'is;
qui a labore robustissimi sunt fortes. et docet
experientia homines ea magis huic morbo obnoxios
esse, qui fuerint debiliores, et laxiores fabril;

hic infantibus ob laxam debilem hinc sensibilem
 compagem frequens epilepsia à causa saltem levi,
 qui per etatem firmato corpore sponte sanantur.
 teneris puellabus, foeminis, æque frequentior hic mor-
 bus, qui rusticis & aliis duro labori affectis, quos
 exercitio corporis primum robor acquiritur, lusu
 equitatione, uestione &c. certè motu corporis, et
 labore saltem duro plurimi sanantur morbi, ut ma-
 lum chyrochondriacum, Hystericum, podagra, et
 alii nervorum morbi, quia optimè totum corpus
 roboratur, firmaturque; testantur id rustici.
 inferis simul aromatum usus moderatus, qui auge-
 ationem solidorum roborat, item ois usus, qui
 optimè laxam debilem compagem firmat. Hec
 est ratio, quare Viscus queramus tantum usum ob-
 tinuerit in epilepsia curanda, quod exarte robo-
 red; nec excludendus verus cortex china ob insigni-
 vim roborantem. item V gradane &c. ois solui-
 to impregnata.
 Sed quodvis intro hæc, sub frigida aere sensu & formi-
 cationis se prædens, etiam in bisita ab encephalo
 parte, tam valida est, ut robustissimum etiam
 prosteruat, tum à roborantibus nil sperandum;
 sed tum ligatura foris impediatur aere illius
 ascensus & formicationis, cavetur hæc peroxissimus.

at cum rediverit ibidem, ideo velles conaban-
 tur nervum destruere erodentibus; in eo loco
 ubi talis formicatio & aura frigida incipit. in
 Asia exurunt partem talem moxa, sic epheras
 deasua ulcus nascitur cui sepe plorans lennem
 ichorem. Vesicatorium idem facit, si cui apertus
 tenetur locus. hoc jam exitum faciunt acri hu-
 mori hic aut stabulanti, aut circa peroxissimi tem-
 pus collecto, qui nervum & tendinem irritat.
 quod in nec hoc sufficiunt, hinc locus adoper-
 usq. profundo vulnere dissecari debet. profunde
 canteris actuali injuri; utroq. modo destruantur
 omnia nervi, ubi fomes mali heret. an non
 supra locum, ubi incipit talis formicatio & aura
 frigida, aliquot digitis foveas n. conducere?
 & vesicatorium & cantharum actuale? certe efflu-
 xus mae conarietur, & impediretur ne
 affluat ad locum illum, in quo peroxismus in-
 cipit. mulier 38 annos. p. 12 annos epileptica
 ita ut diu quotidie bi, & cornuere, stupida
 facta fuerat, & hebes. peroxismus incipiebat a
 crure, in quo in nil mali observabatur;
 dissecit locum scalpeo profunde, & in fundo
 vulnere invenit corpus durum, cartilagineum
 nisi magnitudine; separavit illud a musculis
 & invenit nervo illud insidere, dissecit nervum,

ex parte superiori, à corpore hoc heterogeneo, quod
 foras protrahens extrahit; illud à paroxis-
 mo libera facta, et plenè dei sanata. Ipsi
 qd debet inistio & dissipatio profunda tempore
 paroxysmi, cum sine sensu omnia comode p[er]
 ita deponi; jacent enim epileptici sine sensati-
 one. nervi autem dissipati erant supra corpus
 hoc, ut absq[ue] dolore, irritos extrahi p[er] comu-
 nicatione jam p[er] nervum ad cerebrum ablata.

In Paroxismo, cavendum ne cadant, et miserise-
 lascant, quare si providetur futurus, in lectum de-
 =prosterantur. subris laminas lignum mollius,
 dentibus molaribus antrionibus interponatur filo
 alligatas, ne in fauces delabatur; ne ex dentibus
 vulneretur lingua; artus convulsi blande ex-
 =tenduntur cum leni frictione; si enim vi potius
 abducatur, à distractione hac violenta, molesti
 remanent dolores. respirant etiam acria na-
 =ribus supponuntur, q[uod] visitando permutationem
 movent periculosam cum caput in paroxismo
 sanguine turgens, oculi prominent, facies hois-
 =cat. hinc ruptura vasorum metus est.
 à Paroxismo resurgentes, debiles, hebetes, stupidiq[ue]
 sunt aq[ui], quare dantur spiritus excitantia, ut

V. rorism. Ll. conval. aa ʒi rorism. liq. c. c. f. u. r.
rus. & anis. ʒa ʒii corb. ip. d. donec p̄stina rede
ad alacritas, tum dein epilepsia curetur p. r. f. u. s.
confe.

Pates jam vana epe decantatas antiepileptica,
quoniam enim specifica virtus. p̄t corb. peruv. in
intermittentibus; op̄i in solonibus; sopiendis, licet
manente causa, cum sensum tantum sopiat, quis
jam finem operam, exoptat. Specificis dicitur
auferre epilepsia causam. Hepatum, castrum
fonticulus, vesicatorium &c. saepe p̄st specifica, si
causam auferunt. quis molitum facilius in
tubilitatem nervosi systematis in infantibus tollit.
q̄d est epilepsia causa? etate haec fronte docetur
n̄ specifica. adeo quoniam idae p̄st specifica, et
hysteroica, quibus Pharmacopeja ubiq̄ plena est,
vana sunt omnia, plurima enim horum acidum
absorbent. ocul. 69, qui infantum epilepsiam ab
acido ortam curant, & vomit. & laxant. & rhaborba,
zinnum & ʒois. sulc. vermes, necesse expellere p̄st
vere specifica, si curent morbum, causam auferant.

Videntur jam distincti nervi epe sensus, distincti
motus. in paralyti cessat motus, remanet p̄st sen-
sus, p̄st utrumq̄ cessat; in epilepsia cessat sensus,
motus vero auctus est. in totambulicis cessant
sensus, motus vero p̄stest, in insensibilibus, apendunt
enim gradus, dependunt, opera varia peragunt &c.

Romo cogitator iners, ambulat, à via sepe deviat,
obviantes se n̄ videt &c. tandem ad se quasi à somno
erigens redit. Gall. ipse iter noctu faciens obor-
muit, somniavit varia, et tñ ambulavit donec in
lapidem impingens à somno excitaretur. Hortam-
bulus quidam ambulavit, opta peregit, dormiens
oculis tñ aperti, et pupilla dilatata, ut in gutta
serena, q̄e luce condela admota n̄ contraheretur,
nec nictitabant palpebre, rudius prehensa manu
excitabatur, clauderat oculos &c. ad se quasi
à somno; q̄o hic perfelli aboliti erant sensus, ut in
dormiente, pupilla enim ad lucem n̄ contraheretur,
motus vero adfuit.

Venum in Hortambulis perfelli sopiri p̄nt omnes sen-
sus; motu tñ corporis; et loquela manentibus. Virgo
20 annorum Catalepsi q̄ aliquot menses laboraverat,
dein in aliam faciem mutabatur morbus, sese quod-
dam recrudescens. h̄c autem inchoavit paroxysmus:
corripiebatur p̄mo Catalepsi, post quinq; & sex mi-
nuta. ositabat, erigebat corpus, dū loquebatur
vivaciter, et felicioni ingenio, qm̄ antē, alloquebatur
adstantes, mores eorum restringebat, gestibus, et
motu oculorum comitabatur eos sermones; et tñ
sensu carebat; dein incepit cantare, ridere, ambu-
lare, et omnia obstacula evitare, ne ambulando
impingat, rediit ad cubum, stragulis corpus legebat,
et paulo post denuo Catalepsi corripiebatur; elapso
quodamte hore, erigens à somno quasi omnium in-
mor. Medius omnia sensuum organa paroxysmi-

tempore exploravit; ad neq. sono valido, nec con-
 dela luada oculis admota, ut alia combureren-
 tur, potuit effugere, ut nictitare? & a sermone, quem
 incepit, desistere, nec aur. Ol. & Tabaci in os
 et nares insufflatis, nec aciculorum punctura
 eam excitare poterant. id jam originem ner-
 vom pro sensu in cerebro impeditam fuisse;
 motuum vero magis exercitium existisse; mihi
 tri est, qd inemor actionum fuerit; sed ex vere
 dormientes, somniantes, varia, eiq. corpus in
 lecto, loquatur, se movent, oculos q. d. ope-
 unt, inemores. In actionem, licet somni memo-
 res. in apoplexia filent omnes sensus interni
 et externi, et motus. c. somno profundo stertoso.
 in Catalepsi supprimuntur motus, et sensus, sed
 absq. somno, et stertore, corpus eidem statum
 retinet, quem momento ante gravissimum habu-
 it. in Somnambulis sensus loquiti sunt, sed mo-
 tus sunt similes vigilantibus. in epileptis sen-
 sus cessant, sed motus sunt preternaturales. qd
 si nervi sensum affati sint, cessant sensus plus,
 minus, plures, pauciores, p. r. causa plus minus.
 gravis. si motuum, qd motus cessat plus minus.
 Curum est idea qd sensus externos in personam
 comune debuit, & fronte ibi oritur, ut p. insomnia
 & fronte concepta. v. g. si coniugatur idea mensae,

altaris, imaginis, statuae &c. effigenda, nunquam
visa; recordari homines; in morbo vero actuum,
loquela, ut in virgine sustinuit, patet; in deliran-
tibus; in recordari; cuius hic deletur idea? meretur
in magnam considerationem.

Epileptici quidam tetano utri obigesunt, quidam
emprosthotono; quidam episthotono, dum truncus
ad posteriora incurvatur, corrigiuntur, foedus spec-
taculo. ad spasmi hi, convulsiones, quidam
dolorosa sepe adfunt, omnibus sensibus internis,
& externis integris.

MELANCHOLIA.

Melancholia est morbus, in quo delirium sustinuitur,
& persistens adest, ob internam cerebri dispositionem
mutatam. Ideam enim ortus non respondet causis
externis, seu idae si sensus externos personis comuni
communicate. vide de delirio febrili. est, sine febre
unius, objecto infirmum, ideo differt à phrenitide, &
delirio febrili; item mania, in qua furor adest; in
melancholia vero uni cogitationi, & objecto inhaerent
diu, & pertinaciter. siq. in phrenitide, & delirio fe-
brili uni objecto inhaerent, malum est, quia causam
personarum turbantem fixam tenere in uno loco in-
dicat.

huius ut plurimum melancholici tristes moestique sunt, 329.
In ingens varietas deliriorum in eis observatur, uni
In cogitationi infixorum; hi mulier medium manus
digitum erectum semper tenent, putans se totum
mundum sustinere eodem, metuent, ne omnia corru-
erent inflexo digito. hi alii reges, deos, se credunt;
alii mingere nolunt, metuentes ne diluvium uni-
versale oriatur; alii se papas d. in capite ha-
bere putant; alii sine capite se credunt; alii se
in absomine serpentes, muros d. gestare autumant.
alii curvo corpore incedunt, ne exeuntes domo, in-
gignant, aedificium cornu d. et plurimi horum
moralibus curantur.

Morbus hic oritur ex sanguinis humorum dysproptio-
ne illa, quoniam bilem atram dixere veteres; et
rursus idem morbus ab animi pathematibus ini-
mum ducens, brevi in corpore bene sano atram
bilem producit. id fieri docent observata: in
mente hilaritas nascitur, dum liberissima, sed trans-
piras, sed et hilaritas nata augeat transpirationem; At-
que spiras impedita gravitatem corpori inducit. Si
disperitur homo, respiras supprimitur corpus grave est;
dum periculosissimo hysterico corripitur mulier, inflatur
aque ventriculus, et intolerabilem facit anxietatem,
tantumque animi moerorem, ut vix toleret, vix
solvitur. Et istum periculum, nisi continuo opus iuvet.
Id patet corpus varie affectum quod fluida, turbare

mentem, et ita mens turbata affectibus variis animi
dultis, congruis humoribus immutata, et a sana indole
degenerare facit.

Atra bilis Vetus nil est aliud, qm tenax, et amara,
= sum sanguinis in visceribus abdominis stagnantis;
= et tardius moti supramentum; illudq nigrum, et
piceum orig: in lien, hepate, hominis vasis congestum;
= Simson dysp. 4. in cadavere hominis sui obstructioni,
= bus pharygi, invenit hanc nigram, adacto scalpello
exibat sibilus, dein man pua liquida similis nigra
= ra, rubrum pus. in alio invenit in vesica fellea
= multum bilis nigricantis. supas. qd p in visceri,
= bus abdominis nigram talem saburram accumula,
= ti posse, qd distincta est a sanguine extravasato.
= an non talis man vocatur atra bilis? cum ple-
= rumq colligatur circa bilis officinam, hepar nempe,
= illisq visceribus, quorum sanguis venosus; p venam
= portarum in hepar redit, et bili prebet man?
= unde a loco, quem occupat man hoc, bilis audit,
= nigra, a colore. accedit ipsam bilem in tale
= nigrum supramentum degenerare posse.

Nigra bilis foetor vomitu et alvo exibat qndq in
= morbis, ab qui negant atram bilem vetus, illos
= cum sensum non intelligentes, dicunt esse san-
= guinem concretum corruptum. et isti veteres
= sanguinem vasis contentum in tale nigrum supra.

mentum mutatum, infera abdominis gravantem
atram bilem discernit, & chlam bilem ipsam ita
mutatam in colorem nigrum. videturq; defectus
liquidus, et lentus circulus, talis sanguinem mu-
tare.

Talis atra bilis in liene collecta, vomitu & alvo exi-
re potest, si enim mobilis fiat, ex liene in venam
splenicam in hepatis melle et per viam invenire in
porum hepaticum in duodenum, et in ventri-
culum regurgitare vomitus educi & per alvum exi-
re. si vero mela tenacior & angustius porta in vasa
splenicam bilem transire nequeat, inde in duodenum
& hepatis ante simili mela infortium transire
neget, turgescit vena splenica, et nausea ac vom-
itu accidentibus premetur valide, adeo dilatatur
et hoc quod vomit, et via sed mela in ventriculum
in vasa brevia. nunquid bilis cystica, calculo im-
pedita via in duodenum, retroprimatur in hepatis
in cavam, istumq; facit? neque patet vasa brevia
rumpi debere. Sum sanguis & talis atra bilis egi-
tur vomitu, sunt enim sal crassa, adeo lethalis
fere semper est vomitus; sed vasa brevia sunt
venae ventriculi, in tales trunculos coalescit sangui-
nem a ventriculo residuum ad venam splenicam
vehentes, ex hac in hepatis, si jam ob hepatis in-
flatum sanguis a liene redire per splenicam venam
intra hepatis nequeat, turgescit vena splenica, neque
ex vasis brevibus sanguinem recipit, quare turgescit
et sunt omnes ramificationes venarum ventriculi, qd

in vasa brevia dicta definiunt, et p^{er} anastomofin
 apertis ultimis limbus arteriarum ventriculi, qui
 in venas definiunt, surgentem etiam sanguinem, qui
 in venas plenas redire nequit, sanguis in cavum
 ventriculi succit, et simili: moa p^{er}icula, reboga-
 do motu in ventriculum iram nata, vomitusque
 evacuat, quod et alio.

Pateat jam, quomodo ingruat criminis rea, agatur
 veneranda Antiquitas. certum quidem est sangui-
 nem optimum etiam in ventriculum, intestinaque
 p^{er} anastomofin extravasatum, corrumpi, id p^{er}icula
 instar alio et vomitu exeat; sed et patuit, talem
 jam in visum vasis habentem, in ventriculum
 extravasari posse.

Sanguis leni calore in multam et infusidam abili,
 residuum, expulso liquido, est concretum, siveque
 totum comburitur, paucos cineres terrestres relin-
 quens, adeoque multum in se habet o^o, unde haec com-
 bustibilitas pendet. Idem sanguinis sup^{er}amentum,
 si sine urgeatur sensim aucto sal Oleo, et o^o,
 sum op^{er} igne exprimitur o^o tenax, qualem in
 fundo maris carbo niger, qui igne aperto combus-
 tus in cineres abili, qui plerumque aliquid Olei marini
 in se continent.

patet quoque mobilissimam partem sanguinis, v^{er}o esse,
 Oleo vis^o, o^o et parte, terrestrem longe fixioris esse in
 dolis, haec in sanguine dilui, ne noceant, p^{er}

333.
Um. si jam dissipetur hoc vas poro, & augeatur
poro correptis, oosa, una in sanguine ad propor-
tionem vasa portis, sanguis. Sed crassior, coloris
profundi, nascetur ita atrabiliana constitutio,
si sanguis est crassus, atq. pinguis, correptis, cui
nomen, humoris atrabiliani & fucus melancholici
datur.

Sanguis ad concretionem pronus est, nam gellosi ex-
cessus breui in sapilem massam, et um separatius,
motus autem ejus si vasa continuus impedit hanc
concretionem; qui auctus, fluidus dissipatis, compun-
git illum, generatur inflammatoria diathesis. ad
2 atrabiliana diathesis. lentè nascitur, neq. motum
autem comitem habet sed potius in inutuum,
pulsos enim lentos, et frigidos, adest.

Si qd deficiat poro vasa in sanguine, immobiliora et
crassiora oosa, etia de. uniantur magis in se, atq.
motu humorum & calore auctis, neq. in adhuc in
visceribus herere, et colligi ceperit, idus sanguinis suffi-
ciens, sed tota sanguinis massa aequaliter, hac
laburra gravetur, cum ida sanguinis cacochimia,
humor atrabilianus & fucus melancholicus audit.

Talem cacochimiam observaverunt veteres in me-
lancholicis, unde Arab. in his sanguis, vena missus,
crassus, biliosus, concretus, dicitur in flor adurita, qd
est atra fœces in oosa subsistens. Gal. in humorem
melancholicum ab atrabiliano distinguit, qui est
in se ad atrabilianum humorem, & adhuc in fœces
est.

Omnia jam, quae sanguini humidum auferendo, caetera
 sequuntur, consequuntur, a trahit hanc constitutionis, ut:
vehemens mentis in unum obiectum diu inhaesio.
 certum est quod meditationes nimias plus debilitari
 corpus, quam quod motum corporis; consumuntur enim
 vires, qui licet per motum etiam consumantur, in mo-
 tu, aucto circulo, sanguis ad organa secretoria ap-
 plicatur maiori copia, hinc quod consumitur, secreti-
 bus denovo. At qui attendit mente continuo stu-
 diis incumbit, corpus quiescit, omnes humores
 tardius moventur, increscuntur &c. Idem amor,
 sollicitudo, maeror, ira trahit, &c. Sum diu, noc-
 tibus durans facit, consumuntur subtilissima, reli-
 quum increscunt, circulum cordum efficiunt &c.
 quoniam per se, haec mentis agitates continue, studium
 nimia, mala causant, sanguinem ad atrahit hanc
 dispositionem, ducendo. Et quod per se est, homi-
 nes si mente agitati, confortia fugiunt, vitam
 sedentariam amant, quae cordum circulum facit
 se et excitationes. Ramat. Feliciores quoque sunt iusti
 cum labore aucto circulo sanguinis, se exerce-
 biles adjuvant, firmant corpus suum, hinc sanio-
 res vivunt, quam viri docti, aliique foeminarum quae
 vitam sedentariam amant. quare quodlibet, ut
 mens his cogitationibus infixa, confortio laeto di-
 strahatur saepe, motus corporis, vitia vite sedentaria

Vigilia nimia. consumunt subtilissima, quae reser-
 citi nequeant, nisi somno, vigiliarum enim tem-
 pore et sensus interni, et motus agunt. homo se
 infirmus vigilans diu, licet optimis cibis corpus
 reficiat, tamen lapsus ineptus ad mentis labores est,
 ingesta enim non parum elaborari ad ultimam illam
 perfectionem, nisi somno reficiatur corpus.
Animi motus magni, sive hilaritatis, sive moestitiae.
 in summas moestitias, facies contrahitur, pallens, et
 anxietas praecordiorum percipitur, magna quoque copia
 limpidae exit, pulsus parvus, languidus est; quod
 sanguis liquidissima parte spoliatus. vixit et
 vasa contracta motus, facili crassescit. simul for-
 quis porta difficilius per hepar circulatur, congeritur
 in visceribus abdominis, unde anxietas curae sto-
 machum, crassescit, inde et malum chylocon-
 drium, et a trahitiorum constitutio augetur,
 ingens tristitia facit, ut uni cogitationi sui inhercat
 homo, somnorum creant. hilaritas autem, non mode-
 rata, quae optima est, sed subita non minus ino-
 portem sapie accersit. letitia enim maxime drossu-
 piraem auget, si iam sui drossu, et drossiraem pro-
 clatus sanguis subtilissima, inde et hoc, quod naturaliter
 exercitum non quiescit. hic miles sanguis optimus
 et huius virginis amplexibus somnolentus, corruis subito totus
 profusus gaudio ex ipsius conspectu. in cadavere nil

336.
morbos. inventum, licet venenum datum suffocarentur,
nisi, qd pericardium corosae turgidum inveniretur,
unde concludebatur, sanguinem p dilatata exha-
lantiim ofula in pericardium effluisse, gon-
dium enim nimium, plane subitum, omnia
vasa dilatata. qd cum confusio sumorise au-
geatur goudis, sanguis vero prohibetur, crepescit, et
melancholiam causat.

melancholicam causam.
 motus corporis nimis, imprimis in ære frigido, calido.
 Diffantur enim liquidissima de corpore per sudorem, hinc
 sanguinem crassescere opus est. Et post æstivos calores magis
 nos, autumno frequentis melancholia; item febres per-
 hinc: primo continue, dein in intermittentes degeneran-
 tes; in illis magna anxietas, curæ precordia adeo et nisi
 infusa bile exanthatur de corpore, singula hyeme
 longuent, dein verno tepore, et solventibus remediis fun-
 ditur illud atrociter animum et instat puer liquidum per alium
 exit. quare Hyg. liquidissimum in bile consumitur, cras-
 sissimum vero et acerrimum relinquitur, idem in sanguine
 accidit. utilissimum quoque est anni tempora observare.
 æstas enim communiter frigida-calida est, autumnus hu-
 mido-frigidus, hyems frigida-frigida, ver humido-calid-
 um. hæc si in qualitatibus excedant, et æris fuerint vitia,
 et plane subita vias vitiosas, variæ transpiratio vitialis
 sanguis, et bilis afficitur, unde morbi varii.
 Immodica Venus: expocit corpora, moribundaque res et il-
 lud talia obnoxia sunt melancholiae; hinc venti
 morales curas habent, si voto potius nequeant, ut volent.

Alii austri, duri, siccis, terrestres, cum vita sedentaria et
 quietas sui sumpti, ut fimo indurati, et duri, frac-
 tus imbuti, porinae in fomentata, potius fini-
 les. haec enim sumpta crasum faciunt sanguinem
 plane, si a potu, ut mos invaluit abstineant Romi-
 nes, et huiusmodi crassa in facili ofensa lacteorum
 intrent, in dilata furim ingrediuntur; et chylus
 sanguini mistus in statim deponit indolam ingesto-
 rum, sed sensim actione vaporum, et insensum
 mutatur in nostros humores. si lac nutritis to-
 nis, redolens ingesta, et purgentis sumpti vincta
 diu retinet. haec autem facili novent laboriosis,
 rusticis, sed tantum otiosis. De mediamentis
 adstringentibus, venena lenta sui sumpta faciunt.
 Febris calida, sui horrentes, sepe repententes, sine bona
 crisi, et diluentibus adhibitis. in febrem liquidissima
 dissipantur, reliqua incrassantur, eo plus, quo major
 calor. item febre cogitur maa, in illa, quae febrem
 existant, quoniam febre nata, et diluentibus criticis per vomitum
 vias expeditur decore; si maa cocta non ex-
 pellatur, et parum seu in perfat, fit remissa, id
 quod aliquoties, hinc sequuntur diffusi subthionae, et
 crassa condurioni, plane si sufficientia diluentia
 in adhibeantur. hinc in crassitie sanguinis melan-
 cholias. idem in intermittentibus, si multo, et duntaxat
 no sudore remaneant semper, contrigit. clauso seculo,
 dum liquidissimo Helmonthoro more, febris calida, huius-
 modii, potu prohibito, tractantes, multi sunt melancholici.

Triplex melancholiae gradus est. 1. dum totus san-
guis circulus atrabiliaria Acrochimia infectus. 2.
ubi crassamentum idus atrabiliarium in inferas ab-
dominalia depositum haeret. 3. dum mæa illa
visceribus suis impacta, à gravium causa solvi
incipit, et sanguini permiscetur denuo. Primus
gradus facilius curatur, adus difficilior, 3. his pessi-
mus.

Signa gradus primi sunt seu morbi primum conspicui:
Color externus, internusq; primo pallidior, flavior,
magis fuscus, livescens, niger cum maculis similibus.
Cum color à succis corporis nostri nascatur, hinc ex
colore externo, peccans internus humor, viscerumq;
abdominalium status, hepatis, splenis, lienis, cognosci
pote. Sed paucibus eger consideretur, animi pathemata
enim colorem mutant; si ira vehemens accendit
faciem, nocturnas, terror, pallidam efficit. partes in-
ternae considerande sunt et internum, qd tenuissi-
mae pedicula cinctum contrahentium humorum
statum designat, in vasa contentorum. hinc primum
chlorosis initium ex pallore gingivarum, et labiorum
nosatur. Sed imprimis palpebrarum interna superfi-
cies, conjunctiva oculi major, tunica odnata, ubi vasa
sanguinea, profla, lymphatica plurima, ex animi dēst.
ut status humorum delegatur. sic in sensibilibus

interna superficies palpebrarum rubet, ubi oculi
conthus major, tunica vero adnata alba, laeva
est;

Dum atrabiliana constitutio nascitur in sanguine,
primo se manifestat pallore, quia sanguis crassus
in intrat amplius vasa minima, et ante, quod
contracta sunt. vasa enim cutis ex angustia san-
guinis majori ita dilatari quunt ut sanguinem sal-
multum admittant; sic pudici erubescunt facili
ex motu corporis facies rubet, turget. Dum enim
crassus incipit fieri sanguis, vasa cutanea, tenuiori
tantum sanguini pervia, non ingreditur, hinc hoc
contrahuntur pro pallor. si adhuc plus crassescat,
tum in vasa cutanea solum sanum flavescens fluit,
unde succedit flavedo; quae forte augeatur, quod a tali
crasso sanguine difficilius bilis pernat. tunc
in oculis color ex flavo viridescens apparet. pro-
cedente morbo, crassior, nigriorque fit sanguis; unde
etiam de humores, eundem colorem contrahunt,
fuscum, lividum, nigrum. cum atrabilianus
ille humor sanguisq. tenuissimo orbat. acrimo-
niam acquirit, constat enim ex oleo, et ossa, et
terrestri parte sanguinis unitis; facili ex hemita-
tes cutaneorum solvantur, et ab effuso sanguine
nigrescentes maculae apparent. id enim me-
lancholicis commune cum scorbutis, quod vasa
erodit, ecchymosque faciat, inde saepe hemorrhagiae;

pulsus lentior, sanguis magis, respiratio lenta. tenax
 enim et crassus sanguis, lentius per vasa movetur,
 et cutanea plane non quidem, unde sanguis partium
 ad attractum, licet de hoc agi non conveniantur.
 unde Gall. nigra bilis, seu humor atrabiliaris
 frigidus natura est.

Arteriae per vasa sanguinea bona, et lateralia pos-
 aior, hinc humorum se et excrementorum minor
 2 tardior, crassior exitus. Sanguis licet crassus, et
 artenas movebitur, rediit ad cor per venas, idque satis
 diu, ad lateralia vasa, quae tenuioris sanguine hu-
 2 mores continent, parcius implebuntur, quia tenu-
 ium humorum copia deficit, hinc se et excretion-
 2 res minuantur; omnis enim humor secretus san-
 guine tenuior est, quodque licet crassior evadat,
 stagnando in minus notum. hinc in majori
 quod melancholiae cultis, oritur internum arida
 sunt, poraeque secreta. ex hac roba melan-
 2 choliae alios praexistentes morbos minuit et sa-
 2 nat. sic pulchra apite laborans, mania cum
 anxietatibus et variis terroribus correpta, et
 perfini humor mentis, convalescit; quia a san-
 guine jam crasso, ob sedens serum in abdomen
 nil liquidum amplius secretabatur, idque stagnan-
 citius resorberi poterat.

minor consumptio, parior appetitus, macies.

quia excretiones minuantur, hinc in multum perit
de corpore, in sensum emaciantur, quia per solavasa
majora est bona circulo, et minora in, quae collabuntur
= huc vacua. Similiter cura mordaces melancholici
communes, multum consumunt corpus, bonalim
in per nutritionis, appetitus cessat. quod in melan-
= cholici voraces sunt, si acidum predominetur,
morbus in pejus vergat. et tunc emaciantur, cum
mordacibus idem intenti, corpus somno in reficiant,
sed vigiles sunt semper, hinc plus adhuc dissipantur
liquida, crassior evadit sanguis.

Chrestia, solitudinis amor. est lignum hoc pathos
= nomoniam, quia sine causa incipiunt fieri tristitia
morosi, reliqui se pondentiores credunt, confortia
sanguinis, solitudinem amant, anacis hanc querunt
ne uni cogitationi affixa mens turbetur. forte id
a lento diffusionis sanguinis crassi per vasa capitis
circulo.

Affectus animi vehementes. proinde ideo in mente
exaltata, hinc per sensus externos idem delata, fieri
ab interna causa oritur, ut in delirio febrili, sequitur
= huc vorum animi affectus. si visa pulchra mulier
sequitur amor, quod desiderium &c. cum autem
melancholici uni ideo inhaerant perstinacissime,
affectus quo animi hanc ideam concomitantes erunt
perstinacissimi, in reliqui, quae non frentent ad idem, circa

quod Schrank, prout enter sepe discurrent.

Sopor ad motus: quia attentissimi uni cogitationi inhaerent, hinc quicquid sompniant;

limes studii, et laborum constantia. Sui nocturni enim speculantur, unig cogitationi infixi sunt, hinc plus se ad huc cedunt. Sum studium nimium unig cogitationi diuturna inlepis, melancholiae cau-
sa est.

habet quoque pro causa morbus hic, a trahilionem consti-
tutionem sanguinis, seu cum liquidissima dispo-
sitione, terra, &c. et Olea simul pectinatim unita,
pro jam plus dissipatur liquori, pectinatim inter se uni-
untur, tenacioraq; evadunt, quo morbus peior. ac-
monia illa ossa, &c. tenacior, simul unita, & in
manere se inviscata, n. nocens, si vero solus incipit
illa a trahilionia saburra, tum illud a se sepepinis
effectibus manifestat. cum autem curas sit, ut
resolvatur illud venum deperitum sanguini, et sol-
vatur illa imoliora inter se unita, pro morbi
difficiliorem esse, quo diutius duravit, cum semper
magis preant liquidas, et tenacius jungentur crepas.

Cum morbus hic, quod a degeneratione sanguinis in
altam vitam a causis diversis oriatur, quod a
mente originem ducat, et cum primo a trahilionia
generatur. Quare duplex sit curatio oportet,

Primā. q̄e disponit mentem ut n̄ uni idea inhaereat.
altera. q̄e a trahitiam constitutionem sanguinis
emendat. hinc, cum morbus in primo gradu esset
tota mas a trahitiam, satim efficitur sit medela.
q̄e anxias illas et perpetuas cogitatio, ideaz, cui mens
diu notat, inhaere, multetur. Sed hic multa cau-
= tela quā est. omnes enim melancholici indignan-
= tur, si pro talibus habeantur, morosi sunt, pluresq;
se sapere credunt, aq̄e frunt, si oblectamenta
ipsis offerantur, q̄e per huiusmodi repudiant, et tanto
magis fugiunt consortia, a quibus se contemni credunt.
Quare optima sunt itinera, quia variatio obiectorum
occurrit, facilius deletur fixa idea. Ideo tam mi-
= nutes eliguntur, ut itinere hoc facilius, q̄ vari-
= tionem obiectorum, deletur idea. item consortia
amena, saltus, chororum auditus, corporis motus
et. conduunt. propriis oppositis animi affectus
conciliatur. sic metum, fiducia, tristitia, hilaritas
= tem, iracundia metum et. consumit, vadere, inu-
= dereq;
Nil magis nocet melancholicis q̄a vigilie, quibus
morbus augeatur, cum et ab eis nasci possit, et melan-
cholicis una idea occupati, ament somnum, semper
eiusdem obiectum versantur. Quare somnus in-
conciliatur, si sedulitas, emulsiones et. s. f. u. s. p. p.
albi, imo narcotica prudenter datur.
Aer p̄t humidus repescens, quia in similibus morbis
nihil sunt febres, et sanguis crassus, hinc vere

aliis hi morbi, sicut et alii chronici curantur, dum enim aer est humido-terridus, ventus bibulus, humidus idus aëream resorbent.

Alii sunt liquidi, levis, in saponacea laxantes, ut vegetabilis v.g. lactuca, herba cythor. cortez, cornes molles, gallinarum &c. sing. continuandi. Alii enim duri causant melancholiam, qd. vitentur, sic ut qd. pistos. profusa humida, quia sanguis est crassus, et vasa struta.

medicamenta sunt seductia, aut emulcentia, o^ogi deesthe resolventia, vasa laxantia, tui stimulo expellentia, deniq. humida. hinc fructus hordei, poma borboricinia, pruna, melones, persica &c. qd. omnia, emolliunt, humectant, solvunt concretum. hinc autumno hoc Deus crescere facit, maturari, ut atrabilianus humor, fervente assate collectus, horum usu corrigetur, ne noceret. Lucentissimi mianii ex melancholia facti, curati sunt, fructibus hordei, crassi, fragis, pomis borbor. persicis, melonibus &c. quotidie per aliquot septimanas ad hos fructus, qui omnes cibos veneni metu aversabuntur. incedebant quidem in diarrhoeam, sed salutarem, quia foecida atrabilia excrebatur, debilitos a diarrhoea longa, bono victu cepit, quem sumebant n^o amplius. Delirantes. Cucumerum usu sonata sunt melancholia puribunda optime. parafusula, aliq. cibi ex cucumeribus cortis, n^o acidis, spina, nachia, lactuca, endivia, borragine, buglosa &c.

mel ipsum, totu sicutum, sum lactis, donec alius
soli incipiat. decoct. hordei, aven. c. O. melle.
decoct. oryza, ubi oryza, cremor hor. aven. de.
huc omnia emolliunt, atrabiliariam saburram
solunt, alio evacuant.
~~De bilis, de bilis, de bilis, de bilis, de bilis, de bilis.~~
~~De Hoffmanni, de Hoffmanni, de Hoffmanni, de Hoffmanni, de Hoffmanni.~~

Subum fuit de humore atrabiliario equaliter totum
sanguinem inficiente, qui parvis gradus erat, at
si augeatur copia humoris. Lijus, v. tenacitas, si cau-
sa hunc producentis agere pigra, tum ma^a huc
incipit herere in visceribus, praecipue in; ubi na-
turaliter lenta est circulatio, ut hepate, hene, pan-
create, omento, mesenterio, ventriculo. huc et in
alia visera, glandulasq; deponi possit. Si ma^a atra-
biliaria frequenter scirrhis, d^al originem, q^a autas
v. putrescenti concrum producat. Hyg. agit: si malis
moestas est, capite dolet, nigra sunt, similia esse
utro fructus, et anacardos. adest, bilis atram utro
est, q^o et ad utrum deponi p^ot, scirrhumq; p^ossi-
mum facere. Si furib^{us}, effrenib^{us}, jam men-
tibus v. hemorrhoidibus, si ab atrabile ortus est, cito
deni in concrum vergit; cum ap^ol amplius,
utro v. ano evacuari atrabiliarius sanguis, hinc
augetur atriliaria constitutio. si decubitus
fuit ad cerebrum, maniae, convulsiones, apople-
aie caecitates de. oriuntur. ad illa q^o loca
deponitur ubi naturaliter lenta est circulatio, ibi q^o
herere incipit.

Ubiq[ue] q[ui]o h[ab]ere incipit, ibi obstructions fauit, in
 glandulis, Scirrhis, crassa enim est, et tenax, bonum est,
 si exitum invenit, ut si utero exeat vid. Hyg. Doct. Diti;
 v[er]o alio evacuetur. proinde h[ic] h[ab]et circa viscera
 abdominalia, lenta enim ibi est circulatio, et sanguis
 portae, si secretis subtilissimis spoliatus, crassior, hinc
 dum hoc atrabilia, saburra viscera abdominalia
 gravat vocatur. Morbus Chylochochondiacus, et e[ss]e
 cum m[en]ta, quia sepe morbus hic consistit in spasmo;
 sine m[en]ta atrabilia, in iis, q[ui] genus nervosum
 facile irritabile habent. et hic est 2[us] Gradus.

Si jam hoc saburra gravetur viscera abdominalia,
 inferantur hoc tenaci humore, lenis, qui omnis
 et angustis portae transire debet, circuli neq[ue] sit bene,
 unde continuus gravitatis sensus circa p[re]cordia,
 q[ui]e gravitas in aliis chylochochondiacis a spasmo orta, cessat,
 et credit, hic est continua, plus minus molesta, item
 anxietas p[re]cordia, ex impedito libero circulo p[er] venam
 portae item a cibis paucis etiam repletionis sen-
 sus, dum ventriculus distenditur vicina viscera com-
 primit, et anxietatem auget. Si illud tenax abra-
 2 biliorum aucto-are est, famelici et voraces sunt
 agri, et ab ap[er]tione maxime gravantur. simul
 de sensu liberi diaphragmatis ob viscera obstructa
 impeditur, hinc difficultas respiratio, idem in sanis re-
 2 pleto nimis ventriculo observatur. hinc frequentia
 ida melancholicorum suspicia, quibus conantur

Dollere sensum ponderis praecordia gravantis; si
 famelicus sint, male habent, si edant, augentur,
 anxietas, et ponderis sensus, quodque obtusum dolor
 rem chyrochondriorum sentiunt.

Cum autem secretis bilis, succi pancreatici &c. et
 deficiant, ob crassum viscosum sanguinem et a sanari
 dole degenerent, sit digestionem laedi, asumptaq;
 multum, non in indolem humorum nostrorum, sed
 frontaneam, nempe acidam, si asumpta vegeta
 bilis sint, putridum alicui et rancidum, si anima
 lia, viscido acidum, si foetida sint asumpta unde
 rubus, flatus, spasmi, alvus adstricta, cum bilis
 secreta defatus sit, hinc stimulus & cess, unde foetor
 moras efficiantur. Cum etiam angustis portae
 haeat idud iniecitile, bilis secreti impeditur, quae
 remanens in sanguine, quod peior icterus, obstructi
 ones siccitatis preprimi.

Idem edui debet hac via visceribus impraeta, ne
 duntaxat haerens plus inspissata, cum ipsis vasis, in
 quibus haeret, concreseat, et incurabilis obstructio
 pariat. ad contrarium ergo, lenioribus morbis non
 obedit, et validis saepe preprimi movetur. Agnoscit
 ut pondus tollant hoc molestum, alvumque, se ad
 spiritus semper est, exponant, gurgula anxie rogant
 Libi danda; et si valida sit, ubilia educantur
 si lenia, leniorem modum non evacuant. quod cum
 non saepe alvo hanc modum evocet, opus est
 prius eam solvere, mobilem reddere, et tandem

lenionibus. si interualla euapore; quare Trall. uictu
humectante, criste, solvente balneis; usus; denique.
gontibus. lenibus in solventibus utendum, maā
enim haec tenax et quicquid magnam saepe acrimoniā
am habet, tenacitatis huius involutam, quae repente
soluta, acrimoniae extricatae, respiciunt haec viscera.

Magnam fastidium crebris prorsus cura huius mor-
bi, agri enim anxietatis, pondereque gestat, cito se
curatos vellens, prouidens in medicis novis, lente
festinandum esse, ut sensim mobilis fiat quicquid maā
tenax; agri in toto patientes sunt, sed se agrestium
periculo, citra curae cupidum, exponant. Dum autem
crebrius conatur maā quicquid tenacitatis mobilis
lem reddere, videat prius, quae acrimonia quicquid huius
maae infusa, et praedominetur, ut opposita ei solven-
tia ordinare valeat. v.g. si acidum austerrimum pre-
dominatur, Sapo venetus, ex 0.0 puro prepro vegetabili
v.g. 0.0 amig. d. amaro. et Oleo alcalino, abstr. v.g. con-
fectus optimis. est. si putridum 0.0 rariūm praedo-
minetur in maā haec quicquid, dum aescens. Saponis,
mel, oxymel, fructus horridi, succi hominum praedominant.
p. r. decortica. aven. Lorb. alth. cyh. c. O. Ol. Fri. p.
r. thaborb. decort. c. cyh. avena. aa thab. c. cyh. cum
liq. et sol. Fri. de. Soluta acrim. opposita, succi hor-
borum, cyh. de.

In horum usu regendum est diu, neq. facile cogitan-
dum de euacuatione maae huius abstinere, quicquid, donec
signa adfuerint illam solui, et mobilem fieri; ut pulpos

inequalis, debilis, nausea, tenesmus, anxietas, fe-
bricula &c. signum enim est mœm mobilem, solu-
tamq. circulare cum sanguine, turbare œconomiam
corporis, q̃e cum suis humoribus assimilari ampli-
us n̄ possit, externi debet de corpore; si in acu-
tis mœa coctas, aut inflammatorias, mota cum san-
guine turbas facit, cum sano sanguini assimilari
nequeat, donec excretas hoc redeat sanitas, immo
chylus coctus post gressum sanguini missus in debi-
lioribus turbat circulum, donec assimiletur san-
guini.

Si igitur signa dicta doceant, solutam & mobilem mœm
illam mœm, indicatur ejus coagulatio, atq. fortibus
cum periculo sum sit mœm hanc agitare multum,
sed manna, cassia, tamarindi, rhubarb. sufficiunt,
proxiq. si vis mineralibus, & siccis lactis potato plus
diluatur hoc mœa, excretio ejus sanabitur, chylus
medit. ex siccis lactis c. & gēna ubi. cham. fund.
solum nigricantium excreo, levamen symptomati,
virium augmentum felici eventum dicitur.

Hactenus consideravimus mœm atrabiliosam totum
sanguinem æqualiter inficientem, & eandem ad viscera
abdominalia jam depositam, sed non multum acrem,
huc aderat acrimonia, h̄c tenaci mœa involuta ita
ut n̄ multum lederet; nisi, ubi subito solutione &
motu ejus extricaretur illud acrum; sed dum in hoc
in visceribus impata hoc mœa, difficile solubilizet
ferè concreta cum vasis, ipsa mora stagnationeque
& calore interni corporis, sensim coramipi incipit,

simul illud aere mobilius, et à tenacibus vinculis libe-
 -rari incipit, attenuans illud tenax, hinc vasa, et
 -viscera, quibus continetur, rodit, destruit; simul vali-
 -da valè obstructione nata, continuo augetur, accumu-
 -latis similis mœ; unde artio viscerum chylopoiet.
 -corum, turbatur, destruitur, adeo pondus, sensus, anxi-
 -etas, digestio vitata, et. mala augentur; lien enim,
 -pancreas, ventriculus, hep., mesenterium et. à valè mœa cor-
 -rodantur, destruantur. Virgo aliam perniciem, p-
 -pures, menses clausam habuit cum □ suppressione, et
 -pimo cibi, potusq. lassitudo, una cum ubi suppressione;
 -morbus ex morore diuturno ortus est, ubi in vomitus;
 -vigilia, mentis emotio, dormiunt atrabilianam, lentam,
 -huamq. humorum in oleum.

ter et comptas atra bilis, venis resorpta, demò sanguini
 -miscetur, hinc augentur moestia, solitudo, idea cogitatio,
 -cui inhaerebunt, qm. p. s. idea animi affectus
 -separantur, deliria. intrin. corochimia uria p. m. s.
 -nos horens deliria producere p. s. ind. de delirio febrili; qd
 -et atrabilianus humor in visceribus, horens, p. s. melan-
 -cholia chylopoieticam, deliria, furor. p. m. s. producit,
 -licet nil resorptum, ad copul. delatum fuerit. huncq.
 -si omi duranti morbo, furor. p. s. turbator cerebri pangen-
 -tur, atra bilis propriè dicitur humor hic. est. p. s. 3. v. s.
 -In hoc melancholice gradu major difficultas ad effund.
 -mœa enim tenax aeris est, dum subito solvetur reme-
 -dis, plus extricetur aere, ledens multum. in primo
 -gradu melancholice, et ad sen dum visceribus imperta he-
 -ret mœa, ad huc in aere, visido enim occultata acalacimonia,

Dubium erat, quanta cum cautela remedia solven-
 tia adhiberi debeant, ne acerbis solventibus. & su-
 2 bito solvatur tenax humor, acrimoniaque extrahatur;
 hic jam adeff acrimonia multum extricata, hinc
 facile incongruis mediis excitatur in albam, visq;
 moderari amplius poterit. quare acrimoniae huius
 vitis sit ergo solutis, moderatus, cum prima vid in
 digerendo debilis sit. si qd alba bilis putrida sit
 acrimonia, fontibus hordei, lacticia, forinacea
 vegetabilia, melita, hordeata, avenata, oryzata.
 qd, si alba bilis acrimonia acida est, nocent, cum
 acescentia sit fontis plene in ventriculo hic semper
 debilis; hinc qd confundit, yuscula cornium, ova,
 forbida, cornes, quises, canes. omnia in dura et
 difficiliter digerenda, vitando. yuscula c. lactuca &
 cortas; senis in victu omnia, qd paucos focos re-
 2 liquunt. Serum lactis verno tempore virtute
 graminis. Suis optime p. potu inferuit. Sciorb. ave-
 2 nae, hordei. potus ex cerasi, fragis, c. & condusi.
 ubi acida acrim. est. tam potus sit vpurat de al.
 ras. C.C. ebors. c. cort. citri. motus corporis sit mo-
 2 deratus, ne callescat multum corpus, magis ab habi-
 2 taria subito moveatur. sedentaria vita vitetur.
 Somnus provocetur emuls. opiatib; optime enim
 melancholici somno resiciuntur; et huius opiatas
 Aritam album faciant, clysteribus istum hoc emen-
 2 datur facile. clysmata, p. r. jam diluta acrimoniae
 acida & putrida, ex sero lactis c. melle. & sops. vult.

✓ solutus. & Decoct. ras. l. c. c. 7. Et ita resorbatur.
 mō diluunt acrimoniam. Balnea, fomenta ab-
 domini applicata, stictile enim fibra laxantur,
 acrim. diluitur, ob ✓ resorbendam, et mō ad exitū
 disponitur.

interna sūt, diluentia, solventia, sicut in acrimo-
 = nia, sed blanda solventia. ✓ solutiō attendatur,
 qua viā nōa affatē solutam, et immobilem factam
 atram bilem educere, hū, secunda, hanc excretio-
 = nem. frequentissime ✓ aluum, quōdā per vomitum
 excerni solēt. rorō, soluta, sanguini mista, per
 metastasin in alia loca deponitur. per alias
 hū vias excreta fuit atra bilis. ✓ sudorem coru-
 = leum in dextro chyrochondrio et melancholici excre-
 = ta fuit atra bilis. in alio ✓ nigerimam ✓
 plures vias cum levamine atra bilis educit.
 Omnium autem insipiente sunt illa evacuationes:
 mōa atabiliōis in hoc morbi stadio, quē sensim
 fuerit, nō subito, sic sensim gravata infra libran-
 = tur. vires bono victu facile restaurantur. si men-
 = tioria et melancholici chyrochondriaci levantur
 quōdā se ab ✓ mineralib. et. sed hū nō integrē
 sibi abeant, in itinere usō bono victu, et vincta-
 de objectionum resfatē ad se redeunt.

Quocumq. jam in hoc morbo adhibeas, interna, et
 externa, semper lenia sūt, ut sensim impatta
 mōa solvatur, et sūt acrimonie opposita, acide,
 et putride, sūt in victu, qm potu, et medicamentis.

Sum atrabiliosa fabura gravat viscera abdomi-
 nis, curatio fieri potest, dum necdum acris facta, et
 soluta, et mobilis, integris adhuc vasis visceribus, qui-
 bus continetur, exit de corpore, gravum via.
 Si vero tenax illa mora fundi incipit, animonia augeri,
 humor denique putrefieri, eroduntur vasa, visceraque, ubi
 continetur talis atra bilis, et vomica, pepsina quid
 subito serpens, acris enim humor eorum quo conti-
 netur, erodit, auget vomica, ulcusque, et omnem visi-
 cerum substantiam in amurcosam faburam con-
 vertit. vascula arteriosa sanguine bono distenta, in
 inflammationibus, dum rupta, livore effundunt,
 solidas partes attrahunt, fluidis miscent, in quos convor-
 tunt, quod licet blandum, in pepsina mala causat;
 quod jam hic licet, dum mora atrabiliosa eodem modo
 vomicas formans, ruptis vasculis, effusaque fabura, nun-
 quam in bonum pergit, sed amurcam mutatur. et
 licet hoc evocaretur de corpore ex vomica, et
 in obitu, exasa enim sunt viscera. vocatur dum
 atra bilis turgens, iloto, ubi continetur, voris vis-
 cibus de corpore, sed lethali semper cum eventu.
 bonum autem, si soluta, mobilis, vasis integris, et
 visceribus, non erosi, exeat de corpore.
 Jam Omnia, quae motum augent in corpore, et calo-
 rem, atram bilem in visceribus contentam, in pepsina
 materiam mutant, eam subito movent, putre-
 faciunt; ut una generosa spiritus voris, alii acres, et
 potius tales, aromatiis, validas exercitia, motus corporis,

æstus solis, calida lotiones, medicamenta acris,
 reddebantur incensæ proguinatas, atq; multis orbiu-
 ribus, valida purgantia vomitoria, venena &c, q̃e
 omnia atram bilem movent, q̃e mota, multis
 vasib; quibus continetur, effunditur, et vomitus for-
 mas, ut sic dicitur, lethales. Urgentem q̃o hoc facinus
 atram bilem, accendit, q̃e omnia, pro injuri-
 a, subito erodit, corrumpit. Quare omnia illa
 in cura hujus morbi, cum plenis adhuc atra
 bilis gravat viscera abdominis, vitentur, ne subito
 moveatur. Urgentem facinus atram
 bilem, cito nequeunt; similis dactiana verna
 etiam q̃e movere atram bilem; q̃o plus continua
 inflammatoria, si in tali melancholico corpore, ubi
 gravantur atra bile viscera, nascatur; dum tales
 febres subito p̃cipue lethales fiunt in simili subiecto,
 licet in aliis quidam medicina sint, ut intermittentes.
 motu enim humorum ad aucto, funditur atra bilis
 aeris, mobilis fit, destruens omnia. Quare Hygie-
 febriatanti, si atra bilis in principio forsum aut
 deorsum procedit, lethale. item quilibet morbi
 incipientibus, atra bilis forsum & deorsum procedat,
 lethale. item, quibus ex morbi aucto & dicitur;
 jam debilibus, bilis atra, aut velut sanguis niger
 exit, postmodum moritur. q̃o q̃e quovis morbi
 talis tempore, qui atram bilem urgentem facit, talis
 saburra exit de corpore, putrida jam acrio lethale.

hi vchlae fumpto vitro antum. psum, elosum
abam blem evocavit, cum syncope, doloribus &c.
sensit in corpore dolorem, qd nigrum erat, spallus
succesit, et obiit. aperto cadavere, hepar pallidum
invenitum, lien naali major, hepate enim obstructo
lienis molem augeri certum est, obimpeditum
gressum sanguinis: a liei qd veram silentiam ad
porta veram, elhepar. qd hic a vitro antum. mota
atra bilis: portum vomitu, elalos evacuata erat,
nigrum sanguini missa, obviolenta: conuersiones
vomitu factos, et in corpore deposita, inde spallus.
cachectia erat lac vchlae; ad cachectia quidamque
flavum, psum, imo nigrum colorem habent.
hic videntur pertinere Casp. Bagl. fol. 303. et 304.
ubi quidam diuturno lumborum dolore vexatus, fluxu
sanguinis nigri libratu. aliis melancholicis chyro.
hondriacis a tali dolore lumborum obiit, eliria
lumbares musculos sanguis niger inventus: exhausa
des: foris ababiliatus. Humor metastasim ad musculos
lumbares fecit. hinc dicit Bagl. qd sanguinem nig-
rum evacuand qd alium, si dextrum hypochondrium
fuerit duam, dolorosum, facies citrina, moriuntur.
si atra bilis mota, sive bono omine, sive jam acris, et
jam visibilibus crosis, seu turgens, alvos vomitu eva-
cuatur, probe attende ejus indolem, an putrida
an acido-austera sit; ut si dextrum, aut illud
enervantia, bene ordines. ut v lepidam v deors.
aven. semm lactis &c. si putrida est. si acida,
lum v puram lepidam v deors. &c. zupula cornum

n̄ multum pinguis; absorbentia n̄ confusunt nam
effervescendo cum acido, magnas ponunt flatulen-
tias, dolores, spasmos. sola q̄ de cunctis, acrimo-
nia opposita confusunt.

Si m̄a in visceribus abdominis haerens, liene, mesenterio,
omento &c. soluta, in venas venit, q̄ potest venam in
hepate ducit, inde in cavam, cor, dextrum, idem fit,
si zom in ramificationibus angustis, potest haerere;
si zom talis atra bilis acrimoniam possidet,
coagulabitur sanguis in corde dextro, qui difficulte va-
forum pulmonis angustias penetrabit, unde cito mors,
si in penetret in corde sinistro polypos facit, &
videtur grumosa talis sanguis in caput, unde subita
lethalis apoplexia, tum i grumosa tali sanguine ha-
erente in vasis encephali, tum acrimonia vasa destru-
ente. prope Hyg. in morbis melancholicis. Vere, &
anthumno, quo tempore movetur atrabiliosa sabura,
periculosi decubitus plerumq̄ ad apoplexiam, convulsionem
cadunt. ^{algatim, putida}
si vero atra bilis turgens soluta penerit in arterias,
misceatur sanguini, licet n̄ deponatur p̄ metastasin
ad varia loca corporis cum acrimia fit febris acci-
dens, accendit, in frigidissimis antea corporibus,
cum pessimis symptomatibus, brevi totum corpus pu-
rescens destruit, tum enim atrabilis talis putredinem
acrimoniam habet. si vero acrimia habet acrimoni-
am, tum coagulat sanguinem, qui haerens in pulmone

= ne cerebro subitò necat egrum. in frigidissimis
corporibus; chronicis, jam vetes observaverunt
aruentissimas nates febres, ob bilem motam, et
sanguini mistam.

Nam vero atra bilis, cum febre mota, hinc adhuc acrior
facta, p^r metastasi ad corporis varia loca depo-
nitur, gangrenam statim producit. sic Gall. pustu-
lae nigrae et anthraci à melancholico humore, p^r
febrim moto oriuntur. at talis atra bilis, cum
acrimonia, putrefaciens fit, brevi omnia quo depo-
nitur destruit; et resipiens affata sunt haec viscera
ubi talis humor hæsit, anteqm moveretur, et
sanguini misceretur.

Atra bilis, surgens, acris, ut dictum vomitum facit, ito
serpentelem, quae n^o pus, sed amara continetur, si
jam putridus alcalinus. hic humor sanguini reali-
forbitur, miscebitur, dictum erat, qm^o resipiens febres,
exulcer, lethales gangrenas, p^r p^r metastasi ad
varia loca deponitur. dictum etiam erat, ab om-
nibus mobilem factam, bonis adhuc visceribus, n^o
erosio, hinc necdum putridam, bono eventu,
variis viis evacuari de corpore, ut alio, et na-
vomitu, et p^r metastasi, loco motam ad alia
corporis loca deponi. at vomica humore
tali putrido plena, aut ob copiam rupta et
acrimoniam erosa, effundit pus in cavum ab-
dominis, sive in hepate cere, mesenterio, sive
pancreate &c. hanc talis vomica; tum atra

bilis putrida, jam effusa, morar adhuc acrior porta,
omnia viscera, quae aluit, gangrenosa putredine
corrumpit. dum autem repletur haec vomica,
et cito ingens debilitas oritur, tum ob putredinem,
tum, quia omnes humores, in rupta hac hinc pa-
tula vasa ruunt, deficiunt quoque praecipue in eos, atque
cerebrum, unde lypothimia, debilitas, praeterea
cum putrescentes humores, copiam aeris elastici
generant, abdomen fit tympaniticum, quod saepe
post mortem fronte rumpitur, cum intolerabili
putridi foetore.

sed quidam alia bilis corrupta, in vomica, in plura
viscera abdominis haeret, ~~autem hepate~~, suatur
ex vomica, in hepar, et postea venam, nisi jam in
hepate isto sit talis vomica, putrida humore plena,
inde in ^{excessu} vasa biliaria, scilicet in duodenum, unde
nausea, vomitus, dysenteria atrabiliana, cum do-
lore intolerabili, rofione, anxietate, hinc sequun-
tur inflammationes, exacerationes, gangrenae, intesti-
norum, stomachi, oesophagi, faucium, convulsionis,
tandem facelus, et planda mors, cum faculo pre-
sente, omnis dolor cessat. omnia enim talia atra
bilis corrupta, corrumpit, destruit, quae aluit, quod licet
evacuatur tum de corpore, tum semper lethali cum
effectu. Juvenis post quartanam male curatam,
cachecticus, cum huido, et plumbeo faciei colore,

iter facit, hinc estuans; ira exardet, brevi inacidit
 in vomitum nigrum longum, si album foetet, in-
 stor prius nigra ^{foetile} prodeunt, sicut aperiuntur
 deliquia, et mori intra 24 horas. hic atrabi-
 lis gravabat viscera abdominis; hepar praegravit,
 et licet vomitum non fecit, ~~quod~~ potius exasperavit,
 humor ducebat per vasa biliosa in duodenum,
 tunc habebat in vasis haec materia immota, quae calore,
 et ira subito surgens facta, et acris, ducebat
 per vasa biliosa in duodenum, quae licet evacuaretur,
 tunc obibat, quia iam putrescens, acrimonia
 humor erat. cadaver ob foetorem vix sevari
 poterat. vomitus, et siccus, niger una cum ictu,
 Hispanis communis est. homo melancholicus,
 superveniente vomitu nigricantis sanguinis. obibat
 lysothemius. aperto cadavere, ventriculus, intesti-
 na, livida, nigricantia, sphaelata inventa,
 vasa mesaraica sanguine nigro virgida. quare
 Hyg. dysenteria ab atra bile lethalis.

Quare per atram bilem mobilem factam bonosque
 eventus evacuari de corpore; si vero surgens, acris,
 putrida, fito cum foetore evacuetur, et sanguis
 ni, salis misceatur, et si metastasini ad vicia loca
 corporis deponatur, semper lethale esse.

humor atrabilis excrebit de corpore, semper est
 denox, quies, niger et profunde fusi coloris, et
 acrimonia, hinc lethalius evacuetur. at acrimonia

excreti hujus humoris examinari debet, ut inde
 cognoscatur reliquus humor, nondum excretus. quod
 observatur acutissima, mox haec, ut pelles me-
 tallica, quibus exagitur, rodantur, effervescat cum
 terrestribus, fauces praefocet, dum vomitur, dentesque
 suprefaciat, ubi omnia acria. hinc Gal. credidit,
 omnem aham bilim acriam esse. ab quodam aliali-
 na, et putrida acrimonia, scaturit. Hyg. enim agit
 a melancholicis. quod vomitu ejici, quod cadaver olent.
 Salsi jam alkalina, putrida bilis aha, filibus pro-
 ducit gangrenas, et lethales, calidissimae, febres
 excitat, in corpore frigido ipso, ab lethales. Omnium
 autem pessima corruptio est, pinguis putrefacti,
 quae fit, si bilis flava, in bilem aham, et corrupti-
 tam degeneret, quae multum o. in se continet,
 sanguis enim omentis, o. dicitur, ad hepar ducitur
 pro servanda bile. bilis fixata, accensa flammam
 alit, quod o. multum habet. si sepe bilis cystica diu
 ibi retenta, spissescit ita, ut visceris picis nigrae, et
 densae fiat, quae subito mota, calor, aestus, ira, acri-
 bus mediam. si. pessime committitur, lethale
 morbus facit.

atra bilis vispera abdominis gravans, si diu impasta
 haeret vasis visceribus, mora acrior, sicut fronte
 impudenti medela, solvi incipit, moverique, vasasque
 quibus impasta haeret, destruit, humi surgere dicitur.
 ad constat, aham bilim motam, surgentem in aliis

361.
visceribus herentem, si porta venam in hepate de-
ferri debere, illud destruere, inde in sanguinem
qui per. a. acrimonie atrabilia. & coagulabitur,
& pessime putrescet. & si vasa biliosa in duodeno,
inde vomitus. dysenteria, gangrena, intestinum.
pessima mala fiunt, si ruptis vasis. & vomicae for-
matae ruptae. humor atrabilarius in cavum abdomi-
ni dilabatur. praeterea, dum ruptis. & eros. va-
sis atra bilis exit de corpore, simul sanguis quo-
mopus copiosus evacuat, cum atrabile & propterea,
unde ab inanitione, subita debilitas, syncope, mors.
Ses. sanationis in tali casu vis ulla est, enormes
enim illas evacuationes compescere n. licet, ma-
enim atrabilia rehaerent, peior mora fit, & plus
viscera erodere. diluentia cum acidis, ut scum
lactis acidulatum c. succo citri. hor. aven. decort.
cum succo citri, p. r. nu. Or. sis. Fris. V. Oriman-
ni ec. si putrida, foetidissima sit ma. atrabilia
optima sunt. diluentia c. alialinis, pusula carni-
um, decort. C. C. c. absorbentibus, si acidia sit. ad
enormes turbos. ab atra bile mota pacandos, est
optimum quum. hi quidam post nimias tales
evacuationes. reviviscunt, & debiles. nimis. aliquo
tempore vivunt, neq. sanantur amplius.

In leviori morbi gradu vero, ubi prouident, & sensim
soluta atrabilia, sabura evacuat, licet copiose, &
hinc ingenti debilitate, foetore, cum n. magna acrimonie

ad sit, visus, bona, n̄ crosa, corrupta etc. sanantur, qm̄.
 Patet jam melancholiam nasci à spissitudine humo-
 rum, qm̄ abram blem dicitur videri, inde idus
 gestuax, uni rei visum delirium. rursus melan-
 cholia in sanissimo aliàs à mente nata, talem
 humorum constitutionem producit, hinc homines
 moestitia diu pressi, solitarii, sentiunt, ac si loculos
 compimerentur precordia, et grave pondus inum-
 beret, qd̄ frequentibus suspiriis. remove conantur,
 qd̄ sit, quia vasa abdominalia, illo animi pathe-
 mate diuturno constringuntur, hinc libi humorum
 transitus impeditur, si hepator preigne, inde stagnatio
 difficilis, si extremaa circulus liquida transibunt,
 crasiora hanc incipient, et durante moestitia,
 magis incrassabitur sanguis, bilis, ec. et oritur san-
 guinis atrabilaria constitutio, malum chyrochom-
 diacum, doctis, studentibus sempercum vita sen-
 dentia comune.
 ubi vero animi moeror diuturnus concurrat jam
 cum atrabilaria sanguinis spissitudine, dum pressi-
 ma nascitur melancholia, augetur subito mor-
 bus. Ista uni rei intus cogitatio in melan-
 choliis, cum somnum creat, maxime auget idam
 atrabilariam constitutionem. quare bonopse conar-
 tus medici somnum provocare, quo reficiantur.

et quod omnia, quae perturbant cerebrum, circulum in eo,
 fibrasque ejus afficiunt, ut animi pathemata diuturna
 melancholice causa sunt, hujusmodi delirio causa dicitur
 dum; hoc enim atabaliam constitutionem son-
 givini inducunt. ut subiti terrores, si foemina
 noctu, ex ingressu suum in somnum subito pester
 refit, et diu terrores. Dea delirio non potest, semper
 enim vesper vesperamangebatur noctu cum terrore
 evigilabat, melancholice facta. studia nimia
 unius objecti, vigilia, solitudo, metus, uni objecto
 infixa mens, amor ingens, si multum ex amore
 melancholice, maniaci sunt, hujus voto potantur,
 sonantur brevi.

Sed omnia illa, quae sanguini humidum subtrahunt,
 unde idem hissefere oportet; ut sudores nimii ☐
 excreto nimia ☐. evocatio nimia. hinc morbus
 chyrochondriacus. spasmodicus, si ille cum maa, ut jam
 atabilioris sanguis gravat viscera abdominis, ad
 ille spasmodicus, rapionis hysteric Tractus, in quo
 ante vorosismum, ingens hysteric copia ☐. Unde aqua
 exit, idem fit in rapione hysteric, unde talis
 va ☐ excreto nimia signum est hysteric hysteric,
 dalem melancholiam atabaliamque sanguinis
 constitutionem producant, quia orbatu sanguis
 subtilissima fite si ☐. sudores.
 Febres autem, quibus sanguis densatur, humida au-
 temantur; Phrenitis, quae sanata, post delirium, mania
 remanet.

3. Nerehoies: vicia impedita, ut hemorrhoidum,
menstruum, lochiorum, fonticulorum &c. hi ha-
bitantes in aëre palustri, pognante, umbrato, ventis
in perfesto, variis morbis corripuntur, praecipue ob
impeditam transpirationem, hinc tales homines, pallidi,
flavescentes, cum maculis in cute, torpidi ad mo-
tus, moesti sunt, qui in tali aëre habitant; contra
in aëre ruficante, ventis perfesto degentes, alacres,
bene colorati, sani, longevi sunt.
4. nativa corporis fabrica, indolens, nigra, hispida,
sicca, gracilis, macula alba, media inguinum, aere
album, penetrans: tale temperamentum vocatur me-
lancholicum, est ob crassiorum sanguinem, et vasa
rigidiora obnoxium huic morbo, praecipue estate
media, dum cura vicia studia agitant mentem mi-
nis.
5. Denique potius, et quomodocumque sanguinem, humidum
ei subtrahendo, incraspant, plane si avertat vita
pendentior, animi pathemata vinturna, speculatio
vni objecto nimias. vid. de Causis.
6. Quam morbus hic vintus durat, necessario in vasa
chymothondriaca depelitur pituita illa maa, et pro-
ducit melancholiam chymothondriacam perstentem
quia et alia bilis circa praecordia seu viscera abdomi-
inis. Rorans, tenax est et perstans, lues causa in
est in cerebro, ab in febribus, agnamque putrida, bili-
osa circa praecordia rorante, deliria, vicia cerebri
mala oriuntur, quae tunc bene cessant, exasperata huius maa.

cum in ventriculo hœreat; at atrabilis in visceribus, eff.
gō, nisi prius mobilis; exanti nequit, hinc morbus,
est longus.

Produciť gō diu durans melancholia, v. mania, sepe
dementiam, humi, agni sedati, hebetes, obliuiofi, infir-
morum luscra tractantes, nulli nocituri, fiunt.
sunt incurabiles: apoplexiam, epilepsiam, convul-
sionem, hemiplexiam, quæ futura hemore indicatur,
produciť, maximè si atra bilis: surgens, acris fiat. item
imagines miras: sic alii se reges, deos, caesares putant,
alii crura prominea, nasum elongatum, se habere pu-
tant de. rifu, ploratu, cantu, suspiria, ructus, fla-
tus, anxietates de produciť.

□ gndoy est limbrida copiosa. Hypochondriaci, et
Hystericæ, perturbato ob animi afflictum quocumque
nervoso systemate, infir v copiosam et resbunt
ad in melancholia mirè turbatur origo nervorum
fixa idea, quare □ vca copiosa sepe excernitur,
sepante aliquotum malo, et spasmus, crassa mingi-
tur. produciť congestionem sanguinis in visceribus
abdominis, incrassationem eius, mutationem in atra-
bilianam saburram, quæ gndoy bonoy gndoy, de corrupta
si sit, lethali omine evacuat; item alia ad strictio-
nem. flutationem tenuem, frequentem. tum
infirmitas sint visera abdominalia, hinc impedita
secreta limpha intestinalis, gastrice, pancreatice,
hinc salivæ secreta augetur, simili enim humor in
glandulis oris separatur, ac in intestinis, unde vocantur

Luctatores. At nocet talis Luctatio, quia orbat
 sanguinem humido, et indicat infesta visera ab-
 dominis. vigiles sunt semperesse; si quidam p. septi-
 monas vigilavit. frigoris patientissimi. quodvis vice
exercentes; si plures septimanas, quidam nil comē-
 dit, preter va pamm haurit, hinc totus aridus
 oblit; moxime ad evenit, ubi mania evodunt.
 Natura quodvis curavit hunc morbum scabi. foeda,
 non raro ad Elephantiasin accedente. Homo per
 plures annos melancholicus erat, in quo ulerosa cutis;
 cepit plorare liquidum ichorosum, qd in densas, et
 foedas crustas concevit. atrabilioris sanguis non
 bonum tenacitate picea, sed et acrimonia huius tenaci-
 involuta peccat, qe quidam inviscata est, minus nocet
 si vero solvatur atra bilis, tum illud acre librum
 extricatumq; humoribus miseri sit, vicia mala con-
 fore, ut dictum, si subito id fiat; at si sensim attenu-
 etur, id tenacitas, sensim solvitur illud acre, et ex-
 trahitur, et lymphas dilatum ad superficiem deferitur,
 vasa minima irritat, hinc n̄ exhalat p̄ transpiralem,
 sed in vasis heret, id erodit unde scabies. Et in
 exanthematibus, ma ad cutem delata, vascula
 obstruit, inflammat, cum v̄ crassior sit v̄ acris, atq;
 voras pustulas facit; si vero tenuis sit n̄ adeo acris,
 diffilatur p̄ sudorem. Si in miliaribus, albis sc. ma
 et si sudorem subacidum, et pustulas albos, evacuat.

Puella 00 Pl. Colorem dentium scdare volens; incante
deglutit aliquot guttas; unde misere afflicta est, & phagis;
curata hinc; corrigitur foedis cutis ulceribus; ex crustis, sine
reus; possit enim accipere huius 00 mista; erat sanguini;
dilatata; ad atra bilis; ad ipsa sepe est; go et talem
scabem producere potest.

Quandocumque varices superveniunt melancholicis; cum levi
mine, in cruribus; levantur quidem acri, quia vife-
ra abdominis gravata hoc saburra; liberantur, at
cum hoc ad venas deponatur, eos in varices disten-
dens; per prima inde oriuntur ulcera. melior quo
est evacuatio quam scabem; in melancholicis cito, qui
a morbo quam scabem liber evasit, soluta manet atra
biliosa, motus ex visceribus, quibus haerebat ante,
plures tales varices observari, manet atrabiliosa
ad venas curia valvulas deposita.

Per vasa hemorrhoidalia etiam optimè, et bi-
rectè evacuaturs talis manet atrabiliosa, picea,
subitoque levantur acri, quia visera gravata libe-
rantur, et plures suppresso hoc fluxu, deinde in mor-
bum incidunt. at observatur quod boni sanguinis
fluxus in hemorrhoides in hoc morbo, qui in ista
in quibus melancholicis ab atra bile. juvat in eos, qui sola boni
sanguinis copia circa venam recte abundant.
Per superiora, et inferiora etiam, soluta manet picea
evacuatur bono effectum; si nondum putrida sit, vife-
rag adhuc non eroga. Secus lethalis, evacuaturs,
ut dictum.

Dum maca atrabiliana totum sanguinem inficit,
 seu totus sanguis crassus, alter, pinguis, terrestris est,
 id secari vena, si vires ferant. si vero jam visibiles
 abdominis impacta, tum minus prodest, quia nil
 illius crassi educitur, sed tantum minuitur copia
 sanguinis, debilitaturq; aeger, plane si macilentus
 sit, ut esse solent melancholici, cum anxia illa
 idea, et vigiliis exhauciantur. multo minus
 moveatur subito bilis atras purgantibus validis,
 vomitoriis, aromaticis, calidis &c.

Cum hic morbus a variis generetur causis, ut ingesti,
 aere &c. & mente, quare curas conseruit opposita,
 et maca atrabiliana & acida & alalina.

Amo mens avertatur ab objecto cui inheret, pertinaciter,
 sunt enim pertinaces talis animi affectus. atram bilem
 producit, ita, in melancholicis ab alia causa, eam
 augeat, cum pertinaciter ferunt acri, vigilent, et vigi-
 liae se se hunc morbum creare possunt. avertitur si
 itinera, ubi plura objecta videnda occurrunt, pul-
 chra, amoena, quibus ceteri sit prior idea. dispersis
 colloquia sunt varia, nulla mentione facta,
 illius objecti, circa quod delirant, distrahuntur quibus
 possibile chorea saltu, motu corporis, veneratione
 nunquam solitoni relinquantur, variis promittentibus
 ut obsidant, describatur ipsi loci amoenos, varia
 curiosa videnda, quo profusa debent.

et maxime animi affectus contrarius inducatur.
 sic ira, meliculofum facit audacem; iratum, metus
 comprefat. Virgo melancholia violentas manus
 fibi afferre volens, repulit, data ipsi lege, qd cada-
 ver, qd se ipsum occideret, nudum post mortem om-
 nibus spectandum daretur, qd pudoris metus deli-
 ctum priorem in eam. quidam se cura straminea
 habere putans, incedere noluit, aliter se magnum
 credens, curans semper in cubili iniecit, ne alliben-
 do capite edificium corrueret; utiq, repulit, dum
 ficti latrones metum mortis eis incutissent; ex metu
 fugam dando. et sic contrarius affectus excitari debet
 ut respiciant.

Quondam caute apertendum est eorum delirio, quod
 in negando contumeliter, ne vaperiendo obfirmetur deli-
 rium, v. negando, in iram exarantur. Li quidam
 credebatur habere opera infesta esse mollia, hinc incede-
 re noluit, Sulphuris consensit verum esse, ab se certe
 in curatum intra sex dies promissit, ita ut die
 tertio post sumpta medicamenta, levem gressum
 tentaret, dein sensim ambulare. mulier se
 molam viventem in utero gestare credens, persuasit
 se eam expulsum, datiq, medicamentis, parte
 cornis sanguinolenta, illa infusa, utero seu vulva
 applicata, et extracta, apprehendendo simul labium
 vulvae unguibus pro levi dolore, eis monstrata, cura
 est. quidam sequentes in abdomine esse credidit, et
 dato purgante, fustis sequentium locis mistis, utriusq,
 repulit. et.

Quandoq; idea impiebis in valida est in personis
 comuni, ut in facili deleri possit, superatq; multum
 efficaciam idearum in sensus externos communicata-
 rum. Dum enim personam habet melancholicus, se
 habere curam straminea, lues longas dura opera,
 carnemq; videat, in se recedit à falsa opinione, in
 se validas causas tentaverunt medici ideam aliam
 excitare. quidam capite se truncatum credebat per-
 hinciter, repente plumbeo quiles capiti. inposito
 sensit grave pondus, evasit ex morbo. alius vitrea
 curam se habere putavit, metuebatq; ne diffingeretur.
 tur, sedens ad focum, ancilla rudis ligna projecit,
 qm metuens vitreis suis pedibus, ne tederetur, in crepuit,
 hinc hinc infans perhinc ligno percussit rudius, hinc
 hinc, qui ex dolore acuti hinc iratus, exiluit paulo
 post minutis ira, gavissus est se cunctis, infister
 posse. quidq; verbis, hinc, hinc, proprii ad se redeunt.
 hec omnia dicta servant delectanda idea perhinc,
 qd delirium melancholicum comitatur, at in tollunt
 causam, ab hac bilem nempe, quare exhibenda alia
 qd ab hac bilem solvere, sedare, expellere de corpore
 punit, siq; infanta viscera liberare. dictum enim
 erat, ab hac bilem accumulata in corpore produ-
 cere illud delirium melancholicum, & idem deliri-
 um à mente incipiens, brevi in corpore pristino
 ab hac bilem generare, qd dein ad viscera abbo-
 minalia deposita, perhinc obstructions facit.

indoy hī, si morbus a mente ortus est, subito medi-
cus vocatur, ubi necdum atrabilianus sanguis
adest, tum utiq; idea, ut deleatur studendum.

Quomodo autem atrabiliana constitutio solvi, tena-
citas attenuari, et de corpore expelli, in quibus
cautelis debeat, siue in toto sanguine sit, siue
jam visceribus immixta, dictum est.

Sensim q̄o mās solvatur, et mobilis reddatur, vasa sic
laxentur, ut impactum transmittre valeant humorem
sic vā minerales, et diluendo, et solvendo optimas sit,
maximē astate potē, prius vere uso sero lactis,
v. decol. taraxac. fumor. cyh. cum avena de. horum
efficacia iuvatur motu maximē egitando institu-
to. in perniciōis visibilitate. Vt res. hī diluendi-
bus helleb. nigrum, qui maximē immixta resolvit
juncemnt, recentioris. Enim viciū v. p. dulc. p̄ore
pid. ex extr. helleb. nigri, extr. panthini. Croc. T.
ōis apert. helleborat. de. locum habent, cauti tñ
ne subito fundatur picea. Tenaçitos, acrim. extrud-
itur, et peſſima mala a surgente hac saburra fiunt.
pūnt tñ porē cum multis diluentibus, sero lactis
decol. aven. cum cyh. dari. v. aa rhab. c. cyh. cutn
liq̄. v. soll. Fri. et T. ōis apert. hellebor. v. detur
sapo venetis, fucos. cyh. pid. aloē. c. ext. amaris,
et gumatibus.

si mās solvi incipit, q̄d dōent signa, jam dicta, nempe
pueror debilis, febriçula de. evacuantia lenia dentur,
itēm solventia, diluentia, deniq; evacuantia interponere.

ad 3° mensis sepi solventibus inherendum est, resti-
nax enim est maa.

huc balneae, litus, emollientia, pediluvia locum ha-
bent, mensum, hemorrhoidum fluxum promoventia;
p.r. et vomitu mota iam maa evacuari debet, quia
maaa hac via utilis.

symptomata in tali atrabiliario morbo, prodigia sunt,
furor, sciri, flatulentia, anxietates intolerabiles,
et vigiliae, quae licet eradicato morbo perseceperint,
in quibus leniri debent, cum morbus longus sit.

Furor, sciri, 3° sanguinis missiones debilitando vires;
juvantur, licet haec ad curam maa atrabiliaria nil
faciant, cum visceribus impiatum huncorem atrabi-
liarium n^o educant, et vires longueant sed a tossione
et venefactiones. de immersione in v^o frigida diebus
in manibus cura.

Flatulentia, juvantur 3° calida vasa leniter aroma-
tata, ut. corb. O. cham. bacc. laur. 3° camen. &c.

anxietates, et vigiliae, quibus quidem tolluntur ad tem-
pus, ad caute procedendum, melancholia enim opii
usu levamen experit, eo corere nolunt amplius,
sumas enim anxietates, vigiliis, moerore eo tollere
conantur, ad tri^o apert^o opio n^o laeduntur, imo a c^osi-
pationi n^o levantur amplius, ut dosi augeri debeat. vidi
melancholicam ad 15 gr^o opii sumpsisse sine noxa, qd
nisi exhiberetur, violentas sibi intulisset manus pro
intollerabili moerore et anxietate. Cum autem al-
ius in hoc morbo persistens adstricta sit et opium
alvum constipet, ideo n^o est adeo tutum, potius

emulsiões. s. s. ch. amigd. b. c. syr. papy. alb. O. dr.
dentur, q̃e sape anxietate, p̃vigilijs minuunt,
q̃d p̃m̃s tententur. Q̃ndocūq̃ in tanta est hominū
symptomatum molestia, ut opio vesp̃i opus sit,
ut somno reficiantur, de die ṽro laudata diluē
tia ubere fumantur.

Cruciatu omni m̃a p̃uē, obfidente ṽspera ab
dominis, in debilitatem magnam egi inuadunt, ita
sape ut per horas jaceant mortuo similes; p̃terea
p̃ in longum tempus anxii, cogitationibz ap̃eta
mens, p̃egit adhuc talia cogitare, et debilitatem
corporis animi delirium sape comitatur, tum omnia
q̃a exhilarant mentem, et vires erigunt locum h̃nt,
ut: grata amicorum colloquia, objectorum varietas,
bonus victus, inprimis boni vini moderatus usus,
cum vinum cūctis, moerore q̃ leniat. s. vino bono
infundatur melissa, abrotharum, thym. salvia, cort.
citri. Orum, crocus, frigido, nempe vino, remediū
est p̃estonhispinum, cujus p̃auca uncia. b̃i. hoc
de die sumpta mirē exhilarant mentem, roborant
vires. Simul vasa inforta, antē, m̃a inēabili,
et dissenta, jam librata collabuntur, flaccida,
h̃s firmandis roborantia conducunt, ut vinum
austum, cydonia, succ. granatorum, cortex peruv.
cinnam. pamaris. cōpporum fraxia. millefol. bugla
pastoris, flo. ros. rubros. torment. &c.

Salub. reliqui morbi Chronici in visceribus maxime im-
meabilem habentes, qui sepe pro incurabilibus relin-
quuntur, ut obstructiones hepatis, henis de à lento,
viscido humore, curari debent, nempe solvendo im-
abile evacuando, dein roborando ad. de morbis
chronicis; ubi probatum erat, quod in illis composi-
sint, neq. adeo variam curationem postulant. ad
sepe egi morbi longa cura peracta, in Medio,
causa sunt, morbi in curati. Longi enim morbi,
longam, q. menses, annum unum v. altum, cura
desiderant.

MANIA.

Est delirium ferox sine febre, parafrenia à phre-
nitide, melancholia, ferocibus deliriis, q. sumptum
hyoscam. solan. furiosum ac. venenatos plantas sequitur;
neq. cessat nisi corrector exauspo veneno. ^{Aspergatur} duntur,
num. Quadruplex huius morbi communis obprobatur.
1. Chronia melancholiam sepe sequitur, alternantibus quodq.
hi duo morbi simul, q. non eandem causam habent,
nempe atabiliariam sanguinis constitutionem, v. aham
bilem ad viscera abdominis jam depositam, q. e. morbo
acrior facta, leniori parte resorbta producit tam secura
deliria, et hinc nil resorbetur de atra bile, ad cerebrum
ducat, tunc congesta atabili in visceribus, morbo acrior. - 3
Lenta p. maniam producit; huius cura eadem.

Cum idearum ortus n̄ respondet causis externis;
 sed ab interna cerebri dispositione mutata pendet,
 nata preter voluntatis imperium, dilirare, dicitur ~~sonos~~;
 ideas = est grata & ingrata, hanc igitur comitantur
 tur validi animi affectus, iræ, mororis, timoris,
 terroris, audaciae &c. si jam in mania oritur
 idea talis ingrata, furit, quem furorem incre-
 dibile robur comitatur, ut à robustissimis vix
 dehiere possit, plures sunt, quo majora furoris sui
 sentit impedimenta. cumq; imersi sint in tali idee
 cogitatione, hinc sitim, famem, aeris frigus,
 tolerare possunt, n̄ sentientes talia incommoda per-
 tinaciter hac idea occupati, q̄e ita afficit personam,
 ut nullo stimulo, famis, sitis, frigoris, affici
 possit sensibilibus. hic maniacus propriam vestem
 laceravit, et rigidissima hyeme nudus in friv-
 mento lapideo jacuit si plures septimanas, indop-
 si 8to die omni cibo abstinuit, dein oblataque
 avidè ingurgitavit, imò locos proprios devoravit.
 si plures septimanas vigil mansit cum horrendis
 clamoribus, sed atq; quidem fuit furor, atq; satius
 mansit dein, omniumq; imemor; idea talis in
 mania diversissima sunt. hinc imitatur talis
 maniacus, canes & lupos, creduntq; se in hac aaliā
 mutatos; lycanthropia, cynanthropia morbus audit.

hunc talis inter canes versatur, pallidi, macri, cum
cavis oculis, siccilulosi sunt, lingua arida, tibiae sepi
ulceratas habent ob lassos, canum, morfos.

Circa, pessimae deliriae produm posse, licet causa ma-
terialis n in cerebro, at circa praecordia haere, certum
est. dictum etiam, male atrabiliaria circa infensa ab-
dominis haerentis, guttaefactae item resorberi in sangui-
nem in cerebrum deferri, item atram bilem Aus-
gentem, et motam in cerebrum delatam pessimam
maniam producere, vasa varia cerebri obfidere. hi
tunc maniacis conuulsio accedens, amantissimam facit,
a ma atrabiliaria, ab atra bile compressis nervis
ortis. Cerebrum maniacorum post mortem, durum,
durum, friabile, in suo cortice flavum, vasa inglen-
tia, varicosa, atro tenaciter. Sistenta inuenta.
quidam dura mater durissima, callosa, siccata. idq
in maniacis, post melancholiam, ab atra bile orto
morbo, in quibus dum omnes se et excretiones mi-
nuuntur et cessant, sanguis enim tenase atrabiliari.
us est, hinc sunt exsiccata, arida, os aridum, Et pariter,
alvus durissima.

In melancholia dictum erat, praeter correctionem,
et educationem atrae bilis, opus esse delere ideam
perstinaem, quae sepi, educata etiam atra bile, in
manet adeo fixa, ut nullis. Deis p sensus externos
in personam deductis, deleri possit, et brevi itum

manens atram bilem producat; idem quæ est
 in mania, ubi tam fixa est idea, ut nullis
 ideis sensuum externorum affectuum, ut fiti,
 fame, frigore, verberibus eo, deleri possit. quare
 validis purgantibus, helleboratis, antimonialibus
 vomitoriis ac tentare medicis turbare ita corpus,
 ut deleatur idea præter, in ita ut educantur
 humores. si nondum mitigaretur furor, tentare
 re talia, quæ subtili fragrantia totum corpus
 penetrarent, sæpe cum felici eventu; moschus
 ad ʒss ʒi xvi profuit quodam, in nobili juvene
 monaco moschus profuit. in alio post vomitor.
 antimonialium camp. ad ʒss mane, et vesp.
 profuit. frontis autem per talia remedia tentari
 in prope in calidis, et plethoricis, maniacis factis;
 sed in iis, ubi vasa collapsa, frigoris corporis, in-
 primis artuum infirmum. Ole emet. in muliere
 maniaca in fecit vomitum, sed somnum profun-
 dum. in alia xii ʒi ʒi vixit nulum fecit
 vomitum. rdo epe videtur, quod idea nimium
 occupati, in sentiant stimulum, hinc frigoris, primum
 etiam quodam in sentiant.
 si hæc non juvent, in suo stato relinquatur æger, et
 vis frigidis submergatur, ut deleantur, mortuo
 sæpe sub vis homine, omnes ideas, tentantur
 in medicis felicitas, in maniacis desperatis, cum hac
 methodo hydrophobia sanaretur. At opus est,
 ut corpus prius maximè partem ab atra bile li-
 beretur, viscera abdominalia dissipare gaudent mundantur,

Tandem fœta purgata vult. fragrantia penetrauit in mœstus,
camph. submersio in V. ad fixam delendam ideam tentis, profuit.
378.

quidam à terrore sumo, dum nocte fœchase vi-
dipe credere factus maniacus, dumq. curru
vinitus vehere, exiit curru in pagum
profundum, et submersus peritatus, in curram
reponitur, revixit tñ, sanus factus. Helmontius;
maniaum vinitum submersio vis q. totum mise-
re reatatum, eductum h. adhuc merserat, sed
n. tñ dñ, mortuus jam visus erat, sed tñ vn-
comuit, et sanus factus. hinc p. n. tam cito
mon submersos, ut vulgo creditur, q. p. aliquid
horos submersi, revixerunt tñ. q. tentori p. sub
vis submersio, ut celestis omnibus ideis, dum
nuda vite signa supersunt, deleatur et idea ita
peritina.

Semper medicus attendat nam morbos curantem
ut eam imitari valeat v. saltem hanc n. turbet!
Chamais q. profuere sequentia:

Varices, hæmorrhoides; hæc profunt melancholicis
q. et maniacis, cum mania ab eadem causa p.
stantim actioni oriatur, nempe atra bile. Dum
enim atrabilia foere p. metastasim ad vena-
arctuum inferiorum deponitur v. p. hæmorrhoides
eductur de corpore, liberantur v. supra abdomi-
nalia, hinc morbus levatur. simul etiam p.
varices, hæmorrhoides impetus sanguinis à capite

Derivatur, qd magni momenti est. hinc pedilu-
ria, frictions. pedum vapor v tepide ano ad-
missus multum juvant maniacos. At hi raro,
cum furibundi sint, obediunt. Si maniacus
p. plures menses catenis vinctus, ortis voraci-
bus in crucibus, nigro sanguine multum dis-
tensis, ad se redit. At p. multos annos manser-
it hec variis et quidam sat acriter dolebant, simul-
tum rediviventi mania signa aderant, at in-
cipit variabus crebatur morbus.

Dysenteria, levat, imo curat maniacos, sunt et
melancholicos, si sensim soluta a trahiliaria-
labarra, n. adeo acris et bonis visceribus, in in-
testina veniat, molestia quidem est, at salutaris.
Si vero putridas atrabilis. talem dysenteriam facit,
corruptis jam visceribus, lethalis. Longa igitur esse
debet, neq. suppressatur in facili alia. recidiva
maniaci; hinc si fronte suppressi incipere, et mor-
faciei oneretur de signa, raptus humoris ad caput,
timor est redivivens, quare promoveatur fluxus la-
xantibus.

Hydroges. ^{dam} quoniam de causa humores solvantur, sanguis
colligitur in solutis in cavo abdominis, v. n. cum
talibus humorum solvis adest, et tenax atrabiliarium
attenuatur, et exibat de corpore, v. per metastasin de.
ponetur in abdomen cum levamine, igitur Hydroges.
Et p. usum huius solvis sanguis in putridam lympham

resoluitur, et si alium & salivales glandulas exist.
unde agri pallescent, ex defectu sanguinis, si impediri
alio excreto & salivam, subito facili collum tument
edematose; quare autem & si salivam excernere
faciat humorem, ratio esse videtur in structura vasorum
glandularum parotidum ut humores tales solutos
admittant, alia vasa secretoria n. Wepferus mania,
cum curavit salivam si impitit minerale.

Difficilissima respiratio à pectoris hydrope, levatur, dum
pedes incipiunt tumere, ex resorbta lymphâ ad pedes
deposita. at si pedes tument ex impedito & pulmores
circulo, malum. Atque pedum tumor hydropicus
subito evanidus pectus gravat.

Hæmorrhagia magna spontanea notum nempe, in
mania, à plethora, n. à trahiliaria constitutione vis,
cera abdominis gravante, quæ atra bilis n. exerne
retur tum, utilis est, quia caput imediatè libera-

tur.
Febris tertiana, quartana. quia valido febrili frigore
et concussu, multa tenacia agitantur, et precedenti
calore solvantur, adeoq. fieri est tenacitatem atrabi-
liariam visceribus impartam ita solvi posse, et ex-
pediri.

Hætenus dictum de mania melancholicâ acceden-
te, cum eaq. alternante, ab humore atrabiliario.
at sunt aliæ mania difficiles curatu, in quibus nil

mali in visceribus observatur, sed solum sensorium
 commune turbatum est. validum quidem in aestu
 intermittentium adest delirium, at cessans est, cessante
 = sante; phrenitis cum furore furor. ita sepe mutat
 sensorium, ut sanata inflammatio cerebri, maneat
 in furore delirium, et mania. Etenim furor
 sepe repit, at post somnum cessat malum.
 dum elapso saeculo transfusio sanguinis sani aalis;
 in hominum venas ventaretur, mania prociptim
 orta sunt, morsque, ob difficilem aalis sanguinis in
 vasa cerebri humani circuitum. ira ingens, atque
 repetita, terror subitus, toties maniam produ-
 = xerunt; toties in puerpera, si primis diebus ira
 excandescat, mania oritur incurabilis sepe, quod
 = doque cessans iterum. quoties in sanis circa epri-
 = noctium verum, et autumnale, ubi magnae
 mutationes aeris corpora afficiunt, mania accidunt,
 brevi cessantes, et redivivantes. imo in quibusdam
 familiis certo anni tempore, et etate prodit
 se hoc malum. plures vidi, qui verno tempore
 alii autumno, alii circa equinoctia maniaci
 facti, si aliquot septimanas, reliquo anni tempore
 optime valebant. Fors hinc etiam solis ortum, na-
 = tivam, et hereditaria dispositio adest, ut a leviori cau-
 = sa, ira, terrore etc. maniaci fiant cum sanguis
 melius atrabilium vitium praesepat, cessantes
 mania paroxismo in omnibus sanis fiant.

Functiones cerebri à libro, et determinato circulo pen-
 dent, si hic circulus turbetur, variis modis cerebrum
 afficitur, præcipue in illis corporibus, in quibus hu-
 mores salis saluti, et vasa tenera, impleti legiti-
 mis minus resistentia, nerviq; debiles, et sensibiles;
 tenent. id obinet in Hystericis, et chyrochondriacis
 sine mæa, in quibus à levisima causa turba vone
 in corpore, respiratio difficilis, suspiriosa, hinc sangui-
 nis à capite regressus impeditur; spasmodica talis
 affectiones urgent sanguinem ad caput, unde hystericæ
 chyrochondriacæ, deliria patiuntur sine febre; si jam
 sæpi recurat paroxysmus, urgeatur ad caput sanguis,
 pro errore. loci vasa aliena ingredi, variisq; capitis
 morbos, maniam producere, quod omni tali paro-
 xismo recidivante. si quidam maniacos jam sanos;
 prodigunt, si hystericæ, chyrochondriacæ sint, levis error
 in vultu, gestu, ira, terror &c. denique in furorē res,
 vocat. cum certi tales hæmorrhagia narium juvat,
 quia immediatè sanguine per spasmos possum pulso
 cerebri vasa liberantur. si chyrochondriacæ expulsi circa
 hinc, tensione chyrochondriarum &c. providet ad
 caput majorem appulsum, et hæmorrh. narium.
 Deliria maniacorum varia pro ratione idearum,
 quidam Astronomiam discunt, præcipue se possidere
 credunt &c. Loemina mystica tempore paroxysmi -

383.
rhythmos varios pronuntiavit, et sana facta, nil potest.
In tali autem mania, quae non oritur ab atra bile
corpus, sed validum, nec a progressu morbi extan-
sum, curabitur si sanguinis missiones, lenia purgaa,
diuentia, ut serum lactis &c. ut copia sanguinis
minuatur et a capite. Derivetur. ne in febribus
et validis evacuationibus omnes prosterantur
vires, cave, tum furor ille quidem minuitur, ad
saepe inedicabilis. Stultitia manet; fors sanguine
in paroxismo mania, vasa alicuius ingressa, hinc
vascularis quibusdam congestis, obstructis, quae subtilis
evacuacionibus, minuto subito impetu, deobstrui
non possunt, hinc vasa una inedicabili sanguine
concrepant. hinc tales hebetes, omnium in memores,
instar infantum mutantur. Tales leprosi, crebri
stultitia variis gradus, saepe post phrenitidem, man-
iam melancholiam, aliosq. diuturnos capitis mor-
bos, exdita, rade remanent, non raro inedicabilia.
2. Quibus min. q. progressu corp. p. vid. Et r. solati. ac penetrantia.
si vero hac chetodo non succedit curatio, nil superest,
quam validis remediis, purgantibus, vomitoris, &c. diti;
turbetur corpus, hac spe, ut deleatur idea.
3. Huc refertur moria, frenis, quoniam libent. observavit;
quae post febres intermittentes, maxime quortanam
diuturnam, debilitatis viribus, plane si plus vend-
sectionibus, evacuantibus, debilitentur vires, in talibus
febris, oritur; certum est si febres diuturnas. Caro-
chimium fieri sanguinem, quoniam crebrius visitando tale
delirium potius est.

Salis mania, post febres & morbos diuturnos oritur,
 cum vis acri debiles sint, sanguis in febrem raptus.
 Quis acer quidam, respicit evanescantibus curantur, sepe
 enim remittente mania, Aethia inurabili, re,
 manet, post phrenitidem oram, & autam curandam,
 no, quidam, epante morbo remanet mania, quae
 equae respicit evanescantibus tractaretur. Sed quis
 est viciu analapthis, facile digestibili, et lenibus
 cardiacis, ut digestio exaltetur, modico vino bono
 de. Sideralam debet Theriac. Androm. quae tum roborat,
 rando tum somnum conciliando, ob opium, confect.
 quod solis dieteticis, roborantibus, diluantibus. Hoc
 mania freas curari debet, emulsi. cypr. pep. alb. &c.
 4. Si autem mania oriatur inpletonia a sanguinis,
 copia, et appulsu ad caput, tum facies est rubra,
 calida, oculi rubentes, pulsus arteriarum carotidum,
 proceps causa, rarefactionem sanguini inducentem,
 ut spiritus potus, motus, estus &c. item si mensis
 leuorrhoides, lochia, leuorrh. novum suppressa
 sint. tum ad caput sanguis convulsus maniam
 causat, quae diutius durans, licet curetur, relinquit
 sepe inedicabilia mala, caecitatem, surditatem &c.
 dum obstructa minima vascula, concrevant una
 cum incedibili humore, aut nervos comprimunt, qui
 aequae sui compressi concrevant.

Talis mania derivantibus à capite, et evacuantibus
= bus curatur, ut pediluvii, laxantibus, diluentibus,
= bus, temperantibus, missione sanguinis, ^{in pede manus} ~~in pede manus~~ ^{sacris} ~~sacris~~ ^{in pede manus} ~~in pede manus~~
= omibus, etiam capitis, artuum venarum circa
caput apertione, balneis &c. his factis si pergat
adhuc furor, tuto sogetur opiatis. c. O. comph.
emulsionibus, popavsalis. Si virgo ex diuturno
capitis dolore, cum furore in capite, et pulsat artia,
cum temporum de mania facta, artia tempora
his sectione curata. aliis repletiis vendsectionibus,
et hirudinibus ad tempora applicatis curatur. in
quibusdam à doli resolutione sanguinis, mania,
cum asse sumo capitis, frigida balnea, v. defragi.
de ad caput infuso proficit. mania pulvis nive
plenus capitis improfitur, somnum placidum concili
avit, et hoc repleto curatur. est. v. frigida ex alti
tudine capitis mania affusa, eos soget, somnum
placidum iis adfert, curantur, sepe. in hac mania
heae celsis gubedi balnea v. bulis, sedenti agro
super caput v. frigida affundendam.
si pestinaces sint vigilia in mania, et melancholi
cis, opum debet p. r. c. O. comph. magram autem
opii quantitatem sine noxa sunt mania. Virgo
mania ungu. d. opii continens, quo temporibus
inungendis, cum aceto mistum, destitutum erat, deo.
rauit et placide obdormiens, evigilavit sana, si
Westens premisso alio, duo et tria q. o. qui in v. frigida
desit mane, et vesperi mania p. somno, diebus se

opii dosim augere debuisse, si n̄ sequeretur effectus;
 ita, ut p. dosi quodq; q̄ is dederit sine noxa, quia
 opio apescunt. ad simul ciculentibus, purgantibus.
 venefactionibus insistendum balneis, pediluvio;
 loco opii q̄s dan emulsio vesperi, popi. alb. cum
 y. popi. alb. O. et comp. q̄l optimi sedat deli-
 ria, butirisq; sumitur, qm opium. q̄s h̄ chām ad
 q̄s p. i. dan q̄l, siq; delirium n̄ mitiget & somnum in-
 ducat, augeri q̄s dosi, donec sequatur effectus.
 Pater hic, in tali mania, specie, optimi sanguinis, eva-
 cuationes, q̄ utrum, notes, leuorrhoides, optimi
 conducere. ubi in mania, ab humore atrabiliario
 orta, tales boni sanguinis evacuationes, n̄ juvant, cum
 atrabiliariam saburram visceribus importam n̄ evac-
 ent; nisi neq; evacuetur sanguis, q̄ utrum, anan-
 le.

RABIES CANINA.

Similac in actum deducitur rabiosi animalis. venenū
 corpori humano communicatum, plerumq; febrem lat
 comitem, et brevi occidit, sicut quodq; agn̄ maniacorum
 infors, ut vinctis coerceri debeant. venenum postmor-
 tem rabiosi aalis om̄i sepe heret in corpore, et in
 quibusdam observata sunt insolitas moestitias bre-
 anteqm hydrophobici fuerint.
 Rabies dicitur, cum sepe, huius n̄ semper furor adsit, et

Luci ab aliis animalibus rabido demorfi, in eundem morbum incedant, cum tñ a canibus rabioſis frequentius contingat, dicitur rabioſa canina, cum veneno in actum deducto ſit ingens metus omnium goluſcentonum, hydrophobici audiunt.

Luci ſeſe ſemper, ab aliis animalibus rabioſis, veneno communicato, oriatur hic morbus, ex morſu nempe rabioſi aalis; In hic morbus abſq illa cauſa productus erat. hic juvenis 28 annorum cadidi temperamentis, ſumas excandefcens ira, propriam digitum momordit, et intra 24 horas hydrophobus factus, ita ut ad ſolam ve mentionem, ſtrouglari videretur, deni maniacus evaſit, et ſubito obiit, cum poſt anginoſam meam vomebat bilem ſuam. in hoc juvene videtur illud venenum q ſumam iram natum fuiſſe in corpore. Arietens putat, poſe in corpore ſimilia venena naſci, qñ ab extra veniunt.

Cum autem in cadaveribus horum ſepe inventa fuerint organa deglutitionis utrumq inflamata, bilioſa circa ſtomachum, cerebrum, cerebellum, medulla ſpinalis ſolito ſuiciora, ſed, ſi ab aliis cauſis ſimilib; mutao corpori inducatur, poſe et ſimilem morbum oriri.

In hyſteria melancholia dicitur, hanc a mente duci, ere poſe originem, et in corpore ſano, a ſola mutatione cogitationis, atram bilem produci, qñ ab aliis cauſis nata viſipim pethiax delirium facit. hinc et cores, abſq ulla infectione alius rabioſi aalis, rabioſi ſunt, qñ in iis tale venenum oritur.

qđ morfu, aliis aalibus, et hominibus communicatum
hunc morbum producit. certe canis a nudo alio
demorsus, si se rabiosus sit. homo quidam itinerans,
in fumo estu, capite nudo radiis solis qđ horos est,
posito fudens, et vultu, viciis in se hinc arden-
-tissimam, et omnem potum a fumo horore regendi
-avit, obiitq. mulier febre pestilentiali correpta, a
qua curata, facta dysenteria, deinde curata, cum
remansisset quidam febriacula, facta fuit hydropho-
-ba, et gradatim obiit, mens in semper constabat, in
neq. alios bibentes. ferre poterat. qđ in his intra cor-
poris generationem erat venenum, cum demorsu in fuerit,
et certe demorsu a cane rabido, et hydrophobi facti ro-
ptum deinde superviunt. inflammationi ventriculi
auepsit etiam curam hydrophobia cum convulsi-
onibus, ab in audaci venesectioe repetita evasit.
Hinc Aurelian. in hydrophobis stomachum patit. qđ
in hydrophobiam in morbis natam, absq. contagio
leniorem esse, et citius curabilem. et sit in acutis
cum gradus fronte nasi.

Animalia plerumq. rabiosa si se fiunt. Canes, vulpes,
lupi, similes galli gallinacei, felis, gndog, equi, asini,
muli, ius, boves &c. unum aal rabiosum, omne aal,
qđ momordit rabiosum facit, hinc et hominem, qui
rabiosus factus alium mordens, etiam hoc veneno infuit.
preprimis in canes, vulpes, et lupi, si se, absq. contagio rabi-
osi sunt. Loemina duos gallos inter se dimicantes separare

volens, mordetur in manum, et hydrophoba facta obit.

Plurimum in regionibus feridissimis canes, et alia rabi-
da sunt. licet et quidam in regionibus frigidissimis, idem
=tingat. v. si canes majores molossi catena ligati alun-
=tur semiputida carne, eorum ac ut ferociores fiant,
furoreque latrante ardeant, place si va eis non datus sufficiens
vigilant tempore, imo alligati canes quiescere nequeunt,
itaque siti premuntur. canibus tamen semiputidus verminosus
=sit vescuntur, hinc facile rabiōsi fiunt, a talibus victu
vermes in intestinis, renibus, cerebro, nervibus communi gene-
=rati, eos ad rabiem disponunt; licet et vermes inventi sint
in canibus non rabiōsis.

Signa incipientis rabiei in cane sunt: canes tales fiunt
tristes, solitarii, se abscondentes, multi quoad latratum
murmurantes, tamen cibum potumque omnem aversantes,
in ignotos irati, irruentes. Hic tamen adhuc memores,
et reverentes, aures, caudamque dimittentes, somnolento-
=rum instar incedentes. hic primus est gradus, morfus
tamen periculosus quidem, non vero semper lethalis. Deinde
anhelare, linguam exercere, spumam emittere, riere,
nunc seyniter quasi semisopiti, nunc subito interire,
nec recta semper via mori nec Herum amplius agnos-
=cere, oculos demissos, lachrimiosos, etiam habere, linguam
pluribus colore subito emaciam, insanire, furere
incipiunt. Hic secundus est gradus, quem 30 horis vix
amplius ferunt, qui obierunt; morfus hoc tempore frein-
=nabilis, quo vero dicitur mori propius est, eo morfus lethalius,

causor, et atipimē produens morbum hydrophobum;
et alia.

praeterea si canis verē rabiosus est, alii canes cum fugiant
cum magno terrore insinuantur nati. quidam occiditur
canis, de cuius rabiē dubitatur, et hominis ab eo morfi
pericula metuant; sed solentur dubium; si fustis carnis
eliciantur fauces, dentes, et gingivae canis occisi;
dein illa caro offeratur cani, si rabiosus erat, canis
oblato carnem, si etiam famelius, sed cum ejulatu
repudiat, sin' n, avidē comedit.

Talis canis rabiosus, et omnia alia ab eo demorsa
occidantur citō, et bene sepeliantur.

Sunt venenae quaedam, quae injunctae deglutuntur, vulnere
in ipsa mortem inferunt. item venenatis belis infectio-
da alia, injunctae comeduntur. talibus Indi alia occi-
dunt, et carnes comedunt sine noxa. gallinae, cui vulnus
culo facto infra alas, tale venenum imittebatur, quae
brevis convulsa obit, ab inde tū comesta sine noxa. vi-
dentur venenis, requiritur eventum vulnus, cui imitti
debet venenum, ut noceat. at venenum rabiosi alio
ita subtile, et activum est, ut noxae possit, si etiam
duntaxat morfu rabiosi radatur cutis, neq. sanguis eliciatur,
tūc plus noceat, si verē eventum vulnus fiat a morfu, dum
enim immediatē venenum sanguini communicatur. respi-
ratione, seu halitu rabiosi canis, v. hominis, aut frumē
contactu, cute integra, aut sudore, dum tangitur pul-
sus eorum, an per communicari hoc venenum, dubitatur?

plurimi enim talibus agris inferunt, imò Medici 391.
pulsam comm sudantium tangunt ab h. noxa, licet
cautela bona sit, si statim abluantur manus, et
loca talia, q̄e summa saliva longis & salsa, et
interne datur Theriac. at saliva talidis rabiosi
hominis, si propinquo albi in faciem & os infundatur
à rabioso infectiva est maxime; imò siccata jam tñ
est venenata. multi vestem à cane rabido laesam
hinc saliva rabidi canis infusam, q̄e jam explicata
erat, confudit, et filum dentibus abscedit aliquoties,
ecce post tempus breve, tali rabie corrigitur. q̄o
summe contactu sive recenti, sive jam siccata tale
venenum com unicatur. item osculo rabiosi talis
hominis. h. oscula rabiosi patris prolibus data
pernitiosa fuerunt, in eundem enim morbum proles
inciderunt. instrumenta, quibus usus est rabiosus
canis, venenata sunt, hinc alius his vulneratus in
eundem morbum incipit. canes alicui rabidi com-
messe, lac rabide vacce haustum, venenatum est.
Stramen, in quo rabiosi fures quieverant, ab equis comes-
tum, eos rabiosos fecit. canis, cum sanguinem hy-
drophobi de vena misum lambens rabidus factus.
Felis rabida ungue laesit juvenem, et hydrophobus
factus. homo à lupo rabido demorsus, coivit cum
uxore, et uterq. hydrophobi facti. quare patet
non tantum salivam rabidi alicui & hominis infec-
tivam esse, et venenatam, ut quidam putant, sed
omnes humores. ceteri felis jubinem ungue tantum

lapis. q̄o cum rabioso caute mercandum, omniaq̄
ejus vestimenta vitanda, potius comburenda. ad
h̄c etiam est saluam maxime venenatam esse,
q̄d sanguini sano cum morfu immediate communicatus.
interim minime inservientes rabioso homini, illum post
mortem secantes, tangentes vero infus.

At mirum est, cui saepe latere posse in corpore humano
hoc venenum sine noxa, n̄ septimanas, menses, imo
annos; ubi vero incipit actuosum fieri, tum producit
morbum acutissimum, plerumq̄ ante quatuordecim dies
lethalem. quidam enim post annum primo, a morfu
suscepto, hydrophobi fiunt; quidam plerumq̄ die 40^oimo
a morfu, quidam die tertio; quidam statim primo die;
quidam post viginti annos a morfu primo hydrophobi
fiunt. ancilla a morfu rabidi canis, licet curata, h̄c
omni anno circa tempus, quo demorsa erat, leviter de-
lirabat, et avefcebatur ligida, curata h̄c postea. h̄c
foemina in brachio demorsa a cane rabido, a vulnere
hoc curata, post septem annos pergit in loco morfus
acutissimum dolorem, ac si dentibus caninis lacraretur,
sequitur febris acutissima cum fastidio ciborum, summa
debilitate, delirio, moestitia &c. at h̄c a potu n̄ abhorruit;
idem morbus semper anno septimo recurrebat.
an jam hic venenum hoc accusari, n̄? an n̄ potius
febre maligna ex alio causi. pota laboravit? interim
hydrophobia in hac foemina defuit. et quidam etiam

in malignis, ab omni suspicio veneni rabidi observatur
hydrophobia. sensit quidem dolorem in loco morfus,
at in loco vulnerato sepe etiam ab aëre mutatione
sentitur dolor. quare certum est, saltem latere posse
venenum hoc in corpore innocuum, antequam in
actum erumpat, atque diu ignoratur. interim
plures homines ab eodem rabido aëli demorfi in
unus citius, sepius aliter unus acutius, multius, aliter
hydrophobia corripitur.

Pendet id a veneni plus minus actus rabidi aëlis,
et prout in primo & secundo gradu rabidum aëli mor-
sum intulit, item per morfus majores, minores, salivæ
aëlis rabidi plus minus sanguini & morsum com-
municat. Item canis rabidi morfus periculosior est
quam hominis rabidi. pendet vero, a temperie hominis
morfi, hoc cholici calidi temperamenti citius afficiuntur
quam phlegmatici, cachectici, citius aestivo tempore, et
estimo sumo, quam frigidiore temperie aëris. Juvenes duo-
dum canis edere nolle, nec bibere, quare de causam
morbi, faucibus canis aperitis, undique detigerunt,
et licet demorfi non fuerint, cane rabido morbo, unus
post aliquot septimanas & intervallo, incidit in do-
lorem capitis immanem, semel & bis de die, simul cum
sanguine strutura, a paroxismo liber, solito labore
peragit, et sudavit, sic evasit. aliter debiliore con-
stitutionis, eodem morbo laboravit cum febricula, bilis
non potuit, tandem mania correptus obiit. foris primo

utroque fortiori si sudores deflatus erat venenum in
 alio debiliore si ideo obit. hic sympta omnia
 in hoc morbo pejora sunt in calidis; nam, robustis;
 quam frigidis; ceteris quibus auctiora in viris, quam
 foeminis. pejora in aestate, quam hyeme. hic dantur
 Casus, ubi multi ab eodem aali, eodem tempore morfi,
 quidam citius, quidam prius morbo correpti, quidam
 plane non.

Homo optimè sanus contagio hoc infectus, vario tempore,
 ad dictum, incipit hoc ordine egrotare.:

1. locus demorsus dolet. si vero integra cute hoc venenum
 communiter sanguini, virg. si attractum salivæ venenatæ,
 dum nudus, nihil dolor adest. omnes concordant primo
 signum veneni aethrosi facti in loco demorso sentiri, et
 residuum in cicatrice vulneris, etiam jam consolidati.
 in homine post 7, menses a morfu vulneris cicatrix
 aliquot dies prurire cepit, antequam hydrophobus fieret.
 in aliis in cicatrice dolor adest, sensim ad caput as-
 cendit cum vertigine, et hydrophobus factus. in aliis
 morbus in loco demorso, se rheumatismo, latè sece-
 dente, manifestavit, qui 30 die deinceps morbo correptus.
 in aliis cicatrix vulneris post annum livescere incit.
 quid, cum sequente hydrophobia. in aliis dolor ob-
 fus. cicatricis, hujus elevatio cum duritie præcepit hy-
 drophobiam, quæ, dum emollescit, et sublecebat, bo-
 num erat. sed jam semper aliquam mutationem in
 loco demorso primo sentiri, dum venenum hoc aethrosi

fieri incipit, unde venenum illud in loco demorfo ^h 39.
diu haesit, anteqm actuosum fieri, et toti sanguini
communicaretur. videtur in venenum hoc subtilissi-
mum posse in sanguine aliquo tempore haerere, an-
teqm in aërem deducatur. dum pater hydrophobus
proles oscularetur, videtur subtilissima pars veneni,
a prolium, vasis bibulis, in sanguinem resorbta fuisse,
ibi haesere, donec in aërem duceretur, proles enim
in statim, ab ipso tempore aliquot hydrophobos fuit.
sic aequa saliva siccata in veste ab aëre rabiosa
carabaz infecta mulierem, quae eam confuens, ore filium
abscederat, hincq. labiis ad linguam tetigit hoc venenum,
quod dilutum saliva sanas mulieris in sanguinem resorb-
tum eam infecta. sic etiam venenum variolosum
in sanguinem resorbtum, si inoculaem, subito ibi haere-
re videtur, anteqm in aërem ducatur, quodq. plane manet
absq. activitate. aëria quocumq. venenata, non no-
cent nisi mordendo liquidi venenosi veluti simul imi-
tant, ut vespa, apes, vipera, serpentes, &c. ad veneni
canis rabiosi ita actuosum est, ut integra cute, si
saliva venenata, tangat locum, ibi noceat.
sequitur dein, capitudo, debilitas, massitia ingens, facies
padore se prodens, somnia horrenda, cum invicitudine,
convulsionibus, subfuctibus tendinum, sufficiis, solibus.
divinis amore. hic est primus gradus morbi, plus
minus. cui curare anteqm hydrophobia succedat;
sanguis hoc tempore vera miser, nudum vitium
praesens. hic quidam si quindeni dies in comae

Demorfo dolores, et si integram septimanam omni nocte rigores, calores, sudores, sensus, humi mira-
= bantur omnes, quod intra aqua abluere, ut solebat,
non posset, et intra biduum hydrophobus esset.

2. Tum postea omnia proia augentur, accedunt in-
= gens animi paucioria angustia, respiratio difficilis,
suspiciosa, prostratus, appetitus, horror ad conspectum
= huius liquidum, tremor, deglutitio solidorum impos-
= sibilis, ad liquida v. labris, v. tactu, anxietas, demor-
= convulsio, furor ferus, vomitus glutinis, fluxus, biliosi,
porracae, febres, vigilie assidue, praecipitium, mens
= perturbata. hic est gradus secundus.

In hoc gradu subito apparet horrendum illud symptoma,
et signum pathognomonicum morbi huius, hydrophobia.
= va nempe, et omnium liquidorum metus. miser homo
ante quinque menses a rabida felle morsus, avidè primo
die morbi vinum rhenanum v. bidulum sumpserat,
secundo die attonitus ipse mirabatur, quod horreret totus,
et convelleretur, dum vidit amphoram patu hoc plenam.
gradus adhuc aliquid liquidum deglutit, sed magna
cum difficultate, et contorsionibus miris, totus corripitur,
quidam a propria saliva deglutita ita anguntur, ut
mon videantur. intus nullum videtur esse in oesophago
impedimentum, nam solida deglutit, dum vero liquida
offendunt, horrent et intumescit, saepe statim ventriculus,
cum autem solida deglutit, potulenta vero nequeant,

tentatum erat, an propter talis aeger prono capite, ut 39.
canes potum sumere, tentavit id miser aeger aliquoties;
at subito, cum apice linguae langeret um, totus perter-
= ritus recedebat aeger propter voluntatem.

Sum 3o observant credidi scilicet ingentem, sumum,
potus desiderium, et tñ aegros convelli, cum tentarent
potum deglutire, imò cum e linguae demoverent tan-
= tum potum, aut viderent, e audirent de potu, scilicet
sumum melius, quodq; furorem sequi, variis causis
hujus symptomatis excogitant. Aethius, Baccius dicunt:
tales aegros imaginem canis videre in liquidis omnibus,
hinc, licet vellet habere, horrent tñ. fors in ultimis mor-
= tiis stadiis delirantes hydrophobi id vident, ab aempe?
certè plures negant interrogati, hydrophobi scilicet adhuc
presentes se quid videre, et negat siphonem, ut alio
liquido qualiumq; n. n. bibere possunt. alii diffi-
= cultatem deglutendi dicunt, at solida bene accipi-
quodq; deglutunt. alii putant, videntes, aegros à
saliva deglutitione respici se habere, qd potu sumpto
simul saliva diluta deglutiretur, sed aequi cibi tñ
massicati, saliva involuntur, et tñ bene deglutuntur.
maximè certè symptoma, primo morbi stadiis n. horrend
liquidat, dein ipsi aegri mirantur, quare horreant, et
deglutire n. possint. quodq; nec videre, nec audire quid
possint de liquidis.
mè qm vomitu rejiciunt glutinosa quodq; est, fusca, nigra,
foetisum o o fuscans, quodq; viridis, biliosa.
Febris quodq; comitatur hydrophobiam, quodq; deest febris,
et in syncope labentur.

Multi hydrophobi obveniunt absq. omni febre. quidam
febris est essentialis, cui accedit hydrophobia. Si quidam
dum jam diu à cane rabido morsus, incidit in febrem
vulnerariam, dum lædetur gladio, alter jam sanus
diu à morfu rabido, in febrem malignam, eluteq.
conceptus hydrophobia.
Vigilie continuae, ob anxietate, plim sumam, aspic.
talem saucium adfunt.

hydrophobi præcipuam quidam seu erectionem membri
constantem patiuntur. Si quidam hydrophobis erecto
membris, involuntariis, & perpetuis collectionibus, semen,
& animam efflavit. alius septuagenarius præcipuo
tentatus, ipso morbi tempore uxori concubuit, qd. p.
venere eos quidam tentari; licet et præcipuo oritur,
si multa vesicatoria in hoc morbo applicentur.
crentem etiam turbatam habent, quidam, nisi se hinc
=antur, aufugiunt, alii sumo odio persequuntur optimos
amicos suos.

in toto et lethali gradu, omnia prævia augentur; sitis
ingens, furor hinc et convulsio ad conatum bibendi, & auditum
liquidi, & infum. hinc si sitis faciat venas avstenda, qd. eorum
facies, ne videant sanguinem, & motus linteis excipiendo usque,
ne propitium audiant fluentis. lingua aspera, hinc ore
promine, vox rauca fit, seu intercepta. vix loquuntur, ob
respirationem difficilissimam, unde labatum canis imitantur.
salivæ multa collectio, cum hanc deglutire nequeant ob respirationem
inde malas salentur, sæpe agni, ingens desiderium habere, ad
fontes, consuevendi, & mordendi, monent, ne propius accedant
adstantes. hinc fit, eos non semper extra se esse, at piti.

presentes: quidam quidem faciunt, mordent, quidam
 vero saltem se desiderium ingens habere mordendi
 hinc movent adstantes, ut eos coerceant, in speculum exco-
 gitant, ne inviti mordeant. licet feroces vultu vi-
 deantur, tū presentissimi sibi sunt, hinc se circa
 mortem deplorantes agnoscant miseriam suam.
 quidam hydrophobi repente furunt, et ad se itum
 redeunt, movent adstantes, ut sibi caveant, dum per-
 sentiunt futurum atrocissimum. rubor faciei majores,
 oculorum imobilitas, distorsiones musculorum faciei,
 plerumque praecedunt atrocissimum. miserimus ille
 status nō diu durat, incipit tum pulsus vacillare,
 respiratio fit difficillima, sudor frigidus, infidus, in
 totum corpus, et plerumque convulsi praesunt. a fine
 primi gradus numerando, raro = nunquam quorundam
 diem excedit hic morbus, ab initio natus nempe hy-
 drophobia.

Jam dicta sunt signa, quae monstrant canem, aliud
 autem rabiosum esse; descripta symptota, quibus success-
 sive hic morbus se in homine manifestat; morbum
 fuit, morbum periculosiorem esse, quod autem mortis jam
 propinquum est; patuit diem calorem aeris huius mor-
 bi excitando favere, aliusque actuosum hoc venenum
 reddi in calidis hominibus, quoniam phlegmaticis; hinc
 prognos ex symptomatibus morbi desumenda. Ad
 primum est, desine signa, quae docent, venenum

ab homine suspectum penitus exculsum esse in ista
 enervatum, ut non nocere inpropterea; consta-
 t enim diu latere posse in corpore, dein subito actu-
 osum reddi; medius quidem erigeri tenetur agros,
 illisq. semper saeviam penitus exculsum esse vene-
 rum, ne terreantur miseri, at ipse angitur, dum
 omnes desistant de curanda rabie, plus si jam
 hydrophobia adest, hi enim moriuntur. serventur
 quidem, si in primo gradu morbi sint, & morfi ab
 homine rabioso, cum tale venenum in ista activum sit,
 quod si mordentur ab aali rabioso, at ubi jam hydro-
 phobia adest, moriuntur omnes.

Helmont. in de pectore senem jam hydrophobum, merione
 in v. si totum misere, servatum fuisse, dum extrahitur,
 quasi mortuus & dein evomuit. duo puri vulnus carnis,
 qui curatur erat se in, ab alio canerabito morfi, tractantes,
 post sex menses ambo inderant in dolore abdominis
 sensim vesicae umbilicam se extendentem, post duos menses
 accessit his doloribus, alii fluxus cum animi deliquis-
 sis, post duos menses dolor ad ventriculum ascendit, cum
 convulsivis motibus circa ventriculum, et abdomen,
 circa novum mensem hydrophobia accepit, cum ani-
 mi deliquis, et convulsionibus, si & eis daretur, ad se
 redeunt, meticulosi fugiebant ad stantes, tales poro-
 xismi redibant sepi, ad in evascent ambo. fors
 si venenum nullum sit, licet hydrophobia ad sit, in sanari possunt.

Observata docent cadavera hydrophoborum media
hyeme pessime computruisse; interim in dispersis
cadaveribus, organa deglutitionis utique inflamata sunt.
in hi in omnibus, et inflammas hoc morbi effectus esse videtur,
dum ad omnia liquida horrent, et convelluntur, non
causa, de nullo enim dolore conqueruntur in oesophago
solida deglutunt, liquida vero non possunt; et in quibusdam
nulla inflammas observata sunt. glatten biliosum, quod
etiam quidam, cum levamine primum ejicitur, et videretur
cens bilis in stomacho et vesicula fedis crassa bile disten-
ta inventa fuisse, quidam absque omni inflammas et tumore
pericardium, musculi, viscera, cerebrum, cerebellum, funiculi,
medulla spinalis solito inventa, a defectu humidi, quod
ob vel nimium repleti nequeat, licet saepe pessime febriant,
pulmones sanguine pleni. cum deficiat regulatio liquidi
in sanguine, abhorrent enim potum, hinc crasso san-
guine infarctus pulmo, primum redit ad cor sinistram,
quod saepe sanguine vacuum inventum, dextrum vero
cor crasso, atro sanguine distentum. sanguis in vi-
bus qui ante tres dies eductus, coagulabatur sponte
putridus, et dissolutus observatus post mortem, ut neque
aeris frigore coagulari possit. in aliis grumosus, crassus,
inflammatoria visciditudo quodammodo invenitur, licet vene-
num idem sit. foris hi, qui activius venenum, a se
mordens rabiosis, putrida dissolutio citius fit. sic cor-
pus mulieris media hyeme citissime computruit.
hi etiam in variolis malignis cito sanguis putridi diss-

solitur, in benignis vero n.

Ubi jam hydrophobia adepti obeunt omnesque, iniquellus
sanatur, quod omnes dolent medici, quod cura est inefficax;
et et cura prophylactica, quae praecavet hydrophobiam,
aie ulla est, licet enim multas sumantur, inveniunt
multi in hydrophobiam, cum nunquam certi sumus, veneni
hoc donatum esse, latet enim saepe saltem antequam
in actum educatur, repente tunc saepe erumpit; alii idem
licet demorfi a cane rabido, saepe aliis morbis obeunt.
hinc multas species jactantur, quae putabantur in eis
qui hydrophobia non sunt concepti a morfu, profluere. ab
ut dictum, aliis morbis praegrosse quidem obeunt, antequam
venenam, latens saepe saltem, in actum duci potius
quod vanasunt omnia species jactatae, cum nullum
hucusque sit cognitum remedium, quod venenum hoc
iners reddere possit, hinc opus est symptomatum
ratione habita aggredi morbum. hoc venenum variolo-
sum, petechiale &c. si cognito remedio iners reddi pos-
set, optima cura esset, nulla enim sequeretur exanthema,
nata, ab cum id cognitum non sit, opus est seclum
inde natam, symptomata, ejus curare.

Quantum ex symptomatibus hujus morbi; ut somno
injuncto vigiliis, metu, diffidia, lapidatione, solonibus, quod
rheumatis in membris ante morfu, convulsionibus; cum
jam et melioradess; ad ejus, altitum, infum, caudum,
hemore corporis, conceptione, variis musculorum facili,

diffractione &c concludere licet, videtur hic morbus
ad affectiones nervorum, convulsiones, reduci posse.
certi cum liquida deglutire tentant, conhemis-
cunt totum aethagnum constringitur, et ventriculus
sepe induratus ob spasmos. an nausea liquidorum
tantos spasmos causat? At libenter quidam bibunt
in profundum. Cum jam nil liquidi ingeri possit,
explicatur corpus, febris accenditur, inflammatio oritur,
putredo in sanguine, gangrena, mors.
Sedem vero mali circa stomachum, et viciniam esse,
jam Anselmus monuit. ingens enim adeo citius pro-
cordia angustia, ad oblatum potum surge ventri-
culus, ob spasmos orificiorum vomunt biliosas quodam
fusca, foetida; aliquando vomitorium salum levamen
adest. praeterea patitur inflammationem ventriculi pro-
duxisse hydrocephalam, absque ulla suspicionem veneni
rabiosi, curatum hic repetita, audax venesectio.
At quae causa, quod liquida deglutire non possint, quare
aethagus ad horum attachmentem, visum, auditum saepe
patitur constringatur, cum venore loquar corporis,
furor, convulsionibus. non raro; egi hic saepe hoc non
nauseant, sed libenter bibunt, non possunt hic sibi
saepe praesentissimi sunt? ignorant omnes. egi hic
magna pericula praemunetur.

Curatio Prophylactica

Cum venenum hoc diu in loco demorso haerere possit,
antequam in artum deducatur. hinc:

Amo, venenum ibi eliditur ex loco demorso & destruitur
 una cum loco. quare quidam, si sine ulla periculo
 fieri possit, excindunt partes carneas demorfas à partibus
 sanis. alii à crudeli hac cura abstinere, et exsequuntur
 venenum à vulnere, p. scarificationes profundas, ut multum
 sanguinis effluat, dein curv. fucias applicant, exugunt
 una cum multo sanguine ibi venenum, dein ulcus
 etiam p. is in ipso juncodum fonticuli cui apertum ser-
 vant, etiam p. menses, imò, ut ulcus magis fiat, acia
 cum cantharidibus emplastra applicant, itaq. exhalant
 venenum. hinc juvenes demorsi levisime, ut vix autis
 dilacerentur, à cane rabido, uti cito, et si sponte con-
 solidatum vulnusculum, et brevi hydrophobia perit.
 alteri hinc applicata acia emplastra, attractoria, ero-
 dentia, et vulnera, hinc ulcus, sed magnum fortissimè
 fluens, et evasit. alii effiacipine cauterio actuali
 destrunt, et partes mortas, et venenum, omni enim omnia
 destrunt, et eschara separata, condum vulnus salpis,
 aceto theiacali abluunt, pisum imponunt, et per
 6 menses apertum servant, debet autem profunda
 esse iniectio; si quis in tibia demorsus, aff. ad op. a.
 inirebatur, felici cum eventu, eschara inimi decidua
 ablucebatur vulnus aceto theiacali cum Oleo marino,
 et p. is in ipso ulcus p. 6 menses apertum servavit. debet
 hinc p. tale ulcus, per menses apertum servari debere,
 et p. is in ipso, et ungu. Digestivis acia, ut in t. m. brā,

misendo, si eroditur, plus ulius, et apertum servatur. 408.
si puer morbus à cane rabido, cunctis actuali, atq;
ad profunde inulto, et simul intra 15 dies ulcere
consolidato, si hydrophobia post tres annos correpta
obst. 30 ulius, ferè per medium annum, et ultra
apertum servetur.

200. vestimenta si lacerata, 30 venenum cum saliva
afflare potuit abijciendo.

310. quidam statim prionibus factis, in vfrigida aquam
mergunt; ut Batavi. hinc dicitur si ferius id fiat, ubi
jam & a melius adest, levamen quidem hoc morbo ad-
fert, at in sanat. Tullius hoc remedium statim ad-
hibere semper profuisse dicit, pro vero, ubi ya m
hydrophobis sunt, in ista. neq; id facit & sola, ut sanentur,
at peribit, et melius ingens mortis. Si quidam bal-
neabat se sepe in o moris. Osa; alius demofus cham-
casu naufragium pessus, natabat cum p & m; at h
atq; hydrophobus factus. hinc p & tales agro ligato
ut oleum ex baki populi, p & lotuisse misere, mer-
gendos esse tam diu, donec vix aliqua dent signa
vitæ superstitis, tum eos combutendo, ut evomant
om hauriam, atq; redeant. et tali agro mergendo,
inutiliter melius mortis, asp. vix submergendus est
mergatur, ad suffocalem spe usq; ubi aliquoties pectore
vix, ita sperandus effectus.

406.

Secundum mali aciem stomachum herere dictum fuit fuisse
 purgantibus. educatur id, qd hic incipere colligi, ad
 Lanthi pnt purgantia ut cort. med. sambuc. helleb. nig.
 colocynth. Salus diversus maxime catell. infus. helleb.
 nigri, prout binis contrahitur in xto mitigati. hanc a
 quant evanando, colligendo, et turbando corpus, repetitur.
 2to. observatum erat, qd hoc venenum quidam verum pu
 2ndam dissolutionem sanguini inducat, hinc sanguis
 nunquam est coagulabilis. aligando et gummosus coagula
 2tus sanguis inquantur. hinc cum aethum blande coagu
 2ta solvat, putredini resistit, hic commendatur; unde
 aethum medicatum, cum vitæ, Scordis &c. infusis
 in aetho, et calore, addito pauco sale marino, optimi
 fucorem movet, venenum expellit, si deni v dilutus
 manè adhibetur, potest, idq. repetatur. insignes certi
 est tale aethum medicatum in auctis, pestilentibus,
 2tus, cum putredine humorum.
 3to Salus diversus, Pulmonis &c. credunt inter om, et
 venenum hoc magnam esse antipathiam, hinc dantur.
 2re om horrent, prohibent qd omnia balnea, pediluvia
 &c. ab, cum, antequam paror va accedat, agri sint disto
 2fusiores, solitiori, emacientur, putredine in morbis om
 2nia infera, fœtiora solita inventa sunt, hanc fuit me
 2concholus sympta, videtur qd in cura preservativa, bal
 2neum, etiam repetitum confert.

Quo omnia haec faciunt, ut humores semper bibant. 407.
sint, cum quidam in gummescantiam vergant; hinc
semel repleto ventriculo va calida, vomitus quidam
excitetur, alvus laxa fiet, et in istum humorem
ut omne quod de veneno accumulor possit in primis
vis, educatur. vino modico thersano, aromatibus
blandis decoctis, sudores move, et vis confusore
bonum est, quod etiam aether medicatum faciat
calidius nimis. humores agiles multum, melius
citius enim calidi bilios. hydrophobas corriguntur
quia phlegmatici ideo in calidius nati. talia locum
non habent, potius in frigidis, in calidiss aether
dictum datur. animi quies concilianda aegro,
motus corporis nimis, vias, terror dei vitentur,
aegri semper ad speciem erigatur, constat enim mul-
tos, melius incubo, cito hydrophobos factos, imo
alios, jam a vulnere sui sanos, melius hydropho-
bis incubo, subito in aether deducto venenatis,
hydrophobos factos. forte felicitas quidam profundi,
dum propinquantur, cum multa promissione, mali
curandi. quoniam enim aegri melius hydropho-
bis incubo, statim melancholici sunt, et dein
hydrophobi, mens enim agitata metu, suggerit
effectum medicamentorum, et venenum in aether
deducit. haec dicta erant de cura prophylac-
tica. nunc de :

Similē et semel tendenda sunt omnia, dum morbus
est in primo gradu et initio secundi. Fluus enim gra-
dus secundi et initium gradus tertii: si se lethalis, vix
enim quis unquam servatus, qui vix grave incepit et
jam hydrophobia correptus.

Solus autem morbus curandus videtur, ut inflammatio
similis, periculosa, et subito in gangrenam tendens.
Ager ille, qui ex inflammatio ventriculi in hydrophobi-
am incidit, hinc nulla veneni suspicio est, venesectio
omnibus repetitis undecies, cum reciderent symptomata,
evadit, hinc jam catheca rigida, frigida est, pulsus
vix perceptibilis, si secabatur vena, evadit intra dies
quatuor. Hinc et in hydrophobia venesectio repetatur
sepe, ad amari delirium usque, ita quidam curatur.
clisnata omni bibulo injiciantur, prout Olac. Ole. et
modis aucto atq. va. p. r. melle ut eluantur crassa
dein minuatur Ole. Ol. rosae ut duntaxat retineat pos-
sint, et resorbant, cum agni nil v. beglutiae possint ob-
cipere melius, siccitates, pectant. injiciantur etiam
minoris coquina, ut resorbantur.

his factis, cum insuperabilis omnis liquoris horror jam adsit,
et brevi futurus metuitur, dentant et hinc pavorem vel
in superare, dum agros, oculis velatis, ut cum majori
terrore id fiat, in frigidam vim demergant, fluvium
nempe, et piscinam. et si id fieri comode non videtur, vas frigi-
da perfundunt totum corpus. Alpis agit, ubi jam men-

2409.
Hic est v. a. in iunatis in piscinam propiciatus, mergatur
ut imitetur v. a. scilicet. Aurel. h. melius frigis
v. a. praecipue si hyeme id fieri, sit in aliquam in
vase incalescere, et ego ita capite mergi. hinc Aurel.
ne frigis v. a. noceat, in oleum calidum v. m. de in
demittendus est. quidam hydrophobus v. frigida toto
corpore perfusus erat, et bibere potuit, alibi obiit, si
mulier hydrophoba immergebatur v. frigida, ubi Ama-
rinus solutus erat, sui ita vexabatur, manifeste tota
quasi stupescit in v. a. et tollebatur hydrophobia
postea febrecitabat, et antiseptibus. Quidam curata in h.
mensura. datum etiam est vomitorium cum cona-
dis vomendi acerbis ultra hydrophobas arbori
alligata sui multa v. frigida perfundebatur toto
corpore, et hydrophobia cessavit. pr. id vomitorium
dari, emulsionis, oxiata ad somnum conciliandum,
dum jam bibere possunt, decoct. hordei. aven. &c.
fuit in cura prophylactica caute cum aromaticis
calidis mercandum quod ubi jam v. melius adest, plus
explicand corpus, febrem accendunt v. augent. qui
hydrophobi furiosi sunt, brevi convulsionibus obstant.
Aliqui veneni huius singulare antidotum esse Zinn-
vivum putant. quod cum signa hydrophobie jam ad-
ad sunt, utinam omni die urge. Eli. vulner. v. cicatr.
ces. vulnenum, si res dicit, deni a Sternis. Cicatr. Chinen-
ses. Acetum tale habent.

& mofch. optim. gr̄ xvi
 tr̄s. nat.

Lactit. añ gr̄ xx.

Scorpiū ferantur in t̄ impalpabilem, mif. bentur gr̄. dofi.
 cum in fermentato oryza, horack dicto. plerumq̄ intra
 duas. & tres horas fomnus fequitur, et fudor, si dñ fiat,
 repetitur dofi. laudatur autem, si statim detur post
 morfum, anteq̄ pavor va adfit, tunc p̄ trīginta dies
 ab hydrophobia tutum eſt egrum, quo tempore claſſo
 repetitur eodem dofi. cum autem magnadoſi. ſit mofch.
 cujus mirabilis viſus in morbis malignis, peccualibus,
 convulſivis eſt, putant mult. mofcho effectum adſcriben.

Dum.

Ad abſ. mofcho, p̄poſuere preparaver. & lē, duobus canibus
 rabidiſ. gr̄ xii turbit̄ min. dataſunt, id die gr̄ xxiv.
 3tio die gr̄ xxxviii, et ſequelatus p̄thyalismus, vomitus,
 purgatio, et iniecerunt lac tegidum fronte bibae, et
 repetita adhuc una doſi, ubi hinc ſtillante ſaliva evaſ.
 runt, id in mult. aaliſ. tentatum erat feliciter.
 ſed et in hominibus id ſucepit. Juveni à cane rabido
 demorſo, cui p̄m poſt ſex dies à morſu, inſolitas moeſti.
 tia aderat, hemorri. ſomni p̄ſtrobati. tendunt ſub.
 pulſus ec. datus erat veſſi. bolus ex gr̄ ii turbit̄ min.
 2i rad. contrajerv. et theniac. andromach. pauculo, ut inde
 bolus fieri poſſet, et paululum dormivit, ſudavit, die
 ſequenti h̄s alium liquidum depoſuit. veſſi. 3mum
 bolum ſumpſit, ſomnus et fudor, et alius meliora cont.

cum levamine symptomatum. demum sumptis 4 ii.
bolum, et sanus factus, simul adhuc frigidusq.
balneo 3i 14 dieb. crustas autem aindas morsure
legens post tertium bolum fonte decedit, puerq.
bonum fundebatur. credidi qd videretur hic
salivalem evasisse, cum parvadosi turbili uteretur.
at si in peiori gradu jam esset morbus, neq. parva
dosi juvat, videtur, et major dori posse licet salivam
sequebatur. Si hydrophobus evasit, cum fonte sali-
vatione corrigeretur. id ipsum in duobus canibus suc-
cessit. interim simul vulnus recte tractandum, et diu
aperitum servandum. Juvenis demorsus a cane rabido,
dum simul gonorrhoea violenta laboraret, sumptis
vesperi dosin 3. s. et mane purgans, vulnus autem
cito consolidabatur, tunc intra mensem fuit a ra-
bis oblitus.

Multa jam existunt specifica subilia, qe facili-
ter nocturna, admitti possunt, p. s. efficacioribus, si non
neglectis, ut. Item cingere medicus in agro. Cum jam
nec tuto preservari possit ager a futura hydrophobia
minus curabitur jam hydrophobus, licet omnia jam
dicta diligenter adhibeantur, qe multo efficaciora snt
qm omnia specifica. credunt enim proprii aalis postem-
e vulnere oppositam e intus sumptam, veneni proprii
esse antidotum. hinc legor intus sicut extra pilos
rabiosi aalis vulnere applicant, s. q. q. contigit, ut
ager hydrophobus his applicatis in p. s. id com. unites
A demorsus erat a cane, qui rabidus putabatur, et erat hi.

Si laudant alii ut Gall. caneros, fluviatiles, combustos
 cum rad. gent. thurs. p. des. 40ta. quodlibet. alii
 ex aromatibus compositos, electuaria similia. alii pini
 = piceam. alii. Regor canis rabidi incinratum, quod
 est vera unguis; alii. Regor canis comestum apertum;
 ad puer totum Regor comedit, et in hydrophobia obit, quod
 = subtilia sunt omnia specifica, ut in hoc, ita in aliis mor-
 = bis, forte in populo dori, etiam huius veneni antidotum.
 = dum, Lucius in n. inventum.

SCORBUTUS.

Cum scorbutus saepe alios morbos mentiat, ut dolores
 pleuriticos, stomachicos, iliacos &c. antiscorbuticos curandos;
 opus est primum cum describere, et deinde usum ejus, diagnos-
 = si dare.

Scorbutus maxime infestat Britannos, Suecos, Danos;
 = Groenagos, Germanos septentrionales, hinc boreales, pro-
 = pulcos, et frigidiori sub climate viventes. intus id n.
 videtur fieri ob acrem frigoris solum, sed alias rationes.
 nam in Orientales Indias navigantes sub zona torrida,
 scorbutus saepe maxime infestat. et in Gambia aestate
 scorbutus exasperatur. est. multa milia circa Temes-
 = variam caesareorum militum in hyberna deductorum
 obire scorbutum, et vere morbus cepavit. in urbibus
 obsepsis obest hoc morbo plurimi. adeo longa a
 vegetabilibus abstinentia causa esse videtur. milites belli

413

Cæsari Vere usu vegetabilium reconvalescebat om-
nes. in Indias Orientales navigantes scorbutici sunt,
dum vero ad Promontorium Bonæ spei appellantur
iussulis cum vegetabilibus coctis, sed citò restituntur.
certè. in urtibus obfessis, in regionibus Borealibus,
ubi diuturna hyems, dum homines piscibus, carnibus
sumo siccatis, Esu vivere coguntur diu, scorbutici fi-
= gunt, idq; ex defectu vegetabilium, ad quorum usum
cepit morbus.

Atq; inter hos maxime infestat vicinos mari, lacubus, pa-
= ludibus &c. in scorbutico pessimo magna adest putredo,
ad cadaver oleant miseri, et vegetabilium defectus ad
putredinem disponit. circa loca maritima foetore
multo inquinatur aer, id ob multa in hominum
submersorum cadavera, qm variorum piscium in altis
ejecta et putrescentia, hinc va marina foetida sepe
est, salsa, &c. Et ab ea separatur, in foetere, assub
tali aere vivunt homines, omq; marinam potare co-
= guntur, in mirum qd eos scorbutico pessimo affici. P
et multi sepe piser humano usui non servant, hinc
ocasi à pisciatoribus in mari relinquantur, putref-
= cunt, omq; inquinant, præcipue circa littora, ubi
magis est solis incalcescit, ejecta cadavera putref-
= cunt, et aer in putrido, qm humido. v. eo. salso vapore
exhalante inquinatur, quem inspiramus. idem con-
= tingit iis, qui stagna, et loco paludosa inhabitant,
hæc enim æstivæ calore incalcescentia pessime foetent,
nisi ventis salubribus dissipentur miasmata hæc.

hinc pejus afficiuntur, qui depreffa talia uliginofa
loca incolunt, qđ minus ventis perfiantur. hi tñ
in ita multum afficiuntur, qđ:

Obſi. prout humores ad glutinofitatem difponun-
tur, ſe- & excrechiones, imprimis cutaneas, imminuntur.
hinc in illis locis, futores, ſectores, foeminae &c. qui
ſedentaria vite ſunt, peſſimè afficiuntur. conſequē-
tibus motus corporis labores.

maximè inſubſtanti habitantes, ubi humiditas ma-
ximas, ad ſeptentrionales expelluntur.

Fracta marini. Obſi, fumo induratis cibis viventes. Im-
pepe putridam potantes, ſtagnantem, verminofam ſepe.
idem, avibus, oſiis, piſcibus, carnibus, fumo induratis, &
ole conditis, caſis veteri, leguminibus, panniculis, non
fermentatis &c. abutentes. Nec enim eundem, Ofum,
condidum, muraticum chylum ſubminiſtrant. non
valent nec longiore laboroſi; ad ſedentariis, maximè.
Chelancholicis, hypochondriacis, hyſtriacis, hiſ; dictis abuten-
tes, prout ſunt in ſcorbutum, in hiſ; animi aſtutia.
nae humorum eſt indolis, ſepe aeris, & hi communiter,
moerori, vite ſedentariae indulgent, digeſtionem vi-
tiant, ſed excrecoeſ. minuant; hinc in ſimilibus mor-
bis, chronicis viſcoſitas, & varia acrimoniae peccat.
ad talis conſtitutio humorum eſt in ſcorbutto, gradu
majori, minori.
maximè, qui minus ſeruo. cor. uſi ſunt, poſt febres.

intermitt. diuturnas, humores crassi, et acres, sunt. 215.
Simul solidae laxae, hinc quidam in scorbillum, et
alias chronicas terminantes. graupantur quidamque
aut humas post frigidissimam aestatem tales, cum
anxietate praecordiorum, leui flavedine oculorum,
et subflava, et siccitate leuioribus obstructionibus, vis-
cerum testantur. si tum abusus cost. genus. audeat
negligit. soluentibus remediis. sap. venet. Obus, sub-
= amoris, ubi di. deorb. obfirmantur obstructiones.
et morbi chylocholesteriaci, scorbili signantur. hi pident.
post abusum cost. genus. in intermitt. observant,
dolores vagos, anormales, rheumaticos, qui artificio-
= huius tantum ceperunt;

Jam dum praedicti abeunt. scorbili corrigi, hinc
sunt variis symptomatibus ludat, sequenti tamen comunit.
modo aggreditur.

et adess. primo, lassitudo, fontaneas, torpor ad motum, gra-
= vitas corporis, omnium musculorum dolor quasi ani-
= mia defatigatio, maxime in cruribus, et lumbis, am-
= bulandi imprimis, p. active et declive difficultas, mani-
a somno sensus omnium musculorum, artuum, quasi
fatigabundum, et contrisumum, facendi et deambulandi
amor.

at tales lassitudines observantur etiam, morbis aliis
imminentibus, acutis, et post morbos sanatos, item
sub humido, tepido, aëre, ob transpirationem impeditam
etiam gravatur corpus, in valde plethoricis etiam
gravitas corporis, torpor ad motum adess. at hac

symptoma si durant diu, scilicet morbus brevi erumpit, & transpiratione promota, vena scilicet cephal. in scorbutum vero si dies, septimanas, durat lassitudo, nullo alio morbo sequente, et insigni. hoc peculiare est, quod a somno erigendi molestior sit lassitudo, quam alio diei tempore, cum lassitudo ab aliis causis orta, post somnum minui solet.

Observatur autem, quod lassitudo sensus, et ad motum alacritas tunc adsint, quando libra est accumulatio humorum in omnia vasa, cum scilicet excretionibus expulsi. ubi vero transpiratio humorum in toto corpore, et parte impeditur, grauidas adest, sic inflammatum brachium pondus est. repleta transpiratione et impedita corporis lassitudo, grauidas adest, sanguine abundante idem sit, deficiente potius, morbo aucto immutante, ob maiorem peccantem, lassitudo adest, aucto et immutato motu circulationis, lassitudo viscat de. unde autem in scorbutis humores incalescentes adsint, unde lassitudo, et licet aerumonia simul peccet, cum inmiscata sit, non conueniuntur agni de doloribus. hic est primus gradus scorbuti, si hic non curatur sequitur secundus.

2do. difficilis anhelosa, et ad motum et potius deficiente respiratio. motu enim corporis acceleratur circulatio, cum in hoc morbo lentore peccet sanguis, difficilis pertranspiratio angustias vasorum pulmonalium, unde respiratio difficilis ad levem etiam motum. aucto enim morbo augetur

humorum incabilitas.

417

Cum humor auesens, reuolvensq. quia difficilis est
ascensus venosi sanguinis ex cruribus, tales agi
ad motum pignus sunt, difficulte respirantes, hinc
cadens primum humorem facit, lecti calore, dum
corpus in situ est horizontali, hinc melior venosi
sanguinis ascensus, evanidum, de die iterum rede-
untem. Si sedentarius, saepe pedes tumescunt. ob
difficilem humorum transitum per artus inferiores, hu-
mor ille est gravans, quasi plumbeus; et si sanguine
viscido minus boni, pauciores, seculumque spiritibus,
hinc talis gravitas corporis.
maculae rubrae, fuscae, flavae, violaceae, lividae. Tales
maculas omnes authores observabant, uno totam cu-
dem purpuraceam. quidam decepti his maculis, vanam
cadidas propinquant, pestem putantes, ad mortem
acceleraverunt. quidam brachia, crura, femora, cubi-
to profundo colore in nigredinem tendente tincta,
habent; in his post mortem sanguis niger concretus
sub cute reperiatur. maculae erulaceae, rubrae, flavae
nigrescentes, similiter ab extravasato sub cute sanguine
oriuntur, prout sanguis extravasatus colorem mu-
tat, dum et coagulatus, et niger manet et incipiens dis-
solvitur per varios colorum grades; semper resorbetur;
simili modo, ac in combustionibus apparet, sic rubent,
nigrescunt, flavescent, dissolvent, sanguis enim coctus
et vasatus, dum resolvitur in serum, locus flavescit. videntur

qd tales maculae a ruptura vasorum cutaneorum,
 et extravasatione sanguinis nasci, ut fit in contusio-
 nibus; hinc ex colore macularum noscitur sanguinis
 scorbutici constitutio; degenerat enim sibi sanguis in
 magnam acrimoniam. sibi contingit, ut scorbuti-
 cum pulso. indur. contrahatur, sequenti die mor-
 tu. vestigia digitorum edentuli coloris. Dolores mu-
 sculi. scorbuticorum frequentes. Accidit, si maculae
 tales comparent, tum enim extravasatus cruor inter
 musculos, dolores tales faciens, locum mutat et resorbetur,
 et senu extravasatus sub cute.
 Faciei color pallido-fulvus; hinc qd magnam affi-
 nitatem scorbuti cum atrabiliana humorum consti-
 tutione, sibi in scorbuto talis color sit, similis carotici-
 miae crassa atrabiliana peccat.
 Oris foetor incipiens; gingivae humidae, dolentes, cal-
 dae, prominentes, ad minimam pressionem eruentes, denti-
 bus ob retracts, consumptos, gingivos. denudatos, mor-
 tuos. Lingua scorbuti saluta se una gingivas, et
 dentes manifestant, imo hoc prout. acrimonia scorbu-
 tica primario affixe videtur. unde omnes, ubi huius-
 modi endemius est, sibi, laud dentes cariosos, et gingivos
 exesos. qd inter intersticia dentium, tum rubri, prurire
 postea dolore incipiunt, tum dentes gingivis exarte-
 ri, cariis sunt, vacillantes, cadentes, tum mem-
 branae alveolarum dentium degener. simul afficitur. quare
 ubi endemius scorbutus, juvenes jam sunt edentuli.

si enim dento, et eius peristhium jam corruptum sit ⁴¹⁹.
gingiva, licet sanetur morbus, nunquam amplius denti
accrescet. ita corruptur et gingiva, utleri albae.
de sanguinem fundant, et in morfu ponis, ponit
ubi sanguinolenta vestigia morbus relinquentur.
verum ille sanguis gingivalis inter gingivas, et
dentes colligitur, et putrescens, foetorem oris cau-
sat. habet ille sanguis putrefactus, seque alveolos.
denti erodit, et ita pluribus dentibus si moribus
communicatur, dentes corrodit, et moridas, unde
plures seque dentes evelli debent, ut putridum hoc
exeat. omnia haec sympta seque succedunt in
Amor scorbuto, alio, si in malignitatem jam de-
generavit morbus.

Dolores vomi vagi, interni, externi, procurrentes seque
mura dormina, pleuritica, stomachica, iliaca,
colica, nephritica, cystica, hepatica, lienaria de.
procul acimonia scorbatica hae illas partes rodit.
ut ergo scorbutum voros morbos similes posse, solis
in antiscorbaticis curabiles. in quodam sub larva
pleuritidis latebat scorbatus, et sinistra venesphonia
nibus, phlegmaticis hic ager tractatur. hinc Chudius
dum videt nec molestant adeo infirmum, nec pulsam
dum, nec febrem validam, dolores intermittere,
itumque in intervalla redire, isam agri demperem
inflammationis minus obnoxiam esse, et nas crassas
cum sedimento copioso latitio, conclusit dolorem

et scorbaticum, curavit antiscorbaticis. molesti-
 -ssimos dolores circa cardiacam sepe observari in scor-
 -baticis; sed signa memorata scorbati inapientis, End
 scorbaticis sat certam diagnosin dabant.
hemorrhagiae variae, ab leviores, tam in nares, quam
 gingivas, dum et eroduntur ob acrimoniam vasa, et
 anastomosis aperiantur. hic est gradus secundus morbi.

3^{tho} gingivae putredo cadaver olens; harum inflam²
 sanguinem stidans, gangraena, dentium vacillatio, flavido
 nigredo, caries. si increscit morbus, foetor ingens, oritur
 oris. gingivae humore incipiunt, molles, fungosae, fibrin-
 dentes quodam, legant, nil, soluti humore possunt agri, et
 si lingua intra loquendum gingivis impingat, more san-
 -guis exit, brevi haescent gingivae, nigrescunt, jam
 gangrenosae, malum, cito serpsit, adest hum cognosci
 -tenuis, olidissime saliva effluxus; ossa maxilla cari-
 -osa excidunt, si negligatur gangrenosa gingivamm
 -corruptio. aliquando macula albicans in genarum et labi-
 -um parte interna apparet, cum duritie illam
 undique ambiente, et nisi statim in Ol. tangatur
 ille locus, cito nigrescit, foetor, et vicina deperditur.
 dentes simul carie afficiuntur.

Varicosi annuli ad raninas venas. ob sanguinem collecti-
 -tum venas varicosas resorbentem, difficilis enim est respi-
 -ratio in scorbaticis, hinc impeditur seque sanguinis a capite
 -regressus. hic in plethoromonia, angina tumet ranina.

hemorrhagiae saepe lethales, ex cute externa, in appa-
 rente vulnere, ex labiis, gingivis, ore, naribus,
 pulmonibus, stomacho, hepate, liene, pancreate,
 intestinis, utero, renibus &c. in hoc morbo ita, et
 solida, et fluida degenerant, ut levi de causa ex va-
 sis elabuntur, hinc manna rubra, caecula, liuida,
 ino inter musculorum interstitia, fibrarum communes
 extravasationes fiunt. sic saepe ex aliis partibus, pericu-
 losi effluit. cum am subito ex crure copiosus funde-
 batur sanguis, licet vix vestigium inveniri poterat,
 unde efflueret. ex lingua, et labiis copiosius exi-
 visse vidi, licet observari totum in prospectu, unde
 effundebatur. in nares, et alium frequentes sunt ha-
 morrhagiae. si jam conspiceretur in scorbutis firmam
 carnem ita corrumpi, ut lienis, hepatis &c. ut post
 mortem manibus vix tractari possit, quia illud rum-
 patur, sed quare ab internis hemorrhagiis subito saepe
 moriantur. sic saepe sic hilares, et subito si fortius
 moveantur, et onus elevent, obeunt, probabiliter ex
 interna hemorrhagia subito ruptis vasis, et crosis.
 et absque dubio ex nimia tenuitate, et resolutione san-
 guinis tales in poros cutis saepe haemorrh. fiunt.
ulcera peptica, obstinata, nullis cedentia, facile gan-
grenosa, maxime in cruribus, vagantia cum diutur-
no factore. de gangrenosis gingivorum ulceribus dic-
 tum est. observari sumus, et abscessus in visceribus,

sub axillis, in inguinibus, imò musculorum intesti-
 na, pure repleta post mortem inventa sunt. qui-
 bdam in variis corporis locis tubercula indies
 aucta oriebantur, quæ aperta in ulcus scorbaticum
 definebant, à sanguine coagulato, qui tuberculum
 fuerat, natum. ex quo sæpe gravior sanguis exibat.
 pessima sunt ulcera crurum, ambitus talis ulcers fuso
 & purpureo. livescente colore perfunditur, fundus
 ulcers sordidus est, labia quasi exesa, ulcus sanem
 olidam plorat, et difficile curatur, planè in iis qui
 loca humidiora inhabitant, dictam non servant, et in he-
 sunt sedentioribus, et si curescunt, et recidivant, et æger
 moritur; per annos multos talia sæpe ulcera durant,
 et vires fonticuli agunt.
 Scabies, crusta, poma, et lenis elephantiasis, in scorbato
 talis est sanguinis, et humorum indolis, ut ob maiorem
 viscositatem difficilior transcat per vasa, et acrimoniam
 erodit partes ubi hæret. h. q. in cutaneis vasibus hæ-
 at, vana cutanea vitia producit, imprimis circa
 folliculos cutaneos; ut vesiculas ichore plenas, sæpe
 magnas, quæ nisi pertunderentur, ut exiret a se serum,
 cutis exulcerabatur, posthæc usque squamam decide-
 bant; quodq. cuticula quasi combusta squamam
 deciderit. in ægypto plures erant elephantiasis laborantes,
 qui remoti à consorcio humano, in desertis vegetabili-
 bus hæbent, radicibus ubi coquebantur, uris de, et sæpe
 sani facti sunt.

Sanguis sanus vena ductus brevi coagulatur in
 massam rubram, à qua sensim separatur serum
 flavescent. fluidum, cui innatas parti sanguinis
 rubra concreta, quæ in parte superiori aëri conti-
 quas carminei est coloris, in parte inferiori vix plus
 obscuri, fere nigricantis. in scorbuto vero sanguis
 ille fere innatorum nigris est coloris, inæqualis apparet,
 et levi in solutus in fuscum liquamen. serum
 viridescit, acris saporis est, et quidam lentescit, ut
 gelatina consistens habeat, sive totum serum sive
 pars ejus. diutius durante morbo, sæpe carminei
 coloris sanguis à coagulabilis educitur.

Dolores sumi, erodentes, lancinantes, nocte ingrave-
 scentes, in omnes artus, juncturas, ossa, infera. san-
 guis talis aer, serum, ejus, et viscidissimum hærent
 in vasis, erodent, loca, unde dolor lancinans, si cito
 liquidas à lego urgentia stagnantes molleculas trans-
 primant, at redeunt, sæpe hi dolores, et præcipue plus
 nocte urgent, cum incalcescit corpus. Scorbutus, etiam
 ossibus maxime infestus est, hinc dentes, et maxil-
 las carie afficit, imò priusquam ab ossibus secessere
 observant Petitus. costæ à cartilaginibus suis se-
 parata, et cariæ, ligamenta articulorum ero-
 da, cellula ossium fabrica putrida imò medulla
 ossium corrupta inventa sunt. et mirum ossa
 fracta jam cum consolidata, cicatrices vulnorum,
 denique in scorbutum renovabantur, ut destructo

callo os denud. frangeretur, fronte, vulnus cicatril
obductum renovaretur. hinc n. murim fracturos
oprum n. consolidari in Scorbuto, levius idem val.
reus in ulcera degenerare, neq. tm facili sanari.

ad nec interna infra imunia sunt a doloribus, praeputi
ventriculi enormis dolor eos excruciat, ab asumptis o.
bis auctus, appetitu sal bono manente. pericordium,
pulmo, pleura, diaphragma concreta sepe inventa
sunt, qui subita suffocati obierunt. ulcera visum sepe
vora. et mirum cerebrum idafum semper inventum
convulsionis, tremors, paralyzes, adfunt quidem sepe, at
istis nervorum potius, et musculorum, qm cerebri, nam
memoria, intellectus manent integra, appetitus quidem
auctus ad mortem usq.
macula livida si ha aucto morbo multa apparent
gangrenosam corruptelam diunt. huius est gradus tertius.

4to Febris variæ, continuae, intermittentes, vagæ periodi-
ca, maligna. &c. si sanguis totus corruptus sit, et aër,
n. mirum, accendi febris, et quidem variæ, p. variabile
corruptela; in scorbuto incipiente, raro febris adeps.
sed in confirmato. Li in melancholia nulla febris adeps.
ab urgente atra bile acutissima exaltantur febres. huius
hydrogen diuturnum lenta febris constat, dum cor-
rumpi incipiunt &c. in scorbuto putrido maligniss.
me exaltantur febres.

vomitibus, diarrhoea, dysenteria. molesta, sepi in 425.
Scorbuticis cordialgia observatur, qm vomitus n
coro sequitur, levans dolorem multum. si jam a
simili causa irritentur intestina, diarrhoea v
dysenteria sequi potest, qd lethali, si putrefactio
visceribus ab omnis hepate, liene accidat. observa-
tur qndoz periculosa alvi constipatio cum difficili
refusioe.

Tranguia, Sclera. ☐ continet em, Oleum acerrimum
et o. sanguinis acre jam putrefacto proximum. hinc
☐ a acrimonia perdet v a maiori copia Ol. et o. v
maiori homum acrimonia. h. estate, summa fidorem
multum v. diffatur ☐ fit porciore, magis colorata,
qndoz, tranguiosa, ob v. defactum, salis et o. ☐ ne
diffluentem. dum mea morbosa soluta, et mobili
facta, si simul acrior fit, expellitur si ☐ ne vias, qndoz
tranguiam facit, di critico boni ominis. ☐ na v. B
Scorbutica, rubra est, cum sedimento gravi copioso,
lateri rubro contrito, aut bolo simili, qd sedimentum
si ☐ na igni imponitur, denovo solvitur, preprimis, si
qd v. addatur; magnam enim copiam Ol. et o. habet
☐ ne scorbutica hinc O. na pellucida iis qndoz innata,
ut fit in crystallisatione Ol. et o. color autem meius
perdet ab o. hinc in scorbutico summi pejus, regit,
color ☐ ne obscurior fit, fusius, ☐ na autem sana
dum incipit putrescere, similem fusum colorem aquosum
et sedimentum copiosum ponit. hinc talis ☐ na in

Scorbuto ad putredinem dispositionem notat. hinc
initio Scorbuti. Etenim quidam citrina, et tenues sunt v
craspe, et albae, ad aucto morbo tenues, intensae, rubrae,
quasi fuscae, absq. calore. hinc tales a copia. Olium,
et ois. pendunt, sepe sicc. putredinem, et aurum, hinc
molestas stranguriae.

lypsothymia, anxietates, sepe subito lethales. idq. morbo
ingravescente, sub sicc. corporis. erecto facili contingit, et
a quibus parvus, inequalis, ad sicc. minor lypsothymia,
quasi sepe extinguuntur. sepe in lectis bene se habent,
at ubi motum sentiant, subito syncope obcunt; et
post mortem v. nimis resolutio sanguinis, et coagulatio
in corde quasi polyposa inventae.

Hydrops. sepe initio Scorbuti inferum obstructionibus
laborant, quasi hydropes excipit, mox intra initia Scorbuti
humores pedum molestant.

Tabes. tum ob acrimoniam sicc. sanguinis, hinc
qua nutrire corpus nequit, tum ob varias interna
ulcera scorbutica purulentas. in defunctis enim v
obstructiones, et ulcera purulenta, et odentia inventa
sunt in pulmone et cavo pectoris, hepate, renibus, sub
axillis, intra musculos brachiorum, femorum &c.
Convulsio. quae quidam magnas hemorrhagias Scorbuticas
ex inanitione sequitur. nam acris in visis corporis
partibus haerens convulsiones facit, sic bilis cor
rupta in ventriculo haerens convulsiones excitat,

vomitibus exasperata bile cepantes. dolores magni etiam
epilepsiam convulsionem facinorosa confusum, licet
crebrum illudum sit. quod a timendum in scorbuto
= as; quorum sepe ligamenta articulorum a sanies
acri erosae deprehensa; pericardium erosum cor
ulceratum; viscera erosae &c. dolores ingentes. con-
vulsus epilepsiam convulsionem. promovere possunt, sed
go varias causas esse convulsionum in Scorbuto.

Tremor. = ab irritatio a moa acri scorbutica, &
a defectu spirituum oritur. tanta enim quidque
in Scorbuto adest debilitas, ut a levi causa in
lypothimiam inciderent.

Paralysis. in plurimis scorbutis, licet alia viscera
corrupta erosae inventa sint, crebrum tamen illudum
erab. affatis go nervis in progressu paralysis sequi potest,
item ligamenta sepe eroduntur, musculi sanguine
nigro suffunduntur putrido, qui moribus tractati post
mortem dilacerantur facile, qui tamen ita firmi sunt in
sanohomine; ad musculi affatis paralysis sequi potest.

Contractura tum ab acrimonia irritante, tum
sanguine concremento in musculis congesto, tum mus-
culis riget diffentibus sanguine. maculae nigrae
que sterculi et morbi signum.

vomitibus et seorsus sanguinis; dum vasa diffusa ab-
dominis eroduntur, unde haemorrhagia in primis
visceribus, evacuat sanguis sepe putridus, perfusus, et
deorsum lethaliter; & in cava abdominis, thoracis -

unde syncope lethalis.

hepatib; lienib; pancreatib; mesenterii &c. ulcus, erosiones,
à sanguine acro, erodente.

Contagium celere. cum scorbutus gingivas afficiat,
propter contagio aliis communicari, precipue si sani ex
eodem poculo bibent, hinc prudentia jubet, vescentes
cum scorbuticis in ultimo stadio, caute sibi debere; inte-
rim certò n̄ constat, contagiosum esse scorbutum.
Dum enim in navibus & uolibus obsepis scorbutus
graspatur, nalo victui & bona penuria, vegetabilib;
alib; defectui, aeris insalubritati &c. originem debet.
hoc est ultimum stadium scorbuti lethale.

Per victum insalubrem sanguis in lentorem degenerat, hinc
difficilius in vasa transit, cui lentori sensim acrimonia conjungitur,
simul solidorum cohesio adeò irritatur, ut à lei causa facili
soli possit.
Causa ergo scorbuti, esset visciditas & acrimonia; ob quas et
oed, quæ cum & saporem constituunt. acrimonia autem
vicia est. si enim à spiss. liberalius sumptis acrimonia
generetur in humoribus, hoc muicatica est, nec facili in
putredinem tendet scorbutus, & diutius tolerabitur, hinc
molestissimos dolores faciat, & rigiditatem membrorum
quodq; figuratur in pectus copioso, & victu bono felicitate salu-
abit. si vero vescantur carnibus, n̄ bene sale conditis, hinc
sub calido climate facile putrescentibus, omz corruptam
libant, tum alcalina putrida nascitur acrimonia, et scor-

=butus pressimus brevi omnia destruens. acida acrimonia 429.
ma rarius contingit, nisi in iis, qui pane secalino lacte
ebulliato acido, farinoso, fæci solis vivunt, simul, sed eni-
=tarias artes exercent, Scorbutus hic in adeo sevis est et
diutius tolerari potest, sanaturq, mutato victu, et motu cor-
=poris.

San iniquiente morbo crassities sanguinis, adeo, acrimonia
autem humorum tantus in observatur, hinc pigritia, et
torpor cum dolore obtuso, contusivo per omnia membra.
Increfcente morbo, augetur lentor, hinc ad parum
etiam motum respiratio difficilis, ob transiitum sanguinis
per pulmonem difficilem, et inde humor crassum, astum
simil augetur acrimonia, quæ per secreta humoribus
manifestat, hinc in fil saturata, acris, saliva talis, unde
gingivæ putrescunt, dolent, os foetet, si alacritas sit
acrimonia, siccus pan creaticus, et bilis, acris degenerant
a fons indole, unde tormina stomachica, iliaca &c.
vafa minora solis irigunt, hinc hæmorrhagie, ma-
=cula vana. omnia autem hæc obtinent in scorbuto
putrido, nam si acida et muriatica acrimonia adeo
lyngta sunt leniora, nec tam subito increfcent. Jam
aucta putredine, gingivæ diffluent in odavosompa,
=niem, dentes ino molida carioli sunt, simul in
putredinem sanguinis crassities solvitur, ut in febribus
putridis, hinc sanguis fluidus, coctus, educitur,
hinc periculose hæmorrhagie, per poros sepe, macula
vane, erythimide &c.

430.

hinc Crasum tenue fiat; minus tenue crasum, acce. de mulierum. hoc in genere.

In hinc medicamenta sunt acrimonia pepsis opposita. Purgantia fortia, et vomitoria exasperant hunc morbum.

In primo gradu Scorbuti crassities, et lentor humorum percat, sed parva adhuc acrimonia observatur hinc:

1mo. purgantia sunt lenia, reliquis indigestionis evocantibus. dentur 4to 5to 6to die, interpositis attenuantibus, si purgantis illa minus incipit, semis proferre purgantia, et cras.

2do crassities humorum, attenuetur, oportet, huc confert Oliis, et saponibus. in phlegmaticis Oliis, et aromatis. in calidioribus, in crystalli, cremor Fri, oxymel simplex, quiditiam. simul hyeme minus nocent calida attenuantia, estate mala sunt.

3tio. dulcorat. usque antispasmodicorum, becabunga, sumaria, naupurthi, rosb. ruffian. absynth. cylos. &c. si vult cum crevisia fermentata optima sunt. & cochlearibus. 4to diata sit opposita, aequ. mulsetur, nisi enim hoc fiat, recidescit morbus. si Batavi hyeme pessime se habent a scorbutu, estate mitigatur morbus, dum vegetabilibus, sive lactis. vivunt.

In secundo gradu cum major sit similitudo, dorel cum humor, respiratio ad primum etiam motum sese deficient. hinc confert paulo acriora medicamenta antispasmodica, acum, rosb. ruffian. cochlear. &c. cum hi saepe dolores vagi, acrimonia testes, excreant, hinc hoc simul corrigatur

diluentibus. medicamenta dantur in succo, spiritib. Ole
vol. vino, cerevisiaq medicata &c. hinc balnea, et
pediluvia cum herbis antiscorbuticis conveniunt, qd
venis, bibulis resorbta multum resolvunt, plane si
maculae praesentes sint. spiritiones coagula solventes
quodq conducunt. Venesectio in emendat Coccochimiam
sanguinis, plane noxia est, si pulsat, debilis, resolutio
sanguinis putrida, et inclinatio in syncope adfuit;
hinc quodq conducere pot, at in semper.

Initio scorbti crassitiam humorum adesse dictum est,
autem morbo signa acrimonie apparent, et simul in-
ajiciens putredo, qua solvi incipiunt humores, et soluti
acriores fiunt, unde febres, calidae, erosi vasa, et soluti
humores haemorrhagiae; si quo oris foetor incipit, qui
quid tument, dolens conestant, molesti vagi dolo-
res adfuit, et haemorrhagiae, qd noxia esse illa acia
antiscorbutica; tum potius conducunt, qd solida
roborant, et tenuitatem humorum emendant, ut:
lapath. polytrich. querc. cappas. Tamaisc. acetosae
si vero inertia humorum sit in scorbto, occuretque
hic corpora Cochectica, tunc acia antiscorbutica
dantur. hinc saepe medici acia antiscorbutica v
acetosa v sere lactis temperant, ut cochleas. naupha.
arum in sere lactis infundunt, et decant. acetosa v
ad sunt succ. citri &c.
unguivorum vitia, oris foetor p. r. acrim. Scorbti
emendari debet.

si jam pallida, et humida gingiva doleant in cor,
 rose leuophlegmatico, fistic. theriac. Vcamph. ros.
 corhlear. v. deff. pomor. Borbass. putrefact. didub. confect.
 sunt. si vero gingiva rubent, calent, pruriant, dolent,
 dum mel ros. cum succ. limon. confect. & Obo. con-
 ferunt, ne tñ eridit his gingiva fruentur, cave. si
 vero in ambitu inflammata, et omnia gingiva, macule
 alba late oriri incipiunt, cum pessimo foetore, atq;
 copioso tenuis salivæ fluxu, dum putredo segens
 sistatur in Ol. marini efficacissimo, si in Zii v. flo.
 samb. ex. dilutaz, si mell. ros. edulcorata. si vero ser-
 gens, gangrenosa ad se corruptio, opus est penicillo
 loca corrupta solo in Ol. marini tangere, donec
 proactur pars gangrenosa, dum cessante putredine,
 unde dolent, partes moveantur suavo semper vi-
 cum aq. pte mell. ros. qd dolorem optime lenit,
 et consolidat.

In tertio gradu, ad est major acrimonia, et putredo,
 hinc acia antiscorbutica nocent, et hemorrhagies
 facient, unde acetosa, acetosella optima sunt p. r. cum
 corhlearia mista, si deorb. acetos. acetosell. infundatur
 corhlear. rosi. mstian. præcipue si quis hic est ut illud
 acre corrigatur, eluatur de sanguine p. sudorem, et
 albam ex. dum suum lactis. unum, p. r. cum va-
 riis antiscorbuticis. conduat. deorb. aven. lard. cyb.
 usus. Coroliorum, salteran. c. lacte ex. si vero pu-
 tredo, resolutio sanguinis jam ad est, n. conduunt Corolii.

ob Oleum alialinum, hum potius deoat. avene c.
aetofas optima. diluentia quo optima sunt in
Scorbuto, ubi jam magna adest acrimonia; acia
antiscorbatica, ubi lentor plus precat.

In quarto gradu, cum putrida sit humorum solutio,
viscera sepe exulcerata, ponim medicamenta, confusum
dum tantum sympta leniantur, ut: diarrh. dyspent.
draiodiatis demulentibus. acce. Stangoria, deorto
alth. cum v. el. lacte; Lycopodium, gravis cordiacis.
ubi jam gingiv. calent, foetent hument, & lia mesi-
me noxia sunt, plane in putrido scorbuto adhibita.
Quare situr serum lactis, lac ebullitum, v. minerali,
aadi succ. pomor. aurantior. Scorbosif. aetof. aetofel.
dicta ex vegetabilibus, corticea, portulaca, paprica &c.
contagore confiant. Quae adstringentia austera, rheum;
Samarisc. Corpor. unum rubrum austum, chalybs.
adeo fore bona? si nempe nimia sit lassitudo solidorum
et humorum tenuitas, constitutio phlegmatica. Quae
acrimonia Cochlear. roset. russ. Draught. omni, pingu.
Zingib. Olei alial. vol. fixi, fixit. siq. profus.
nempe si pavor, frigis, tumidulus corporis habitus, sitis
mala, & ne pallida inodora. &c.

CACHEXIA.

Cachexia pluribus morbis chronicis jungitur, v. rap.
morbus acutos apparet, dum omnia languent,
hinc ad restitutionem deperditionum q. morbum non
sufficiunt.

454.
Per actiones spiritibus quolibet perit magna hirsutitas...
cum copia de corpore, hinc p. cibum, potumve alia,
similia, in digestibilibus locum succedere oportet, hanc
actio nutritio dicitur. si jam fuerit nutritio, & facta
nutritio, sit & vires imbutantes, hanc valida, & nimia
nutritio corporis, humoris nutritio depravatio dicitur, hanc
nutritio nutritio dicitur in corpore, ut inde fiat puer.
nutritio nutritio, hinc dicitur epetalia, & pueri possent a
vires nutritio. hinc cibi farinae, viscosi, leguminosi,
pisa, faba, lentes &c. dicitur ut fumate carnes &c. hanc
pueri a vires digerentibus nequeant, hinc ad ultimum
pueri nutritio perfectionem elaborari, sitq. inde chylus
condens, gravans, hanc nutritio, digestio vitiatas, hanc
puriora nimia, & hanc tantam o. acrimoniam inde
aut, reformatur. certum quidem est consuetudinem
hanc multum facere, et laborem, sic nutritio labor,
nos oportet ab his nutritio, quia vires sunt
valida digerentes, hanc si uteretur cibis molibus
in nutritio, ad languerunt, quia validis viribus
subtile nutrimentum hoc totum diffilatur p. □.
pueris, pueri est, si hanc appetit a sumant aliena,
ut certam, calorem, corium &c.
2do. a defectu materis corporis, chylus ex ingestis bonis
cham paratur, curiam, cum sanguine, dicitur adhuc
suum idolem retinet, tandem post o. ro horum pueri
asimilatur humoribus nutritio, hinc qui otio torquent,

Somno sui indulgent. & lascivis, semper animi as-
-fektibus, in his turbis, perficitur chili assimilatio, et
sepius degenerantibus humoribus. Cachexia induitur,
viscibus, primum et crudo vitu utitur, ad labores
motus corporis, in bonum chylum conficiat, ubi
torquentur Domini, et mulieres, medicorum aures
semper fatigant, dum sani vivere volunt, et nil
laborare. Literati acriter studiis mentem fatigan-
-tes, imbecilliscunt libris omnino Cachectici, licet
optimis libri foveantur, nunquam autem magis
dammum sanitati inferitur, quam dum laboriosa
vita in otiosam mutatur.

3tio debilitas vasorum, et infecum, hinc minor debi-
-lior vasorum in liquida actio, inde lasa chili ela-
-boratio, quorum in indolem sanam mutatio, et consequen-
-ter aliorum liquorum, bilis, salinis, succi pancreatici
vitiosa elaboratio. sed et nimium robur vasorum,
dum solida non cedunt liquidis, plane si mollia
sumantur, quae robore nimio distillantur cito, causa
est vitiae nutritionis. sed et liquida degene-
-rant, si infantes acido glutinosa laborantibus, seu
-sim Cachectici contabescunt. Item plethoricis mu-
-lieres ob suppressionem mensem sunt chloroticae,
nisi cito depleatur plethora per venesectionem.
qui ulcibus, obstructionibus, cancri de viscerum la-
-borant contabescunt, cacochimia enim pervertitur.

inficitur sanguis, denique quocumque de causa sanguis,
et reliqui humores in acrimoniam degenerant, ut
in Scorbuto, atrobiliana constitutione, nutritio
depravatur, fucus enim nutritio blandis esse
debet, in acris. hinc digestione vitata laborantes,
emaciantur, ob chylum crassum, autem sepe elabora-
tum.

Quia corpus debilitant, et evacuationes quocumque nimie,
vomitus, diarrhoea, dysenteria, cholera, hemorrhagia,
sudores nimii, fontium, ulcera multum plorantia,
sc. Cachexiam, Tabem inducunt; nutritio enim
evacuatur, et vis languida ad elaborationem novi
nutrimenti fluit, hinc quocumque morbo infirmi ema-
ciantur.

ad excrementa retenta etiam nutritionem depravant
si suppressio mensium chlorosim induit, hemorrhoidi-
um Cachexiam. si fontium, antiqua ulcera, consoli-
dationes, foci, tinea, sudores repressi, febres, intermittentes,
si suppressa continue mala tractata, diarrhoea, dysen-
teria, cito suppressa sc. propter alia mala Cachexiam
sepe inducunt. = Tabem atrophiam.

Cachexiam si frequenter albus totius corporis humor
conturbatur, qui leucophlegmatica v. anasarca dicitur,
in quibus pruritus, adipsus, va turgor accumulata.
Carochimia humorum varia observatur in Cachecticiis,
prout humores v. tenacitate v. fluiditate v. diversa

437.
acrimonia peccant, hinc color varius corporis.
poroque in illis locis, ubi vasa fieri munda appa-
rent, ut in canthis oculorum, interna superficie
palpebrarum, labiis, ore interno, faucibus. prae
haec loca medius fessulo lustrant, cum in humorem
indolem ingruunt. Njam ob debilitatem solidorum
et abrupta cruda, non possit chilis, et sanguis bonus elabo-
rari, tum albedo corporis, ob defectum rubri, et sanguis
niger, sequitur. ut sit post nimiam haemorrhagiam. quando
ex albo flavescit corpus, et ex flavo viridescit, licet tunc
non des signum cacochimiae icticae, imò non raro absq[ue]
perfusione cacochimiae atrabiliae, subfuscus, subniger
color apparet. prae gallien. tale semio-
rum alimentum non evacuandum, sed ulterius perficiendum
aucto nempe vasorum robore.
si vero cacochimia biliosa et atrabiliosa luescentiam
comitatur tum alius colorum mutatio, sicut, vide de
melancholia. Quamvis autem color ruber plerumq[ue]
bonum sanguinem indicet, tamen ubi tenuis sanguis
est, et tenera vasorum compages, in genis roseus
color apparet, licet corpus sensim contabescat, quia
simil aerior sanguis est, ut patet in phthisim
inclinant. Cachectici graves sibi sunt, inerti admodum
humores, edematofos oculorum patuuntur, flatulentis
conditantes varias partium viarum, ob vitiatam
languidam digestionem, tumores edematofos pedum
ob lentum circuitum, phlegmaticumq[ue] sanguinem;

humores hi noctu ob situm horizontalem, et
 lecti calorem lympham attenuantem evanescent.
 de die redeunt. si movent corpus, palpitationes
 cordis, difficilem respiracem patiuntur, ob visum ita
 item sanguinis; pulsus est debilis; in motu vehe-
 menti corporis sepe suffocantur, dum subito sangui-
 nis visus obruit. Quasi vasa venales via
 viscosus pulmones obruit. Quasi vasa venales via
 colorata. ob circuitum in eis languidum transi-
 ras retinetur, hinc pruritum patiuntur, sepe prur-
 itus variis alio; pruritum sudorem venalem visum, et
 morasus sequitur. Pleurophlegmias, asites.
 sunt et alie cause maciei, ut scirrhi, pulmonum
 tubercula, vasorum lactearum obstructions, tumores
 ductum thoracicum comprimentes, ulcera interna
 ec. item animi pathemata, moror, tristitia,
 laetitia, ira continua ec.
 Languor humorum motus, ut in chronicis, et auctor
 ut auctor emaciat corpus, qd, ut nutritur, prae-
 bonum nutrimentum moderato motu sanguinis
 in vasa opus est.
 etiam sensim semper multum grescit de corpore, in
 reprobata et nutritionem. tum atrophiam, tabes, macis,
 audit malum. si vero fuerit corpus humorebus, at
 aridis, subhumidis, sit corporis habitus, Cachexia dicitur.
 atrophiam jam et si morborum et vitio ingestorum, et ob
 varias evacuat. suppressas et etiam multas evacuat,
 et ulcera interna, scirrhor ec. inducitur. et animi et in

= Iurna pallenata, iram tacitam, mororem &c. ^{2439.}

huius eundem Catechui gados, hydrope, leucophlegma,
dia, asites, apoplexia, suffocatio obunt, si q^o somnolen-
tiores solido fiant, periculum apoplexie, plane si vthiq^o
molestet.

Rimia tenuitas sanguinis, ut sit a pure coagulatum
ulise resorbto, idq^o etiam in malignis, q^o observatur,
debet infusari. hinc aut Pl. potui instillatur. Ianti
usus est; Frey, bolares c. modico Vin sudore colligant.

= ro.
In Cachexia vero a viscido, et vasorum debilitate alia
est Cura. hinc dicta sit expicari, ex ap^o carnibus in
potu plane terendo in fid^o abusus; acrimonie ex indi-
gestionem genita sit r^o, an putida, an acida sit.
= geptione genita, aromata, cerisifica bona, motus
unum modicum, aromata, cerisifica bona, motus
corporis. prouidentur, augent enim actionem vasorum
et digestionem adjuvant. aer sit purus, salubris, fixus,
montanus. hinc in chronicis morbis multo aeris
optimus est, omnesq^o hyeme languidi, vere alacriores
sunt, aer q^o ruralis, campestris optimus.

In Cachexia si semper prima via grauantur indi-
= gestio saburra, lentas pituita, quare si nausea, leni
vomitorio euacuetur pituita, alias blando saepe repetito
purgante tuto eliminatur; si gestio interponuntur
ut fundatur lentum, & Pl. arr. Symp^o in V menth.
cass. sol. add. oxym. squib^o. tum facilius purgante
expletur per vomitorio. Deini roborantia dantur ut.

abſynth. gentian. C. m. cinnam. cardam. min. calam.
 arom. & ſom. Bist. m. & v. unum c. h. aromaticis.
 & pill. omni trahorio ad qⁱ aliquot deglutit ex gelb.
 gum. * ſagap. aloë, exb. abſynth. item eſent. elixir
 conſerve aleoſach. &c. & cinnam. gent. cord. caſcaril
 froſin. ſamariſ. cappar. &c. in homin uſu perendum
 ſolidum.

Cum autem ſerje multum de accumuletur, ut vera
 gndoz leucophlegmacia ſequatur, quare poſt hec diſta
 attenuantia, roborantia, & tunc rias educatur humidi
 ſuperfluum, intra omnia diuretica, ſilla, rad. amarif.
 ſima, ejuſ. actum, et oximel optima ſunt, q^{ue} ſimul
 potentipime incidunt. decat. junip. rad. ſimiligni potius
 et bacor. ſimul in v. exſiſch. & cum modico abſynthio
 optimū etiam eſt, in quo Ol. junip. ſolvi q^{ui} vig. &
 in tti, et oxymelle ſp. v. & in tti edulcorati. aut Ol.
 & Ol. coagulatus potius etiam eſt diureticum. item rob
 junip. cum oxymel. ſp. v. in decat. junip. ſolub. vix
 in actus diureticum eſt, ipſa ſilla, q^{ue} ab omnibus &c.
 ſeribus. tanti uſus erat. venarum noſe, ſudorifica n
 ſunt adeo tuta.

ſubſtuto lentore, adeo adhuc flatuſitas ſolidorum hinc
 optime, et gndoz ſola hinc. & cum gratis aromaticis
 miſta ut cinnam. cardam. gentian. curatur, et ſoliditas
 Cachexia, chloroſi; prius promiſſis evacuantibus ſabus.
 ram lentam primarum viarum; nam roboratis vaſi
 hinc aucta ſolidorum in liquida actione ſemicoctum
 illud optime reſpiatur ultimis; hinc curantur ſenſim

ab^h omni pituita evacuat^{ur}, et brevi colorantur⁴⁴⁴.
agiles. sunt acri, sūmodo visera nō sint scirrhosa,
et corrupta. huc p^{er} hūc v^{er}um minerali. sūm usus.
Olia alialia et saponis optime viscidum solvunt,
at absque ab his, sub d^{ivi} usu, qui in acri^{or} solatur,
et audente aliali. sēmo precipitatur in primis
viis, concretat^{ur}, cum viscidis, et molestias parit.
motus corporis audente debet, alias rediviva morbus,
ne tūc, dum corpus viscidis, turgēt nimis, sit, ne
subito motum lentum idus pulmonem obstruat,
potius finita cura motus sit corporis, ne rediviva
fiat. sic leucophlegmatici a motu suffocativos
oppressiones pectoris patiuntur, tūc incipimus a
frictionibus, vapore p^{er}icini suffragatis, p^{er}annis. laneis
sapiam auctis; tandem motus corporis, vectio, equit^{us}
jurgatur. balnea, cum laxent^{ur} plus, nō conducunt,
nisi aromatibus, efficiat^{ur}, reddantur. d^{ivi}us. balneum
frigidum laudat, quia frigoris optime roborat.

Sam variam cacochimiam comitatur Cachexia varias.
dum enim ob nimiam debilitatem solisomum tūc
corpus viscidis, tūc roborantia locum habent. si v^{er}o
soluti humores abeunt de corpore, ut in ulcibus inter-
nis, tūc humectantia, et leniter incrassantia optima.
sic etiam si chlorotica viscidis, turgēt, ferum in sub-
stantia in iado veget. solutum datur, ne p^{er} se datum
viscidis, primarum viarum involvatur, et vix q^{ui}d optetur.
si adum ad sit in primis viis, d^{ivi}us p^{er} se in substantia.

ad roborandas partes laxas. va. frigida multum prodest.
 Si tenera constitutionis homines. signi à minima aëris
 multatōe, cephalalgia, odontalgia, conyunctiv. afficiuntur,
 hinc caput semper fœvit perpetuo terore, et tegunt cum
 levamen inde sentiant, at sensibiles. adhuc redduntur,
 hinc minus tacto capite minimam aëris variationem sen-
 tiunt; hinc sensibiles. hoc tollatur, sepius sequenda
 capitis minuendo verno tempore incipiendo, dum levis-
 mie tacto capite dormiant, et æstate omni maneat
 eodem, æviem va frigida lavent, si stimentur vasa
 et ingrostrum aëris vicissitudines abq. molestia fore possunt.

Si acrimonia prædominetur in corpore. Tabificia sequitur
 Cachexia, n. nutritur enim corpus, at consumitur. Si
 si acidioris acrimonia prædominetur, laborant diu, totum
 corpus contabescit abdomine infesto tumente. in hoc
 tuto intractato acrim. magna adest, hinc atrophia sequitur.
 in cancro uligato acrim. pro parte reprobata in sangui-
 nem atrophiam inducit, idem in ulcibus induratis.
 vnum est, hinc talis acrimonia se pustulis variis cutis
 sepi manifestat. homines methu, insipida, curis res.
 nectis oppressi contabescunt.
 in acrimonia in senem indiget medicus. si solis vegeta-
 bilibus viventes, acrim. acid. solis aëlibus, alutid. et
 sumo in uratis, muriaticis, dant suspensionem. item
 in hominibus nate calida, et post morbos acutos toleratos,
 si cachexia succedit, acrimoniae putredine olealica suffi-
 cio est. in frigida temperie, patitur mucose viscidæ pituitæ.

443.
sic etiam in acrimonia alialina, Et acrio, crassa,
fusa, humefens, foetida exierit, focces, alvina, ca,
davor olent, sudor quidam, foetens. in acida acrimonia.
Qua est decolor, quidam, Stranguosa, crassa, alba cum
sedimento crasso, albo quidam, copioso, alvus acidum
fuit, et viridescit, sudor acidum olet. in muriatica
acrimonia. Quae est, lardi putrescens, cum sedimento
sullo, et pellicula tenui innatante.

EMPYEMA.

Proprie est puris in cavo thoracis collectio, ex abscessu
pleurae et pulmonum rupto. hic singulis praesupponit
abscessum et vomitum ruptum, dein puris in cavum
thoracis effusionem.
Sanguis in cavum thoracis, ex vulnere v.g. effusus, nunquam
in purum convertitur, sed ichorem putridum, quod dicitur san-
guinis corrupti in cavo collectio proprie empyematis
nomen non meretur, quod oritur empyema.

Et a vomica, abscessu pulmonum, post inflammationem orto, et
rupto, puris in cavum effuso, ab huius empyema, per se
lethale est, quia pulmo iam exarsus est, antequam rum-
peretur vomica seu abscessus. item a vomica post spu-
tum sanguinis ortum. et a materia alia, si in latente
ingens coagula putrida, ex finibus arteriarum in affusam
arteriam intrusa, evanescit tussi, si et ob aërem frigidum
et tenacitatem materiae, excreantur non puri materiae loco, patitur

vomica pulmonum sepi, quod parva, sine omni febre.
 vidi sepi latentem talem vomicam cum suffocula
 et muco excretionem, pro catarrho habitam, cuius est
 oppressio pectoris, major in motu adspes, donec subito
 copia puris excreta locumque vomicam, et ulcus.
 rancam sepi h. vocem habent. quod catarrhalis
 materia aeris ulerat pulmonem.
 Quandoque obstructa partes pulmonum dum morantur, maxime
 cognoscuntur, donec alia causa accedente suppurentur.
 et vicina deperiendo magnas sepi vomicas producant.
 hinc Bagliv. quod suffocula talia per annos absque
 molestia herent in pulmone, quod deinde manifestantur
 post pleuritidem, anginam, aut febrem aliquam
 sanantem, hinc statim medela fiat, si febre aliqua
 sanatae superveniat dolor lateris et dorsi et actus per
 dorsum partis, accedente simul difficili respiratio. plures
 casus sunt, ubi subito multum catarrho suffocativo ex
 istis sunt, ubi credebatur, in cadavere vero affixa as
 teria pure plena inventa, quibusdam etiam puris
 ex naves magna in erupit. vomica talis major
 heret quod dum, respiratio difficili est, superius, et
 asthma huiusmodi sepi putatur, ad rupta repente
 sepi suffocat. idem, suffocula huiusmodi quod saltem
 herent, cum superius, respiratio difficili, quod vix suppu
 rantur, potius conerescunt vomica huiusmodi major, si
 suppurari incipit, sepi dolorem facit, et febrem accendit,

- grōq; plūs veq; ad membranā extēnam pul-
 monum major oritur dolor. ad q̄ndos tales vo-
 mices suppurata in pulmone, hepate, renib; sin-
 lerent, absq; omni, & saltem parva, molestia, nisi orga-
 na vomicae pure se manifestent. hinc à talibus
 vomiciis intro ruptis sensim sepiē empyema oritur,
 facili; eos, qui putant, empyema nāq; n̄ posse,
 nisi post pleuritidem peripneumoniam suppuratam.
- 2dō. membrana pleura inflāmata suppurata, et
 abscessu intro rupto, p̄t empyema facere. item
 à ulnere pectoris, cito clauso, pure ibi retento, vo-
 micae formante, introq; hac rupta. item à con-
 tusione thoracis, cum humores sanguinei intra muscu-
 los pleuram effusi n̄ resorbentur, p̄t ulcerā, inflam-
 mac, vomicae fieri, & intro rumpi in cavum q̄o
 empyema. & intra musculos à pure corrupto fistula,
 caries costarum &c.
3. empyema fit, si suppuratio diaphragmatis in cavum
 pectoris rumpitur; si enim in cavum abdominis, fit
 apertus puulentus.
- 4to abscessus mediastini, pericardii in cavum pectoris
 ruptus. si enim ruptus n̄ sit, empyema n̄ facit vid.
 de pleurit. inflāmōe diaphragmatis; item hepatis ubi
 abscessus ejus accedens diaphragmati, illud erofit, et pur
 in cavum pectoris coarctavit.
- Anteqm̄ concludatur empyema adesse, probe omnia prae-
 cedentis morbi signa perpendenda an inflāmō sufficit
 an in suppuracem abiit &c. ne temerē peracanthesi fiat.

Resens erysima cognoscitur:

t. à tempore inepte inflammāōis, duraciōis? xx die,
absq; ulla expurgaciōe & metastasi nōe ad aliā locū,
tum cōti sumus suppuraciōem hic factam esse, galegū
si signa suppuraciōis pregressa fuerint. ad cōti nō sumus
abscessum jam ruptum esse, cuius tempus ruptiōis
variat, quādoq; enim rumpitur xx. quādoq; 40, quādoq; 60
die; cōti hūc citius rumpitur vomica, quibus. Dolor val
initio morbi intensior, ubi et ferendi difficultas, cum
dūpsi, fluctatione, q̄a signa sunt celeris suppuraciōis
et vomica jam multo pure distenta, hūc citius cum
perdet. videt Piso in pleuritide ante 14 diem mortu
is, thoracem jam pure plenum. ipse in milite 7ma
die pleuritide exincto, multum puris in cavo thoracis
inveni.

2do de signis vomicae, et abscessus dictum erat, effusio
vomacibus, q̄a pendet à distractione membranarum
pure plenarum, et compressione pulmonis in illo loco,
ubi facies purulentus loci; Cum vērō rupta vomica
caus. effunditur in cavum thoracis, tum sympto
mata, ut difficilis respiraciō, plurimum minuitur,
quādoq; planē abolita videntur; ad fœdax hoc livorem

3tio. Cum inflammāō in apoplema abit, dolor, febris et
cessant, sed manet dyspnœa, et molestia dūpsi; Cum vērō
talis abscessus pure collecto lūget tum membranae puri
coerentes magis passim distrahuntur hūc augebatur dolor,
q̄i fit à minus p̄tibi novae inflammationi adscribitur,

et debiles jam acri a morbo ventilationibus exhauriantur. At dum valida inflammatio vix manuum occupat, molestus dolor adest, qui augetur, dum suppurari post incipit, minuitur vero pure facto, utum dum a pure incipit distendi cutis, distrahi, sensim quasi lacroni, denique dolor adest, et post illico rupto abscessu aperi et lanceola perit. Idem fit in internis visceribus, hinc omnia symptota different illico, rupto abscessu, prout in eorum thoracis effuso.

445. In his oritur a pure compimente pulmonem, hinc vesiculae aëreae ad se mutuo afficiuntur, si autem mora pure accitio fit, augetur irritatio, quod in his, siccitas, quia de pure effuso in eorum pectoris nil exiit, sed tandem quod de mucositate aëre artio. cum autem fonte sua pure inferiorem partem thoracis petat, hinc gravitas, prout pergitur ad diaphragma, cui pure inhaeret. Denique bitus in dorso, et fitus erectus, hinc acri, sed cum odore est, quia pure pondera deorsum trahitur diaphragma, hinc amolior fit thorax pro respiratio. cum autem, si in latere sanum decumbant acri, pure pondera rogeat mediastinum versus alterum eorum thoracis hinc difficultas dilatatus pulmofanus, quod angustias magnas patitur acri, et fitum co. gantur mutare, et in alterum latere morbosum, et in dorsum, et erectam simul. quidam ad motum acri, et circumversionem in lecto, fluctuatio, et pergitur.

moti puris sentitur, ino et auditur. si vero et puri sit
 crassum et copiosum tum nudi strepitus, si etiam
 concutitur ager, observatur. hinc Hyg. quibus purgu-
 =oatis, dum concutuntur humeri, multos sit strepitus;
 minus puris habent, quoniam illi quibus paucius strepitus,
 si difficilius fuerint, et melius colorati fuerint. quibus
 autem strepitus multus sit, ad difficultates fuerint pos-
 =sis, et ungues hirci, hi pleni sunt pure, et mali
 habent. Genae autem rubent, melius colorati sunt
 illi, qui magnam copiam puris in cavo pectoris ha-
 =bent, quia difficilius transibit sanguis in pulmonem,
 hinc minus facile in jugulares et capites redire in
 cor dextrum evanescit, unde vasa parva magis dis-
 =tenta manent. febris lenta comitatur empyema,
 ob benigniorem partem puris resorbentem, et sanguini
 mistam, hinc sepius ob cacochimiam purulentam
 emaciatur, et pinguedine oculorum consumitur,
 sunt oculi cavi. ungues recurvi, quia consumitur
 pinguedo in apicibus digitorum; simul et calor
 facit aer in extremis digitis, et volis manuum sole
 proxi, dum perpetua febricitas augetur circula-
 =tumor abdominis. hanc tantum odest, si magnam
 =ris copia deprimat diaphragma, sic abdomen
 prominere faciat.
 multum autem interest scire, in quo thoracis cavo,

an dextro, an sinistro pus collectum sit, ut in 449.
hoc paracenthesis facit. hinc dictum, qd melius
deumband tales aeri in latere morbofo, qm sano.
Hys etiam latere morbofo, ubi pus copiosum ha-
ret, et ides sepi strigulum nullum facit, observans
magis humidum, item latere morbofo magis
callescit. multum etiam facit ad diagnosin puris
in latere hoc & illo, cum indagatur in quo latere
dolor pleuritici, si ex pleuritide empyema sit, su-
-cist.

A pure uso in cavo thoracis stabulante plurimasi-
und malae.

Si puris ex abscessu rupto, hinc ulcus manens, nec
sanato, continuus in cavum fluxus, accumulatio.
Quodq contingit talem vomitum pleore & pul-
monis. paucos tantum uncias puris continere,
unde post rupturam factam, levamen omnium
symptomatum aeri percipiunt, et parva quantitates
puris non multum angustat cavum pectoris,
unde certam sanitatem ferunt aeri, et chedici,
sed tale ulcus apertum pergit pus fundere in
cavum pectoris, adeoq quotidie augetur puris
quantitas, et sensim fit verum empyema.

2do. puris in cavo collecti, perpetua respiratio mori,
in loco clauso, calido-humido, putredo, foetor,
attenuatio, in sanem putredam, qd visera vitalia
cor, et pulmones, item diaphragma alluit semper.

3to. ius diaphragmati accumbens, impedit egrum
sub expiratione versus cavum pectoris aspersum, simul
pulmonis in hoc late expansionem, hinc respiratio
difficilis, sensim pro ratione aucta copiae puris, difficilior
anhelosa, erecta ceruix, melius suffocationis, dum
quies agit, liberior erecta ceruix, deubitus in sonam
partem impossibilis, dum ius premendo mediastinum
angustat foram pectoris cavum, anxietas, suffo-
catis perpletae.

4to. pulmonis, pleurae, diaphragmatis, pericardii, cordis,
mediastini, a pure putrido, acris, erosio, in tabum plu-
rum consumptio. Ita, ut costae carie afficiantur,
verebre erossae, nervi inde oriundi. pars acris, et putridi
ribonis: vena resorbta in sanguinem, lentam, lethalem
sebrim perpetuam accendit, cum sit. perpleta, fame
delecta, hinc debilitas, summa, rubor genarum dum
ob impedimentum respiratoris, dum sanguinem resolu-
tum, tenuiorem vasa cutis aliena ingessum, et
animi saepe deliquia, mors.

5to. ut nutritio bona fiat omnes nostri humores blandi-
cipse debent; a pure sanioso vero resorbto, lethia accen-
ditur, unde summa tabes; pulmo a foris eroditur hinc
grindos, ius late resorbto ab eroso pulmone p. pus-
ejicitur, ad vana sic, licet superius anticipiam v. cum
paucis mucis effusa artius punctam, in humidam, et
perulentam mutatam, bonam putens egrum. Sin

à pure reſorbto colligatur ſanguis, hinc ſequuntur ²⁵⁷
ſudores nocturni, diarrhoea colligativa, gndoy
puſtulae vnde faciei, cutis, ob craſſiores mollemas
ciriaſines ultimos vaſorum larentes, ſimiles aures
autem humor pedum edematofis, ungues flavi,
quia ſanguis à pure penitus colligatur, hinc ſum
flaveſcens, & ungues pellucet, qui in ſanis roſens
eſſe debet. ultimo ſi ſudores, diarrhoeam de totum
corpus maraſmo conſumitur, & facies ſit Hypocrati,
caſ; nempe: naſus, ambrus, oculi concavi, tempora
collapſa, aures frigidae, contractae, lobi aurium inſeſi
cutis frontis dura, arida, color faciei pallidus, aut
glumbeus, niger. quia omnis purgredo jam conſump.
ta eſt, & exhauſtiſ liquidis vaſa collapſa. ſimil
oppreſſo pulmone, pauca ſanguinis à cerebro
reſcantis in venis ſagnare incipit, hinc lividus
ide color. celum gndoy citius ſuffocantur, on
degm haec ultima Tragodia accedat.

Cauſa empyematis ſunt vomicae in ſy lois, nempe:
pulmone, pleura, diaphragmate, mediſtino &
pericardio, à variis cauſis, inflammacoe, & pſe, ex deu.

2. Rite mde vnde oritur.
ſi in pulmone ſit vomica, emoliente lapido vapore
qis emolliiri membrana pus coarctat, or altharto ut
luſi valida forte & ortem excitata, iſu clamore
&c. mmpatur, purq; excreari poſſit. ſi in pleura caſ
deſaſnabilibus emollientibus fovendum latus, ut exhorſum

trahatur pur. idem in alijs vomicijs obtinet. quoniam
enim vomica nondum rupta est, multa tentari
possunt, ut caveatur puris in cavum pectoris delapsus;
si vero jam purus horet in cavo, educi debet citò. alios
jam corruptum, ego debili, hectica urgente frustra
curatur.

Quoniam vomica pulmonis, pleurae, pericardii, mediastini,
diaphragmatis maxime post inflammationem harum partium
nata cognoscuntur, tum concedendum ut via conalietur
puris vsus exteriora, ne rupta intro vomica empyema
sequatur. optimè id fit, si repetitis fomentis, in id
loco ubi vomica horet, minuiatur resistentia, & idem
curabitur fortis sequenter applicatis fiat, ut vsus ex
teriora, minus jam resistentia puri derivetur. ideo Velle,
res. Scalpello & causticis thoracis integumenta dividunt,
ad pleuram usque, et ibi aperta servant talia vulnera,
hæc minuta resistentia puri vsus exteriora derivant.
succedit id fortis quodammodo in abscessu pleurae, ad minus
vomica pulmonis, mediastini, pericardii, diaphragmatis,
tales enim abscessus in cavo pectoris locantur, minuss
vsus exteriora duci possunt, nisi fortis talis abscessus
pulmonis & diaphragmatis accrescat pleurae, tumidij
minuta resistentia & cataplasmata, divisionem inte-
gumentorum, curabitur, cauterium actualis potentiale
caustis melle, tumore potest elumpe & aperta scalpello
puri fundere; quod eundem post angustiam nali curatum

Scianta suppurare pulmonum contigit bono effectu. ^{453.}

Si vero hi vomica, seu abscessu rupto effundatur pus
in cavum thoracis, quoniam si vias à nāa non
stratas, siue per alias artus, educatur.

1. per os, si nāa hanc viam monstrat; si abscessus in
pulmone fuit, et ruptus ibi, ut pus ad aperiā
arteriam educatur, tum evacuetur per hanc, ad si mul.
tum pus ininde aperiā arteriam subito, utiqz
sane suffocantur, si vero per parvam vomica aperiā
sane elabatur pus in aperiā arteriam, tum per
hanc educi. curam vide de Peripneumonia. eiusqz abscessu.
an autem pus effusum in cavum thoracis à pulmo,
ne adhuc integro resorberi possit, et si frusta educi?
dubitatur; acinis fortiter per exesum pulmonem repi-
etur quidem pus, ad hanc se sanitatis, cress. enim est
pulmo.

2. per os, si nāa pus incipit hac via evacuare.
Quidum erat, pus in abscessu clauso sui relictum,
venis resorberi sanguini miseri, et non tantum per
metastasin ad varia corporis loca deponi, sed quod
feliit per os, et alium evacuari; ceterum est
quod empyema, per os evacuato pure, huius, et
quod empyema, intra 9 mēsem et 8 mēsem costam tumorem
scilicet durum, cuti similem, et caput infans. egentem
ceterum, agra quondam erat quor mensium, difficil.
line respiravit, diarrhoea continua cum beneficio,

sub omnibus colligativis, febre hecticâ exhaurebatur
 aperto humore, pus magna copia exiit, bonum
 æque illi qd alio et qd nas. evacuebatur; æque
 huius abortum passus fuit, huius evasit.

Si vomica rupta, pus in cavum thoracis delapsu
 empyema faciat, qd 4 et 5to die attendat Medius,
 an nã qd nas, huiusmodi alium pus evacuat in
 aq. hum. promovende. Si excretiones inde de
 abscessu in pectus. Si vis nã appareat, tum
 thorax aperiat, pus educatur, ne mora putrefeat,
 lethalemq. mortem faciat.

3° qd puercenthesi. si in latere affecto, ubi pus conti-
 netur, inter costam quintam, et sextam et quartam
 et octavam ab inferioribus numerando, pus sensim in
 locum adfemur educatur, ne subito toto ductore
 sanguis subito vasa pulmonis seu labeferat, a pure
 continuo huius adveniente, impleat, et hoc v. rumpat unde
 hemorrhagiae in cavum thoracis, et deficiente pressione
 in cerebrum, syncope sequatur. huius luerunda obture.
 per aperturam sensim pus educatur, simul decoctum
 huius infus. huius. v. rumpat. cum melle ros. Si ad huius de.
 cost. injiciatur in thoracem, ut pus aut corrumpatur
 infusum resolvatur, et mundetur ulcus, ubi nihil
 pus amplius exit, consolidetur vulnus. Sanguis
 huius ob vulnus in cavum thoracis extravasatus, solet
 absq. periculo simul et simul educi.

at in pericardio, et mediastino quodam vomice nascuntur,
 quod eodem modo rumpi possunt, ut in cavo thoracis
 pus elabatur, intus in quodam pus in cavo mediastini
 et pericardii venit, rupta tali vomice, dum paracen-
 thesi educi non potest. dictum fuit, si pus colligitur in
 hac duplicaturam mediastini, quod vellebras respicit,
 quod miras sibi vias quodam per pinniculum adiposum
 querat, sed neque hinc paracenthefi educi potest. ubi pus
 in pericardio heret et inter duplicaturam mediasti-
 ni sub sterno, contra paracenthefi educi non potest; tunc
 et relinquendus aeger suo fato. sterni fiat peritrebatio,
 ut pus educatur. hoc in quodam populo pleuritidem
 suppuratam romomense tuberculum molle in sterno
 apparuit, in cuius ambitu caesi sterni marginis
 sanguis potant, rupto tumore ingens copia boni
 puris effluxit, et exapum pericardium per foramen aperuit.
 et deorba vulneraria, abstergentia, putredini resistere,
 magna copia dentur, ut pus puris resorbatur ex
 sanguine eluatur et, cultis, alibi vias, pusque aut
 corrumpatur. inde de abscessu populi peritrebatio.
 Ager, et adstantes de dubio paracenthefi eventu semper
 monendi, in istum enim est, quod pus in cavo continetur.
 atur.
 si pus educitum sit album, laeve, aegle, siccitudine
 seu luteo cremorem referens, attactu pingue, non
 foetens, huiusmodi non colorans; si aeger sine febre,

Lih; alii fluore, bene appetit, digerit, p[er]s. e[st]
 aequum evasum; celi enim sumus. aliud p[er]s.
 nullum damnum partibus, quos aduersat, conat[us]
 esse, humores, blandos e[st], nam in acro humorum
 Cacoethia nunquam bonum p[er]s. nascitur, hinc p[er]s.
 monem, diaphragma erosum in e[st], ulteriores lous
 unde p[er]s. ex vomica rupta effluit in eum, brevi
 consolidatur, si p[er]s. bonum sit, cum in erosum sint loca.
 Cum autem resorbatur p[er]s. utat blandum, hinc p[er]s.
 tam Cacoethiam inducat sanguini, cum amplius sanis
 humoribus assimilari non possit, hinc lenta febris, testis
 sibi, resolutio sanguine, sudores, alius, colligativa de.
 p[er]s. si h[ec] absint, cum p[er]s. eductur sensim, bene
 gerendum, licet levis febricula, et sibi quidam urgeant,
 hinc p[er]s. educto cessant, et corrigi possunt decoct. vuln.
 si vero febris educto p[er]s. maneat eadem &c. malum est,
 jam enim Cacoethia est purulenta sanguinis. vix
 emendanda. robor h[ic] id sit, p[er]s. bono presente.
 aëris ingressus caveatur in thoracem, utat quidam
 tam p[er]s. nondum evacuatum est, impossibile sit omni
 nem aërem acere intro deligandum vulnus, alt[er]
 curandam, ut aë. sat calidus sit, talisq[ue] p[er]s. candem
 et h[ic] apposit[us] efficiatur, ne insolitum frigus pulmo,
 et cor sentiat. de expulsiōe aëris ex thorace, educto
 totaliter p[er]s. vide de thoracis vulneribus, ego nempe
 profunde inspiret, ut pulmo expensus per apertum foramen aërem
 expellat, et statim foramen claudatur.

Si vero puri fufum, ihorofum, fibrillis miftum, foctum
= dum, ficutum inftar ignis colorans, fubmentum,
uno impetu totum effluere prodit, lethale eft.
Cum enim bonum ante puri, jam degens vit in fa-
= niem, aerem, vifera, & alluebat erodentem, hinc
parva & nulla fuit, pulmo enim erofus, eft & dia-
= phragma, aut utraq; simul, & fi hunc paracenthefi
= Lotta eft, aere accedente, fubito putredo iniefta jam
augetur. Hinc tale puri, foctus, & argentea vafa
indit inftar colorat, qd fignum putridi ihoris. Si
fubmentum fit puri, malum, quia fignum eft, vafa
erofa fanguinem exftillare, & puri miftus, ad
tum agilis fanguis puri miftus, eft. quia dum pa-
= raenthefi puri educitur abfque alio aperto ductu,
grelabatur revere crementum vulnus, cute difcipa,
educatur & cito moriuntur, phthysis lethalis fequitur,
quia dimiffo aere, erofio, putredo augetur. Si qd fen-
= fin ducto pure, pulfus, refpiratio melioritur apertu-
= tur redeat, nulla febris lentaprehendatur. bonum,
& chas.

Si puri & copiofum diluere & aqua erodat mediastinum,
utraq; cavitas pectoris pure replebitur, hinc utraq;
pulmo comprimitor, & fuffocatio infat. Cum autem
paraenthefi dum inftituitur, melius eft, ne aer,
puri aliqua copia effusa, liberi irruat in utrumq;
thoracis cavum, fep, infpirationem impediatur, id autem

458.

raro, nisi empyema vetus fuit, purus aut mediasti-
num erofens, contingit.

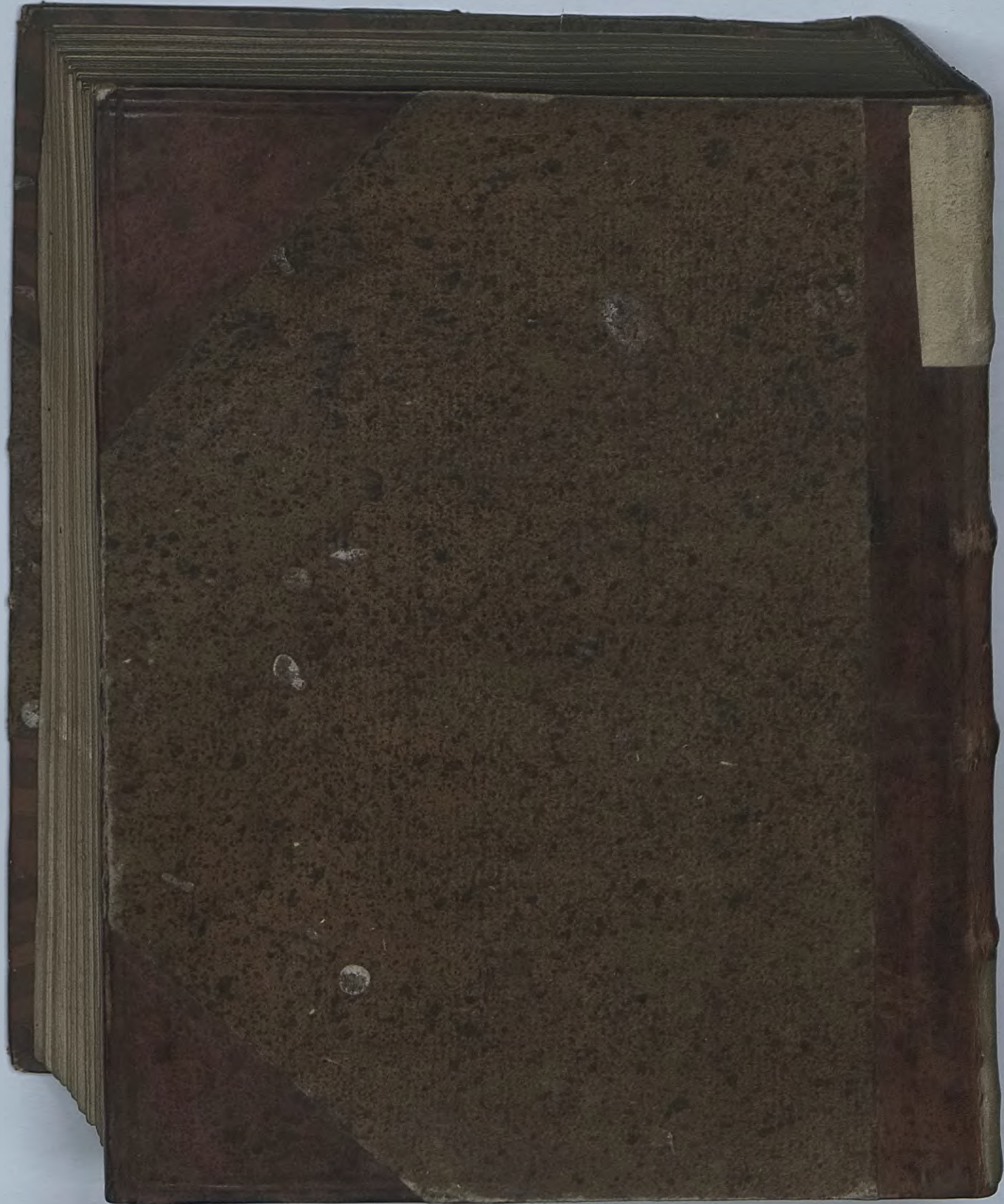
Si empyema vetus, visus collapsus, capilli jam cadunt,
diarrhoea colligativa adfit, corpus contabescit, pa-
raenthesi mortem accelerat, quia labefactus pul-
mo, apertura facta diffundit idius, et subito mori-
tur acri; sanguis jam acorhinia puulenta totus
inquinatus est.

<u>pleuritis</u>	— —	n ^o 4mo.
<u>parapneumonia</u>	— —	n ^o 44.
<u>hepatitis</u>	— —	n ^o 5 ^a r.
<u>Ventriculi inflamm^a</u>	— —	n ^o 114.
<u>intestin. inflamm^a</u>	— —	n ^o 131
<u>aphtae</u>	— —	n ^o 16r
<u>nephritis</u>	— —	n ^o 188.
<u>apoplexia</u>	— —	n ^o 206.
<u>Catalepsi</u>	— —	n ^o 233.
<u>Carus</u>	— —	n ^o 24r.
<u>de morbis chronicis</u>	— —	n ^o 247.
<u>paralysis</u>	— —	n ^o 26r.
<u>epilepsia</u>	— —	n ^o 285.
<u>melancholia</u>	— —	n ^o 328.
<u>mania</u>	— —	n ^o 375
<u>rabies canina</u>	— —	n ^o 386.
<u>Scorbutus</u>	— —	n ^o 412
<u>Cachexia</u>	— —	n ^o 433.
<u>empyema</u>	— —	n ^o 443.

Connubium tibi Rex secundat humina longo
tempore, nec sterilis sit tibi progenies.

Lege retro.

ksiaznica@kc-cieszyn.pl